
FALLA
PLAÇA
MALLA
TRO d'AVIS
Alzira 2018
Lorenzo

AMB LA LLENGUA FORA

Joan E. Sifre
Membre de la Junta Qualificadora de Coneixements de Valencià

Usa la teua llengua amb normalitat, és el teu deure i la teua obligació. Una llengua només s'extingirà quan l'abandonen els seus parlants.

Si dic bon dia és perquè parle valencià.

Si pronuncie amb goig Xàtiva, Llíria o Carcaixent és perquè parle valencià.

Si els meus fills són Jaume, Jordi, Neus o Llum és perquè parle valencià.

Si use tenir i venir però també tindre i vindre és perquè parle valencià.

Si em sent a prop d'Estellés i d'Ovidi és perquè parle valencià.

Si tinc un jardí a vessar de margarides i roselles és perquè parle valencià.

Si decidisc generosament "hablarle en castellano" és perquè parle valencià.

Si vosté sap que jo existisc és perquè encara parle valencià.

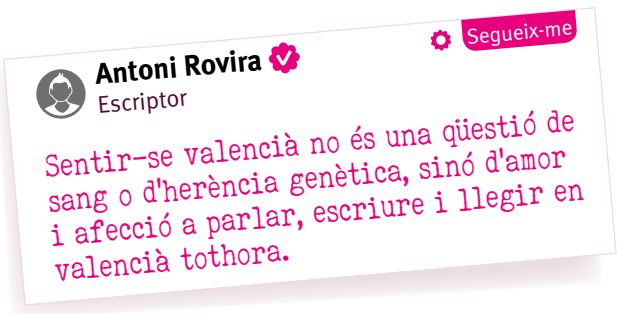
La meua llengua no provoca, no insulta, no intimida.

No agredix.
No margina.

La meua llengua fa viure el poble que la vetla.
La meua llengua fa lliure el poble que la parla.

MARIA JESÚS BOLTA

Antoni Rovira
Escriptor
Segueix-me
Sentir-se valencià no és una qüestió de sang o d'herència genètica, sinó d'amor i afecció a parlar, escriure i llegir en valencià tothora.

FALLES D'ALZIRA,
FESTES D'INTERÉS TURÍSTIC NACIONAL
I BÉ D'INTERÉS CULTURAL

LES FALLES,
PATRIMONI IMMATERIAL
DE LA HUMANITAT (UNESCO)

Falla Plaça Malva Alzira

tro d'avís 2018

Pep Alfonso
Poeta

Ets bressol de poble
que habites el cor
dins d'un rodolí
que t'empeny el cos

Etern ventijol
xarrupa el teu nom
l'ànsia sincera
de parlar ben clar

Edita
Associació Cultural Falla Plaça Malva.

Direcció, coordinació i disseny
José Manuel Rubio.

Equip de redacció
Alba Fluixà, Josep Antoni Fluixà,
Miguel Àngel Martínez, Vicent Climent,
Maria Calvo, Teresa Giner, Santiago Sancho.

Col·laboradors equip de redacció
Immaculada Cerdà, Enric Lluch, Carles Cano,
Antonio Ortiz *Ortifus*, Vicente Lorenzo,
Sebas Marín, Maria Isabel Pellicer, Raül Calabuig.

Correctora de textos
Maria Calvo Palomares.

Col·laboradors literaris
Maria Jesús Bolta, Josep A. Fluixà, Joan Baldoví,
Leonardo Giménez, Jordi Giménez, Fina Girbés,
Elena Bastidas, Verònica Cantó, Mª Josep Amigó,
Jesús Peris, Agustí Ferrer, Mar Piquer, Inmaculada
Guerrero, Verònica Pérez, Rosa Roig, Xavier Barber,
Pura Santacreu, Maria José Català, Vicent Borràs,
Adelina España, Maria Viu, Mari Carmen Sáez,
Paco Pellicer, Vicent Moreno, Marcel Santacreu,
Laia Fontana, Vicent J. Climent, Pilar Moncho,
Ángeles Hernández, Gil Manuel Hernández,
Salvador Enguix, Sandra Martorell, Vicenta Llorca,
Aida Ginestar, Immaculada Cerdà, Vicent Baldoví,
Francisco Fernández, Oreto Trescolí, Enric Lluch,
Teresa Broseta, Dariana Groza, Bàrbara Torres,
Elena Casado, Anna Ballester, Aureliano J. Lairón,
Antoni Lluís Martínez, Isabel Canet, Pilar Soriano,
Miguel A. Martínez, Alba Fluixà, Vicent Cucarella,
Josep Gregori, Álex Ramírez, Consuelo Berenguer,
Toni Herreros, Elisa Torremocha, Vicente Solves,
Paco Sanz, Albert March, Carles Cano, José Grau,
Diego Gómez, Isabel Aguilar, Manuel Muñoz,
David Vid, Empar Bria, Alfred Aranda, Rosa Mengual,
Elena Cívico, Ricardo Calvo, Raül Calabuig,
Enric Xavier Ferrús.

Microrelats Iaio i Xiqueta
Josep Antoni Fluixà.

Il·lustradors
Vicente Lorenzo
Teresa Giner *Artepipa*.

Disseny lema publicitari
Amb la llengua fora
Teresa Giner *Artepipa*.

Fotografies
Foto Raül Calabuig.

Portada
Vicente Lorenzo.

Il·lustracions
Manola Roig, Sara Silva, Xelo Camps, La Rulla,
Teresa Giner, Alba Fluixà, Mai Hidalgo, Lidia Boix,
Marta Cuñat.

Dibuixos
Antonio Ortiz Fuster *Ortifus*
Àngela Mondéjar.

Guia didàctica
Textos: Josep Antoni Fluixà i Alba Fluixà Pelufo.
Dibuixos: Teresa Giner *Artepipa*.
Correcció: Maria Calvo.

Fotografies
Vicent M. Pastor, Alfonso Rovira, Raül Calabuig,
José Manuel Rubio, Mª Isabel Pellicer, Pep Rubio,
Miguel Àngel Gil, José Antonio Cameo, El Seis Doble,
Miguel A. Martínez, Gloria Martínez, Beatriz Sanchis,
Valcano, Levante-EMV, Riberaexpress.

Publicitat
Maria Isabel Pellicer Rubio.

Col·laboradors publicitat
Francisco Alfonso, Jesús Brines, Fco. Javier Lázaro,
José Miguel Carreres, Miguel Ángel Martínez,
Salvador Juan Mira, José Parada, Manolo Sánchez,
María i Alba Resa Añó, Laura Roca, Alba Román,
Toniquín Bohigues, Adrià Lorenzo, Edu Miquel,
Carlos González, Mercedes Valls, Isabel Palop,
Alba i Andrea Oriente, Gabriel Olmedo, Maria Clari,
Luis M. Hernando, José Carlos Giménez, Miguel Clari,
Rosanna Micó, Rosa M. Peris, Mª Isabel Rubio,
Mariano Escudero, Susana March, Ana Ballester,
Francisco Domínguez, Francisco J. Rosell, Javier Valls,
José Manuel Rubio, Hèctor Garrido, Ricardo Calvo,
Salvador Juan Mira, Salvador Caballero, Laia Ripoll,
Carlos Sanchis, José Antonio López, Gemma Dalmau,
Raül Calabuig, Julián Valverde, Mercedes Julio.

Col·laboren

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, INVESTIGACIÓ, CULTURA I ESPORT

Maquetació
Santiago Sancho Gómez.

Impressió
Paper Plegat, s. l.

Dipòsit Legal
V-200-2012

Edició de 700 exemplars.

L'Associació Cultural Falla Plaça Malva no s'identifica necessàriament amb els articles dels seus col·laboradors.

8 Guardó d'Or Malva

12 Amb la llengua fora

120 30 anys de llibret de falla

166 30 anys de cultura, de llibre, d'hores junts... Història de dos amics

168 30 anys en imatges

339 Guia comercial

180 Premis al llibre. 1989-2017

184 Recull de la 25 Setmana Cultural

196 30 anys de cultura per a xiquets

234 parlem de falles?

edicions bromera

Edicions Bromera
Guardó d'Or Malva

Josep Gregori: una *bromera* de llibres

No es pot comprendre del tot el miracle que ha fet possible l'editorial més important del País Valencià sense acostar la mirada a l'home que la creà ja fa més de trenta anys —pel gener de 1986—: Josep Gregori. Un home del qual he tingut la sort i l'honor de ser-ne amic des de l'adolescència, l'època en què es forgen les grans amistats. Ens vam conéixer, probablement, a l'institut. Vam ser-ne companys al Rei en Jaume, fins que es traslladà a l'institut Josep Maria Parra per continuar els estudis al batxillerat nocturn i compatibilitzar-los amb el treball. Josep Gregori era ja en aquella època una persona decidida i emprenedora, que no volia dependre exclusivament del suport familiar. N'era el major de tres germans i a casa seua vivien majoritàriament de l'agricultura. Per tant, supose que no estaven per tirar coets. Per això, Josep Gregori es posà a treballar a l'impremta Cuenca del carrer Pérez Galdós d'Alzira. Un fet important en la seua trajectòria, perquè li serví per conéixer de primera mà el món tècnic de la impressió.

Per sort, el canvi de centre no afectà a la nostra amistat. Mantinguérem el contacte freqüent, perquè formàvem part de la mateixa colla d'amics i perquè érem socis del club juvenil Nosaltres. Al club, Josep Gregori va ser un dels encarregats de la revista *Nosaltres*, sent-ne l'autor de les lletres del títol. Aleshores, ens unien també les nostres aficions literàries i l'estima pel valencià. De fet, Josep Gregori n'havia aprés a escriure als cursos de Lo Rat Penat i ja molt jove començà a ensenyar valencià als cursos Carles Salvador, cursos que, inicialment, es van fer al mateix club i en els quals jo impartia les sessions de literatura. Mentrestant, tant ell com jo escrivíem poesia i, fins i tot, Josep Gregori, amb només divuit anys, guanyava un dels premis de Cultura Popular de la Marina Alta i publicava, al llibre *Poesia en terra*, els seus poemes titulats «Nit de pensaments i llàgrimes».

A tot això, encara hauríem d'afegir la nostra retrobada als estudis de Magisteri i la seua bona mà per al dibuix, destacada sempre per la professora de manualitats que teníem a l'escola universitària de València.

Vull dir amb tot això que, a més de l'atreviment i, fins i tot —potser—, de la insensatesa amb què es decidí a crear una empresa editorial amb vint-i-set-anys, hi havia també una formació i unes aptituds que el feien especialment adequat per a l'intent. Tenia aficions literàries i escrivia. Havia aconseguit el premi de narrativa Ciutat de València de l'any 1985 amb *Romànica ficció*, que tingué una publicació molt descurada. Aquest fet el motivà a crear una editorial amb una especial atenció a tot el procés editorial i, sobretot, per un acurat tracte lingüístic. Josep Gregori tenia ja el coneixement i la intuïció encertada de com havia de ser una bona llengua literària en valencià. A més, tenia bon gust artístic, coneixia el món de la impremta i, com a mestre, sabia les necessitats del professorat que en aquella època introduïa l'ensenyament del valencià al sistema educatiu.

I més encara, Josep Gregori va saber envoltar-se d'un grup de gent, inicialment procedent de la comarca de la Ribera, que —com ell mateix ha dit en més d'una ocasió— ha sigut el seu encert més gran. Per això, i també per la seua natural modèstia, ha defugit sempre el protagonisme i ha rebut totes les recompenses en nom de l'editorial, com és el cas ara d'aquest Guardó d'Or de l'Associació Cultural Falla Plaça Malva. Un guardó, sens dubte, ben merescut i encertat. Sobretot perquè, en un any com l'actual en què el llibre de la falla es destina exclusivament a la promoció del valencià, quina entitat podia simbolitzar més la promoció i divulgació de la nostra llengua que Edicions Bromera? Una editorial de la qual podem dir, amb orgull, que ha ajudat a crear i, sobretot, a consolidar un literatura valenciana que abans vivia entre l'escassetat i la marginació. Algú es pot imaginar el nostre poble, la cultura i l'ensenyament, sense la tasca feta i els materials oferits per Bromera? Jo no i, sincerament, pense que Edicions Bromera ha sigut molt més que una editorial i el seu, més que un naixement, va ser un esclat que provocà una *bromera* de llibres que encara continua, gràcies a Josep Gregori i a tot l'equip humà magnífic que dia a dia treballa per fer més lliure i més gran la nostra cultura.

Josep Antoni Fluixà

argument

Amb la llengua fora,
serà el tema a tractar,
el valencià, alhora,
per usar i estimar.

Iaio i néta, protagonistes,
sense eixir en revistes,
sempre amb un incís,
ho seran al Tro d'Avís.

La xiqueta preguntarà,
el iaio sempre respondrà,
i al voltant del monument,
el valencià estarà present.

Peons, torre, cavall i alfil,
duran la trama i el fil,
d'una explicació de falla,
amb gra i poca borumballa.

Els polítics locals, presents,
abastint tots els ambients,
comerç, educació, cultura,
serveis públics, agricultura...

També hi haurà bona ocasió,
per a una gran celebració,
en la qual bufarem el pastís,
de 30 anys de llibret, ara Tro d'Avís.

Dedicarem al tema un especial,
igual que fa sempre la televisió,
i per a l'ocasió, com ha de ser i cal,
ens mudarem com un margalló.

Açò són quatre pinzellades,
fetes per traure sàtira i humor,
ficar un poc de sucre on hi ha agror,
i seny, que en falta a cabassades.
Lorenzo

Amb la llengua fora

«Amb la llengua fora» s'ha dissenyat com una campanya de promoció del valencià, la llengua distintiva dels valencians i les valencianes. Per això, la seua part principal s'ha estructurat en set capítols que corresponen a cada una de les nostres set vocals, perquè és una de les característiques que diferencia la nostra llengua del castellà: l'existència de dos vocals més, la e i o obertes. A més, el contingut dels set apartats es relaciona amb la temàtica de les set escenes que tindrà enguany la falla: la «A», el valencià en el món de l'administració; la «È» oberta, l'èxtasi festiu; la «E» tancada, la llengua en el món de l'educació; la «I», el valencià a internet i als mitjans de comunicació; la «O» tancada, la llengua com a signe d'identitat i cultura; la «Ò» oberta, el valencià en el món de l'oci i el joc; i la «U», el valencià en l'urbanisme i en el medi ambient.

Cada apartat s'inicia amb un microrelat, escrit per Josep A. Fluixà, que té com a protagonistes un iaio i la seua néta, amb uns magnífics dibuixos de Vicente Lorenzo, autor també de la coberta del llibre i de molts altres dibuixos. Immediatament, hi ha una fotografia protagonitzada per dones destacades de set àmbits diferents i una il·lustració crítico-humorística feta també per dones. I com que són set les nostres vocals, en cada apartat hi ha set microrelats escrits pels col·laboradors, entre els quals hi ha també una presència majoritària de dones. S'ha volgut fomentar la presència d'escriptores, sovint escassa als llibres de falla. A més, en cada apartat, hi ha il·lustracions cal·ligràfiques de Teresa Giner, autora al mateix temps de les lletres capitulars, i tuits de molts altres col·laboradors a favor de l'ús del valencià.

Hi ha també un huité apartat que simbolitza el banderí que rep la falla amb motiu de complir trenta anys fent el llibre. S'inicia amb un conte de Carles Cano que narra l'amistat de dos fallers manifassers que no han parat d'elaborar la joia de la comissió. Tot seguit, hi ha articles més divulgatius sobre la història del llibre i les activitats culturals de la falla al llarg dels trenta anys. Lògicament, no podia faltar la part infantil que comença amb un conte d'Alba Fluixà, il·lustrat, com el de Carles Cano, per Teresa Giner. Aquest apartat, que correspon a la falla infantil, té articles, contes i poesies de col·laboradors i dels guardonats als diferents concursos literaris.

El resultat és un llibre coherent, àgil i, sobretot, divertit i entretingut: un llibre crític i amb un missatge d'esperança a favor del valencià. Un llibre col·lectiu, en el qual hi ha algunes persones, a part de les ja citades, que convé nomenar, com ara Santiago Sancho, autor de l'elegant i innovadora maquetació, Raül Calabuig, autor de les magnífiques fotografies, Maria Calvo, correctora dels textos, i Ortifus, Marta Cuñat i Àngela Mondéjar, per la seua col·laboració gràfica.

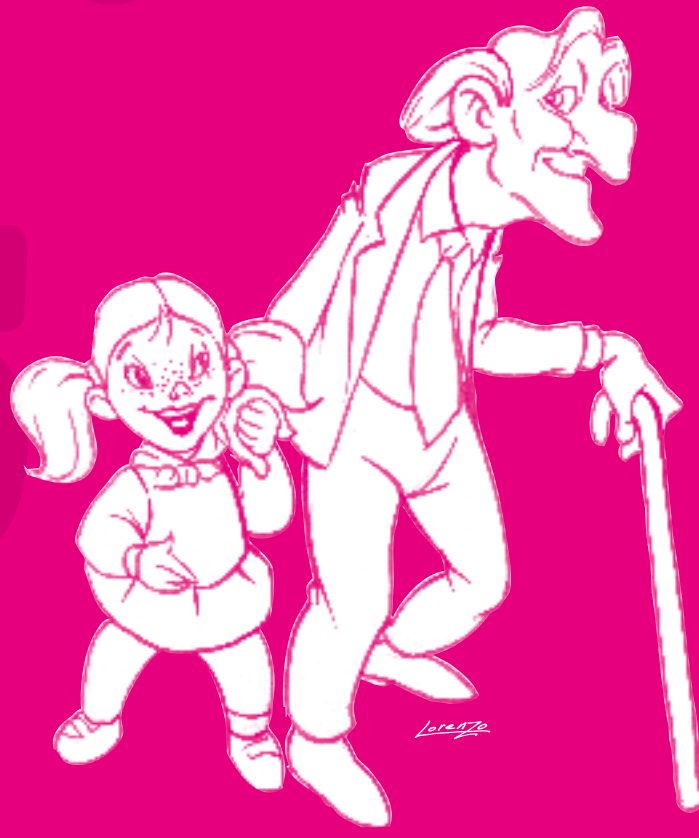
Josep Antoni Fluixà

AEIO
AEIO

EL MEU HEROI

Josep Antoni Fluixà

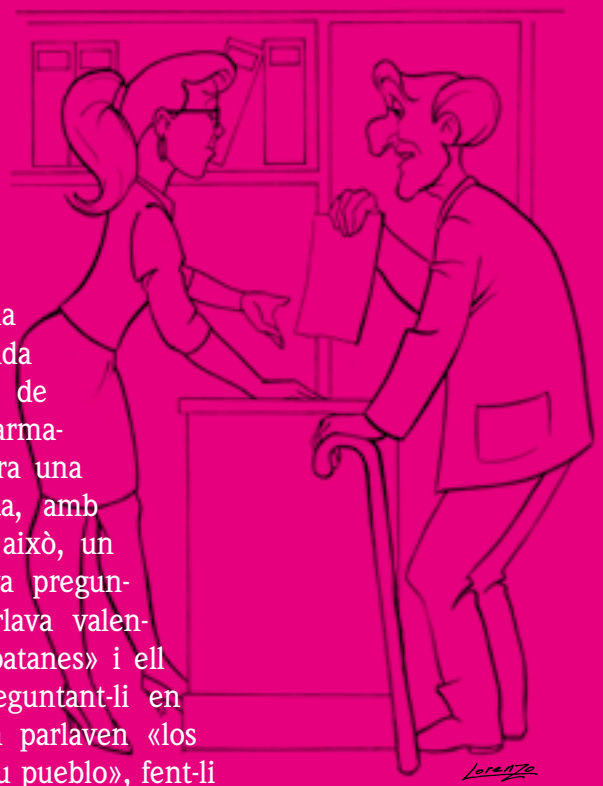

Amb la llengua fora, darrere la néta, anava el vell de cabells llargs i blancs. La vitalitat de la xiqueta el rejovenia i l'esgotava. La xiqueta, que es pentinava sempre amb dues cuetes, li prenia la mà i l'obligava a caminar més de presa. Volia ser de les primeres, per no tindre cap problema a l'hora d'inscriure's en la nova Escola d'Estiu.

—Bon dia —digué només entrar en les oficines de l'ajuntament—. Ací tenen la meua sol·licitud.

El vell dels cabells llargs i blancs no pogué evitar que li vingueren al cap records d'altres temps. Aquella primera visita a València, quan l'oficinista li digué: «Hábleme en cristiano». I ell, amb la humiliació en l'ànima, encara tingué valor per contestar-li: «Diuen que Jesús parlava en arameu. I la *Bíblia* la van escriure en grec antic i en llatí.

Amb quina llengua vol que li parle?». O com aquella altra situació viscuda per un amic seu de l'Alcúdia, que era farmacèutic i mestre. Era una persona molt culta, amb tres carreres. Per això, un guàrdia civil li va preguntar per què parlava valencià «como los patanes» i ell li contestà preguntant-li en quina llengua parlaven «los patanes de su pueblo», fent-li entendre que el castellà el parlava també gent inculta.

La xiqueta de les cuetes, només acabà la inscripció, trobà el seu iaio amb els ulls absents i aigualits.

—Què et passa, iaio?

I l'home vell dels cabells llargs i blancs li contà tot el que havia pensat durant uns minuts. La xiqueta de les cuetes li acaricià tendrament la galta i digué:

—Per això has sigut sempre el meu heroi! Perquè has guardat per a mi el tresor més gran: l'estima per la nostra llengua.

Verònica Cantó

Immaculada Cerdà

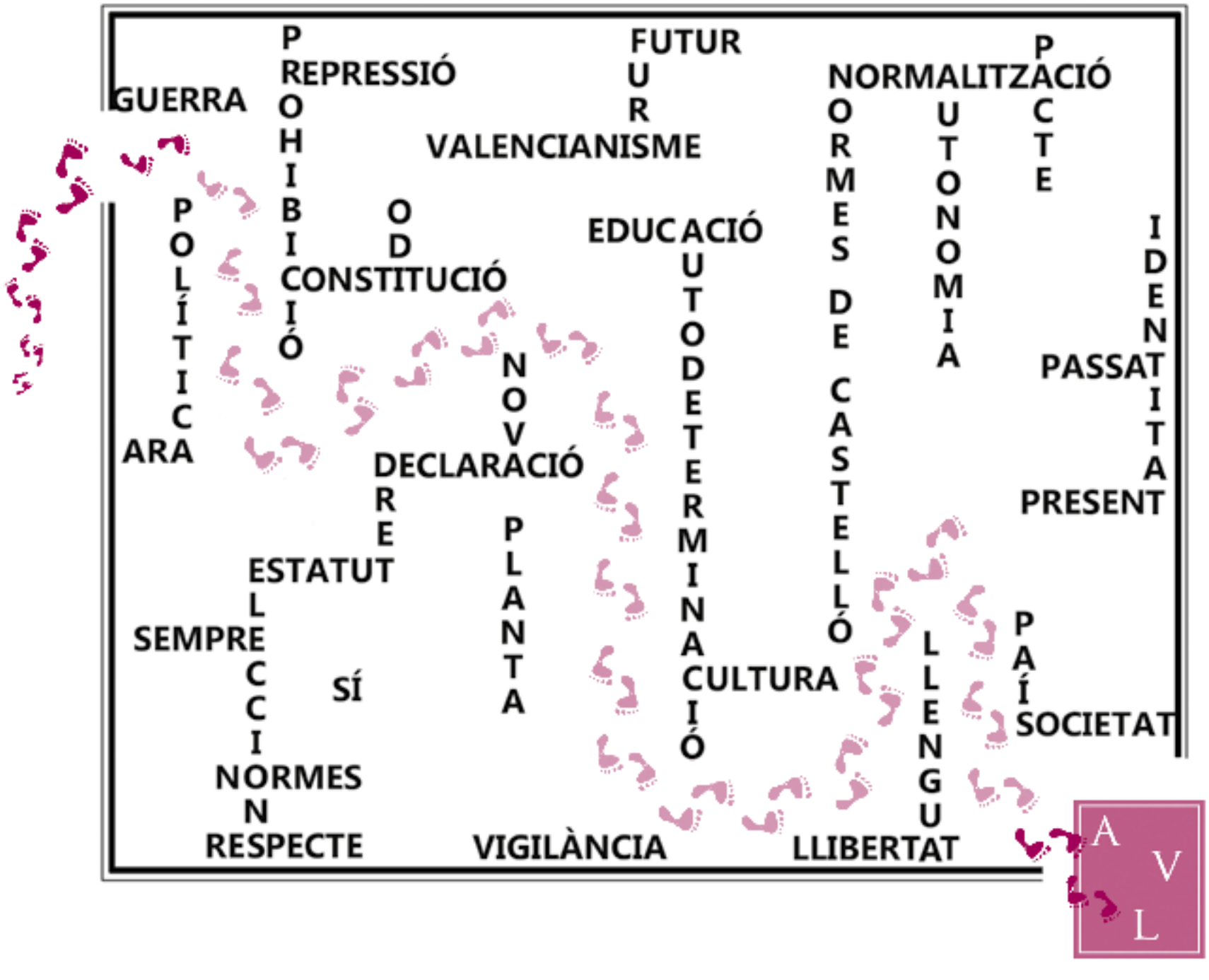
Carme Miquel

Maria Isabel Guardiola

Caçaïllques

A
A

Il·lustració: **Manola Roig**

administracions i institucions

VERÒNICA CANTÓ. Secretària de l'AVL

Aire a la balladora!

LEO GIMÉNEZ. Tècnic lingüístic de l'Ajuntament d'Alzira

Acostar-se, però no molt

ELENA BASTIDAS. Diputada Nacional del PP

A poqueta nit

JORDI GIMÉNEZ. Tècnic lingüístic de l'Ajuntament d'Alzira

Alça'l, però no tan alt

JOAN BALDOVÍ. Portaveu de la Coalició Compromís en el Congrés dels Diputats

Els retalls

FINA GIRBÉS. Mestra i Poeta

Ausades que teniu delicte!

MARIA JOSEP AMIGÓ. Vicepresidenta de la Diputació de València

Invasió?

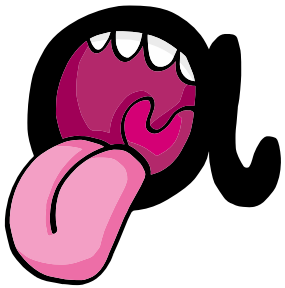
Quin preu paga la llengua per tal d'adaptar-se a les noves necessitats de les societats desenvolupades? Si ho fem malament, l'empobriment. Compte!

Andreu Salom Porta
Alcalde de l'Alcúdia

VERÒNICA CANTÓ
Secretària de l'AVL

Aire a la balladora!

corre cuita, sense temps ni de trencar l'alé, caminava –corria és la paraula que potser millor s'hi ajusta– pels passadissos, sortejant com podia els estudiants que a eixes hores visitaven una exposició sobre Enric Valor instal·lada a la Casa de la Cultura.

Tornava al meu despatx, amb els cabells verds, després de tres hores infernals de reunió amb l'alcaldessa i el regidor de cultura retocant discursos i salutacions de les revistes de festes.

Sembla que cada valencià porta un filòleg dins, perquè em feia l'efecte que aquella parella sabien més valencià que jo mateix després d'una carrera universitària de cinc anys més un parell de màsters, un en traducció i un altre d'especialització en llenguatge administratiu.

Mira que té bemolls que en el despatx els papers m'acaçaren com una fera ferotge, que tinguera pendent arredonir la programació del cinema en valencià, el curs de formació per a funcionaris locals o el projecte de dinamització en valencià per als barris de la ciutat, que des del punt de vista polític, almenys aparentment, era la qüestió més important de la legislatura.

Doncs no! Vaig haver de fer el cor fort i escoltar coses com que «eixe *gaire* no m'agrada gens perquè no l'entén ningú», que «si veges com t'ho fas perquè el meu valencià siga més natural, que jo eixes paraulotes no les dic mai»; que «per quina regla de tres em poses una referència a uns versos d'Estellés, un poeta que jo no he llegit en ma vida. Què no podem traduir alguna cosa de Machado, que té més prestigi?»; que «si per quina raó no has aprofitat per a cruixir en este tema als de l'oposició»... i un altra fanecada d'objeccions per a les quals havia de ser expert en vidència i no en llengua, que és allò que se li pressuposa a un tècnic lingüístic.

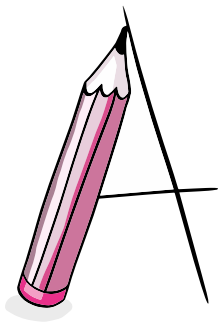
L'endemà als diaris es llegia el titular següent: «L'alcaldessa i el regidor de cultura d'Alevalent imputats per corrupció i malversació de cabals públics».

Sembla que cada valencià porta un filòleg dins

LEO GIMÉNEZ

Tècnic lingüístic de l'Ajuntament d'Alzira

Acostar-se, però no molt

costar/*acostar-se* és un verb que té significats molt diferents en valencià i en castellà. Passa també en altres com *colgar* o *llevar*. Com sabem, *colgar* en la nostra llengua vol dir 'posar alguna cosa baix terra', 'Cobrir completament o quasi completament (alguna cosa), amuntonant coses damunt', 'ficar-se dins del llit', 'soterrar, 'enterrar', de manera que «Colguem algun animalet que se'ns haja mort', «Colguem el fem després d'escampar-lo per la terra per mitjà de la llaurança», però no *colguem el telèfon quan acabem de parlar, el que fem és penjar-lo. I un quadro tampoc el *colguem, sinó que el pengem. En castellà eixes faenes sí que reben el nom de *colgar*. Un altre verb de sentits diferents és *llevar*, que en valencià, és 'separar, apartar, suprimir, despullar-se'. Frases amb eixe verb poden ser «Lleva els caixons del mig del camí que he de passar amb la furgoneta», «Pots llevar-te l'anorac, que ací dins no fa fred». En castellà, com sabem, *llevar* és, principalment 'portar, transportar, conduir, etc'. Per la seua banda, *acostar* també té significats ben diferents. En valencià és 'posar(-se) prop, arrimar(-se)', mentres que en castellà és 'gitar-se a dormir, a descansar o a fer alguna cosa en què cal estar ben desperts' però la possible confusió, en persones que no dominen les dos llengües, pot donar lloc a situacions ben xocants. Fa ja un grapadet d'anys, estant en el Servei Municipal de Valencià i xarrant amb Norbert Blasco, emblema i referent del valencià en l'ensenyament, li contava jo el cas d'un espectador d'una correguda de bous, de fa més de 50 anys, que li deia al torero Santiago Martín *el Viti*, que era molt elegant amb la capa i la muleta, però no s'arrimava (o no s'acostava) molt al bou, «Poregoso, poreguita, *acuéstate* al toro, *acuéstate*». Això era incitació involuntària a la zoofília. El Viti, salmantí com era, no degué entendre res. Jo sí, xiquet de 10 o 12 anys, i ben afrontat que em vaig quedar. A eixe succeït, em respongué Norbert amb un altre cas més xocant encara. Un mestre, en un poble de la Canal de Navarrés, anà a casa d'una alumna que estava malalteta a passar-li uns apunts i un consells d'estudi per a l'examen que s'havia de fer al cap d'uns quants dies. Una vegada dins de l'habitació de la xiqueta es posa a dictar-li els apunts, dret i des del peu del llit. Però el pare de la criatura, vetlant per la millor transmissió, docent-discent, de la improvisada lliçó, li digué al mestre «No *estea* en pena ahí lejos, señor maestro, *acuéstese* a la niña, *acuéstese* a mi hija». El mestre era castellanoparlant i no va entendre la trabucada del sentit de *acostar*. Es quedà ben parat. I encara com no es va prendre seriosament eixa invitació involuntària a la pederàstia per part del pare.

A poqueta nit

ELENA BASTIDAS
Diputada Nacional del PP

Arribava la primavera a la meua ciutat, Alzira, en el cor del Ribera del Xúquer i amb ella arribava el temps de Falles. Des de l'ajuntament, volíem contribuir a difondre-les invitant polítics, artistes, periodistes i personalitats de diferents àmbits, també de fora de la nostra Comunitat.

Parlaven de les nostres festes en les seues cròniques, difonien en les xarxes socials les nostres *mascletaes*, la nostra ofrena de flors, les revetlles, monuments, la gastronomia, els nostres costums, les nostres xarangues i molts d'aquells que venien de fora, també intentaven comprendre la nostra llengua i els seus matisos.

Tot era festa, harmonia. Descrivia amb orgull les singularitats de les nostres festes més internacionals i les singularitats de les nostres festes respecte de les de València ciutat. Tot era fàcil d'explicar fins que arribava eixe moment en què algú s'acostava i utilitzava paraules o frases tan nostres, tan endinsades... que glups! Et costava Déu i ajuda explicar als nostres il·lustres visitants.

I no es tractava dels clàssics «estoreta velleta», «mante», «garrofó», «masclet» o «nuvolet»...

Deia un faller mirant a Mayra Gómez Kemp: Que passe davant per veure millor la *mascletà*, que la pobra està ací «Enforfuguida». O junt amb el simpàtic Fernando Esteso em deien: Dis-li que l'esperem a poqueta nit. Que porte sopar «Sobaquero», que després ja és tot begudet...

A l'etern roquer Ramoncín, gran conversador i polemista li van dir en el fragor d'una cordial discussió: I torna-li la trompa al xic...

Per no parlar d'aquell sonor: quina barra que tens! O aquell memorable: la figa de ta tia amb rodes de tramvia!

Cada vegada que açò passava tots els que estaven al voltant emmudien i voltejaven els caps amb un «tradúcele tú» en la mirada. Com si en el càrrec d'alcaldessa també estiguera el do de la traducció simultània o tal volta perquè a tots els costava, com a mi, encertar ràpidament l'equivalent exacte en castellà.

Algunes vegades, reconec que embeguda per l'entorn de blusons, casals, pasdobles fallers i olor de pólvora... no encertava a donar una traducció al castellà amb la urgència que aquelles mirades reclamaven i havia de recórrer a explicar-ho.

Reconec que, en més d'una ocasió en algun d'eixos moments se'm feia de nit.

JORDI GIMÉNEZ

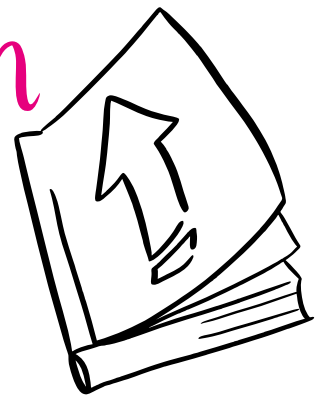
Tècnic lingüístic de l'Ajuntament d'Alzira

Alça'l, però no tan alt

lçar, com tots sabem, és un verb polisèmic, amb més d'un significat. I pot donar lloc a situacions xocants, si amb qui parlem no domina esta llengua. Fa uns mesos, va vindre a visitar-me un amic al meu despatx de l'oficina de valencià d'Alzira, i xarrant com estàvem, es fixà en un llibre que jo havia deixat en un cantó de la meua taula. Era *Contes de l'illa*, de l'escriptor alzireny Bernat Montagud, traduït per mi mateix al valencià. L'amic meu és de Tous, on es parla castellà, però es defén en valencià i vol perfeccionar-lo i aprovar el mitjà. En vore el llibre de Montagud, em demanà si li'l podia deixar. Jo encantat de deixar-li'l. A la setmana d'endur-se l'esmentat exemplar, vingué una altra vegada al despatx a tornar-me'l. Jo, després dels comentaris de rigor sobre l'obra, li vaig dir: «Alça'l en l'estanteria, fes el favor». Als pocs segons me'l veig fent puntelletes intentant deixar el llibre damunt del sostre de la prestatgeria, al costat d'unes gerretes d'adorn que jo tenia posades en eixe lloc. Li dic: «Què fas?» i em contesta: «No m'has dit que alce el llibre? Això estic intentant, alçar-lo ahí dalt. La veritat és que m'ha paregut una cosa ben rara, però...». Com deia al principi, *alçar* (o *alçar-se*) pot tindre sentits com 'elevar', 'augmentar l'alçària', 'erigir', 'posar dret un malalt', 'sobreeixir cap amunt', 'portar a un nivell més alt'. També 'llevar-se o eixir del llit', 'llevar una pena, un arrest', 'amotinar-se', 'rebel·lar-se contra l'autoritat', etc. Però també té el sentit de 'guardar una cosa en el seu lloc'. I alcem els plats en l'armari, els diners en una caixa o en lloc segur (si és que en tenim). Jo simplement volia que el meu veí i amic alçara el llibre de Montagud en un prestatge a la seua alçària, sense fer puntelletes. Al final, em va agrair la incidència: «Ja mai se m'oblidarà que 'alçar' també és 'guardar'. És que tenim una llengua molt rica!

és que tenim una llengua molt rica!

JOAN BALDOVÍ

Portaveu de la Coalició Compromís en el Congrés dels Diputats

Els retalls

A les 9:30 del matí havíem quedat a la Puerta del Sol. Tot estava preparat i no podíem errar. Era la primera vegada que arribàvem i volíem que la nostra entrada no passara desapercebuda. Els nostres companys de Madrid tenien tot el material a punt. Ens vam mirar i vam fer un signe discret de complicitat, a penes un somriure i un lleu moviment d'aprovació amb el cap. Havia arribat el dia que tant esperàvem i no podíem evitar que un pessic de nerviosisme ens recorreguera el cos.

A l'hora convinguda, 9:45, Juantxo i jo mateix ens xocàrem les mans i ens desitjàrem sort. L'operatiu s'engegava sense volta arrere. Alea jacta est. Pujàrem dalt dels vehicles i ens dirigírem cap al lloc convingut. Allí ens esperaria la resta de l'escamot, preparats per a fer la seua part.

Primer anàvem molt a poc a poc. Però quan enfilàrem la costera cap avall, vam accelerar. El cor em bategava com si volguera desbordar els estrets límits del cos. Respirava a fons l'aire fresc d'aquell matí de desembre però amb la determinació de qui ha de complir una missió indefugible. Era l'hora i ja no podia tornar arrere.

De sobte una dolçaina i tres tabals començaren a sonar, eren Toni i les meues tres filles. El cap de l'operatiu policial en veure arribar una colla de trenta bicicletes decorades amb banderes verdes i taronges va alçar els braços i ens va fer l'alto i, en un moment, ens vam vore envoltats per deu policies. En veure l'aldarull, les desenes de càmeres que esperaven els nous diputats a les portes del Congrés corregueren cap a nosaltres per gravar el que passava. En un tres i no res tenia vint micròfons davant del meu nas.

—Nuestro principal objetivo es situar una voz valenciana en el Congreso y revertir los... los... los...

Maldició! Estava pensant en valencià i fent les declaracions en castellà i la traducció de retalls socials que m'eixia era «retales sociales». No hi havia manera. Jo sabia que retales feia referència a costura, a un sobrant de tela... I els periodistes esperant que acabara la frase. I jo cada vegada més nerviós... Fins que no vaig poder més i em vaig girar cap als meus companys:

—Ie, com collons es diu retalls en castellà!!!

FINA GIRBÉS
Mestra i poeta

Ausades que teniu delicte!

usades que teniu delicte!». Era la frase que ara i adés esgrimia ma mare davant una resposta incongruent de les persones, ja fóra de paraula o de fet, a allò que per a ella era obvi. Sembla que per raó del destí l'he emprada sovint en el meu lloc de treball tot i que la majoria de vegades la mastegue cap endins i l'expectore només quan estic sola al despatx. S'ha d'anar molt en compte de no ofendre «pel valencià». Per un no-res pots encetar una altra batalla de València. Ausades que hi ha delicte!

Fa dotze anys, quan vaig ocupar l'aleshores Oficina de Promoció de Valencià, encara no duria ni dos mesos davant l'ordinador, quan em vaig endur la primera sorpresa de les moltes que m'ha deparat el meu lloc de treball a l'ajuntament.

El secretari em va passar, amb poca diferència de temps, dues sol·licituds en què un ciutadà i una ciutadana demanaven el mateix: que els escrits que els enviaren foren en castellà, perquè, en valencià no els entenien. D'entrada, no vaig voler ser mal pensada i, com el meu poble som valencianoparlants, vaig creure que acabarien d'aterrar de Conca o d'Albacete. Però, en llegir els seus noms, si em punxen no em trauen sang!

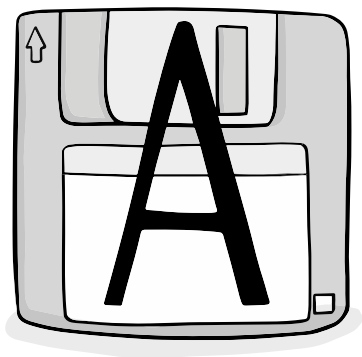
—«Ausades que teniu delicte!»— em va eixir de l'ànima.

El ciutadà vivia quatre cases enfront de la meua i la ciutadana, a tres cases a la dreta. Què faria, doncs, quan me'ls creuarà pel carrer? De primeres, dolguda, vaig pensar saludar-los amb un *hello* o un *bonjour* acompanyats d'un somriure exagerat. Però, com que a les tècniques i tècnics lingüístics ens fan cursos específics d'assertivitat, vaig desistir del propòsit i, simplement, vaig aplicar el Reglament de Normalització Lingüística.

MARIA JOSEP AMIGÓ

Vicepresidenta de la Diputació de València

Invasió?

A primeríssima hora del matí, la nau marciana va posar-se al centre de la plaça; tenia forma de plateret, el metall platejat lluint amb el sol que entrava des de la Plaça de la Mare de Déu. Tota l'escena era silenci, només els grinyols molls de les potes de la nau desplegant-se, i de nou el silenci.

L'obertura d'un orifici esfèric en un costat de l'artefacte, amb un bufit quasi imperceptible, trencà la sensació de quadre estàtic que algú haguera tingut cas que algú haguera estat mirant. De l'orifici van eixir dos éssers, dues masses quasi esfèriques amb mitja dotzena d'extremitats movent-se pesadament sobre una rampa que descendia, lentíssima, just uns centímetres per davant d'ells. En tocar terra, tots dos van fer girar els cossos tres-cents seixanta graus, mirant a través del visor transparent dels vestits pressuritzats que duien posats. Van localitzar l'objectiu: encara amb els mateixos moviments vacil·lants, van dirigir-se a l'edifici de la Diputació Provincial. La intel·ligència artificial de la nau, a través dels comunicadors instal·lats dins dels vestits pressuritzats, els va indicar quina era la porta: els calia girar la cantonada, l'entrada lateral. Van entrar-hi. La funcionària ja els esperava, asseguda darrere del taulell d'atenció al públic.

—Sí, ho van presentar en paper. Es veu que el que diuen a la televisió és veritat i que volen seguir les nostres normes, fer-ho tot a la nostra manera. Així que presenten escrits per registre d'entrada, i com estem al costat de la plaça es veu que els venia bé, per poder aparcar la nau.

—I com va anar?

—Bé, bé. La policia va acordonar el centre, i van desallotjar les cases, però tot va ser molt correcte, estranyament normal.

—I l'imprés, estava ben escrit?

—Sí, sí. I en valencià, un valencià perfecte. Veges tu, que de vegades els de casa et posen problemes i que uns que vénen de tan lluny ho tinguen tan clar.

#PRENLAPARAULA

Segueix-me

Josep Porcar
Poeta

Entre les eines de l'amor, la llengua
és infinitament més rica que una mà.
Perquè tu me la dónes també quan calles.

Segueix-me

José Martínez Tormo
Gestor cultural i exsecretari general de JCF

El valencià és llengua de poesia, d'art, de sàtira... El valencià és llengua de #Falles!

Segueix-me

Antoni Martínez Bonet
Poeta

En valencià estime. En valencià estudie. En valencià escric.
En valencià llig. En valencià treballe. En valencià cante.
En valencià somie. En valencià faig amics. En valencià visc.

508 230 756 10

UNA CATIFA MÀGICA

Josep Antoni Fluixà

Èmfasi! Més èmfasi era el que demanava sempre el iaio a la xiqueta de les cuetes quan li llegia un conte.

Has de llegir amb bona entonació i realça la veu quan siga necessari. Per exemple, quan parle algun personatge fort o terrorífic o quan vulgues dirigir-te a un públic nombrós que t'escolta.

Sí, sí! Ja ho sé, iaio! —contestava la néta. Vols que m'entrene per si algun dia sóc fallera major i he de fer un discurs. «Falleres i fallers», diré amb veu potent, «estic molt contenta de ser la vostra fallera major!»

L'home vell dels cabells llargs i blancs escoltava la xiqueta de les cuetes amb autèntica veneració. Li encantava com llegia en valencià i pensava en com havien canviat, afortunadament, les coses. Encara que no tot s'havia aconseguit. No entenia per què els llibres que les confraries publicaven per Setmana Santa havien d'estar quasi tots escrits en castellà. «És que a Déu no se li pot parlar en la nostra llengua?», es preguntava sovint. «I per què, a les festes, tots els grups musicals han de ser forasters i han de cantar en castellà? Que no tenim cantants valencians?»

Iaio, en què penses? —li pregunta la xiqueta de les cuetes—.

Res, bonica! Coses meues —li contestà el iaio—. Ho fas molt bé! Tu continua llegint així i podràs aconseguir fer realitat el que vulgues!

Sí, ja sé! He de viure la lectura!

I, tot seguit, la xiqueta de les cuetes tancà el llibre i s'hi assegué al damunt. L'home vell dels cabells llargs i blancs també ho va fer. De sobte, amb un somriure, van començar a volar com en una catifa màgica.

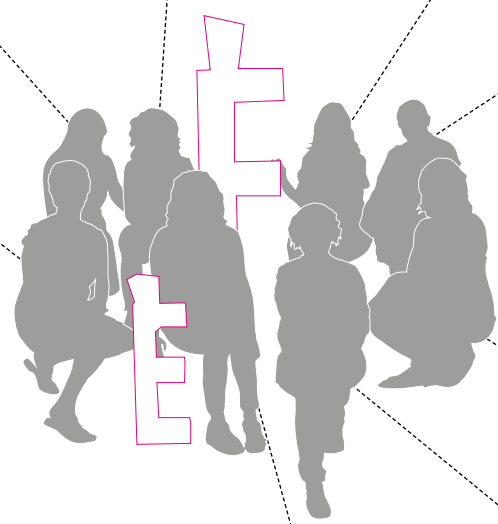
Teresa Benavent

Raquel José Cháfer

Pilar Montalvà

Maite Vives

Asun Perepérez

Rosalia Felipe

Elisa Torremocha

Mónica Ibáñez

tecnicultura

grup de

Il·lustració: **Sara Silva**

MAR PIQUER. Documentalista i fallera

Avui com ahir

XAVI BARBER. Mestre d'escola

Ara quina, mestre?

ROSA ROIG. Escriptora

Do de llengües

IMMA GUERRERO. Mestra i actriu teatral

Era un dia del mes de març

VERO PÉREZ. Filòloga i fallera

Tupper sorpresa

JESÚS PERIS. President de l'Associació d'Estudis Fallers (ADEF)

Indignació lèxica

AGUSTÍ FERRER. Director del MUMA

Escultura en bronze "El servicio", d'Ignacio Pinazo Martínez

èxtasi festiu

Mariola Nos
Periodista i llibretera

Dolçaina, tabal, despertà, mascletà, tro de bac, fum, pólvora... En falles, sigues el pirotècnic de la teua llengua! Parla amb valencià!

Segueix-me

un moment d'èxtasi festiu

MAR PIQUER

Documentalista i fallera

Avui com ahir

pic, un moment èpic a la revetlla de la falla. La plaça estava de gom a gom, havia acabat la nit del foc i la gent volia festa. Per un moment el cantant de l'orquestra va deixar d'una banda els temes de moda que fan ballar les més joves i començava a sonar una guitarra recitant unes notes familiars per a Anna.

—No pot ser! M'encanta este tema i a la falla, quina passada! Va pensar Anna mentre la melodia recorria el seu cos i entonava les primeres paraules.

Anna va mirar al seu voltant i va veure tota la comissió i amics cantant eixa cançó, música valenciana, de la terreta, un moment d'èxtasi festiu. Per uns minuts no era la rara que escoltava eixe grup que cantava en valencià, tots el coneixien i el gaudien.

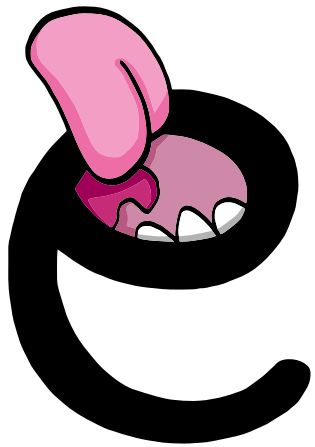
De sobte el silenci.

La cassalla li havia fet al·lucinar.

XAVI BARBER

Mestre d'escola

Ara quina, mestre?

pica i titànica és la tasca de sincronitzar l'acció de vint-i-cinc infants dins de l'espai reduït de l'aula, però la música té la màgica facultat d'amansir les feres, així que ja tot està guanyat.

Cada setmana es reprèn l'ancestral viatge. Els fascina traslladar-se a la Serra de Mariola, o acompanyar al tio Pep a Muro, o veure que a Benimodo totes les xiques s'han donat a la pintura per ser boniques, que a la Vila els mariners tenen molta fantasia però pocs diners, pujar a la Panderola o al tren de Carcaixent. El tren farà fu-fú.

És per a ells tota una descoberta saber que el tio Caliu és un gandul que no treballa, que els xicons d'ací ja no pinten res, que els que pinten ara són els forasters, que la culpa la té l'obrer que el va fer de mala gana, o que les xiques guapes sempre trien *lo* millor.

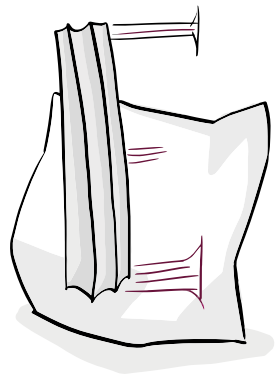
Afirmen que el poll i la puça es volen casar perquè enmig del riu hi ha una penya, que a València ja no volen que cantem el caragol perquè a la muntanyeta no hi neva ni plou, que ma mare m'envia a escola amb un llibret sense fulles perquè a Picanya fan les sabates amb fulles de col, o que Maria la Xirivia s'ha posat en amo en casa d'un senyoret de València.

Cento torna de ca la nóvia, Ramonet de l'hort i Pepe Tono de collir pomes, i junts es prenen una cervesa al bar del carrer de l'Ermita. A la taula del costat festegen Cileta i l'Estudiant, i més enllà juguen al dòmino Ximo el Boticari, Amparito la filla del mestre, el tio Toni i Maria la Rulleta.

Mestre, els meus iaios se la saben!!!

ROSA ROIG
Escriptora

Do de llengües

rta com un fus, així és com ha de caminar una fallera! Ma mare m'ho va dir mil voltes. Alça la cara, filla; els muscles arrere, sense fer gepa; que has de lluir les sabates, el guardapeu, el gipó, el davantal i la matellina!! Alça l'aleta, bonica, que costa un ronyó la festa! La sent com si fóra ara, i fa més de 50 anys.

També pareix que fa quatre dies que Arnau se n'anà a Austràlia, mare per provar no perd res i ací les coses estan ben fotudes. Té raó, Mari —deia el meu Vicent. I se n'anà i no tornà, allí es quedà ell, i una dona i una xiqueta, que ara ja té cinc anys i sa iaia —que sóc jo— no l'ha poguda catar! Merda de lladres que roben i ens deixen sense faena per als jóvens.

Però enguany fem festa grossa, la meua Claire— mare vol dir brillant, lluminosa diu el meu Arnau que és molt resabut—es vestirà de fallera. Ja s'acosta sant Josep... Li cantarem a Clareta. Veus, com l'anglés i el valencià són pareguts, el nom de la meua néta es diu quasi igual. Com néta i nora són de la terra dels cangurs haurem de parlar un poquet d'anglés, encara que jo crec que en valencià ens entendrem. Mira, igual els agrada la festa als meus consogres i fem falles a Sydney.

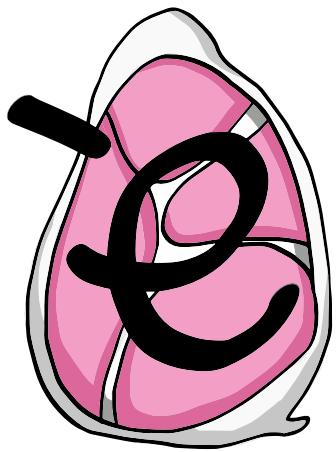
La xiqueta mai ha portat sinagües, ni cosset i li hem de posar les agulles, les arracades, la joia, la pinta i l'adreç—que tot li ho hem comprat—, però sobretot li he de dir com ha de caminar una fallera: erta com un fus, que en anglés m'han dit que es diu *As straigth as a ramrod*! Nyas! Però segur que m'entén en valencià perquè si a sant Vicent l'entenien en tot el món, a mi també, que per això en sóc ben devota, i el valencià és una llengua ben fàcil d'aprendre. Si l'aprenen totes les criatures des de ben menudetes!

IMMA GUERRERO

Mestra i actriu teatral

Era un dia del mes de març

mfasi! Amb molt d'èmfasi. Tot va ocórrer d'una manera molt apassionada. Era el mes de març. Dimecres, 17:45 de la vesprada. La seu de Junta Central Fallera bull d'activitat. Ha elegit un bon dia, amb cura, amb premeditació. Normalment està buida, però, hui hi ha repartiment d'entrades i de tots els racons ix algú.

Pel soroll, sembla un dia de mercat. Millor, ningú s'assabentarà de la seua presència fins que siga massa tard.

L'ascensor no funciona.

Mentre puja per l'escala, es toca instintivament la butxaca on porta la pistola. Acarona la seua lluïssor freda. Està al segon pis. Enfront té el despatx de Protocol. Dins se sent una conversa trivial, sembrada de rialles. Pega l'orella. Espera. Tot correcte.

Travessa el corredor i esquiva els grups de persones que fan cua front a secretaria. Escolta les converses. Res. Tot va bé.

Quan està a punt d'abandonar el seu objectiu, passa junt al despatx de Cultura i ho sent. Com mogut per un resort, es gira i entra a l'habitació.

—«Que ningú es moga!». Prepareu-vos a morir! Soc la justícia lingüística! Ací, fa un instant, algú ha dit «MOSATROS». I, per a ell, s'ha complit el temps.

Lentament, apunta cap a una dona que el mira atemorida sense poder articular cap paraula.

Retira el segur de la pistola. Controla l'angle del dispar. La xica es posa a plorar i comença a dir frases incomprensibles.

—«Abans de morir, repeteix amb mi: NOSALTRES... NOSALTRES... el teu temps es compleix en tres... dos... un...»

Una ombra aguaita per la porta. Entra com un vent de mestral.

—¡Quieto todo el mundo! Soy el justiciero lingüístico! Preparaos para morir. Aquí alguien ha dicho "NOSALTRES", y eso no lo voy a consentir. A ver, tú, el de la pistola, repite conmigo: «MOATROS»... «MOATROS»...

El soroll del corredor era tan estrident, que ningú va sentir la detonació. Només un xiquet li va dir al seu iaio: Iaio, Una traca!

Les falles són així, passionals fins l'últim detall. Per això només floreixen a la primavera, quan la Terra està esvalotada...

VERO PÉREZ

Filòloga i fallera

Tupper sorpresa

Ecs! en un primer moment ens va provocar ois, quan ens va dir el que portava per sopar, però després ens vam riure.

Estàvem assegudes la meua amiga Eva i jo colze a colze a la barra. Els divendres són sinònims de baixar a la falla.

Eixa nit, com moltes, hi havia sopar popular al casal i havíem convidat el nostre amic Pep, un poc escèptic amb el món faller i amb les nostres aventures.

Ens havia costat un poc de convèncer-lo però finalment va decidir aparèixer amb un *tupper* al casal.

—No sabia que una aixella podia fer tan bona olor —va dir ell tot satisfet acostant-se.

Eva i jo ens vam mirar sense entendre.

—Mira que sou complicats els fallers, m'ha costat trobar a estes hores alguna carnisseria que em venguera alguna cosa i molt excepcionalment una aixella!

Eva va fer un *facepalm* ràpid mirant-me divertida desbloquejant el mòbil, mostrant-me el cartell de la convocatòria que resava: «Sopar de baix braç».

—Bon profit! —va dir Pere.

JESÚS PERIS

President de l'Associació d'Estudis Fallers (ADEF)

Indignació lèxica

ctasi! Potser, sense pensar-ho, havia utilitzat una paraula tan estranya com èctasi o com òmnium?

«El que no es pot tolerar és que continueu catalanitzant la falla d'esta manera», va dir amb vehemència, però tractant que la seua indignació no impedira que la queixa sonara amb claredat. «Si mon pare alçara el cap es tornaria a morir de la vergonya, que gasteu unes paraules que això no ho ha dit mai ningú. Ací parlem el valencià del poble!». En dir això gesticulava amb la mà dreta i el dit índex estés. «El valencià del poble!». Una remor recorria les taules, entre les corfes de cacaus i tramussos. Alguns assentien amb molta gravetat. Altres —els més joves— no sabien ben bé què passava, encara que podia distingir-se també algun somriure burleta.

El president em mirava sense acabar d'entendre. «Què has fet esta vegada? Ja me l'has tornat a *liar*!» vaig llegir en els seus llavis. A mi m'havia sorprés aquell discurs abrandat i llegia una i altra vegada el tríptic de la setmana cultural que acabàvem de repartir buscant la paraula precisa que havia desencadenat aquella catilinària, però no podia trobar-la, de manera que simplement vaig aixecar els muscles.

«Però a què et refereixes, Amparito? Què és el que no s'entén?», va preguntar per fi el president quan una pausa per prendre aire li ho va permetre. La resposta va ser contundent: «Quina barra teniu! I encara ho preguntes! Què posa ací, eh? Què posa?», cridà mentre amb una mà agafava el tríptic i amb l'altra l'assenyalava, o millor el colpejava. «Cloenda i paelles en la plaça! Cloenda!! Què és cloenda! Això és català! En esta falla no hi ha cloendes. En valencià tota la vida del senyor s'ha dit "concurs"!».

AGUSTÍ FERRER

Director del MUMA

Escultura en bronze "El servicio", d'Ignacio Pinazo Martínez

xit! Un èxit total i anècdota inquietant és el que hem viscut en el MUMA. Des del 2 de novembre hem tingut el privilegi d'acollir fins el 4 de març de 2018 la col·lecció artística de la Diputació de València, en una exposició que va itinerant amb el títol «Memòria de la Modernitat», la qual reunix una part important del tresor patrimonial de la institució provincial.

L'altre dia, un fotògraf d'una redacció de premsa comarcal vingué de part d'un dels redactors amb una llista d'obres seleccionades per a fotografiar-les. Un elaborat llistat en què se citava el quadre del *Tribunal de les Aigües*, de Bernat Ferrándiz; el *Guardavies*, d'Ignacio Pinazo; el *Palleter declarant la guerra a Napoleó*, de Joaquín Sorolla, i *Escuela de París*, d'Equipo Crónica, entre altres seleccionades. La sorpresa va ser quan, després de recórrer les cinc sales, poguérem localitzar-les totes a excepció d'una: *El servicio*, d'Ignacio Pinazo.

A ningú ens sonava cap obra que es diguera així. Encara més, podia donar-se el cas d'una confusió entre Ignacio Pinazo Camarlech i el seu fill, Ignacio Pinazo Martínez. Repassàrem el llistat de les seues obres i ningun dels dos tenia cap obra titulada *El servicio*. D'Ignacio Pinazo Martínez, teníem la magnífica escultura en bronze *El saque*; la figura també en bronze de *Paseante*; i l'oli en llenç *Lázaro y el rico Epulón*. Una vegada descartades, revisàrem de nou el catàleg d'obres per si la confusió podria deure's a un altre artista i fóra una peça poc coneguda. Tampoc així trobàrem res que corresponguera a *El servicio*. Consultàrem el llistat de fons artístic de la Diputació per si l'obra estiguera citada entre la sèrie de la col·lecció, però per algun motiu no haguera vingut a Alzira, i tampoc així ens aparegué cap títol atribuïble.

Començaren les bromes, ja contingudes moments abans però que arribats a este punt, eren irremeiables, i s'indicà al fotògraf que immortalitzara el *Servicio*, òbviament del MUMA, des de diferents angles perquè estiguera a l'altura de la resta.

Quan a un company se li va ocórrer si s'havia traduït el text d'*El saque*, d'Ignacio Pinazo, però en la mateixa cartel·la posava també la versió en valencià com *El feridor*. Per esta raó tampoc podia referir-se a ella.

De colp, tots ens adonàrem que, tant l'argot del tenis com, segurament, en la del joc de pilota, el jugador que té el torn per a traure es diu que va de servici, per la qual cosa ja havíem, per casualitat, resolt la qüestió.

En conseqüència, a l'escultura *El saque* o també dita en la cartel·la en valencià *El feridor*[1], d'Ignacio Pinazo Martínez, a partir d'ara hauríem d'afegir-li *El servicio*.

[1] Accepció que pot haver derivat de l'oferidor, el que ofereix la pilota.

#PRENLAPARAULA

Segueix-me

Jesús Huguet
Escriptor i membre del CVC

L'ús de la llengua pròpia ni és una legalitat més ni una sensibilitat patriotera, és la necessitat de ser-hi humans en un món excessivament mancat d'humanitat.

Segueix-me

Encarna Sant-Celoni i Verger
Escriptora i traductora

LA LLENGUA VAJA I LES MANS QUIETES. Llengua que no l'empomes, llengua que sí que ho fas. Tant s'hi val tèrria, hídria o amfíbia; en cas de brega, trau la llengua i fes-la anar.

Segueix-me

Pau i Au
Poeta

El valencià? Fem que deixe un bonic cadàver.

Segueix-me

Fran Cervera
Periodista

M'he fet la promesa d'estimar-te i parlar-te sempre. En valencià pense, desitge i escric els meus somnis i la meua vida.

308 502 005 35

AMB LA LLENGUA FORA

Abraça-la, canta-la,
però sobretot passeja-la.
Si és qüestió de llengua,
posa-la en moviment!

Roser Furió. Poetessa

UTILITZAR FOTOGRAFIES DE MODELS

IMPORTANT L'EXPRESSIÓ DELS ROSTRES

#PRENLAPARAULA

Segueix-me

Ariadna Garrido
Escriptora i traductora

No som pobres en llengua. Ni som llengua de pobres. Pobre és qui no parla una llengua pròpia. Tan meua. Tan teua. Tan nostra.

Segueix-me

Enri Polo
Llibretera

Com a llibretera, m'agrada acaronar la llengua, esprémer d'ella tot el que puc i transmetre la seua bellesa a través dels llibres.

Segueix-me

Josep Porcar
Poeta

Fulles surant, de morera blanca, com ales.
L'arbre nostre és escoltar-te, viva fressa
de l'altre, llengua sedosa en la veu de l'aire.

Segueix-me

Imma Máñez Albert
Poetessa

Estime la meua llengua quan balla amb un "tarannà" i acarona amb un "bressola".
Estime la meua llengua quan plora amb un "xiuxiueig" i embolcalla amb un "nosaltres".
L'estime i ella m'estima.

UN BON MINISTRE

Josep Antoni Fluixà

Entusiasmada, com sempre, la xiqueta de les cuetes li llegia al seu iaio. Ho feia cada dia, després de berenar. L'home vell dels cabells llargs i blancs, l'escoltava orgullós i entendrit. Però ella no entenia per què el seu iaio no li llegia mai i, per això, una vesprada de setembre li preguntà:

—Iaio, per què no vols llegir-me? És que no saps llegir en valencià?

L'home vell dels cabells llargs i blancs la mirà de reüll, li posà una mà sobre el muscle i li contà que abans, quan ell era xiquet, estava prohibit parlar valencià a l'escola i que ell hi va anar molt poc, perquè els seus pares necessitaven el seu jornal per tirar endavant. També li contà que havia treballat molt de matalafer i de collidor de taronja i que, gràcies a això, el seu fill sí que havia pogut estudiar el BUP i la carrera de mestre.

La xiqueta de les cuetes, en sentir BUP es va riure, perquè es pensava que son pare havia aprés la llengua dels gossos. I, davant l'estranyesa del iaio, la xiqueta li explicà que els gossos en valencià lladren amb l'onomatopeia «bub-bub», mentre que en castellà ho fan amb el so *«guau-guau»*.

—No, no! —somrigué l'home vell dels cabells llargs i blancs—. El BUP era el batxiller d'aquella època. Ara es diu ESO. I ton pare encara va tindre sort de rebre classes de valencià.

La xiqueta de les cuetes bufà i exclamà que tot allò era un embolic. El seu iaio li donà la raó i li explicà que les lleis canviaven segons el ministre que manava i que això no tenia sentit, perquè així no es podia avançar.

—Saps? Crec que hauries sigut un bon ministre! —sentencià, finalment, la xiqueta.

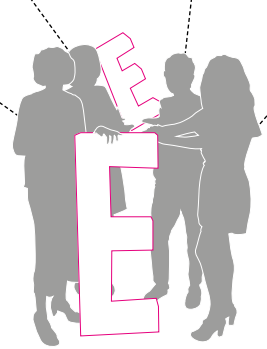
Transcriptores

Raquel Ricart

Pepa Guardiola

Fina Girbés

Isabel Canet

Il·lustració: **Xelo Camps**

ADELINA ESPAÑA. Mestra i Patrona de la Fundació Bromera

És realitat o ficció?

PURA SANTACREU. Professora

Mons paral·lels o no

PACO PELLICER. Professor del Cicle de Formació Professional, artista faller i construcció d'escenografies

Sacabutx

VICENT BORRÀS. Escriptor

Espills rebels

MARIA VIU. Regidora de Promoció del Valencià de l'Ajuntament de Burjassot

Un dia crític

VICENT MORENO. President d'Escola Valenciana

Els nous

MARÍA JOSÉ CATALÀ. Exconsellera d'Educació, Cultura i Esport de la Generalitat Valenciana

El que ha unit la llengua, no ho separe... la política

A les escoles molt d'esforç s'ha fet entre editorials, governants, pares i mestres per a ensenyar als infants el valencià.
No consentirem que polítics de moda l'intenten ignorar.
SALUT AL VALENCIÀ!

Amparo Vendrell
Mestra i fallera

educació

És realitat o ficció?

ADELINA ESPAÑA

Mestra i Patrona de la Fundació Bromera

És realitat o ficció? Corrien els anys 80 i en un llogaret d'aquest País allargassat vivia la senyora Fina. Dona afable, xarradora i enamorada de la seua parla i les seues tradicions. Tenia dos fills en edat escolar. Quina va ser la seua sorpresa quan decidí dur els fills a escola. Ella pensava que serien instruïts en la parla del seu poble: Valencià. Doncs no!. No se'n podia fer raó.

Com que era xarradoreta s'assabentà que el seu fill el que sí que podia era fer una assignatura en valencià. Corrent anà a l'escola i es troba una nova sorpresa: el director li digué que sí, però que no li podia comprar el llibre en valencià, perquè ell anava a donar-la en castellà.

Per telèfon parlà amb la joglaressa que anava de poble en poble explicant les bondats d'aprendre en valencià i com no, de fer una assignatura en valencià.

Aquesta li digué que tenia raó i com que a València tot eren queixes del No al Valencià li proposà anar a parlar amb un Cap de Servei de la Conselleria d'Educació i dir-li el que li estava passat. Ella al·legava que tenia dret constitucional, que era la seua parla, que era llengua oficial. I... dia i hora marcat acudí a parlar amb aquest senyor.

Unes setmanes més tard la joglaressa es posà en contacte telefònic, perquè segons la senyora Fina no era convenient anar en cos i ànima al seu llogaret no fóra que encara ho perdérem tot. Al preguntar-li com havia quedat en la Conselleria digué: Mire, duia un puret però no li l'he donat!

Ara passat els anys el seu fill, alcalde del poble, parla i ha estudiat en valencià, convocà una sessió d'animació lectora i buscà a una persona que ho poguera fer.

Sorpresa final! Acudí la joglaressa i es presentaren i mira per on es conegueren la mare, senyora Fina, el fill alcalde de la localitat i joglaressa. Aprofitaren per fer-se una fotografia de l'encontre. Recordar els fets ocorreguts en el anys huitanta i comentar:

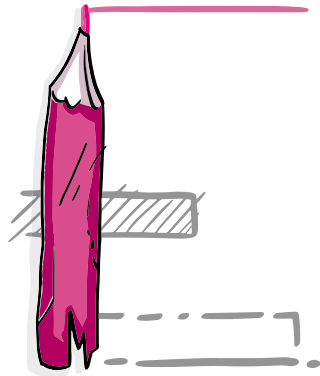
És realitat que una persona estime la seua llengua i la defense o és ficció?

És ficció que als inicis del segle XXI encara estiga qüestionant-se l'aprenentatge de llengües o és realitat?

Tu lector o lectora opines!

PURA SANTACREU
Professora

Mons paral·lels o no

ra de nit. Examinar en la JQCV en novembre portava açò. Eixir molt prompte i a fosques. En arribar a la seu, els companys atenírem les explicacions de la jornada i ens distribuírem per parelles. Un company em va dir si examinàvem junts. Li vaig dir que sí però quan vaig llegir el nom en la targeta identificadora quasi en caic redona a terra: tenia el mateix nom i cognoms que el meu exmarit! Sense mirar-lo directament vaig endevinar que fins i tot se li assemblava... i molt.

De natural no sóc gens discreta. Només mirant-me les cares que pose tots m'endevinen el pensament, però aquell dia la cara seriosa no m'abandonà. Supose que el meu company pensava alguna cosa rara sobre mi. Anàvem examinant a bon ritme i ben compenetrats fins que en un moment de descans em va dir que la seua filla major, Núria, com la meua, volia estudiar idiomes... Ai! La meua Núria també! Tenia un fill menut i ja no vaig voler escoltar més. Si arriba a dir el nom del meu fill, em desmaie! Estava descol·locada. Però cara de pòquer, calladeta i avant.

Després de dinar reprenguérem les proves orals. Abans de començar va traure el mòbil (com el meu!) i em contà que l'havia «heretat» dels fills (igual, igual). Estava esperant que li trucara la seua cunyada. Només en tenia una, la dona del germà, nom i tot. Ai! Més no! Tantes coses no!... Em vaig girar de cara a ell i vaig començar a dir-li-ho tot: els noms, els fills, el mòbil, la cunyada... I em somrigué, em plantà un bes a la galta i ens n'anàrem a per la nostra Núria que m'esperava a la porta. De nou era de nit.

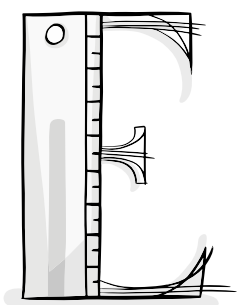
de natural no sóc gens discreta

PACO PELLICER

Professor del Cicle de Formació Professional
Artista Faller i Construcció d'escenografies

Sacabutx

Estem? Vinga, va... Anem a iniciar la classe... Val? Ara, sí? Perfecte. Bon dia.

Estiguérem parlant ahir del cavallet. Recordeu? L'estructura, l'ànima de la falla. El seu esquelet. Analitzàrem alguns casos i dibuixàrem a nivell bàsic el cavallet piramidal tipus de una falla. Important, feu memòria, i aprofite per anar dibuixant una estructura a la pissarra, és bàsic travar convenientment els pilars i travessers mig llançant esquadres o com es diu a l'argot tornapuntes. Més coses. Les llepasses..., peces de fusta que reforcen els empalmes... Els llistons no són infinits. Per tal de donar-los continuïtat cal posar una solapa sobre els dos trams de llistons..., una llepassa.

Ja tenim l'esquema del cavallet. Avancem... Ara volem sustentar el remat de la falla en l'estructura. Què fem? Hauríem de construir un caixa feta amb llistons plans de tal manera que poguérem fer-los servir de guia. La caixa es fa forta a l'estructura. Estem parlant de la femella. El *matxo* que portaria la peca del remat s'allotjaria dins. *Matxo, espigó, metxot*... és el mateix. Totes les expressions identifiquen l'element que sobreïx del remat o de la peca que recolzarem sobre l'estructura. Normalment és fa de taulons, això sí, sempre un centímetre menor que l'interior de la caixa, perquè puga entrar sense problemes. Això es denomina la *mengua*. I de topes es col·loquen els *sillons* que són traves de fusta ubicades dins de la caixa de manera que no puga enfonsar-se el puntal o pilastra. Alguna pregunta?

Sí. Aleshores com ho anomenem?

Com anomenar el puntal? D'eixa manera..., sí. *Puntal, pilastra, espigó, metxot, matxo*... Tot i que el nom més comú entre els fusters és el de *sacabutx*.

Saca-què?

Apunteu, apunteu..., sacabutx. Acabat amb x.

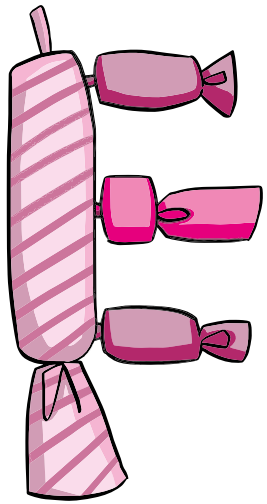
Però què és exactament el sacabutx?

Ho he de tornar a explicar? Millor ho dibuixe... No, millor encara, anem al taller i construïm sacabutxos...

no conec el silenci

VICENT BORRÀS
Escriptor

Espills rebels

l seu nom és Raül. Sap totes les formes dels verbs, regulars o irregulars; coneix com, quan i on col·locar cada pronom feble; detecta un pleonasme i corregeix de manera immediata un anacolut. No falla mai amb les esses, les ces trencades o per trencar, les zetes, les jotes i les ges. No dubta amb les eles geminades, ni amb les paraules amb hac, be o ve. No debades és conegut a classe com a Raül *diccionari*.

Luar, en canvi, té dificultats per destriar el subjecte del predicat i confon l'objecte directe i l'indirecte; no posa mai els accents en el lloc i la posició correcta; adjectius, adverbis, preposicions i conjuncions es barregen al seu cap. És capaç d'escriure una mateixa paraula de cinc maneres diferents i mai de forma correcta. A classe l'anomenen Luar *típex*.

Però Raül no lliga quatre paraules seguides en veu alta davant la classe amb la fluïdesa i normalitat d'un jove de la seua edat. La llengua se li fa un nus que li impedeix verbalitzar la idea més simple. Vicent, el professor de valencià, sap que fer-lo parlar és matar-lo.

Així mateix, Luar no calla mai. Contesta amb una frescor i cadència fonètica radiofònica quan li pregunten, parla amb una vivacitat i expressivitat quan hauria d'escoltar les explicacions de Vicent. No coneix el silenci.

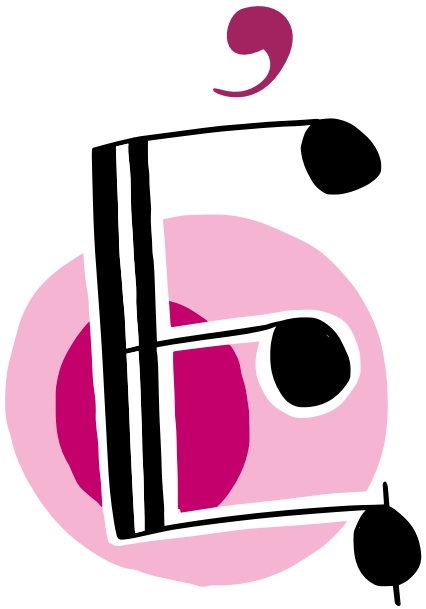
Vicent reuneix els pares. Raül i Luar són germans bessons. Els pares es fan creus de les informacions de Vicent, li juren i perjuren que Luar a casa no obri la boca ni pegant-li als colzes i que, en canvi, Raül és d'aquells que parla en somnis i que ho fa cada nit.

A fora del despatx, Luar i Raül creuen una mirada còmplice i un somriure.

MARIA VIU

Regidora de Promoció del Valencià de l'Ajuntament de Burjassot

Un dia crític

És un dia especial. Els nervis se la mengen, nota papallones a l'estómac i, a estones, sent que el seu cor malda per eixir-se-li del pit.

Allà al davant, una senyora ben plantada i amb un aspecte que no t'esperes per a una responsable de res, explica, amb veu clara i contundent, que a continuació començaran les proves de selecció de personal per a ocupar una vacant en la plantilla de l'editorial on sempre ha volgut treballar. «Tothom tindrà *l'oportunitat* d'accedir-hi», diu. «Tothom qui siga capaç de respondre adequadament les preguntes que apareixeran en les pantalles dels ordinadors que els han assignat; tothom qui puga corregir amb solvència els textos-trampa que els repartiran en una estona; tothom qui tinga la resposta exacta, clara, concreta. I tot això, a la velocitat de la llum», pensa ella.

No hi ha problema, està segura de la seua capacitat. Fet i fet, porta tota la vida preparant-se per a aquest moment: una habilitat inusual i precoç per a les llengües, i anys d'estudis filològics li han proporcionat coneixements suficients per a passar qualsevol prova amb solvència i, a més, fa mesos que pràcticament no ix de casa preparant-se encara més. Sense cap interferència de l'exterior. Cap ni una.

A punt d'acabar, arriba la prova més important, la de redacció, amb un tema comú: «Com introduir la nova normativa sobre accentuació diacrítica en la producció editorial».

Perplexa, obre i tanca els ulls mentre una suor freda li recorre l'espinada i les temples. «Una normativa nova??? Des de quan???». Recorda la veu de la seua parella que l'advertia que no podia ser bo tancar-se d'esquenes al món. «Res justifica aquest aïllament». És evident que tenia raó. I tot, per un diacrític.

"QUI PERD ELS ORÍGENS PERD LA IDENTITAT"

VICENT MORENO

President d'Escola Valenciana

Els nous valencianoparlants

ra una vegada un xiquet anomenat Matei. La seua família va vindre de Romania a viure a un poble del País Valencià.

Els primers dies d'anar a escola, li contava a sa mare que allí parlaven una llengua semblant al romanés que es deia valencià. Ell l'anà aprenent a poc a poc.

Sa mare ja ho sabia, doncs li havien explicat que des de 1983 està a les escoles recuperant el seu prestigi.

Sabeu què? a Romania i arreu del món saben que a Espanya, es parla espanyol, però no saben res de res de les altres llengües que tenim a l'Estat.

A poc a poc Matei va anar aprenent primerament valencià, castellà també, de segur doncs se n'adonà que estava per tot arreu, i també va començar a aprendre anglés. Sa mare a casa li ensenyava el romanés, doncs ja sabeu «qui perd els orígens per la identitat».

Un dia Matei li va demanar a sa mare anar a la trobada d'Escoles en valencià on anaven els amics de la seua escola. Matei i la seua família van assistir i allí s'adonaren que hi havia més xiquets i famílies que anaven a escoles en valencià i que el valencià era la seua llengua.

Dariana, la mare de Matei, es va motivar tant que va participar a un programa anomenat Voluntariat pel Valencià que organitzava l'AMPA de l'escola, i va aprendre la nostra llengua.

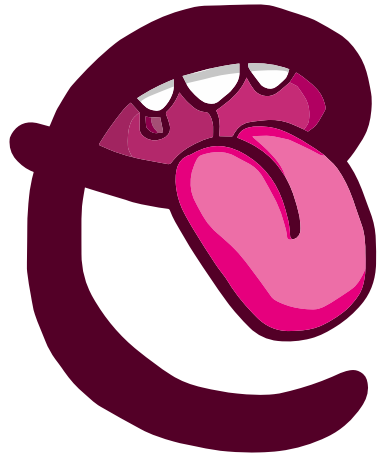
Hui en dia quan Dariana i Matei parlen, diuen la nostra llengua i el nostre País. Com podeu veure són nous valencianoparlants, Matei i la seua família gràcies a una bona acollida s'han integrat plenament i s'estimen la terra i la llengua que els ha acollit.

El nostre país valencià i la nostra llengua necessiten moltes Darianes i molts Mateis.

M. JOSÉ CATALÀ

Exconsellera d'Educació, Cultura i Esport de la Generalitat Valenciana

El que ha unit la llengua, no ho separe... la política

ra d'esperar. Estàvem en Les Corts i decidírem començar amb allò encara que no sabíem bé com fer-ho. Costava arrancar.

Ens dirigírem a un dels sofàs negres dels exteriors de l'hemicicle. Miràrem a un costat i a l'altre d'eixe corredor misteriós en el qual tot passa fora de cambres (periodistes, polítics, conversacions impossibles entre adversaris, també entre enemics, coses que no apareixen en els fulls dels periòdics).

Començàrem. Jo em vaig prendre molt seriosament la meua responsabilitat, i no vaig dir ni una paraula (en castellà). Em vaig preguntar si parlaríem de política i vaig pensar que, tal vegada, si podríem ferho perquè sempre ens havíem demostrat respecte a pesar de les diferències. No obstant això, no ho vam fer, ella em va suggerir tindre conversacions quotidianes, era més fàcil.

Li costava, estava clar, però tenia una voluntat indestructible i la humilitat suficient per a fer-ho amb una «adversària». Passats uns minuts, ja hi havia confiança. Ja no érem la diputada d'EU i la diputada del PP, ens convertírem només en Marga i Maria José, una de les parelles lingüístiques més curioses de tots els temps en Les Corts, oblidant que el debat i la confrontació d'idees era el nostre dia a dia i que, en moltes coses, estàvem en les Antípodes... quasi discutint diàriament.

I així va ser com la nostra llengua va fer un d'eixos miracles impossibles: Esquerra Unida i el Partit Popular ens enteníem... quan parlàvem en valencià, clar.

#PRENLAPARAULA

Segueix-me

Eva Dénia
Cantant i compositora

La meua llengua és dolça, aspra quan ho vol ser. M'acarona, m'afalaga, em dóna caliu i conhort. Em toca el cor i em fereix com una espasa.

Segueix-me

El Tio Vicent
Actor-narrador

Cap cabut que tens el cap tan gran
com el que cap al cap i, és tan valencià, té cap parlar
amb un cap amb tot el que cap de parlar valencià.

Segueix-me

Miquel Puig
Mestre i escriptor

A ella, que sura com rosada d'albada, amera el capvespre, encoratja la debilitat, enlluerna en la melangia, acompanya els sospirs... per la que sóc per sempre més.

Segueix-me

Marisol González Felip
Poetessa

Les paraules que t'endrecen el cos tenen un delit d'ocells i paisatges, una llum d'universos i adjectius, la cadència del poble al pit.

428 750 1001 55

DIBUIXOS ANIMATS

Josep Antoni Fluixà

Imitaven, sovint, els programes que veien a la tele. A la xiqueta de les cuetes, quan no llegia o quan no anaven al parc, li agradava molt jugar a ser la presentadora d'un concurs o el personatge d'una sèrie de dibuixos animats.

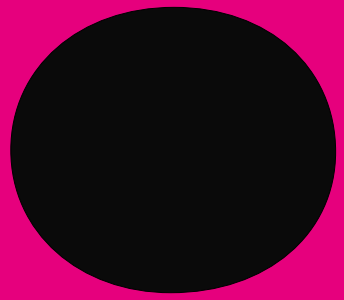
Vinga, iaio! T'has d'esforçar! Jo sóc Bob Esponja i a Bob Esponja li has de parlar en castellà.

Ho intentaré… Hola, ¿por qué hoy no vamos a jugar al *trinquet?* Hasen unas partidas de categoría. Juega el Xiquet de Rafelguaraf.

A l'home vell dels cabells llargs i blancs no li resultava còmode parlar en una llengua que no era la seua, encara que fóra només per jugar. Per això, un dia li digué a la seua néta.

Escolta! Els dibuixos animats també poden parlar en valencià. Fa uns anys, quan hi havia Canal 9, ho feien i als xiquets i a les xiquetes els agradava. Hi havia uns personatges molt famosos com Doraemon, el gos Babalà, Son Goku de *Bola de Drac* i molts altres.

I per què ara no hi ha Canal 9? —preguntà la xiqueta de les cuetes amb tota la innocència i estranyesa del món.

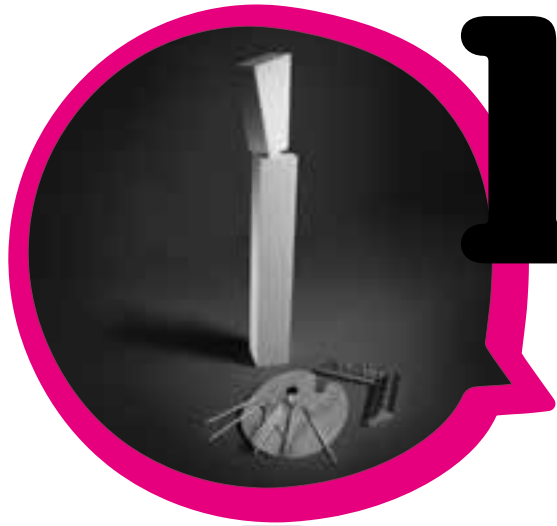

I l'home vell dels cabells llargs i blancs es quedà pensatiu, perquè la resposta no era fàcil ni senzilla. No obstant això, intentà explicar-li-ho.

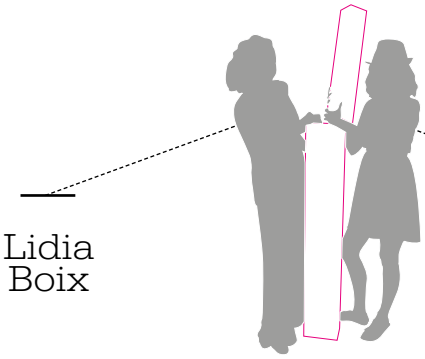
I ara encara manen els mateixos que van tancar la televisió valenciana? —li pregunta de nou la néta en acabar d'escoltar les explicacions.

No. Ara manen uns altres.

I, aleshores, per què no tornen a obrir Canal 9?

l·l restaurador

Lidia Boix

Laura Pérez

Per 3.000 eurets més,
vos canvie la tipografia
a «Times New Roman»
i ja teniu el logotip
per a un segon canal.

Il·lustració: **La Rulla**

Internet i mitjans de comunicació

LAIA FONTANA. Biòloga i poeta

Càstig per un càsting

SANDRA MARTORELL. Periodista

Cròniques d'una periodista en pràctiques

VICENT J. CLIMENT. Escriptor

El cabinista

ÀNGELS HERNÁNDEZ. Periodista

Imagina que ho pots fer en la teua llengua

SALVADOR ENGUIX. Periodista

Memòria

M. CARMEN SÁEZ. Escriptora i actriu

Mons paral·lels

AIDA GINESTAR. Regidora de Cultura de l'Ajuntament d'Alzira

En castellà es diuen més ximpleries que en valencià

Per tal de fer visible el valencià, hem de promoure'l des de diferents situacions, no només a casa i al carrer.

Jordi Giménez
Tècnic lingüístic de l'Ajuntament d'Alzira

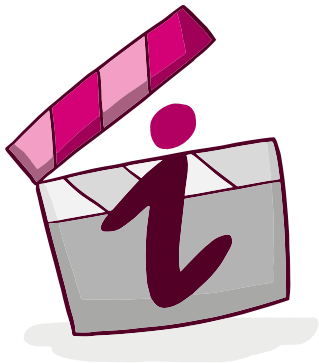

LAIA FONTANA

Biòloga i poeta

Càstig per un càsting

nadmissible! Però que t'has pensat, que pots triar només actors valencians per a la sèrie? Que pensarà el director, que volem imposar el nostre parlar d'anar per casa?

—Disculpa Pepe: no és veritat el que has dit.

—Com que no, Clara? El que vols és infectar el rodatge amb este parlar degradat. Mira que em fa vergonya conéixer esta bonyiga de paraules bastotes que parlava ma mare.

—Prou! Vaig a dir-te quatre coses: Primera: que la majoria d'actrius i d'actors triats al càsting siguen valencians és una qüestió de probabilitat: de la terreta és d'on més gent s'ha presentat. I no és d'estranyar perquè, encara que aquesta sèrie cavalleresca es dirà «Curial y Güelfa», et recorde que està basada en la novel·la «Curial i Güelfa». Però, de fet, a l'elenc hi ha professionals d'arreu del món. Segona: tot l'elenc seleccionat, i quan dic «tot» vol dir «tot», és el que millor s'ajusta al perfil dels personatges i té un complet domini de l'idioma del guió. Tercera: tant de bo es torne a obrir la televisió valenciana de forma renovada, on tinguen cabuda de nou les sèries de ficció en valencià, no com a excepció o per folklore sinó des de la perspectiva de la normalitat. Una televisió que no senta odi, com ho fas tu, pel valencià que utilitze per herència, amb naturalitat i per convicció. I l'última: com a amo del capital d'aquest projecte ací tots som els teus súbdits, inclòs el director. Així que no vingues amb excuses: ets tu qui s'ha escandalitzat amb aquest triatge i qui manarà canviar-lo amb la fama com a l'únic criteri d'elecció.

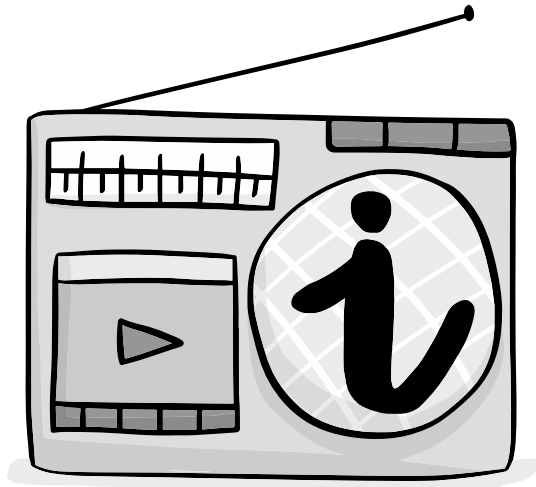
—Incompetent i maleducada, però això ho has encertat de ple!

—Ni una cosa ni l'altra. I per cert: deixe la feina! On he de signar?

Clara estava convençuda al 100 % del que havia dit i fet. I, si al final el govern s'animava a reobrir la televisió valenciana, les situacions caduques d'eixe tipus mai passarien un càsting.

SANDRA MARTORELL
Periodista

Cròniques d'una periodista en pràctiques

què voleu que vos diga? que va ser una d'eixes coses fruit de la riquesa de la llengua i de l'aventura de ser habitant novell a terres catalanes. No feia ni dos mesos que havia anat a viure allà i estrenava ciutat i feina. Una feina relacionada amb els mitjans de comunicació, i amb dos caps pixavins que respiraven Loewe en comptes de l'aire contaminat per la pol·lució pròpia de les grans ciutats tal i com fèiem la resta de mortals. Orgulloses de lluir classe, d'exhalar finor per cada porus i d'ofrenar elegància a tort i a dret.

Arribava la primavera i amb ella els primers dies de calor. A la redacció, un dia d'eixos que no saps què posar-te a causa de l'esquizofrènia dels termòmetres, comentaven sobre la roba d'entretemps. Al meu torn de paraula els vaig explicar que en breu deixaria de dur calces, sota l'espavent exacerbat de les presents. La cosa no va quedar en això, sinó que en vista de la poca aprovació per part del col·lectiu vaig exposar un manifest a favor de renunciar a les calces quan arriba el bon temps.

Perquè hi ha coses que de tan protocol·làries que són resulten absurdes, perquè quan fa calor el cos necessita respirar, perquè no podem ser esclaves dels codis de la moda que a saber qui ha establert.

Alguna cosa va canviar en l'actitud de les meues caps i companyes cap a mi. Per a algunes, aquella conversa fou una creu i ratlla; per a altres una revelació quasi Mariana cap a l'alliberament que encara hui m'agraeixen.

Temps després vaig saber que a Catalunya, al que nosaltres li diem calces ells anomenen mitges. Per a ells les calces són el que nosaltres diem bragues.

VICENT J. CLIMENT

Escriptor

El cabinista

mpensadament, Clark Kent travessà cames ajudeu-me els estrets passadissos d'una redacció que bollia pocs minuts abans del tancament. Entre esbufecs i renecs conclogué que existien *línies roges que fins i tot el seu* arxienemic Lex Luthor mai no havia gosat travessar. Però, sens dubte, per a Perry White, l'estricte redactor en cap del Daily Planet, aquell titular era una necessitat peremptòria.

Mentre davallava a bots l'escala de servei d'aquell vell edifici, aprofità per activar tota la seua xarxa de superpoders 2.0: SMS a Lois Lane, *whatsapp* al grup *Lliga de la Justícia*, publicació al mur de *Metropol-i-tants* i piulada al Twitter, amb el *hashtag* #EixeSaltArrere.

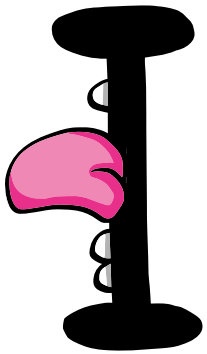
Des del carrer engegà la seua visió de rajos X. Però ni aquell parquímetre precintat era cap cabina-vestidor, ni aquella guia de telèfons rebregada, el diccionari de l'AVL que recercava. A contracor i amb aquells mitjans de traducció tan deficitaris (la seua kriptonita particular), cada dia esdevenia una nova odissea elaborar una versió en valencià, completa i de qualitat que no provocara la contínua riota a la xarxa.

De sobte, recordà que el seu cosí Andrew continuava treballant a la pescateria del Consum d'Smallville. Telegrama telepàtic d'urgència i, tres circumval·lacions terràqüies en sentit contrari més tard, a la versió vernacla del periòdic ja figurava un titular que portaria cua:

Un concert retrà homenatge a Gambeta 25 anys després de la seua mort.

Imagina que ho pots fer en la teua llengua

ÀNGELS HERNÁNDEZ
Periodista

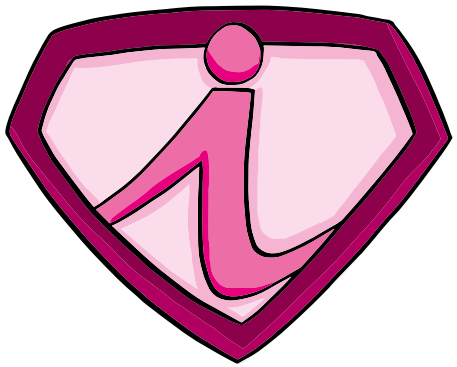

Imagina que et criden d'una ràdio per a parlar de les festes del teu poble. Imagina que has d'explicar com des que recordes estàs vinculat a eixes festes. Que els teus iaios et van anar ensenyant a poc a poc en què consistien. Com els teus pares t'acompanyaven i com encara hui notes la força i l'orgull amb què et portaven de la mà. Contes com els teus millors records estan units a eixes festes, com quan recordes els teus iaios, els teus pares o uns altres familiars que ja no estan els recordes feliços, somrient, compartint al voltant d'eixa celebració. Rememores les històries que t'explicaven, els ritus, els costums, les tradicions i com cadascuna d'elles estan lligades a tu per un fil invisible que et lliga a ells i al teu poble. Pots parlar de la gent a la qual has conegut, amb la qual has viscut milers de moments que t'han fet com eres. Com has compartit taula amb persones de totes les edats i condicions i com a poc a poc van passar a formar part de la teua família. També expliques com aquella olor que una vegada vas notar estant lluny et va traslladar fins al cor de la teua festa, com cada vegada que escoltes eixa música vinculada a eixa tradició concreta no pots evitar somriure, com intentes una vegada i una altra recrear el sabor d'eixe plat i com mai t'ix igual que el que menjaves en el carrer, contes com guardes xicotets tresors que només tu entens i dels que és impossible separar-te. Imagina que pots intentar resumir què significa per a tu eixa festa, com cadascun dels seus matisos està ple d'història, de la teua història. I ara imagina que ho pots fer en la teua llengua.

SALVADOR ENGUIX
Periodista

Memòria

ho dius de veritat?

Per això t'he trucat. L'he trobat, pura casualitat. Tindries uns vuit anys, se't veu formidable i al teu pare també.

No ho recorde. Amb prou feines no recorde res d'aquells anys.

Està gravat amb super vuit, la qualitat és molt roïna, però es veu tot el que ocorre. Sembla una comunió d'algú de la teua família i estàs assegut al costat del teu pare.

Me'l passes per Whatssap?

En un minut, i veuràs que no és cert el que sempre has pensat d'ell.

No hi ha molt a pensar, quasi no el vaig conèixer, com bé saps.

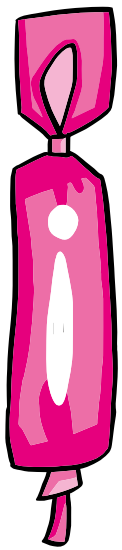
Roberto va tallar la conversa. Tenia molta curiositat, i es notava nerviós. Va obrir el seu Whatsap i va localitzar el vídeo que li havia enviat el seu cosí. La qualitat era molt dolenta, i per moments semblava fondre's en negre. El càmera, potser el seu oncle, caminava de taula en taula mentre la gent saludava. Taules rodones, amb abundants ampolles de refrescos i licors, i plats buits en el centre. Semblaven tots molt feliços. Intentava recordar; sí, potser una comunió, d'haver estat un casament tots anirien amb vestits i no era així. En un moment el càmera s'atura i els enfoca. És cert, ell i el seu pare estan junts. Es miren, es besen i s'abracen. No ho recordava.

Imperdonable gosadia

M. CARMEN SÁEZ

Escriptora i actriu

Mons paral·lels

Imagineu que a la mateixa hora que algú engegava un ordinador al segle vint-i-un, la mà bruna i coberta de pèls d'un carceller obria la porta d'un calabós a l'Edat Mitjana. Darrere de l'home descurat i feixuc que feia sonar el gran manoll de claus, n'aparegué un altre vestit de negre i força primmirat. La seua veu era gairebé inaudible.

—Mala dona, has fet servir herbes per enganyar els pobrets malalts i usurpar el lloc dels homes savis de ciència. Tu no pots curar ningú. Has de rebre el més humiliant dels càstigs per la teua imperdonable gosadia. Sentència: A la picota!

ALHORA que algú obria la porta d'un calabós a l'Edat Mitjana, una dona engegava un ordinador al segle vint-i-un. La pantalla n'omplí la petita habitació amb els universos acolorits d'una xarxa social.

—El text està molt bé.

—Gràcies.

—Però si pogueres llevar el «punt cat» de l'extensió de l'article, t'ho agrairíem.

—No hi veig cap raó.

—És que en este grup hi ha gent que no se sap mai i vull estalviar-te problemes. I ja que parlem del tema, i si el tradueixes a l'espanyol?

—No ho entenc. El grup no s'anomena «M'estime el valencià»?

—Xica, no sigues «tiquismiquis». A tu no et costa res.

—Què? Això ho diràs tu.

—Damunt que et donem l'oportunitat de difondre els teus escrits, ara va i vols discutir? Les dones sou unes cabudes, mai feu cas de ningú. Massa problemàtica xiqueta, au. Sentència: Bloquejada!

AIDA GINESTAR

Regidora de Cultura de l'Ajuntament d'Alzira

En castellà es diuen més ximpleries que en valencià

I si apliquem la lògica? La lògica ens diu que en castellà es diuen més *tonteries* que en valencià. Però, per favor, no penseu el que no és. No penseu de manera unilateral, no siguem bords. En anglés també es diuen més *tonteries* que en valencià, fins i tot, més que en castellà, i els francòfons tampoc es lliuren de vocalitzar més bajanades que nosaltres els valencians. I els que parlen italià, per cert, coneixeu a algun italià que parle l'italià estàndard?, i els que ho fan en alemany... El valencià és la setena llengua més parlada al món, i per tant, ocupa el seté lloc en el rànquing entre les llengües que més *tonteries* s'escolten al dia.

L'exercici de lògica d'a més parlants més acústica idiota em va vindre, recentment, al cervell mentre llegia un article al Facebook. L'escrit analitzava l'ús de la nostra llengua a les xarxes socials. El valencià, òbviament, s'establia al seté lloc entre les més emprades, però el seu ús presentava un problema amb el qual no compten ni aquelles llengües que la precedien a la llista ni les que es quedaven al darrere: el bilingüisme.

Els influencers de les xarxes socials cerquen *followers*, *likes* o l'ítem de la plataforma digital de torn (objectius en perfecte castellà, com podeu comprovar) i per tal d'abastar estos guanys renunciaven al valencià i utilitzaven el castellà amb la idea d'aplegar a més públic. L'article al qual em referisc incidia sobre els *influencers* humorístics i posava com a exemple d'esta pràctica dos dels més destacats, tots dos del nostre àmbit lingüístic, el primer, aquell adalil de l'enginy que penjava vídeos al Youtube amb les reaccions de la gent en ser insultats pel carrer. El famós *caraanxova*. Aquell que rebé una «nyespla» que sonava igual en valencià, en castellà i en txec. El segon, un altre mestre de l'humor, era eixe individu al qual se li ocorregué penjar material audiovisual a eixe mateix canal d'internet per tal de presumir de les galetes farcides de pasta dentífrica que oferia a una persona sense sostre.

Quan t'assabentes d'estes accions, per un moment t'alegres de la diglòssia i de les sis llengües que van per damunt de la teua en l'ús de les xarxes socials. Per tal de produir esta sèrie d'imbecil·litats a les xarxes socials, preferisc que una altra llengua duga la capdavantera o que la llengua de totes les valencianes i valencians continue al seu oasi d'humor costumista en xarxa.

#PRENLAPARAULA

Segueix-me

Begoña Perpiñá
Periodista de Ribera Televisió.

Jo estime la nostra llengua com estime a ma mare quan em prepara un bon plat de menjar casolà. (I quan no també)

Segueix-me

Sandra Calabuig
Periodista de Ribera Televisió

Parlar i escriure en valencià és guai, però quan aproves els exàmens de la Junta Qualificadora de Coneixements de Valencià ho és més i ho saps!

Segueix-me

Didín Puig Grau
Una dona del poble gràcies a Déu.

La meua llengua és la que he escoltat des que vaig nàixer i no en sé altra. Damunt, per les nits, somnie en valencià.

Segueix-me

Joan Pla
Escriptor

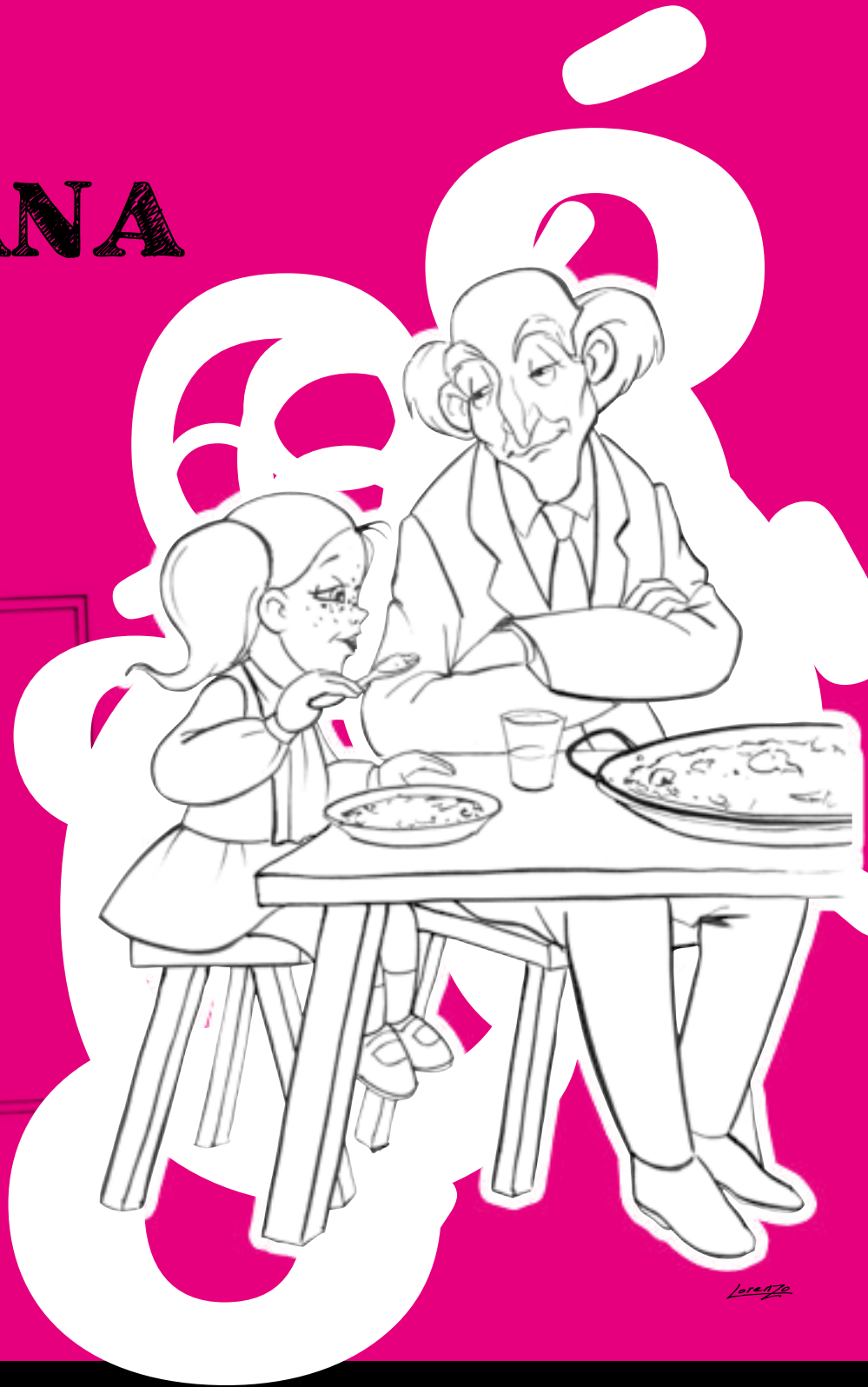
La llengua catalana ha estat al llarg de la meua vida l'aire, l'aigua, el pa i la fruita que ha anat alimentant sanament el meu esperit.

332 254 845 16

OLLA VALENCIANA

Josep Antoni Fluixà

Odi o burrera? Què és? Odi a tot allò que els és estrany o burrera per creure que tot el món ha de pensar i ha de ser igual com ells?». L'home vell dels cabells llargs i blancs es feia aquestes reflexions sense resposta, mentre dinava amb la seua néta en un restaurant típic de la ciutat. L'un i l'altra passaven una gran part del temps d'oci junts. Els pares de la xiqueta de les cuetes tenien molta faena i, sovint, l'havien de deixar amb el iaio.

Per sort, ell estava sempre disponible i s'encarregava de la néta. La duia a menjar a restaurants elegants o on la xiqueta volia. La portava a les fires medievals i a totes les festes de carrer que s'organitzaven i també a veure les competicions esportives que hi havia els dissabtes o diumenges pel matí.

El cas és que aquell dia, a diferència dels altres, el iaio es mostrava absent mentre dinaven. Per això, la xiqueta de les cuetes li preguntà:

Iaio, en què penses?

En una conversa que he escoltat a la taula del costat. Els comensals han protestat al cambrer perquè a la carta, tant en valencià com en castellà, s'anuncia «olla valenciana» i li han dit que allò era un «absurdo» perquè «todo el mundo sabe que aquel plato se le llama cocido».

La xiqueta es posà a riure perquè li vingué a la memòria un vídeo de Telemadrid que li havien ensenyat en un mòbil. S'hi veia una presentadora que denunciava la marginació del castellà a les costes del mediterrani: «Compruébenlo ustedes, aquí se ve un cartel que pone "Forn i pastisseria" y, sin embargo, cuando entramos vemos que es una panadería».

Seran extraterrestres —digué, per fi. Segurament tindran l'ovni aparcat molt a prop.

Fundación Cinemabroma

AVANTATGES D'ESCRIURE EN VALENCIÀ

Il·lustració: **Alba Fluixà**

TERESA BROSETA. Escriptora

Un matí a la fira

DARIANA GROZZA. Coordinadora tècnica del programa Voluntariat pel Valencià

Aquell cel blau

ENRIC LLUCH. Escriptor, membre del CVC

Oleguer Masià

ANNA BALLESTER. Escriptora

Un repte apassionant!
Els reptes... la posaven a mil!!!

BÀRBARA TORRES. Escriptora

El café de les cinc

ISABEL CANET. Escriptora

Sardina o arnadí?

ELENA CASADO. Metgessa i poeta

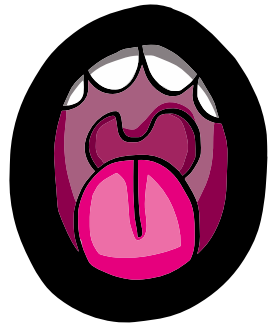
Cultura suprimida

Orígens, cultura i identitat

TERESA BROSETA
Escriptora

Un matí a la fira

cupat com estava en calfar la mà dreta amb uns peculiars i espasmòdics moviments, l'Escriptor Important no s'adonà de l'arribada de l'Escriptora Local. Quan el saludà, tímida, amable i somrient, la mirà amb genuïna sorpresa. No li sonava de res aquella cara. L'Escriptor Important mirà de reüll el títol del llibre de l'Escriptora Local. En valencià, veges tu. Com havia de sonar-li?

Encara no havien acabat de saludar-se i ja s'obrien les portes que barraven el pas del nombrós públic. Arreada pels xiulits del personal de seguretat, la marea humana s'ordenà a males penes en una nerviosa filera que serpentejava caòticament per tota l'esplanada. L'Escriptor Important, amb el cap una mica de gaidó i un somriure congelat als llavis, començà a firmar disciplinadament un llibre rere altre i ja no deixà de fer-ho en tot el matí.

A l'hora de dinar, l'Escriptora Local havia signat mitja dotzena de llibres i portava al cos una quantitat semblant de cafés i cerveses i, a la memòria, un grapat de somriures i de bones paraules. Mentres tant, l'Escriptor Important no havia parat ni un segon: ni per fer-se un entrepà, ni per beure aigua, ni per anar al bany. Tot un exemple de resistència!

Mentre signava l'últim llibre del matí, l'Escriptor Important malinterpretà la mirada d'admiració de l'Escriptora Local. Amb una incòmoda carícia paternal a la galta, li amollà:

Ai, els escriptors en valencià! Si no vos miràreu tant el melic i vos obríreu al món...

L'autora de *Qüestions universals* ni parpellejà. Encaixant la mà de l'Escriptor Important, que havia esgotat aquell matí totes les còpies del seu diari d'adolescència, assegurà amb un somriure tort:

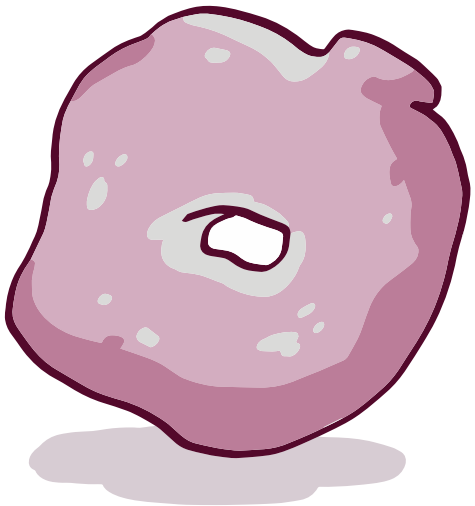
M'ho pensaré.

DARIANA GROZZA

Coordinadora tècnica del programa Voluntariat pel Valencià

Aquell cel blau

blidar? Com oblidar el dia que vaig aterrar al País Valencià. El 28 d'agost de 2004 va ser per a mi el començament d'una gran aventura, la meua gran aventura valenciana... Dic aventura perquè anar-te'n a viure a un país estranger amb dos fills, sense saber parlar la llengua del país, no es pot considerar una altra cosa que això!

Sóc de Romania i quan vaig aterrar aquell dia jo parlava romanés i anglés —que no m'han servit de res ni un ni l'altre—. Recorde encara la primera sensació quan vaig baixar de l'avió, l'aire calent, d'estiu, les palmeres, el cel blau, la gent parlant unes llengües que no entenia gens. De fet, aquell dia em semblava tot igual, no distingia que n'hi havia dues...

A l'aeroport m'esperava el meu marit, que feia quatre anys que vivia per ací. El meu fill menut tenia cinc mesos en aquell moment, i ell només l'havia vist una hora quan havia nascut, a l'hospital, perquè havia de tornar a treballar... El xiquet començà a plorar i el seu germà, que tenia onze anys, l'agafà en els braços. Ja teníem la família completa!

A tres dies d'això, vam anar a l'Ajuntament del meu poble, de Catarroja, perquè matriculàvem el nostre fill a l'escola. I allí ens van anomenar la primera vegada el valencià —que era llengua oficial del territori, al costat del castellà. Que era la llengua dels estudis en el centre on havíem d'inscriure el xiquet. Una sorpresa molt gran per a nosaltres, perquè pensàvem que a Espanya es parlava espanyol!

En aquell instant, quan jo el que feia era mirar i escoltar, sense entendre res al director explicant al meu marit el projecte de centre en castellà, vaig decidir que jo aprendria aquella llengua desconeguda, el valencià. Si era d'ací, l'havia de saber; venia «en el paquet» amb tota la resta; perquè parlant-la segurament arribaria a sentir millor aquella terra, aquell aire, aquell cel blau. Me la volia fer meua...

Els primers passos els vaig fer amb el Voluntariat pel Valencià, en febrer de 2005. Què demanava el programa? Quedar amb una persona valencianoparlant una hora a la setmana per a parlar en valencià, un mínim de deu setmanes. Anys després he arribat a ser la coordinadora tècnica del programa. Fa dos anys vam oferir el programa als ajuntaments, perquè tots els funcionaris puguen tindre fluïdesa en la nostra llengua, i poder atendre en valencià a qui ho sol·licite.

Quan vaig al meu ajuntament, parle en valencià. Tot normal, fins que trac el meu document d'identitat. Per què ho fas? -em pregunten. Doncs perquè en valencià em sent d'ací, em sent valenciana. I sí, en valencià he arribat a entendre aquesta terra, el seu aire i el cel blau.

ENRIC LLUCH

Escriptor, membre del CVC

Oleguer Masià

leguer Masià.

Així es va presentar alhora que seia al meu costat.

—Escultor detallista.

Li vaig calcular més de huitanta anys.

—Setanta-nou acabats de fer —em va aclarir com si m'haguera endevinat el pensament.

De seguida es va traure un mocador de la butxaca dels pantalons i el va desplegar.

—Ací el té —va dir.

Vaig aclucar els ulls i vaig aconseguir veure, sobre el mocador obert, un granet d'arròs.

—No m'ha resultat fàcil —va explicar—. Però a la fi he aconseguit gravar el primer capítol del Tirant sobre aquest granet d'arròs.

Abans de fer un glop de café, vaig preguntar:

—Què vol que faça jo?

Va contestar sense pensar-s'ho.

—Escriga un informe per tal de declarar Bé d'Interés Cultural aquest granet d'arròs.

Tot seguit, va obrir una capseta de cartó i hi va traure un misto.

—I prepare un altre informe sobre les figures esculpides sobre la caboteta del misto: els tres Reis Mags amb els camells incorporats.

No em va donar temps ni de tastar el café perquè, abans, es va traure un llapis d'una butxaca de la jaqueta.

—I escriga'n un altre sobre les onze figures esculpides en la punta d'aquest llapis. Són els futbolistes que van guanyar el mundial de Sud-àfrica.

De seguida s'hi va presentar el cambrer.

—Vinga senyor Oleguer, que aquest senyor tindrà pressa... I, a més, la seua filla l'estarà buscant per tot el barri.

Quan l'home va plegar el mocador, la capseta de cartó i el llapis i es va alçar de la cadira, el cambrer em va comentar quasi a cau d'orella:

—Pobre home! Hui està convençut que és un escultor detallista. Ahir, un astronauta americà. Ja veurem demà per quina cosa li pega.

Vaig sentir una pena que no em cabia dins de la pell.

ANNA BALLESTER
Escriptora

Un repte apassionant!
els reptes... la posaven a mil!!!

fegant-se de calor, abocats a les finestres de l'aula, després de la intensa activitat futbolística al pati, els va trobar la nova mestra, aquell matí de setembre. Alguns dels alumnes més agosarats d'aquell cinqué de primària, en veure que tocava classe de valencià, exclamaren:

—*¡Aquí háblanos en cristiano!*

Davant la «cordial» benvinguda, la mestra sabedora del terreny que xafava, amb un ample somriure i un to divertit va respondre:

—Bon diaaaaa!

Que en realitat volia dir: —Estic preparada per a aquest combat!

En aquell entorn hostil per a les criatures, en un barri d'al·luvió on els problemes familiars, socials, econòmics i culturals se solapaven, el fet d'aprendre valencià era la goteta que rebalsava el got de les dificultats del seu dia a dia.

Aquells xiquets i xiquetes no sabien que allò era com pegar en pedra. Perquè per a la mestra aquella situació constituïa un repte, i els reptes a ella la posaven a mil!: li disparaven les emocions i se li activaven totes les connexions neuronals. Per tant, estava segura que trobaria l'estratègia per aconseguir el seu objectiu:fer-los estimar el valencià.

Era de domini públic que la gent del barri tenia aficions artístiques diverses i s'estimaven tot el món de la faràndula. Aleshores va pensar que allò maridava perfectament amb la seua gran passió pel teatre. Així que va decidir proposar-los pujar a un escenari i representar un obra de teatre per a la fi de curs, on tots i totes participarien.

La proposta va ser acollida amb emoció i entusiasme. Però, abans calia llegir (un verb poc utilitzat fins aleshores) els llibres de teatre que havien arribat a la biblioteca de l'aula, per tal de triar i consensuar l'obra que havíem de representar i que... havia de ser en valencià! Això ja no els va agradar, però després d'alguns raonaments i motivats per l'espectacle, finalment acceptaren... i ahí va començar una extraordinària aventura on ficant-se en la pell dels diferents personatges, començaren a parlar valencià i a estimar una llengua que mai més els seria aliena.

UNA EXTRA-ORDINÀRIA AVENTURA.

BÀRBARA TORRES
Escriptora

El café de les cinc

Olga contempla l'ordinador. Són les cinc de la vesprada i per fi ha acabat la novel·la que tantes nits l'ha mantinguda desperta. Apaga l'aparell i ix de casa. Ha quedat amb Berta, una altra escriptora, a la cafeteria de la cantonada. Se saluden en veure's i demanen café i dolços. Olga li conta que ja té l'obra finalitzada i l'altra jove la felicita entusiasmada. L'amiga li pregunta si sap què fer amb ella, si enviar-la de concurs o a alguna editorial. Comencen entre elles un diàleg divertit i amé sobre els pros i contres de cada opció. Tenen clar que els concursos serveixen per a obtindre prestigi, però elles no vénen la seua ànima al diable i no volen canviar l'estil ni deixar de ser elles mateixes. Després de veure com premien obres que ni els propis autors entenen amb tant de tecnicisme i paraula rebuscada, com si això els proporcionés major intel·lecte, han arribat a la conclusió que els resultaria més fàcil ser Reina a una República que guanyar un concurs literari.

—Podries enviar-la a alguna editorial. Evita les grans, ja saps que aposten pels que tenen renom i no per unes desconegudes com nosaltres—, li suggereix Berta.

Olga és conscient que rebrà moltes respostes negatives.

—I acabaré en una editorial menuda, on seré la publicista de la meua obra, em buscaré les presentacions, faré quilòmetres i qui sap si aprendré també a maquetar?— diu amb sarcasme.

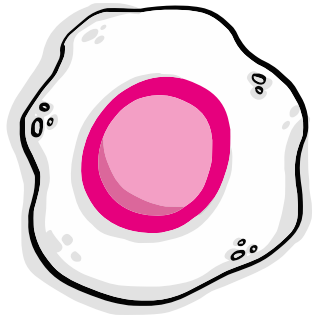
I mentre riuen i assaboreixen el café, saben que mai renunciaran a escriure en valencià perquè escriuen per transmetre emocions i sentiments no per diners.

mai renunciaran a escriure en valencià

Sardina o arnadí?

ISABEL CANET
Escriptora

sardina o arnadí? Al meu poble sempre s'ha seguit la tradició de fer arnadí per Setmana Santa. Les dones pastaven carabassa i moniato torrats amb sucre i panses en cassoles de fang i formaven un caramull d'un color melós que es guarnia amb fruits secs. Després de cuit, exhalava una olor celestial i la família l'esperava amb candeletes.

Em conta l'àvia que un any tenia convidats a dinar el dia de Pasqua, uns familiars castellans fills d'un oncle que havia emigrat a la capital. El gendre de l'oncle era un senyoret d'allò més fi i arrufava el nas a cada moment, com si les maneres rurals de la gent de Simat li produïren al·lèrgia. No cal dir que no entenia ni pruna de valencià i resolia la seua ignorància manifestant-se superior com un lletrat enmig d'una colla de bàrbars.

De postres, l'àvia va traure l'arnadí. Tots els ullets de la taula es van incrustar en aquell caramull, la boca desfent-se en aigua. Quan el gendre va saber que l'arnadí es menjava directament de la cassola, cadascú fent el seu forat, no li va faltar el comentari:

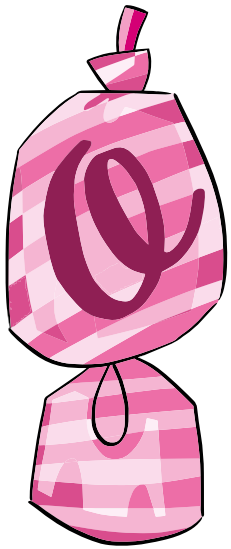
—*Pues yo prefiero comer una sardina en buena vajilla que comerme ese «arnadino» sin plato.*

La meua tia més menuda, que no passaria dels set anys, no havia escoltat la paraula *vajilla* en la seua vida i la va confondre amb una altra que li resultava més familiar. Tota ufana, imitant el convidat, es va plantar en la taula i va afegir:

—Mare, jo també vull «l'arnadino» en la *basenilla*.

El meu avi era home calmat i respectuós, però li va fer tanta gràcia el comentari de la filla que no va poder contenir l'estufit. Tot «l'arnadino» que tenia en la boca el va projectar damunt del gendre i me'l va deixar arruixat com un tomacar.

No sé com acabaria l'escena. La contalla de l'àvia s'acabava en aquest punt perquè ella tampoc no podia aguantar-se la rialla. Ens la recordava tots els anys per Setmana Santa, cada vegada que treia a taula l'arnadí, i així ens feia doblement feliços.

ELENA CASADO
Metgessa i poeta

Cultura suprimida

brir un sobre de sacarina com a mètode contemplatiu. Com a pràctica de meditació. Zen. Fer una obra d'art d'origami amb el sobret de sacarina, quasi semblant al remat d'un cadafal. Si el plegava més, anava a queixar-se.

—Yo es que me considero apolítico, hoy en día todos roban por igual. Es un tema que paso mucho. Me va más la cultura, lo nuevo.

Alce les celles —apartant la vista del sobre de sacarina— i mire el meu acompanyant. A estes altures ja em puc fer un doctorat en primeres cites. Podria titular la tesi: «Llibre de les Bèsties: una visió de la fauna actual», en honor a Ramon Lull.

—Cultura? —Creue els braços, i em faig enrere en la cadira. Mire el rellotge de reüll. Acabem d'asseure'ns i ja vull pegar a fugir.

—Sí, no sé. Que te mole la poesía. La gente en general, esta sociedad es *mainstream* a tope. Nadie sabe quién es Murakami.

—Murakami...

—Sí, el premio Nobel, digo.

—Sí, si ja sé que té un premi Nobel —gesticule amb la mà, com qui espanta una mosca—. A tot açò, tu no eres d'ací?

—Sí, de toda la vida. ¿Por?

—Home, no sé, que em digues que t'agrada la cultura, però tires d'un premi Nobel estranger i em parles en castellà...

—A ver, es que a mí todo esto del valenciano me parece como muy de otra época. Hoy en día estamos globalizados, somos europeos. Por eso me mola tu rollo, eres muy de mundo.

—Jo sóc de Sueca, i molt orgullosa.

—Bueno, tú ya me entiendes. Que todo eso está muy bien pero hay que ser más cosmopolita. Además, que en Valencia el tema cultural no llama, la gente solo piensa en fiesta y emborracharse. Pasan del arte, de la música, de la literatura... ¡Aquí la gente solo piensa en las Fallas!

Claudique per salut mental i deixe l'*homo neandertalis* i el café igual de sols. És meitat de març. Fa olor de pólvora i escolte una banda dos carrers enllà del bar. Els carrers són com museus impressionistes, plens dels faldars de les falleres. Pense: art, música i literatura: Falles. El que sobren hui en dia són ninots...

#PRENLAPARAULA

Segueix-me

Josep Micó
Poeta

Governarà les ones si recupera els atributs d'ama i senyora. Serà l'únic estatus en què hauran de parlar-la fins i tot els jugadors estrangers de primera divisió.

Segueix-me

Juli Capilla
Periodista i editor

Parlem valencià! Per dignitat. Perquè creiem en la diversitat i el respecte entre els pobles. Perquè volem i hi tenim tot el dret del món.

Segueix-me

Manel Alonso i Català
Escriptor i periodista

Parla'm i amb cada paraula alça els barandats d'una cambra on càpiga tot l'univers. Parla'm, compartix amb mi el tast dolç de la llengua.

864 658 065 85

RECONEC els meus
quan dic "BON DIA!"
i em contesten "BON DIA!",
encara que estiga plovent.
Pep Ferrer. Músic
TIPOGRAFIES DIFERENTS
DONAR TINTES PANTONE
SELECCIÓ MODEL DE SUPORT
MÈTODE IMPRESSIÓ SERIGRÀFICA
O GRAVAT X. A.

#PRENLAPARAULA

Rubén Tello
Professor i membre de l'ADEF
Segueix-me

Professor, perquè ens obliguen a estudiar valencià si no serveix per a res? Sí que serveix, almenys, a mi, em dóna a menjar.

Teresa Benavent
Bibliotecària d'Alzira
Segueix-me

De menuts a l'escola ens mormolaven si parlàvem en valencià "no era fino". Però no ens feren callar.
Ara, de majorets... Qui és el valent que ens dius com ho hem de fer?

Maria José Parra
Filòloga i membre d'Alteris - Fòrum de debat i opinió
Segueix-me

Abans de nàixer em venia. Mig segle emprant-la. Mig més poder sentir-la, escoltar-la, utilitzar-la, escriure-la, modelar-la, llegir-la, parlar-la, gastar-la...

Alba Àlvarez
Docent i poetessa
Segueix-me

Amb fermesa t'ho recorde. Tinc la pell trepada a paraules per on s'escola el mot llibertat. Som futur i vent i clau.

Raquel José Chàfer
Tècnica d'Igualtat de l'Ajuntament d'Alzira
Segueix-me

Per una llengua sense sexisme,
per un valencià sense sexisme.

PORTA'M A L'ESCOLA

Josep Antoni Fluixà

Olia a pólvora aquell matí del mes de març. La festa de les falles començava ja a respirar-se pels carrers i l'home vell dels cabells llargs i blancs portava la néta a l'escola. La duia, contràriament a altres dies, arrossegant-la, perquè la xiqueta de les cuetes no manifestava massa ganes per arribar-hi. Per això, el iaio li pregunta per què caminava tan lentament i la xiqueta li digué:

És que hui no tinc ganes d'anar a l'escola! Estem ja en falles i hui tinc ganes de cantar i de ballar, d'anar vestida de fallera i de tirar molts coets! Ja saps que sóc molt valenciana.

Sí, ja ho sé. Jo mateix t'he fet créixer eixe sentiment —li contestà el iaio—. Però el sentiment de valencianitat no és cosa només d'un dia o d'unes festes. S'ha de ser valencià sempre i en tot.

I això què vol dir?

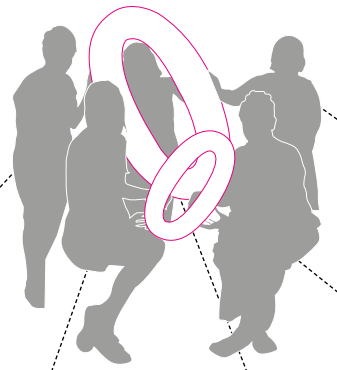
Que no has de fer com eixes persones que diuen que són més valencianes que ningú i que només parlen en valencià quan fan un parlament faller. Persones que ignoren o menyspreen la nostra literatura, persones que no li donen cap importància a les nostres arts, o als nostres monuments, als nostres artistes… Persones, en definitiva, que pensen que només són importants les persones de fora, les persones que apareixen a la televisió.

Iaio, que bé que parles! —exclamà emocionada la xiqueta de les cuetes—. M'has convençut! Porta'm volant a l'escola. Vull aprendre molt i conéixer la nostra cultura. No vull fer el ridícul!

I, aleshores, s'alçà un vent suau i decidit que els acaronà i els portà a la porta de l'escola com si hagueren viatjat a dalt d'un núvol de cotó-en-pèl.

dos de ballet

Pura Santacreu

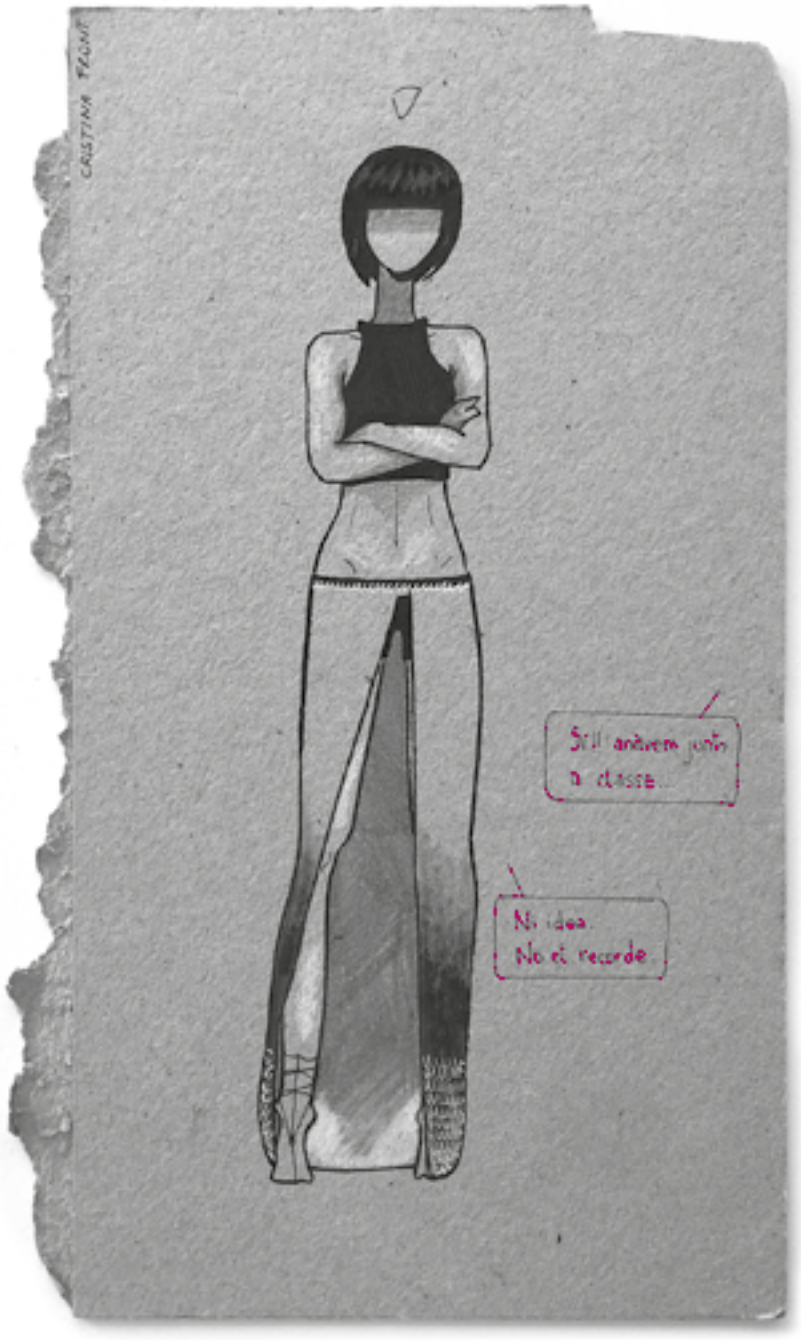
Bàrbara Torres

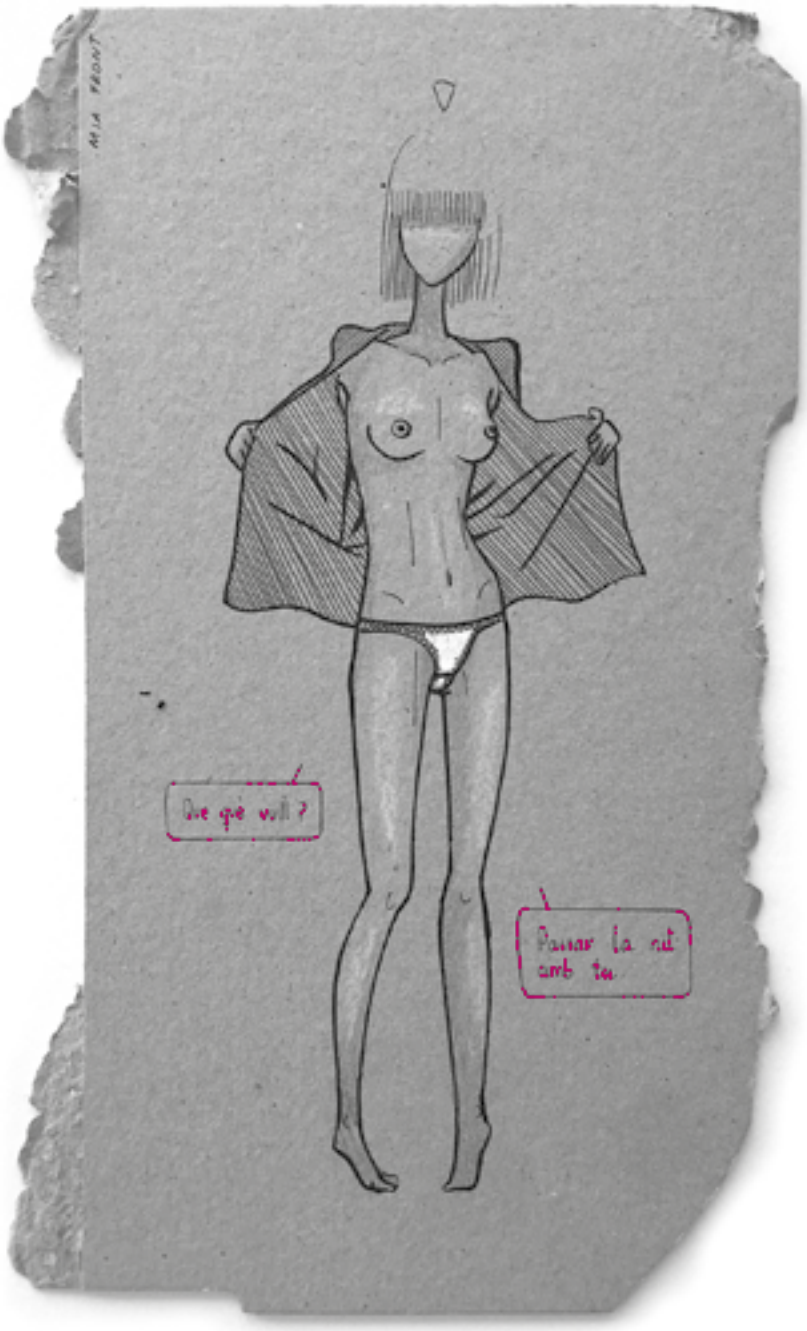
Laia Fontana

Maria Calvo

Alba Fluixà

Il·lustració: **Mai Hidalgo**

Òci

JOSEP VICENT BALDOVÍ. Poeta, Regidor de Cultura, Educació i Esports a l'Ajuntament de Sueca

Doble nacionalitat

ORETO TRESCOLÍ. Regidora àrea de Festes, Tradicions i Turisme de l'Ajuntament de l'Alcúdia

Ostres!

IMMACULADA CERDÀ. Tècnica lingüística de la Diputació de València i Acadèmica de l'AVL

«Òptica Girbés, bon dia!»

PILAR MONCHO. Regidora Bloc-Compromís, Ajuntament de Sueca i Diputada Delegada de Turisme

Eo, eo... oe!

MARCEL SANTACREU. Faller inquiet

Òptica Idiotòptica

FRANCISCO FERNÀNDEZ. Poeta

Xe..., que ve 'el de fora'!

VICENTA LLORCA. Escriptora

Essència de terra

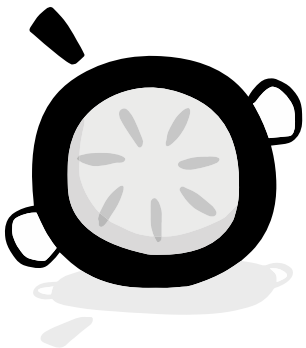

el dolç parlar dels valencians

JOSEP VICENT BALDOVÍ

Poeta, Regidor de Cultura, Educació i Esports a l'Ajuntament de Sueca

Doble nacionalitat

Obviament a la Ribera Baixa tenim un puntet diferent al que hi ha a la resta del País Valencià. I a Sueca encara més, tenim la sort de tindre doble nacionalitat!!

—Com és això?... ara vos explique. Fa un temps un programa de TVE ens van dedicar una emissió que es deia *nombres de pueblos raros*. Imagineu-vos quin nom més complicat és el de Sueca. Bé, si busqueu a Google i poseu Sueca, el primer que us apareixerà serà una exuberant dona Sueca. Sí de les que venien als anys 70 a conquistar els *espanyolitos*.

Però centrem-nos amb el programa en qüestió. Per a fer més broma del nom, l'entrevistadora demanava als participants que no feren cas quan els cridava, per tal de fer-se «el suec» o preguntant qui era el personatge suec més conegut o quin jugador de futbol era més famós per als suecs i continuar amb el joc que feia gràcia als que ho pogueren vore. Res més allà de la realitat i en compte de mostrar les coses bones que té el nostre poble, la sorpresa va ser quan la gent comença a contestar que el personatge més conegut és Bernat i Baldoví i el jugador més famós Tonico Puchades. Ale, *igualamelo,* bonica.

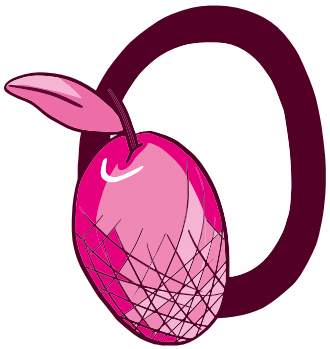
No sé si el que volia ho va aconseguir, perquè els suecans som molt nostres. Sueca i Suècia en realitat tenen poc a vore. Síií, val, tenim una cosa en comú, que parlem una llengua i amb un accent que els castellans no entenen.

Per cert l'entrevistadora em deia la sort que jo tenia de saber castellà, a diferència d'ella que no en sabia ni «papa» del dolç parlar dels valencians. Aleshores, per diferenciar-nos una mica dels amics nord europeus, quan ens referim al nostre poble, ja sabeu el que diem... —I tu d'on eres? Jo sóc de Suequee.

ORETO TRESCOLÍ

Regidora àrea de Festes, Tradicions i Turisme de l'Ajuntament de l'Alcúdia

Ostres!

Ostres! —s'escoltà de fons entre l'aldarull de la concurrència que, ben empolainada, encensava de fragàncies mesclades els instants previs a l'eixida de la Creu—.

El sermó del rector, en un valencià popular i proper, llarg i en alguns moments farragós, havia intercalat cites textuals extretes de l'epístola, del psalm i de l'evangeli que s'acabava de llegir, tot en castellà, per a comentar-les i explicar-les didàcticament als fidels: «I la Mare de Déu li digué a l'àngel: *He aquí la esclava del Señor. Hágase en mí según tu palabra*...».

El xiquet, mossegant-se les ungles, es quedà cavil·lós, pensant com era possible que la Mare de Déu, des que es deixara el llatí dels romans, haguera sigut capaç d'aprendre castellà i no s'haguera atrevit mai a parlar la nostra llengua. Quines coses! El fet li resultava curiós i incomprensible com quan la seua iaia va al metge i cita sempre en castellà el diagnòstic del facultatiu i després segueix en valencià explicant sense patir que li fa mal ací o allà.

Ja a la porta, una colònia floral intensa, la laca fixant els cardats, la pizza acabada de fer des del local del cantó, la murta i alguna que altra baferada punxosa a suor emergint dels diversos abillaments rituals... A l'altre costat, els volants entredosats i juganers dels farfalars de les gitanetes s'enredraven graciosament amb l'heura dels arquets i amb les mançanetes de metall dels calçons de torrentí. Allà un xiulit solt i estrident de dolçaina per a provar el so abans d'obrir la primera danseta, i en tots els llocs el joc de ventalls desapiadats contra el pit fent sonar totes les perles i cadenes penjades al braç i al coll en la festa grossa.

Les panxes plenes digerien encara el condimentat plat d'olla del migdia i feien de la processó el pretext idoni per fer baixar la vianda. Només la llumeneta tènue dels ciris dissimulava la foscor dels carrers en caure la nit, al temps que els esguitava perillosament de la cera relliscosa que es cobraria algun que altre esvaró abans d'acabar la volta.

—Has vist la meua xica? —cridava la *uela pagà* que, ciri en mà, seguia la fila de la processó—.

—Amb tota la gràcia! I com meneja les sinagües! No n'hi ha de més boniques! —li seguien la corda unes dones ben assegudes a les cadires que, molt justetetes, es disposaven en filera cobrint tot el frontis de la façana a dues mans—.

Les portes obertes de bat a bat deixaven lluir, sota el cobertor de domàs roig que penjava del balcó, uns hidràulics lluents molt castigats pel pas del temps a ambdós costats de les carrilades de pedra. L'ama, allí dempeus, vora la cadireta de bova, es tragué de la butxaca un paperet plegadet amb una cal·ligrafia redoneta i perfecta de factura quasi escolar, que començà a llegir amb sentiment, amb dificultat, i en veu alta: «*Oh Virgen del Lluc sagrada, / Aurora divina y bella, / ya que sois del mar Estrella, / Sednos propicia Abogada*...»

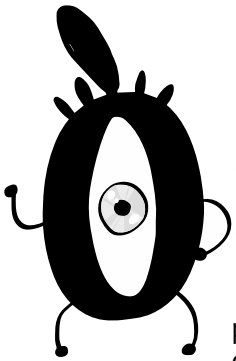
I prosseguí llegint, tremolosa, un parell d'estrofes més. En acabar, li isqué de l'ànima —ara sense llegir i amb molta més naturalitat, com el sermó del rector i com els alifacs de la iaia— un fort «Visca la Mare de Déu!» i altres lloances boniques en valencià que fàcilment animaren el veïnat del carrer a repetir-les.

—Ostres! —es tornà a escoltar, ara més fort a mesura que s'acostava la música de la banda—. El xiquet, novament mossegant-se les ungles, es mirà alternadament la cara de les dones i la de la imatge que coronava l'anda... Amb un lleu somriure, li passà pel cap el metge de la iaia i mirà fixament la Mare de Déu: potser si els parlàrem en valencià acabarien aprenent-lo...

IMMACULADA CERDÀ

Tècnica lingüística de la Diputació de València i Acadèmica de l'AVL

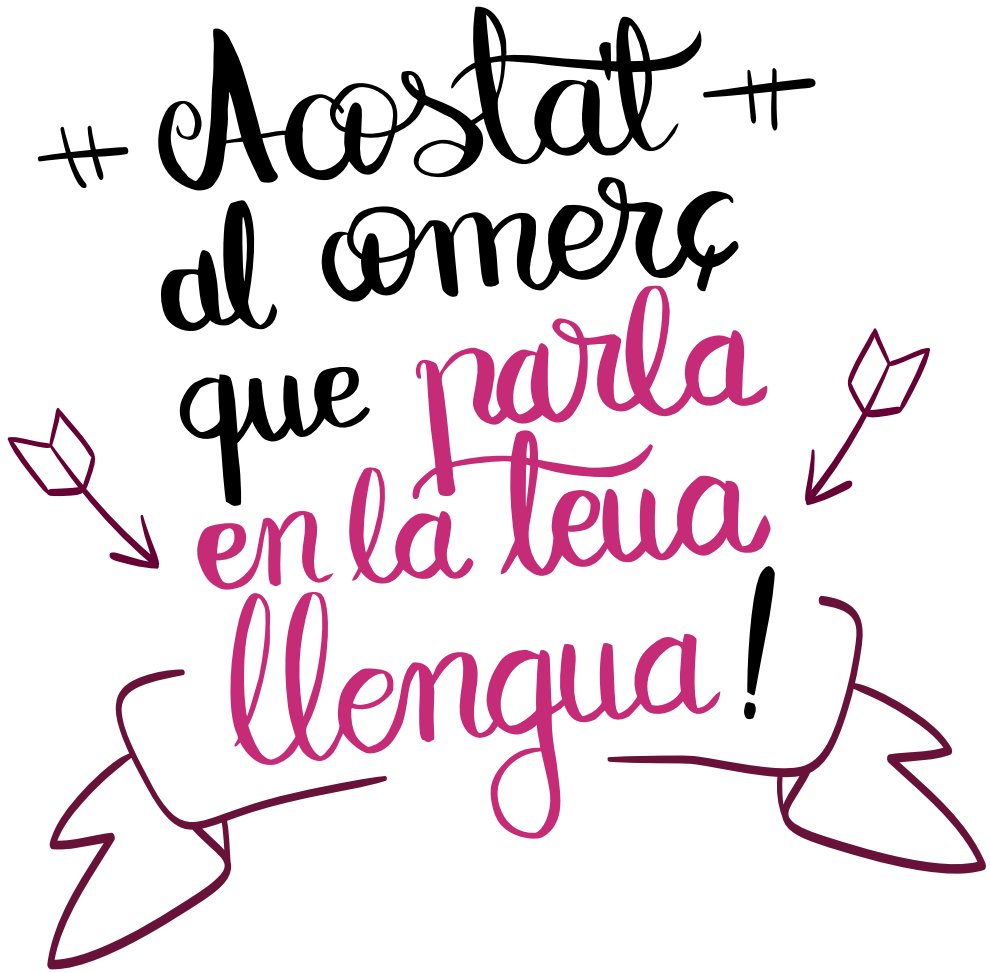
«Òptica Girbés, bon dia!»

ptica Girbés, bon dia!» em respongueren a l'altre costat de la línia. «Esteu oberts?, a quina hora tanqueu?» els preguntí amb alarma. Era la una passada d'un dissabte i les meues ulleres de prop exemplificaven allò que els valencians diem 'trencadís'. «Encara estarem mitja horeta, no patisca», em respongué una veu celestial. «Per favor, no tanqueu abans que hi arribe!», li vaig rogar. Una rialleta em va tranquil·litzar «No dona, no patisca. Ací estarem».

Ho tenia tot embastat i anava a dedicar el dia de festa a fer la redacció definitiva i tot se n'anà en orris juntament amb les ulleres trencades. Vaig arribar a l'òptica panteixant. «Però dona, no calia que haguera corregut tant, ja li deia que l'esperaríem», fou la salutació. Li vaig mostrar les ulleres trencades com a resposta a la urgència. Em somrigué, o això vaig intuir jo, i em mostrà una col·lecció d'ulleres de prop. «Amb açò eixirà del pas i, mentrestant, li farem les noves». En un moment, la visió tèrbola canvià a nítida i començí a mirar la botiga com si no l'haguera vista mai. «Quin goig poder llegir-ho tot! Ui!, teniu rètols nous?: magatzem, privat, estireu, obert, l'atenem en valencià!». «Hui la gent s'ho mira tot primer per Internet —em contestà— i només pots competir si ofereixes qualitat, un somriure i parles amb la llengua del client. Ara ja no caldrà que s'acoste el paper al nas». En sentir la paraula 'acostar' em recordí del romanç que conta Pep Gimeno, *Botifarra,* dels forasters que passaven fred per estar lluny de la llar i com l'amo de la casa els convidava a arrimar-se al foc dient-los *acuestense*, *acuestense,* i al remat, se n'anaren a dormir farts de tremolar.

Acosta't al comerç que parla en la teua llengua!

PILAR MONCHO

Regidora Bloc-Compromís, Ajuntament de Sueca
Diputada Delegada de Turisme

Eo, eo... oe!

ptima! Ni pensar-ho. No partíem de cap situació òptima. Però era una qüestió d'honor, havíem de canviar moltes coses rància de vint-i-quatre anys d'un govern presumptament podrit, la legislatura havia començat amb força a la Diputació de València.

Amb la delegació de turisme a les nostres motxilles, allò de Cartera queda molt seriós per a nosaltres, començàrem a treballar. Ganes de canviar-ho tot però el primer repte va ser canviar el nom de l'organisme autònom.

En poc de temps ho teníem en marxa, presentàrem la nova marca que deixava de ser la d'una constructora i al plenari de gener de la Diputació havíem de portar a votació el nom de l'organisme autònom que passaria a anomenar-se «Patronat Provincial de Turisme».

Atents estàvem esperant la reacció dels partits de l'oposició i com no podia ser d'altra manera de l'altra part de la bancada un d'ells alçà la mà.

Sempre veig els plenaris com un combat en el qual hi ha una lluita dialèctica i en la qual has de saber per on vénen per poder defensar-te. Aquesta vegada, de veritat, era tan evident el que anaven a dir-me que vaig pensar que no era possible.

—Sra. diputada de turismo —va dir el meu interlocutor—, ha olvidado poner también en castellano el nombre del Patronato, solo aparece en valenciano, ¿no cree usted que habrá personas que no lo entiendan?

A la qual cosa i amb permís del president li vaig respondre:

—EO, EO... OEEEE, creu vosté que la falta d'una o i canviar una e per o farà que castellanoparlants com vosté no identifiquen el Patronat Provincial de Turisme? De segur que són més espavilats del que vosté els fa.

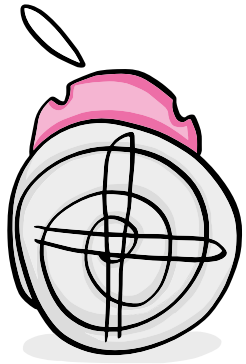
Simplement ridícula i destructiva la postura d'aquest diputat davant la nostra llengua.

MARCEL SANTACREU

Faller inquiet

Òptica Idiotòptica

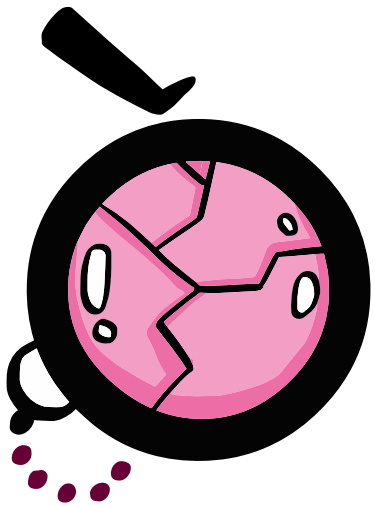

ptica! Necessite una òptica. «On està la xica que ballava al pòdium?» li vaig preguntar al meu amic Marc, enmig d'aquell còctel de fum i música masclista. Havia anat a la barra a per un gintònic, i l'havia perduda. «I jo què sé, jo només sé que.. ella mueve su cintura, papi» em va contestar, enllaçant amb la cançó que sonava. Tots els plans de futur que havia imaginat mentre la contemplava, menejant-se com una bella sirena gràcil i imponent alhora, s'havien esfumat de sobte: els noms dels nostres fills i filles; l'apartament a Benidorm; les paelles dels diumenges... Tot. Tot havia desaparegut absorbit per eixe núvol tòxic d' *electro latino* i llums de LED. «Per què nassos he hagut d'anar-hi a la barra?», em preguntava, ofuscat. Objectivament, no era rendible: amb el preu d' una copa podia sopar tres nits. I tampoc era agradable, perquè el meu estómac sempre començava a parlar-me de vosté en començar la segona ronda. El baixó, després d'aquella depressió *millennial*, em va dur fora d'aquell antre. Vaig encendre el meu últim cigarret de la nit i, en començar a dibuixar formes amb el fum, em vaig veure interromput pel so d'una penetrant veu masculina: «perdona, tens foc?». Vaig alçar el cap, per poder mentir-li i dir-li que no descaradament, però la meua sorpresa va ser tal que una paràlisi va envair el meu sistema nerviós. Era *ella*. O *ell*. Aparentment ella, però ell. Ella, però amb veu d'ell. Uf. Vaig haver de quedar-me molt de temps parat, perquè, pel que sembla, va creure que no entenia el valencià, i ho va tornar a intentar en castellà i anglés, sense èxit. Jo, atrapat en el meu bloqueig mental, debatia quina era la millor de les estúpides respostes que assolaven el meu cervell, sense adonar-me que el temps és inexorable, i la paciència, també. De totes elles només vaig aconseguir balbotejar-li, abans que desapareguera, i fruit de la desesperació: «en valencià millor».

FRANCISCO FERNÀNDEZ

Poeta

Xe..., que ve 'el de fora'!

Òbviament parlar idiomes és sempre un plaer i, a més a més, si parles valencià, encara ho és més. Però evidentment hi ha gent que, sent poliglota, de valencià no entén *ni papa*. Aquest era el cas del nostre amic Andrés, de Valladolid, que treballa i viu a l'estranger des de fa molts anys. Per cert, entre els amics de la colla, quan ens referim a Andrés, sempre li diem: *el de fora*, com li podríem haver dit: *el foraster*, però, per alguna raó que no conec, es va quedar amb el primer apel·latiu.

El de fora, que per raons comercials ve regularment a València, cada vegada que ve no perd l'ocasió de fer una visita als seus amics valencians. Per què? Perquè sap que en la nostra quadrilla hi ha un parell de *Master Chefs* que, sense haver participat en cap concurs televisiu, són verdaders experts en cuina valenciana. La veritat és que les seues visites són sempre una bona excusa per organitzar alguna reunió gastronòmica en la qual mai no faltarà una bona paella o un bon allipebre, per anomenar alguns dels seus plats favorits.

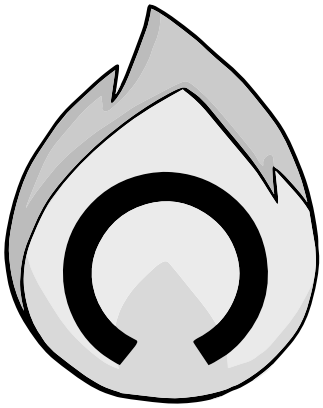
Ara bé, *el de fora* sap que eixes sessions gastronòmiques tenen unes condicions que ha de respectar. Voleu saber quines són les condicions? Doncs bé, ací les teniu: Per tractar-se d'una persona que domina diverses llengües, la colla d'amics va decidir fa temps no fer-li cap concessió en el tema lingüístic. És a dir, en la seua presència, sempre es parlaria en valencià. Ell va acceptar dignament les condicions perquè deia que era una manera diferent d'aprendre un altre idioma.

La veritat és que al principi, el pobre Andrés, anava —perdoneu-me l'expressió— *com cagalló per séquia*, però a poc a poc, entre *cullerà d'arròs i sucà d'allipebre*, va anar enriquint el seu vocabulari que, evidentment, incloïa alguna paraulota de les que figuren en el Diccionari normatiu valencià. Hui en dia, *el de fora*, es pot dir que entén prou bé el valencià gràcies a eixes jornades gastronòmiques i per això estem pensant en patentar eixe mètode d'aprenentatge. Segur que funciona!

VICENTA LLORCA

Escriptora

Essència de terra

li d'oliva sucat en una llesca de pa, mercat de divendres a l'aire lliure a Oliva, punt de referència i encontre a La Safor, prestigi inequívoc adquirit des de temps immemorials gràcies als llauradors del poble i a la generositat de la terra i l'aigua que nodreixen els bancals. Els productes són frescs i de màxima qualitat, les possibilitats infinites.

I el cuiner fa la compra. I el cuiner de mans hàbils i ment creativa, prepararà les viandes perquè el comensal es delecte.

«Essència de terra», el restaurant que regenta Frederic, ofereix en el seu menjador plats basats en la cuina tradicional del poble on viu i treballa: figatells, pebreres farcides, coques a la calfó i de pasta bona amb verdures variades i abadejo o bonítol, bunyols de carabassa i per honrar la terra, un pastís de taronja: collita pròpia. Receptes totes que vénen d'antic, elaborades amb la llibertat creativa de l'esperit innovador que porta Frederic endins, tot i que, adaptades als corrents culinaris del segle XXI.

El mestre cuiner no sap, no pot, no vol trair la seua llengua. Redacta la carta del menú escrita com ha parlat sempre, com parla el poble, en valencià. La tradició popular és intraduïble i la seua creativitat personal tampoc admet traducció. Sorgirà algun problema, és conscient, el resoldrà. Taula per taula anirà explicant el com i perquè de cada plat, ho té decidit, tan si val el client parle castellà, anglés, francés, alemany o xinés. No existeix sistema de comunicació més universal que el dels gestos, l'olfacte, el gust. Es farà entendre, quedaran satisfets els parroquians. Per què quina traducció té *figatell* per exemple?

Ha!, a Oliva, a «Essència de terra» Frederic ofereix les llesques de pa sucat amb oli d'oliva cada divendres per esmorzar a les persones que com un ritus ancestral, hi acudim al mercat terrà. Jo, amant saludable del pas del temps i del meu poble, en sóc una!

#PRENLAPARAULA

Segueix-me

Miquel Català
Poeta i professor

L'Espanya intolerant sempre ha vist com un atac qualsevol intent de dignificació de les llengües no castellanes. Mai no ens han estimat.

Segueix-me

José Mª Bullón
Gestor Cultural

Les alqueries -d'al-qaria, àrab- de la Ribera -de ripa, llatí- del Xúquer -de Sucro, iber- on arriba Jaume -de ya'-kob, hebreu-. Aquesta és la meua llengua, el valencià.

Segueix-me

Jesús Giron Araque
Poeta

Que per què estime la nostra llengua, mare? Perquè abans de nàixer provava d'escriure-la a la paret del teu úter i ara m'esforce per fer-ho al cel estrelat.

Segueix-me

Almudena Puchol
Poetessa

La meua llengua és com un arbre: arrebossa vida des de les arrels, que abriguen i abracen com la calor als braços d'una mare.

856 795 320 04

EL RIEROL

Josep Antoni Fluixà

Unflats! Tenia els peus unflats. L'home vell dels cabells llargs i blancs no podia més. Portava vora una hora caminant i no havia trobat cap banc on seure's i descansar un poc. A la urbanització només es veien carrers i tanques de bardissa que aïllaven els xalets i els edificis residencials de la zona.

Espera, espera un poquet, que no puc ni alenar! —digué, finalment, el iaio a la xiqueta de les cuetes que li estirava la mà perquè caminara més de presa.

És que vull vore ja el mar! —li contestà i continuaren caminant.

Per sort, feia un dia núvol de principis d'octubre. Era dissabte i l'home vell dels cabells llargs i blancs havia promés portar la néta al poblat marítim. Però l'última parada de l'autobús quedava molt lluny de la platja. «Com és possible que es pense tan poc en les persones? Per què construeixen tantes urbanitzacions sense espais lliures per als qui no en són propietaris? Ai, com era de bonica la costa quan jo era menut i podíem jugar per les dunes!».

De sobte, començaren a caure unes gotes grans, com a ous, i l'home vell dels cabells llargs i blancs recobrà les forces i estirà la néta cap a una zona del carrer més elevada. Acabava de recordar que abans hi havia un barranc just per on ells caminaven i, si seguia plovent d'aquella manera, prompte el carrer s'ompliria d'aigua.

La xiqueta de les cuetes mirà el iaio i veié com alçava el bastó i com la punta se li obria com un paraigües amb la forma d'un llibre gran obert.

—Quant que saps! —exclamà, mentre es formava un rierol d'aigües perilloses cap al mar en el carrer per on havien passat a penes feia uns minuts.

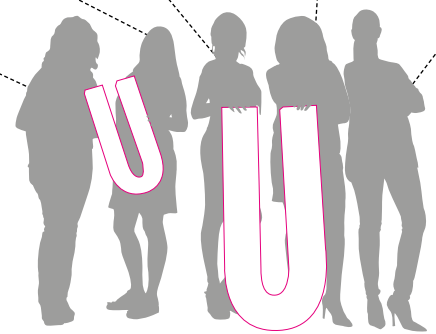
Montse Catalá

Mar Piquer

Susana Remohí

Inmaculada Guerrero

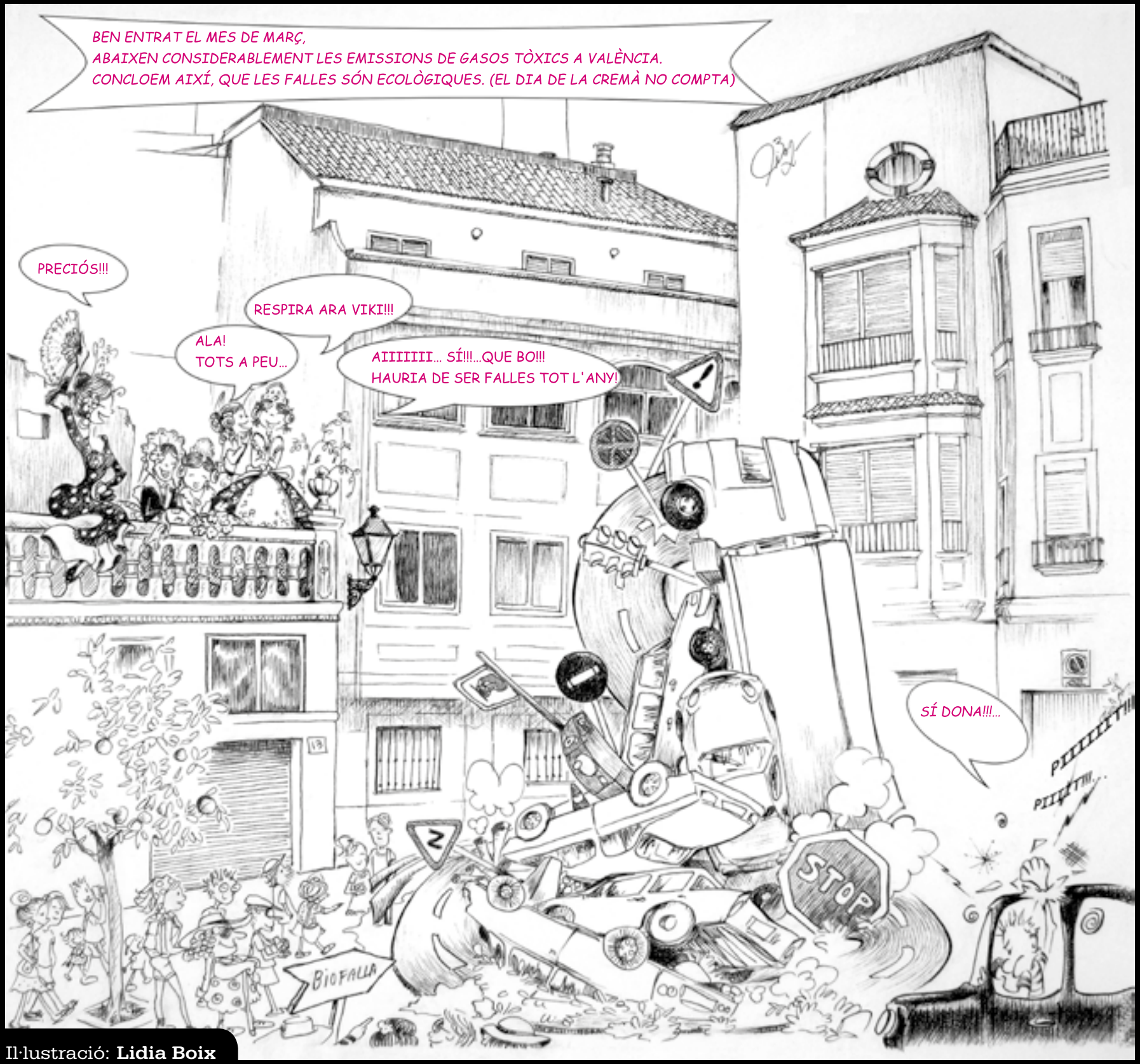
Estefania de Julio

junta central fallera

Il·lustració: **Lidia Boix**

PACO SANZ. Portaveu de Xúquer Viu

Amb la nostra gent i en la nostra llengua

ALBA FLUIXÀ. Escriptora

Aventura a la carretera

ALBERT MARCH. Empresari del sector de les energies renovables

Faula que em contava la mare

MIGUEL ÁNGEL MARTÍNEZ. Faller de la Malva

Alzira, un "Riu de turisme"

ÁLEX RAMÍREZ I TONI HERREROS. Duo L'Aixeta

Pepet vol ser regidor sí o sí

VICENT CUCARELLA. Economista

Habla en cristiano

MARÍA PILAR SORIANO. Tinent d'Alcalde. Cap d'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de València

"El Gabinet"

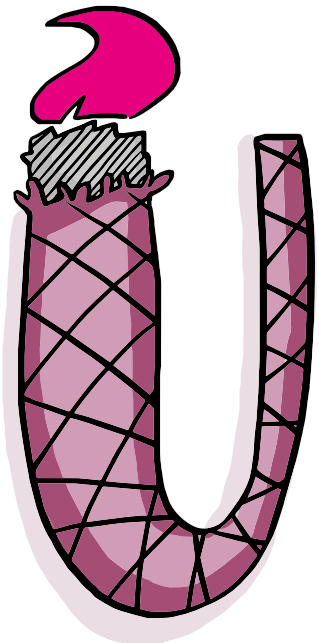
El regal més gran que m'han fet els meus avantpassats és aquesta llengua que m'estime tant. La meua llengua parla del passat, del present però sobretot del futur.

Tamara Pérez Albelda
Delegada de JLF d'Alzira

PACO SANZ

Portaveu de Xúquer Viu

Amb la nostra gent i en la nostra llengua, com sempre

Una vesprada calorosa de juliol a qualsevol poble de la Ribera. Se celebra el Sopar i Festa de Xúquer Viu. Els empleats de l'Ajuntament col·loquen les taules i cadires. Hi ha un moviment frenètic: On puc endollar? Hi algun suport per als focus? Qui té la cinta adhesiva? Els músics comencen a traure els instruments i a fer proves de so. No podem evitar un nuc a l'estómac. Tots els anys hi ha alguna cosa que no ix bé en aquesta festa i desitjaríem que enguany no passara. Sabem que no podem controlar tot el que succeeix, però encara així la responsabilitat és un pes molt fort que ens angoixa.

És l'hora de preparar el guardó per al premiat, volem vore com ha quedat i en traure'l de la caixa es desenganxa del seu suport, no queda ja temps per a reparar-lo i la cerimònia pot quedar deslluïda. De sobte recordem les paraules d'un estimat amic. «Al final totes les coses ixen, teniu confiança, no us preocupeu». Comença a parlar el presentador i ens sentim acollits, representats. L'acte es desenvolupa amb normalitat, amb la nostra gent i en la nostra llengua, com sempre. La nostra associació és un trencaclosques fet de gent, de paisatge, d'aigua, de cultura i d'emocions. Fet de vida.

ALBA FLUIXÀ

Escriptora

Aventura a la carretera

Un bon dia el senyor Manolo va eixir del seu pis a Carabanchel (Alt) amb el seu cotxe nou disposat a estrenar-lo amb una visita al poble on el seu amic, el senyor López, estava passant, com sempre, les vacances d'estiu: Carcagente. Mentre aspirava amb plaer l'olor de la tapisseria nova, introduí l'adreça al GPS i descobrí, amb estupefacció, que no la reconeixia. Decidit a no deixar-se desanimar, recordà que el seu destí estava prop de València i cap allí que encaminà la seua ruta, convençut que més avant trobaria algun senyal aclaridor.

Després d'unes hores de viatge es començà a inquietar perquè Carcagente no apareixia per cap banda i no feia més que llegir noms estranys als rètols. Quan va descobrir que estava a punt d'entrar a la ciutat de València, li entrà el pànic i va decidir eixir en direcció a l'única paraula que li va resultar familiar: Silla. Però com que ell no volia cap cadira, va continuar desviant-se guiat per la seua intuïció fins que la fam i la pixera el consumiren i es va atrevir a entrar a un poble i preguntar. Llavors, li vingué al cap un vell informatiu de Telemadrid i, al més pur estil ET, digué: «Forn de pa. Carcagente».

El jove al qual preguntava li assenyalà amb el braç l'aparador d'una botiga propera on s'exhibien pans i pastissos de totes les formes possibles i, per a sorpresa del senyor Manolo, li aclarí que ja estava a Carcaixent. Fins i tot, li explicà, en un perfecte castellà, com arribar a la casa del senyor López. Quan per fi hi arribà (ben carregat de pastissets de pimentó i bledes) i el seu amic escoltà les seues peripècies, tots dos estigueren d'acord en què era un fenomen digne de ser estudiat per científics de tot el món.

ALBERT MARCH

Empresari del sector de les energies renovables

Faula que em contava la mare

ARA QUE CAMINEM DECIDITS I RENOVELLATS

Un carreter de Torís, em contava la mare, va aprofitar el reclam ombrívol d'una garrofera al recolze del camí per fer una parada i arrecerar-se de la solana que queia a plom en aquella tardor eixuta i empalagosa. Aprofità també l'home per desenganxar la somera i deixar-la anar pasturant entre els cards d'ase que acolorien de moradenc els marges del terme.

Estava l'home en la primera sonada i amb les mosques escurant-li el cerumen de les orelles quan el varen despertar els gemecs llastimosos i fastigosos de la somera que li arribaven fondos i llunyans i impertinents... Maleint començà a cridar la somera amb la preocupació que l'animal s'hagués esquerdat una pota i no pogués continuar arrossegant el carro carregat ran a varals de garrofes.

S'estranyava el carreter que l'animal s'hagués fet fonedís tot i sentir-lo queixar-se amb uns brams que semblaven enllaunats, metàl·lics, fondos... i va ser aleshores que el va trobar caigut al fons d'un pou obert i eixut per la sequera pertinaç.

L'home maldava l'haca i l'haca contestava l'home amb un bram displicent i arrogant... com volent dir: —veges tu què vols que hi faça jo... Finalment i com que la somera ja era més vella que el pont de l'Algòder i davant la impossibilitat de poar l'animal fins la superfície va decidir deixar-lo morir entaforat dins el pou... El cas és que al carreter, aquells brams, ara arrogants, ara impertinents, li feien sentiment i li produïa cert remordiment. Va ser per això que marxà cap el poble i aviat tornà amb una colla de collidors, aixada i pala en mà, disposats a soterrar en vida l'animal per procurar-li una mort menys perllongada en el temps però igualment esgarrifosa...

Començaren els homes a llençar les primeres palades de terra sobre l'animal: una palada, una altra i una altra més... a cada palada l'animal s'espolsava el llom i el cap, i la terra anava a parar-li a les peülles. De fora, els jornalers s'ho miraven i cridaven: —Encara s'hi veu el llom, i les orelles! I continuaven palejant-li terra i més terra i era el cas que quan més colgat deuria d'estar l'haca més prop del brocal del pou semblava...

Va ser el cas que després de fer quatre jornals de cavador els brams de la somera, el llom, el cap, les orelles i fins i tot la seua olor eren cada vegada més visibles i presents. A tot açò els jornalers, ferits en l'orgull, ja s'ho havien pres com una cosa personal això de colgar la somera en vida i carregaven les palades a vessar. Amb ràbia... l'estratègia de l'animal però esdevenia resolta i decidida: a cada palada continuava espolsant-se el llom i les orelles i en acabant premsava la terra amb les peülles i amb la força de la gravetat del seu propi pes...

I finalment i després de quatre jornals i mig i davant del pam de nassos dels jornalers i de l'amo, va ser que la somera va quedar a nivell del brocal del pou i, amb un lleu salt, va poder eixir sana i estàlvia del pou; s'espolsà el cap, va fer un tremolí de pell i nervis i músculs per treure's la terra del llom i amb el coll estirat i pletòrica caminà decididament cap uns matolls de porrerissa blanquíssima i suculenta per resarcir-se'n de l'esforç...

Em ve al cap aquesta faula que em contava la mare perquè pense que els valencians som tossuts com un ruc: durant segles ens han volgut soterrar en vida dins un pou d'ostracisme. Ens han abocat per damunt palades de terra i graverols en forma de Decret de Nova Planta, prohibicions, diglòssies empobridores i sempre, cada palada d'ignomínia que ens ha caigut damunt ens l'hem espolsada amb un gest de displicència i tossuderia...

Ara que caminem decidits i renovellats, fem la vista enrere i ens mirem els nassos de Felip V, Francisco Franco i el ministre Wert... Vagen a pasturar.

Alzira, un “Riu de turisme”

MIGUEL ÁNGEL MARTÍNEZ
Faller de la Malva

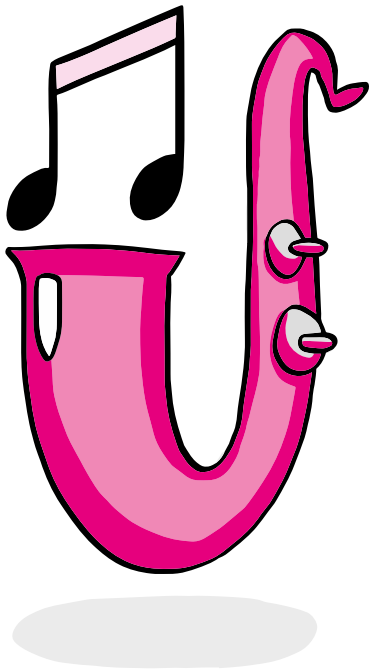

s dic que, rondalla ve, rondalla va, si no és mentida veritat serà. Era una vegada que l’Ajuntament d’Alzira va creure de manera ferma en el turisme. Allà que es va inventar un «Riu de propostes» per tal de donar-li difusió. S’havia de fer molta feina, primer que res, calia senyalitzar per als visitants de fora els indrets i paratges més significatius. Però clar, si ho feien tan sols en valencià, corrien el perill que aquestes animetes santes que ens visiten no ho entengueren i en el pitjor dels casos ni ho trobaren, per tant, decidiren fer-ho també en castellà. Demanaren ajuda a correctors lingüístics però, aquestes persones, estaven massa engrescades en corregir la paperassa administrativa que els polítics generen i no tingueren altra alternativa que acabar morint en els traductors en línia que les noves tecnologies ens posen a l’abast.

El cap de servei de turisme, Pep, va dir al seu subaltern Enric, «vés amb compte que aquestes eines solen fer unes gambetes destrellatades», tranquil, home que ací estem nosaltres per a repassar. I dit i fet que es posaren mà a l’obra; començaren per l’Ouet i com sempre passa, la primera cullerada, mosca, Josep, ací posa «Huevecito», doncs, si posa això, apunta i calla. Mira ara diu «Paso del lobo» es creuran que està dedicat a un antic regidor, «no sigues bestiola». Cada vegada que escrivien alguna paraula en el traductor, allò anava posant-se més negre, i el paratge més emblemàtic que hi ha a Alzira el traduïa com a «Monasterio del Mirto». Josep, açò crec que no serà, Enric, tu quan arriba final de mes cobres la nòmina?, aleshores no sigues tant escrupolós. Mira, ara s’haurà de retolar com a «Valle de la Casilla», si home, i el que caiga en ella entra fitxa i conta vint, Enric, estàs ficant-me nerviós. Mira açò és tot un embolic perquè el que vulga pujar al «Caballo de Bernardo» o al «Mulo flaco» es passarà mig dia buscant l’estable.

Una vegada posades totes les senyalitzacions va resultar molt estrany per als castellanoparlants accedir a aquestes rutes de senderisme ja que enfilaven la urbanització de *Santa María del Buen Aire*, bordejant el *Respira ajo* per a travessar el camí de la *Calma excesiva* o siga *Patxorra*, i arribar al *Valle del Mirto,* on també veien de fons el *Rincón de las viñas*. Hi ha qui buscava el *Llano del barbero*, per tal de tallar-se el pèl, altres, la *Fuente del algarrobo*, i esperaven trobar allí una estàtua de l’amic de Curro Jiménez.

I dic jo, açò és un conte, però vos dic que passa diàriament als correctors d’alguns diaris d’importància que tan sols busquen la subvenció per a l’ús del valencià, això sí, a costa de maltractar la nostra llengua.

Pepet vol ser regidor sí o sí

ÁLEX RAMÍREZ I TONI HERREROS
Duo L'Aixeta

n iaio molt savi, que tal vegada fóra familiar de Sangonera i Canyamero, deia que tots els polítics són iguals o almenys pareguts. Pensen que si la gent del poble els ha votat tenen carta blanca per fer les coses a la seua manera i voluntat.

Així el nostre protagonista del conte, que era un jovenet anomenat Pepet, va decidir ser *concejal* del seu poble en veure que ningú volia arreglar el monòlit de la vergonya que tenia moltes errades ortogràfiques i ell va pensar que ja era el monument (perdó volíem dir el moment) per a la solució. Com sempre va arribar tard perquè després de 841 dies les van corregir. Tal vegada fóra un dia que no tenien altra feina ni cap selfie que fer-se.

Pepet volia pensar en les coses que podia millorar i per a recapacitar es va assentar una estoneta al banc amb la banderola gai que li semblava molt *xuli*.

Per a començar la seua tasca va anar a agafar l'autobús urbà, però com al poble estaven fent obres havien canviat les parades de lloc i també els horaris d'arribada i el guirigall era monumental. Va pensar Pepet que millor seria anar amb el cotxe però es va fer el pobret un *lio* molt gran perquè tots els carrers estaven amb la direcció corregida i va desistir perquè se li va fer el cap més gros que el monument del bombo de la redona.

Pepet ja estava desesperat pensant que no podia fer res pel seu poble però va tindre una idea, que ràpidament va descartar, per semblar una xorrada, i eixa idea era posar *masseters* gegants de colorins. Però no, no, va ser sols un mal moment.

Eren tant les ganes de Pepet de *liar* al personal, que primer volia preguntar als seus veïns pels canvis que volia fer, però allò no va servir per a res perquè ell ho faria sí o sí... i «sanseacabó».

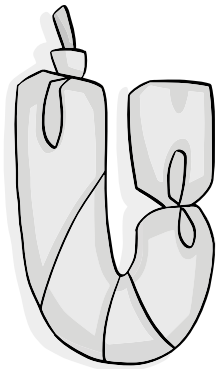
El que no volia tocar el nostre protagonista era el problema dels col·lapses als accessos del poble, ja que ningun dels regidors anteriors a ell va tindre pensat solucionar-ho, ningú va tocar res i es va quedar com a una tradició més de la localitat i així continuar aplegant tots els dies a deshores a l'escola, al supermercat, al treball, al dentista i a tots, tots el llocs en general.

A la fi Pepet va decidir oblidar tots els seu pensaments i va decidir dedicar-se a treballar d'humorista, perquè es va adonar que *concejal* són quatre anys i humorista és per a tota la vida.

VICENT CUCARELLA

Economista

Habla en cristiano

Un matí calorós d'agost, dues famílies bastant diferents coincidiren en una platja de la Safor, el nom de la qual no ve ara al cas recordar. Una d'aquestes famílies era valenciana de soca-rel, mentre que l'altra provenia del centre de la península i feia turisme per la zona. De casualitat, les tovalloles i els para-sols d'ambdues famílies quedaren properes en l'arena, fet que va propiciar el succeït que ara us contaré.

Mentre els menuts de la primera família feien castells en l'arena i nadaven en la mar, els seus pares xarraven animosament amb amics i assaborien el merescut descans estiuenc. A pocs metres d'allí, els turistes seien mirant la mar, fumant i tirant les cendres i les burilles en l'arena. El seu entreteniment consistia a criticar la calor, l'estat de la platja i els que passejaven vora mar.

La jovialitat de la primera família cridà l'atenció de la segona, fins el punt d'advertir que aquell grup alegre parlava en valencià, naturalment. Entre les seues rialles s'escapaven paraules tan sucoses com: xafogor, oratge, blau, rosella... Aquest fet va encendre l'esperit supremacista dels turistes fins generar-los tan mala fel que cridaren la policia per denunciar la família valenciana i obligar-los a parlar en castellà.

Així que un dia calorós d'agost arribaren a una platja de la Safor els agents uniformats, escoltaren els arguments exposats pel denunciant i respongueren amb parsimònia:

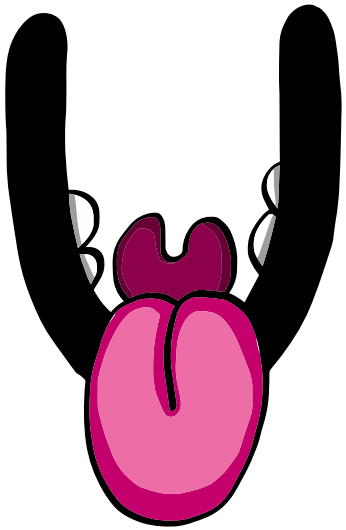
—Disculpe, senyor, vosté s'ha equivocat d'època. És correcte que ells parlen en valencià. Ara bé, li recorde que està prohibit embrutar l'arena amb cendra i burilles, motiu pel qual a vosté sí l'hauré de multar.

MARÍA PILAR SORIANO

Tinent d'Alcalde. Cap d'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de València

"El Gabinet"

En bon dia a l'Ajuntament de València decidírem donar-li ús al Servei de Normalització Lingüística, sempre havia estat allí, però una cosa diferent és que tingueren feina fins que arribés el Govern de la Nau.

Ara, tenen feina per damunt de les seues possibilitats!!!!

Cada text, cada cartell, ha de passar per infinits filtres: llenguatge no sexista, normalització lingüística, normalització documental,... Allò de normalització documental dóna per a tot un llibre i és un món a banda, jo encara no tinc clar quan s'ha de posar el nom de la regidoria junt al logotip de l'Ajuntament i quan no; quan he de posar tot el llistat de delegacions que tinc o només el càrrec, i si damunt has de combinar dos logotips oficials les possibilitats de posar la pota es multipliquen.

La Delegació de Medi Ambient és de les més complidores, facilitem la feina i estem damunt de tots els serveis perquè també ho facen, i enviar «al Gabinet» el text pràcticament enllestit, però sí que tinguérem una xicoteta baralla amb «el Gabinet» quan el passat any dissenyàrem la primera campanya de neteja viària.

El mestre Ortifus va fer una campanya súper xula!!!!! Plena d'acudits al voltant del reciclatge i de normes de convivència, mític va ser el cartell de: Al fem, la caca al fem!!

Però el cartell de la separació selectiva estava encapçalat per la següent frase: A cadascú, *lo seu*. No t'equivoques.

No ens vàrem adonar, li donàrem el vist-i-plau i cap a la impremta.

Quan «el Gabinet» veu el cartell posa el crit en el cel perquè havia de dir *la seua*, nosaltres, per amargar la culpabilitat de no haver enviat el cartell, que si és una forma de llenguatge col·loquial per a l'Acadèmia de la Llengua, que si l'artista té llicència per fer jocs de paraules,... «el Gabinet» continua dient que no. En la Delegació ja no sabíem què dir ni què fer, i de sobte ens apareix la Mare de Déu en forma d'imatge al mòbil: era una invitació a un acte cultural d'una entitat subvencionada per una Junta Municipal, al cartell es podia vore que el seu logotip era més gran que el de l'Ajuntament i a més, en escriure València no havien posat l'accent greu en l'e.

Ràpidament, donàrem avís «al Gabinet».

El cartell es va quedar tal com estava dissenyat, «el Gabinet» tenia un missió molt més important per resoldre.

#PRENLAPARAULA

Segueix-me

Carles Alòs
Professor i poeta

Una arrel del cos i caterves de melangia.

Segueix-me

José Martínez Tormo
Gestor cultural i exsecretari general de JCF

Esbós en valencià, cartró en valencià, suro en valencià, *plantà* en valencià, *mascletà* en valencià, *cremà* en valencià... #Falles en valencià!

Segueix-me

Maria Josefa Montagut
Poetessa

La meua llengua preciosa
explica molt bé el món.

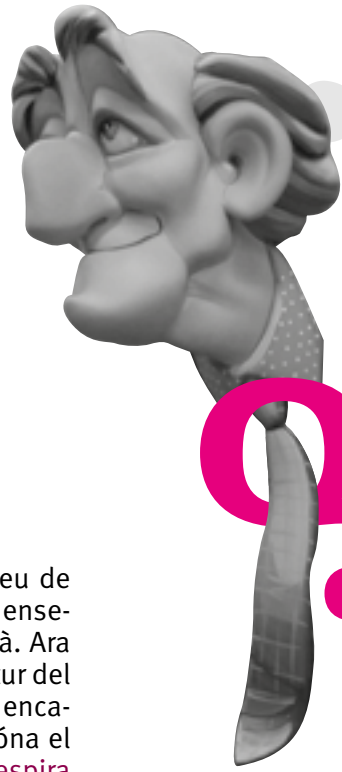
Segueix-me

Josep Lluís Roig
Poeta

La llengua és com la vida: sobreviu entre les pedres però creix feliç amb el bon temps.

465 791 350 99

Què escoltaves?

Què escoltaves? La veu de l'avi, només la veu de l'avi dolça i profunda com un cant d'ocells, ensenyant-te a donar vida a cada objecte quotidià. Ara que ha passat el temps, què t'inquieta del futur del valencià —em deies en la teua carta, perquè encara no has entés com a la nostra terra no li dóna el seu lloc, quan tothom sap que en parlar-la respira l'embriaguesa de l'esdevenir, els fonaments ferm de la cultura, els matisos, les pautes... Aquesta llengua antiga que té la sal de la pell, l'eco dels avantpassats i el ritme en cada nom quan escrius, amb les mans repletes de records, aquests dubtes que han format part de la nostra història, a vegades emmudida, però sempre bastint la identitat d'un poble, una identitat irrenunciable fruit de les arrels, de l'essència i de la dignitat de l'ésser.

Maria Carme Arnau
Poeta

AMB LA LLENGUA FORA
De cap a peus,
EL QUE OLS
I EL QUE VEUS,
com vius i d'on véns;
braç, pit, cama, cul,
cor, coll... llengua,
ESPILL DELS SENTIMENTS DE L'ÀNIMA
Toni Colomina
Membre de l'ADEF

SAMARRETES DE COLOR LLIS, COLL REDÓ
I TALLES PER ADULTS (5.000 U.)

PARTIDA PER ALS XIQUETS I XIQUETES
DELS CENTRES EDUCATIUS (OFERIMENT)

RETOLAR TAN SOLS
PART DAVANTERA

#PRENLAPARAULA

Mercè Climent i Paià
Escriptora i editora
Segueix-me

-Iaia, iaia, quina llengua més bonica que tens!
-És per entendre't, crear un món, transmetre'l, llegir, escriure, pensar, viure... millor!

Agustín Zaragozá Granell
Agent d'Igualtat
Segueix-me

Estima la teua pròpia llengua: sense complexos, sense pors, sense fissures. Cuidar-la és cuidar-te i cuidar-se! Estimem-la! Estimem-nos!

José Martínez Tormo
Gestor cultural i exsecretari general de JCF
Segueix-me

Quan les #Falles prenen la paraula, la prenen en valencià.

Aina Garcia Carbó
Poetessa
Segueix-me

Què faria sense tu, canal, via, eina? Què faríem sense hom que més que escoltar-nos ens descriu i ens expressa? #valencià #llenguacomuna

Roser Furió
Poetessa
Segueix-me

Amb tu em desperte.
Amb tu camine el dia.
Amb tu m'acomiade.
És sempre un plaer!

tr30nta

anys de llibret

DE FALLA

30
Lorenzo

Els somnis a voltes es fan realitat

CARLES CANO

Escriptor

Això va anar i era, dos amics d'Alzira. Podien haver sigut dos coneguts, dos germans, dos piragüistes, dos collidors de taronja, o dos toreros fent el *paseíllo* en la plaça rectangular d'Algemesí. Però no, eren dos amics. Això és important, si no, no ho diria. Bé, a la millor, quan comença aquesta història, encara no ho eren, d'amics, però en acabar, i això ja us ho avance, sí.

Eren fallers de la falla La Malva. Podien haver sigut muntanyers, i aleshores hagueren inventat la manera de pujar a l'Everest de quatre grapes, o d'esqueneta i fent volantins mentre taral·lejaven la muixeranga: perquè això és el que més els agradava, fer coses diferents. Però clar, com que eren fallers i, amb un hàbil colp de mà, havien agafat el poder a la seua falla, començaren a cavil·lar que fer amb eixe poder faller. El poder és el que té, que et dóna empenta i et pega per fer coses per a que se'n recorden de tu: hi ha qui es construeix un aeroport, qui alça una torre més gran que la torre Eiffel, o qui es fa un circuit de fórmula 1. Això va com va, sobretot si no ho has de pagar tu.

Ells, els dos amics, els direm: Jota Ema i Ema A, tenien delers de grandesa que, per altra banda, és una malaltia molt fallera. Però, al mateix temps, i això és el curiós, també tenien trellat. Sabien que els seus delers de grandesa i de deixar empremta, no els podien dedicar a fer una falla més gran: una, perquè no cabia a la petita plaça de la Malva; una altra, perquè ja tenien prou problemes amb els veïns i això els haguera engrandit i no es tractava d'això: de fer els problemes més grans; i una tercera, perquè a la falla eren quatre gats i a vore d'on anaven a traure els diners per a fer el monument més gran. Primer pensaren en fer una *mascletà* que esclatara els vidres del veïnat, o un Castell que il·luminara tota la Ribera, l'Alta, la Baixa i la del mig. Però tornaven a tindre els problemes dels veïns i de la *pasta*.

No. Calia pensar una altra cosa, una cosa que fóra barata, *xula,* efectiva, i que els posara en el mapa.

Amb aquesta idea se n'anaren a casa: cadascú a la seua i déu a la dels dos. Al dia següent, o a l'altre, que això no està clar, un d'ells, anem a dir Jota Ema, però podria ser a l'inrevés i ser Ema A, va dir:

—He tingut un somni.

—No fotes! Ara resultarà que a més de president t'has reencarnat en Martin Luther King! —va dir Ema A.

—Sense conyes, Ema A. Ho tinc: farem un llibret de falla.

—Ah, i aquesta és la gran idea?

—Sí. Però no farem un llibret de falla a l'ús, un llibret de falla de *xixa i nabo* com la nostra falla, no.

—Ah, no?

—No. Un llibret de falla especial.

—Especial de la botiga del poal?

—D'eixa mateixa.

—I d'on el pagarem? Perquè costarà diners, no? I qui

escriurà? Perquè ni tu ni jo som el Cervantes ni l'Ausiàs March.

—Farem com tot el món fa: convencerem els comerciants del barri i a les empreses del poble que s'anuncien i que ens ajuden.

—Ah, bé. I això de l'escriptura?

—Tinc un amic que és cosí del cunyat de la neboda d'un escriptor.

—Va, en *serio*...

—Antonio, el de la falla, és cunyat de Josep Ballester i eixe segur que coneix un grapat d'escriptors.

—Sí, ara només ens queda convéncer-lo a ell que convença a eixe grapat d'escriptors.

I, cosa curiosa, Ballester, que era menys faller que un gos en dia de *mascletà*, els va tirar una maneta, i no al coll que va ser el seu primer pensament. I va convéncer a uns altres amics de ploma, com Fluixà o Enric Lluch, que calia involucrar-se en això de les falles i anar canviant eixa cosa una mica antiga i rància dels llibrets, per altres aires més moderns. I la jugada els va eixir bé, perquè la primera vegada que van fer el llibret de falla, l'any 89, guanyaren el tercer premi al concurs de la Junta Local Fallera d'Alzira. I al 91, 92 i 93, van guanyar el primer premi, cosa que s'ha repetit un grapat de vegades. Però és el concurs de la Generalitat Valenciana el que marca el nivell de qualitat del llibret, concurs que han guanyat 8 vegades des que es convocà en 1992. La primera volta el 1993, i set voltes des del 2004, en què no s'han baixat del pòdium. A més d'això, han guanyat el premi «Pensat i Fet» de la revista que porta el mateix nom diverses vegades. I han fet realitat diversos altres somnis: fer des de fa vint-i-cinc anys una setmana cultural que és tot un referent; convocar diversos concursos de narrativa

i poesia; així com un de corals infantils i altres actes que per diversos motius han anat caient pel camí, com concursos de fotografia i de Betlems.

Per això, quan després de quasi trenta anys del primer «somni», Jota Ema li va dir l'altre dia a Ema A:

—Saps què? He tingut un altre somni.

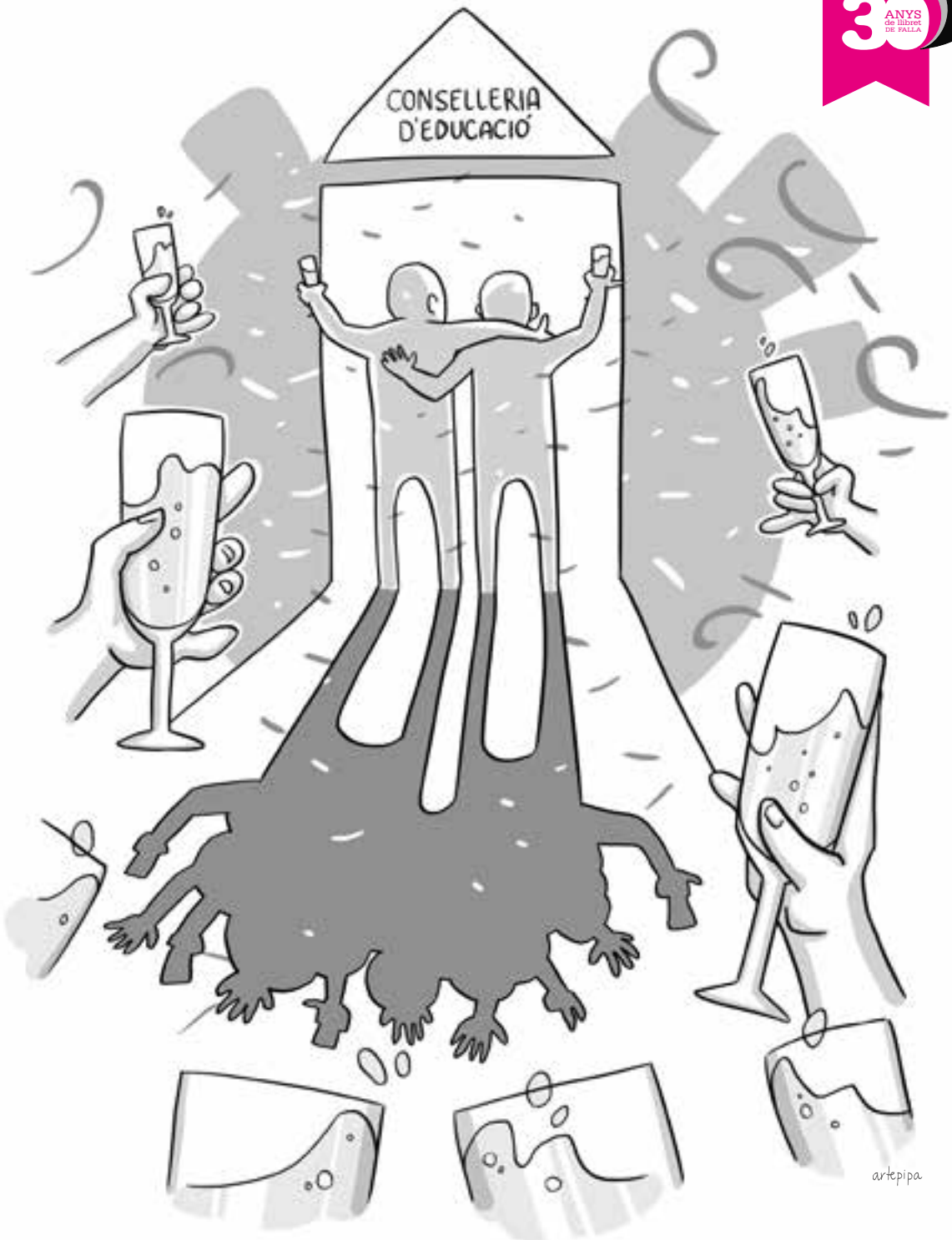
—Xe vés a fer la mà! Què no n'has tingut prou? —li va contestar l'amic.

Però en el fons pensava: «Què redimonis se li haurà acudit a este ara?»

Perquè aquesta parella de treballadors incansables, ni en els seus somnis més optimistes, haurien pogut pensar que la seua obra seria un model dintre del món faller, i no únicament en eixe món, (ja veureu com d'ací uns anys el seu cas s'estudiarà en les escoles de negocis), ni que es relacionarien amb tota classe de polítics, escriptors, esportistes, actors, capitans generals, i gent de mala vida en general, que els admiren i respecten.

Un brindis per aquesta parella d'amics i pels somnis!

Nota: Com en totes les bones històries, també hi hagueren antagonistes, és a dir, els roïns: els que te fan la col, la mà, et posen la traveta i t'emprenyen tot el que poden i més. Que, clar que els hi va haver, i a usades que feren bé el seu paper, però no els anem a donar el gust d'aparéixer ací. Au cacau!

Salvador Andrés i Pascual, Aureliano J. Lairón, Vicente Solves, Alfonso Rovira Marín, José Manuel Rubio, Miguel Ángel Martínez, Caballer, Andrés Freire, Esclavitud García, Lluís García Montealegre, Salvador Soria, Salvador Salvador, Mercedes Valls, Agustín Soriano, Sonia Piera, Silvia Valls, Ana María Torres, Enrique Pellicer, Eva Fuster, Noelia Fuster, Ana Montalvá, Zaira Cano, José Luis Fernández, Alejandro Acosta, Rafael Piera, Rubén Gómez, Salvador Sanjuán, Domingo Cáceres, Elisa Ramírez, Dora Albado, María Amparo Parada, Juan S. Moncho, Salvador Agustí Pau, Fernando Roda Martorell, Isabela Álvarez, Eduardo Juan, Paula Sanchis, Vaclive, Club Balonmano Avidesa, María Antonia Castillo, Eduardo Part, Ibn Khafaja d'Alzira, Mari Lluch Ramírez, José Sanjuán Cerveró, Ramón Alfil, Eduardo Fita, Ricard Fluixà Gómez, Eduard Soler i Estruch, Carmen Castillo, José Manuel Rubio Ramírez, Yaiza Cáceres, Rafael Masiá Gómez, Proyegraf, S.L., F. Piera, S.L., Troquelgraf, S.L., NEBUR, Manolo Malià *Don Pio*, Luis Juan, Marta Sanchis, Manuel Carlos Vallín, Luis Delgado Rojas, Raül Calabuig, Juan Castillo, Ernesto Sanchis, Carlos Sanchis, Enric P. Aranda, Lolín Gómez, 9 d'octubre Coop. V., Amadeo Aparisi, S. L., Alejandro González, Vicent Roses, Antoni Pellicer, Joan Francés, Jordi Císcar, Rafa Gil, Miguel Mira Piqueres, Josep Ballester, Enric Solves, Maria Isabel Pellicer, Emilio Picot, Rebeca Casterá, Antonio Galvis, Miguel Matoses, Salvador Sanchis, Sandra Escudero, Miguel A. Gozálbez, Bernat Estela, Consol Tudela, J. Leonardo Giménez, Ferran Soler, Josep Gregori, V. Andrés Estellés, Josep Franco, Baltasar Vives i Moncho, Salvador Ballester i Ferrer, Joan Fuster, Ramon Guillem, Salvador Tapia Alcover, Bernat Sanchis, Pedro Benedito, Edelmiro Martínez Carbonell, Marc Romera, Enric Bono Crespo, Paco Cabanes *El Genovés*, Norbert Blasco, Agustín Ferrer Clari, Dominic Keown, Jose Vicente Gutiérrez, Impremta Reyes, S. L., Mari Ángeles Castillo, Sergio Alfonso, Carla Sanchis, Jorge Martínez *Aspar*, Julian Perea, Adolf

30 anys de col·laboradors

Beltran, Gil-Manuel Hernàndez, Bernat Clari, Mari Carmen Sanfrancisco, Josep Calafat, Carolina Soto, Xulio Ricardo Trigo, Moisés Domínguez, Agustín Martí, Manuel García Grau, Lluís Mesa, Vicent Borràs, Rafa Arnal, Maria Beneyto, Josep Palacios, Toni Mestre, Cristina Ros, Aurora dels Àngels Díaz, Mari Carmen Torremocha, Sergio Parada, Mari Carmen Casassús, Carme Sancho, Juanjo, Niclas, Rovira, Toni Mollà, Ferran Cremades i Arlandis, Llorenç Millo, Àngel Asunción, Miquel Alandete, Celeste Juan Millet, Bernat Montagut, Jaume Pérez Montaner, Josep Antoni Fluixà, La Tarumba Teatre, Josep Sanchis Martínez, Claudi Vidal Blasco, Alejandro González, Eduardo Francés Sanchis, Jordi J. Ciscar, Carolina Teruel, Rafa Gil, Marrades, Fotos Valls, Ausiàs March, Carles Salvador, Josep Lluís Bausset, Jordi Mata, Àlan Greus, Vicent Borrego, Gemma Sanchis, Isabel Bou, Pere Aranda, Cristóbal Signes, Carme Enguix, Parc de Bombers d'Alzira, Hilaturas Presencia, Ricard Huerta, Cèsar Pérez, Juan Fco. Sanz Cervera, Toni Espinar, Enric Salom, Alexandre Navarro Tomàs, Enrique Herreras, Pascual Tudela, Carles Alberola, Jesús Jaime Mota, Carmen Soler, Amparo Domingo, Josep Miquel Albert, Antoni Furió, Manel Alonso, Josep Palomero, Marisol González, Albert Hernández Xulvi, Pere Domínguez, Josep Maria Ribas i Prou, Desiree Sanchis, José Rubio Morales, Félix Asensio, Sònia Pérez, Vicente Gomar, José Parada, Yolanda Hernando, Pascuala Morote, Conxa Galán, Joan E. Pellicer, Marc Granell, Imma Prats, Maria Dolores Burgueño, José Carlos Giménez, Toni Cucarella, Maria Lluïsa Llopis, Miakel Hidalgo, Noemí Alfonso, Pilar Rovira, Eladi Mainar, Alba Fluixà, Blai Ibañez, Salvador Martí, Jesús Huguet, Enric Salom, Gemma Lluch, Carlos March, Pepe Benavent, Mari Carmen Dalmau, Àngel Castell, Juan Jesús Hyelva, Manuel Navarro, Sergio Mendoza, Salvador Polo, Salvador Ordaz, Blai Ibáñez, Salvador Martín, Carla Sanchis, Enrique Picot, Agustín, Toni Moll, Fanny Montalvá, Rubén Piquer, Ariadna Cáceres, Marta Bleda, Bernat Vivas, Xavier España Fernández, Jesús Marrodán, Julia Suñer, Jaime Espinar Muñoz, Àlvar Vidal, Fotos Valls, Vicent M. Pastor, Donís Martín, Esther Ugarte, Sergio Santamaría, Sandra Moll, Francesc Giménez

Luis Gisbert Sanmartín
Vicepresident de Cultura JLF d'Alzira

Com que és l'hora de posar-se al dia, de reaccionar al que la vida ens demana, a la qual cosa la situació i la necessitat ens obliga a comunicar, donem de nosaltres el que la nostra llengua ens va donar d'ella mateixa, història, saviesa i el millor, un present que els valencians hem d'amar i saber utilitzar.

DIEGO GÓMEZ. Alcalde d'Alzira

130 **Ara fa més de 30 anys**

ISABEL AGUILAR. Vicealcaldessa de l'Ajuntament d'Alzira

133 **Tro d'avís**

GIL-MANUEL HERNÀNDEZ. Associació d'Estudis Fallers

135 **Els llibrets de falla: llengua i cultura**

JOSEP GREGORI. Editor

138 **Malvats**

MANUEL MUÑOZ. Expert universitari en Falles i Creativitat

142 **El pic i la pala de la cultura** (o com tombar murs amb lletres)

AURELIANO J. LAIRÓN. Arxiver Municipal i Cronista Oficial de la ciutat d'Alzira

145 **De llibret... a llibrot.** Al voltant del Tro d'Avís de la Malva

ELISA TORREMOCHA. Directora de la casa de la Cultura d'Alzira

148 **Els llibrets de la Falla Plaça Malva i el seu Tro d'Avís**

CONSUELO BERENGUER. Exregidora de Cultura de l'Ajuntament d'Alzira

153 **Un llibre (amb molt) d'estil**

VICENTE SOLVES. Faller fundador de la Falla Plaça Malva

155 **Records plens d'enyor d'un faller fundador**

DAVID VID. Poeta i rapsode

158 **Del *balençiá* al valencià en les falles.** El cas del llibret de la Malva com a vehicle de normalització lingüística

DIEGO GÓMEZ

Alcalde d'Alzira

Ara fa més de 30 anys

Els valencians i valencianes hem de recordar que la Llei d'Ús i Ensenyament ha sigut la primera llei que ha regulat i desplegat l'oficialitat que l'Estatut reconeixia a la llengua pròpia, després de més de tres segles des de l'abolició del règim foral. La Llei d'Ús, reprenent l'oficialitat, ha tornat a fer possible usar la llengua en tots estos àmbits. Els progressos en l'ensenyament, en els mitjans de comunicació, en la literatura o la cultura en general, impensables unes dècades abans, han estat en bona part possibles gràcies a esta llei i també a l'esforç de molts valencians i valencianes.

Podem afirmar que la Llei d'Ús ha permés des del punt de vista legal usar el valencià en quasi tots els àmbits de la vida i, sens dubte, en els oficials i institucionals. Ara bé, la qüestió fonamental és si, a més, ha fet possible i real este ús. Perquè la Llei mateixa es fixava com a finalitat última «assolir, mitjançant la promoció del valencià, l'equiparació efectiva amb el castellà i garantir l'ús normal i oficial d'ambdós idiomes en condicions d'igualtat».

Des d'este objectiu declarat, podem dir que la Llei d'Ús no ha assolit molts dels seus fins com per exemple: no ha aconseguit

1. Visita al casal de la Malva de Fran Ferri, diputat de les Corts Valencianes; Maria Josep Amigó, vicepresidenta de la Diputació i Diego Gómez, alcalde d'Alzira.

l'equiparació efectiva del valencià amb el castellà i la generalització de l'ús normal en la societat valenciana dista molt de ser una realitat.

Per altra banda, els successius governs no han aplicat la llei a fons ni en la seua totalitat. Fins i tot, l'han incomplida en bona part dels deures que fixava i dels compromisos que adquiria. No s'ha posat fi al conflicte valencià entorn de la identitat i l'extensió de la llengua i s'han perdut molts esforços.

Feta fa 34 anys, la Llei no podia preveure els vertiginosos canvis socials i culturals del darrer quart del segle XX: immigració, societat de la comunicació, etc. I els canvis tecnològics i identitaris d'este primer quart del segle XXI.

La premissa evident és que la Llei d'Ús s'ha d'avaluar amb l'ús. I, per tant: ha aconseguit el valencià l'ús normal i generalitzat? S'ha equiparat en drets i deures a l'altre idioma oficial? Ha servit per a afermar-nos com a poble conscient del seu passat i segur d'afrontar els reptes del futur? Només si les respostes són afirmatives podrem dir que és una llei plenament útil, democràtica i igualitària.

Sols voldria avançar en algunes propostes d'actuació de futur per a la promoció de la nostra llengua des del marc legal:

1994, taula redona de la II Setmana Cultural de la Falla Plaça Malva. D'esquerre a dreta, Joaquín Calomarde, Jesús Huguet, Leonardo Giménez, Vicent Pitarch i Josep Gregori.

ASSOCIACIÓ CULTURAL
FALLA PLAÇA MALVA

TAULA REDONA

«ESTAT DEL VALENCIÀ DESPRÉS DE LA LLEI D'ÚS DE 1983»

DINS DE LA II SETMANA CULTURAL

DIA 25 DE NOVEMBRE DE 1994
A LES 8 DE LA VESPRADA
A LA GALLERA (SALÓ DAURAT)

Llengua pròpia, llengua d'ús normal. L'Estatut i la LUEV declaren el valencià com la llengua pròpia. Això ha de comportar conseqüències jurídiques i d'ús que s'han d'establir legalment de manera inequívoca i en totes les administracions radicades en territori valencià.

Tot el personal de les administracions, competent en les dues llengües oficials. Actualment, esta capacitació lingüística en les dues llengües només s'exigix a una part del personal, als ensenyants, i cal generalitzar-la a tots els qui treballen en les administracions públiques.

Deure de coneixement passiu de la llengua pròpia, garantia de la possibilitat d'usar-la. Si ningú no té cap deure d'entendre'ns i d'atendre'ns (en els serveis, comerços, vida professional, etc.) en la nostra llengua, el dret de parlar-la esdevé pura retòrica.

Els mitjans de comunicació públics o de concessió de la Generalitat, en valencià; lliure recepció de totes les emissions de l'àrea lingüística. Ha de quedar fixat legalment que en els mitjans de comunicació públics dependents de la Generalitat Valenciana o administracions locals de la zona de predomini lingüístic valencià la llengua vehicular ha de ser el valencià.

Disponibilitat lingüística en tots els àmbits no oficials, ara sense regulació: econòmic, laboral, serveis, consum, oci i festes. L'àmbit laboral, econòmic, del consum, dels serveis, de l'oci i festes, etc. són sectors en què la LUEV no establix cap previsió ni obligació semblant a les que fa per a l'administració o l'ensenyament. En el món actual aquells sectors són tan transcendentals com estos dos darrers, i deixar-los sense regulació equival a arraconar-ne el valencià.

Generalització de la toponímia i l'onomàstica personal en valencià. Tots els topònims de la zona de predomini lingüístic valencià han d'adoptar la seua forma històrica i tradicional en valencià com a forma única.

Cooperació amb la resta de l'àrea lingüística. En un món globalitzat, aïllar-nos de la resta de la comunitat lingüística equival a fragmentar-nos, a debilitar-nos i a fer inviables o indisponibles serveis o productes en la nostra llengua. La cooperació amb la resta de l'àrea lingüística ha de ser un objectiu reconegut per la llei, tant en qüestions de llengua i de la cultura que s'hi expressa com, sobretot, en l'intercanvi de productes i serveis en la llengua que compartim. Només així moltes iniciatives culturals i molts d'estos productes i serveis podran resultar econòmicament viables i a l'abast dels valencians.

ISABEL AGUILAR

Vicealcaldessa de l'Ajuntament d'Alzira

Tro d'avís

2

Des de fa un anys l'activitat fallera quasi sempre va lligada a propostes culturals, i això és possible en gran part al treball realitzat per la comissió de la falla Plaça de la Malva.

El seu Tro d'Avís complix trenta anys, són ja tres dècades en què s'ha de remarcar l'evolució constant dels llibrets de falla de la comissió; trenta anys apostant per la cultura i les lletres.

Per al col·lectiu faller en general i per descomptat per a la Regidoria de Festes que encapçale és tot un orgull que la vostra comissió siga posseïdora de l'extens palmarès de premis pel treball constant en el foment de l'ús i Normalització del Valencià.

Vosaltres, que a més teniu el privilegi d'haver guanyat un bon grapat de premis del concurs de llibrets de Junta Local Fallera, sou uns vertaders visionaris, ja que sabeu aplicar a la perfecció la dita «una imatge val més que mil paraules», per això cuideu fins l'últim detall les portades dels vostres llibrets, ja que són la millor carta de presentació de tot el que es pot trobar a les pàgines interiors.

Quan algú està al punt de mira, com ho està la comissió de la Falla Plaça de la Malva, cal estar alerta, treballar de valent,

2. Inauguració en l'arxiu d'una exposició sobre la premsa escrita. D'esquerre a dreta, Aureliano Lairón, Bernat Clari, Jaume Bohigues, Sandra i Carol Escudero i José Torán, any 2003.

Inauguració de la XV Setmana Cultural. En la foto Marta i Carlos Sanchis.

Foto de la festa de les Lletres Falleres. D'esquerre a dreta Miguel Á. Martínez, Alba i Josep Antoni Fluixà i José Manuel Rubio.

per tal de no defraudar ningú, és el que té estar any darrere any entre les publicacions falleres més destacades de tota la Comunitat Valenciana.

Heu demostrat sobradament la capacitat que teniu per tal d'evolucionar, d'anar avançant al mateix temps que passen els anys, les dècades... i ahí està la clau del vostre èxit.

Mai ens heu defraudat i estic convençuda que continuareu, trenta, quaranta, cinquanta o esperem que molts anys més apostant per la cultura, sense descuidar ni el més mínim l'esperit que fa que la festa fallera siga, ara per ara, una de les manifestacions festives catalogades per la UNESCO com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat; hem aconseguit per tant traspassar les nostres demarcacions territorials per tal de fer-nos un espai en l'apartat festiu destacat part d'este món globalitzat.

Que el Tro d'Avís continue sent una part essencial de la festa fallera a Alzira, s'ho haveu guanyat a pols. Enhorabona, feliç aniversari i per molts anys més.

Els llibrets de falla: llengua i cultura

GIL-MANUEL HERNÀNDEZ
Associació d'Estudis Fallers

3. Lliurament del Guardó d'Or a Paco Muñoz. En la foto també apareixen d'esquerre a dreta, Joan Baldoví, Diego Gómez, Imma Cerdà, Enric Lluch, Miguel Á. Martínez, Enric Morera, Vicent Marzà, José Manuel Rubio i Pilar Moncho.

Els llibrets de falla sempre s'han fet en valencià, raó per la qual el llibret com a artefacte cultural no es pot deslligar de l'aposta per donar continuïtat històrica a la nostra llengua, fins i tot en contextos de dificultats. De fet, i en ple franquisme, en 1953 la Junta Central Fallera fou una de les primeres institucions modernes a crear un servici de correcció ortogràfica per als documents i escrits redactat en valencià, especialment els llibrets. Aquella iniciativa tenia darrere l'antic Lo Rat Penat i coincidia amb tot un moviment, certament minoritari, però engrescador, de dignificació del valencià, després dels foscos anys de la postguerra. Evidentment, tal com també féu la revista fallera degana, *Pensat i Fet*, el valencià reivindicat era aquell escrit segons les Normes de Castelló del 1932. Paradoxalment, aquella primigènia i pionera normalització del valencià en l'àmbit faller va coincidir amb una intensificació del procés de castellanització de la societat valenciana, i, en conseqüència, de les Falles.

Jurat del Concurs de Llibrets de la Generalitat Valenciana.

Llibre publicat per la Malva dedicat als seus Fallers d'Honor, any 1997

Amb tot, l'episodi més important pel que fa a la normalització de la llengua pròpia de les Falles, reconeguda com a tal en els darrers congressos generals fallers, fou el de la tristament cèlebre «batalla de València», un enfrontament polític i ideològic que va vore's clarament reflectit en l'àmbit de la llengua, i que per extensió es va palesar en el conjunt de l'esfera cultural valenciana. Així, l'estratègia de la dreta postfranquista per a conservar la major part del seu poder i entrebancar l'avanç de les forces progressistes, fou agitar el fantasma del pancatalanisme i d'una suposada invasió i absorció catalana o catalanista de la cultura valenciana. El principal cavall de batalla dels conservadors fou la llengua, estenent la delirant tesi que el valencià era una llengua totalment diferent de la parlada a Catalunya i les Illes Balears. Com que el sector conservador tenia ja una gran influència en el món faller, després de 40 anys d'adoctrinament i manipulació, fou fàcil posar-lo majoritàriament del costat de les seues tesis. Les forces del secessionisme lingüístic, que es va traure de la mànega unes surrealistes «Normes del Puig», després d'un incessant ball d'accents i regles ortogràfiques, va perpetrar un colp d'estat en la centenària entitat Lo Rat Penat, va fer-ne fora a tots aquells que havien lluitat per la dignitat de la llengua des dels anys cinquanta (per exemple, el gran mestre Enric Soler i Godes, president fundador de l'Associació d'Estudis Fallers), i ocuparen també el món festiu al voltant de sant Vicent Ferrer i el Corpus del cap i casal.

Ja dins del món faller el secessionisme lingüístic anà creixent i va promoure, entre altres creacions, el sorgiment d'un regionalisme polític de dreta, també conegut com a blaverisme, al voltant del partit Unió Valenciana, fundat amb prominents fallers. Mentre l'Ajuntament de València estigué governat per l'esquerra la llengua fou utilitzada una i altra vegada pel blaverisme per a fer-se un espai polític en les Falles i desprestigiar les forces progressistes. Finalment, quan el blaverisme polític arribà al govern municipal i assolí les regnes de la Junta Central Fallera, practicà una política lingüística secessionista, penalitzant, estigmatitzant i perseguint a tots aquells que defensaren el valencià de les Normes del 32. Paral·lelament, el castellà penetrà cada vegada més en les Falles, per la senzilla raó que, en identificar el valencià amb el conflicte, es va optar per emprar el castellà, tot i que en els llibrets predominava ja clarament la normativa secessionista, necessària per a guanyar els premis de Lo Rat Penat, subvencionats amb diners públics. En 1993 la Generalitat Valenciana va crear els premis a l'ús del valencià en els llibrets per a les comissions falleres del país, però la indefinició de la normativa autonòmica, la presència entre els jurats de destacats prohoms del secessionisme lingüístic i la mànega ampla de la Conselleria de Cultura dirigida pels socialistes a l'hora de concedir sucosos premis a llibrets secessionistes, feren que la situació del valencià continuara estancada. Només l'aprovació de la normativa oficial de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua en 2002 va restaurar la llum del sentit comú en un territori embogit per tants enfrontaments i tensions.

El ben cert és que totes estes circumstàncies estigmatitzaren la cultura fallera als ulls de la cultura no fallera, i molt especialment de la cultura «culta» associada al món universitari o de les creacions de l'alta cultura. D'altra banda, també és cert que l'esquerra progressista i nacionalista valenciana, per haver abandonat a la seua sort les Falles, va facilitar el camí de la decadència del valencià i de l'ominosa influència del secessionisme lingüístic. També cal dir que els sectors més catalanòfils de la societat valenciana van fer un mal favor al món faller —i jo afegiria que a la societat valenciana en general—defensant la denominació estricta de *català* per a la nostra llengua. I ho dic no per negar la inapel·lable unitat lingüística, sinó perquè és ben sabut que en la història moderna valenciana els valencians s'han referit a la seua llengua com a *valencià*, i només la refundació del nacionalisme local seguint les tesis lingüístiques i identitàries fusterianes ha comportat una modificació d'eixe costum. A la qual cosa cal afegir un model de llengua massa farcit de paraules alienes a les d'ús habitual en terres valencianes, acompanyat, en no poques ocasions, d'actituds massa prepotents i intel·lectualistes. Però, a poc a poc s'han començat a alçar veus de trellat per a reconduir la situació cap al consens i la normalitat.

Foto del lliurament del primer premi del Concurs de Llibrets de la Generalitat, any 2011.

Afortunadament les comissions de falla de ciutats com Alzira, Borriana, Gandia, Xàtiva o Sagunt, entre d'altres, han fet molt per reivindicar una llengua normalitzada i culta, alhora que popular, en els llibrets de falla, un corrent al qual s'han anat afegint més poblacions com Torrent, Tavernes de la Valldigna, Sueca, Cullera i la mateixa València. Al mateix temps, iniciatives com els Premis de les Lletres Falleres i els concursos literaris iniciats per algunes comissions falleres, a més dels concursos de llibrets dels pobles, han estimulat unes publicacions i unes activitats culturals associades cada vegada més prestigiades, el que ha generat un efecte imitació i la creixent implicació de les institucions públiques. Al capdavall el que es tracta és de generar una cultura fallera cada vegada més correctament feta en valencià i més plural i participativa, que testimonie la diversitat del món faller i la seua ferma voluntat de contribuir al progrés de la societat valenciana.

JOSEP GREGORI

Editor

4

Malvats

Em veig assegut al despatx de l'editorial, repassant les galerades d'un llibre, o revisant les comandes d'algun distribuïdor, o contestant alguna carta a algun autor novell que vol publicar la seua obra mestra. Fora, ja ha caigut la foscor. En això, note que s'obri la porta de manera sobtada i brusca. Al moment apareixen dos figures retallant-se en la penombra del llindar de la porta. Duen barret i per culpa d'això no puc endevinar les seues faccions. Però sé qui són, evidentment. Esperava aquesta visita fa temps. Duen gavardina també, és clar -si hem de ser fidels als tòpics, caldrà que tot tinga la seua coherència-. Un dels hòmens empunya una pistola, l'altre una metralleta Thomson, aquella eina tan habitual en les pel·lícules de gàngsters. Aleshores, enmig de la tensió del moment, un d'ells emet, amb una veu rogallosa modulada pel fum i pel whisky barat, un so indefinit com un anunci de les paraules que estàs tement que diran, uns mots que no voldries sentir mai. Notes com la por t'aferra a la cadira.

Voldries fugir, però no pots reaccionar. Estàs paralitzat. Els dos subjectes ni s'immuten, conscients del seu poder. Si realment això fóra una pel·lícu-

4. Funcionàries que al llarg de 30 anys han estat presents en els èxits de la Malva.

la, tu tiraries mà al calaix de l'escriptori i, sense donar-los temps a reaccionar, trauries a una velocitat endimoniada, algun revòlver providencial i, amb unes quantes detonacions, acabaries amb aquella amenaça que no voldries que s'haguera materialitzat mai. Desgraciadament allò no és cap pel·lícula. És un malson que no pots governar. Et sents com un titella sense forces. No tens cap arma per defensar-te i, encara que la tingueres, la por que et tenalla la faria inútil. Per tant, més val plegar-te al pragmatisme: callar i esperar les seues paraules.

Saps que estàs vivint un d'aquells moments en què es presenten, davant de tu, una llarga filera d'imatges, tal com has sentit dir que passa amb les persones que s'enfronten a un tràgic destí, a un fatal desenllaç. Per un moment, t'oblides dels dos sinistres personatges amb posat amenaçador, i et concentres en la llarga successió d'escenes que passa davant teu a una velocitat de vertigen. Els teus pares donant-te calor i afecte en la primera infantesa, l'arribada a la família dels teus germans, aquelles vacances inoblidables de menut, les sessions escolars inacabables, els teus inicis en aquell taller d'impremta, aprenent de la vida i d'un dels oficis que més tard et conduiran a ser editor... La intensa representació d'imatges del teu passat continua amb vivències que podrien ser les de qualsevol persona, però que són les teues. L'angoixa del moment t'ha eixugat la gola. Voldries demanar pietat, voldries tenir la capacitat suficient d'avançar-te a la demanda inexorable que estan a punt de proclamar aquella parella de malfactors, però et sents incapaç d'articular cap frase. Te n'adones que la situació no té cap eixida. No hi ha cap revòlver al teu abast. No et sents capaç de convéncer-los que allò que estan cometent és una injustícia, una terrible iniquitat, perquè ni tan sols podries emetre la més elemental de les objeccions. T'has de rendir a l'evidència. La fatalitat s'acomplirà perquè no pots despertar d'aquell maleït somni que té un aire de realitat angoixant. Et dónes per vençut i esperes, abatut, que et reclamen aquell deute sense que puga haver cap escapatòria. Les cares de José Manuel i Miguel Ángel no demostren ni la més mínima engruna de compassió. Abans que pronuncien la frase que no vols escoltar, amb el canó de la metralleta fan un moviment que tu interpretes com el gest d'impaciència que anuncia la sentència: «S'ha acabat el termini», es justifiquen com a preludi terrible d'allò que no voldries escoltar. I l'altre afig, sense commiseració: «venim a per l'article del llibret de la Malva». Aleshores, tot suat, et despertes i veus que sí, que allò ha estat un malson premonitori. Encens el llum, connectes l'ordinador i, temorós, comences a saldar aquell deute que fa dies et corseca l'ànim i et fa viure en un desassossec constant.

Foto feta al Monestir de Sant Miquel dels Reis minuts abans de rebre el primer premi.

Tres amics... José Manuel Rubio, Toni Ortifus i Miguel Ángel Martínez.

Dic valencià i dic:

mare, fills, amant,
amics, territori, taula,
treball, llit, història,
poble, respecte,

estima.

La meua llengua.

Dolors Pedrós. Editora

AMB LA LLENGUA FORA

UBICAR EN LES PRINCIPALS VIES DE LA CIUTAT

COMBINAR BANDEROLES AMB TEXT I AMB IMATGE

#PRENLAPARAULA

Maria Carme Arnau

Segueix-me

Aquesta llengua antiga que té la sal de la pell ha anat bastint la identitat irrenunciable d'un poble, fruit de les arrels, de l'essència i de la dignitat de l'ésser.

Begonya Pozo
Poetessa i professora de la UV

Segueix-me

La llengua és una milotxa al vent: lliure, creativa i juganera. Si amb alegria li donem més fil, el seu vol també ens regalarà més vida.

Hèctor A. Rubio
Pedagog i lletraferit

Segueix-me

La llengua és —enmig del maremàgnum on pernoctem— la misericòrdia que permet a l'home comprendre la redempció del silenci.

Pedro Benedito
MUMA

Segueix-me

#Iaio, com és que no parlen tots en #valencià? #Mante, tu continua fent-ho encara que el #iaio no estiga, pels que vindran #rere nostre.

5

El pic i la pala de la cultura

(o com tombar murs amb lletres)

MANUEL MUÑOZ

Expert universitari en Falles i Creativitat

És ben conegut que l'any 1989 va ser un any ple de canvis. Sabem que el mur que separava en dos la ciutat de Berlín caigué o que l'anomenat *teló d'acer* es va dissoldre per començar un procés de reconciliació entre dos blocs antagònics. També es començà a tenir consciència sobre la capa d'ozó i sobre el canvi climàtic, aquest fet va fer que les falles d'aquest mateix any fossen més una festa de l'aigua que del foc.

Al nostre petit país, la vida continuà amb suma tranquil·litat com a espectadors de tots aquests canvis que abans he comentat. Tot açò no vol dir que en uns contextos més propers, com el de la festa fallera, per exemple, s'anaren tombant murs que suposen encara una pesada llosa per a la imatge que es projecta de les falleres i els fallers.

Una falla de barri, jove i de fora del Cap i Casal, com és la de la Plaça de la Malva decidí tombar una sèrie de murs que deixaven el col·lectiu faller com un grup social monolític, fossilitzat i vivint en una època que no es corresponia amb aquesta d'efervescència cultural i d'apertura cap a altres escenaris més encarats a la globalització.

Encapçalats per dos persones que saberen llegir el canvi que s'apropava, dos fallers de

5. Publicacions realitzades per la Falla Plaça Malva.

Visita de les autoritats a l'exposició Música: emocions i sentiments, *comisariada per Alba Fluixà, dins de la XXV Setmana Cultural.*

base als quals els havia picat el cuc de la cultura, organitzaren un ventall d'activitats que ja fan de la Malva un referent d'activitat cultural fallera. Varen dir que ja hi havia prou que el llibret fos una revisteta amb les fotos de les falleres, comissió i els anuncis que els comerciants del barri pagaven per donar-li un impuls al pressupost de l'exercici. En poques paraules, s'abandonà allò que coneixíem i el llibret es plantejà com un article propi d'allò que se sol anomenar «alta cultura».

Altre mur, ben alt i ben gros, començà a omplir-se d'escletxes i té a veure amb l'idioma vehicular de les publicacions. El valencià apareix ja com una llengua amb gramàtica i unes formes correctes i, en definitiva, comença a haver més consciència per l'ús normatiu de la llengua. Tot i que, propiciada per grups contraris a aquesta normalització, en aquests temps es genera una batalla que, sincerament, no porta enlloc.

El llibre faller de la Malva, diminutius, els justos, obté un ajut inestimable per part de col·laboradors d'Edicions Bromera, com Josep Ballester primer i Josep Antoni Fluixà després, que el converteixen en un producte de valor. Un d'aquestos que vols tindre en els estants de ta casa i fer-li un cop d'ull sempre que vols. O dels que es podrien trobar en una biblioteca, per què no!

I, des que va caure el mur dels tòpics, tot un seguit de persones de diferents sensibilitats han participat d'aquestes publicacions, fent que aquest «artefacte cultural» siga

Alba i Josep Antoni Fluixà, dos peces fonamentals dins de l'engranatge cultural de la Malva.

València 1997. Premi Pensat i Fet. Premi Carles Salvador de llengua. D'esquerre a dreta Miguel Á. Martínez, Mari Carmen Sanfrancisco, Mari Lluch Ramírez, José Manuel Rubio i Josep Ballester.

també un espai de democràcia i pensament lliure. Qui ho anava a dir en aquest món, el faller, tan clavat en tòpics!

Com tots sabem, tot i que no siga el principal argument per fer un llibre d'aquestes característiques, els premis, llevat del primer any, i sense ser excusa per tirar la tovallola, han anat acompanyant. Des dels que organitza el propi ajuntament com el que podríem anomenar la *Champions League* dels llibres fallers, el concurs de Conselleria. Allí la Malva, amb el pas del temps i amb el treball fet amb dedicació i estima, ha fet que el seu nom estiga a l'altura d'altres tan poderosos com són Na Jordana o Corea, per posar alguns exemples.

I és així com els senyors José Manuel Rubio i Miguel Ángel Martínez, com estudiants a Tiannamen (casualment també en aquest 1989 que hem parlat), amb una eina tan simple i poderosa com són els llibres, tombaren el mur dels convencionalismes. Amb aquest ja s'arriba a la trentena de llibres, i esperem que els puguem comptar per trentenes i aquestos murs, infranquejables aparentment, acaben reduïts a pols.

AURELIANO J. LAIRÓN

Arxiver Municipal i Cronista Oficial
de la ciutat d'Alzira

De llibret... a llibrot.

Al voltant del Tro d'Avís de la Malva

5

El llibret —és un dir— de la Falla de la plaça de la Malva complix 30 anys. El primer que va publicar la comissió es remunta a l'any 1989. Ja en fa dotze, per tant que el llibret —és un dir— és major d'edat. Al voltant de la publicació i aprofitant el seu aniversari, que cal celebrar com toca, em dispose a fer, amb permís dels seus propietaris —les falleres i els fallers de la Malva—, dels seus editors i de les seues amigues i amics, que en som molts, unes consideracions sobre el que és i, sobretot, del que el llibret representa i ha significat.

Llibret és el diminutiu de llibre. Un llibret és, per tant, un llibre menut, xicotet. Menut pel seu tamany, per les seues dimensions i pel seu nombre de pàgines. Un llibrot és, evidentment, un llibre més gran: un llibre grandot.

De l'etapa dels llibrots dec ser un dels col·laboradors degans. Recorde quan els amics José Manuel i Miguel Ángel (són de sobra coneguts com a activistes culturals —persones amb grans inquietuds, que es mereixen el reconeixement del món faller i, també, de les institucions locals, pel seu treball i la seua contribució a elevar el nostre nivell cultural—) vingue-

5. Llibret de l'any 1992 dedicat a Eduard Soler i Estruch, guanyador del primer premi a Alzira. En la foto, Raül Calabuig, Carmina Castillo i José Manuel Rubio. [foto pàg. anterior]

Foto de grup feta al Palau de les Arts el dia del lliurament del segon premi de llibret a València, l'any passat.

ren un dia a l'Arxiu Municipal per demanar la meua modesta col·laboració. Han passat d'això molts anys. I eixa col·laboració, que durant anys va ser molt estreta, possibilità activitats i actes en els quals participàrem des del principal centre d'investigació de la ciutat. Recorde particularment l'edició facsímil de la històrica revista *Xúcar*, que fundà l'any 1935 l'arxiver municipal Vicente Pelufo Corts, l'edició del llibre de Jesús Marrodán, de Diego Gómez i de mi mateix *Escola i Municipi. L'educació a Alzira al segle* XVIII, les diverses mostres que tingueren per escenari la sala d'exposicions de l'arxiu, conferències, etc...

De la Malva vaig rebre el reconeixement personal quan vaig ser nomenat per la Comissió Faller d'Honor Especial.

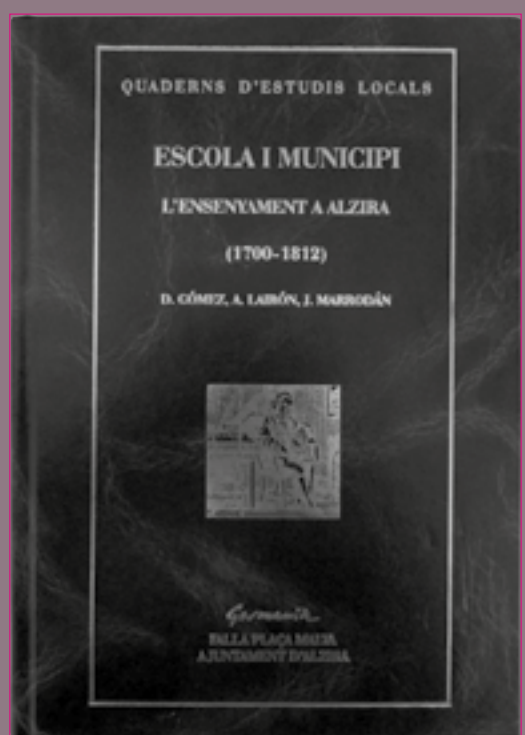
El llibret —és un dir— de la Malva, va anar creixent, i es va convertir en tot un referent a nivell no sols local sinó comarcal, provincial i autonòmic. Recorde perfectament com fallers interessats en el llibre de la Malva del nostre poble i de Sagunt, de Gandia i de València, venien -quasi amagant-se, dient-me que no diguera res a ningú- a vore, a consultar a l'Arxiu els llibrets de la Malva guanyadors dels premis convocats tant per la Junta Local Fallera d'Alzira com per la Generalitat Valenciana. Venien a vore'ls per tal de prendre nota i per a dependre, imitar-los i millorar-los per poder competir amb els seus.

En fer-se major d'edat (pel temps i pel tamany) fet que va ocórrer si mal no recorde l'any 1993 en què dedicaren bona part de les seues pàgines, amb interessants articles relacionats amb Jaume I, entre altres dels recordats i estimats Soler i Estruch i Salvador Andrés i Pasqual, un dia, degué ser ja per l'any 2006 li vaig proposar a José Manuel que el llibret —és un dir— de la Malva es mereixia tindre un nom propi, un nom que el singularitzara i que fóra referent per si sols. I heus ací que un dia em van informar de la decisió de batejar la publicació amb el nom *Tro d'Avís*. En efecte l'any 2007 es va publicar eixe primer *Tro*. Un nom molt ben pensant, molt ben escollit, perquè venia a dir-nos que amb eixe tro volen anunciar a tot el món el que ja s'acosta: la festa per excel·lència dels valencians, de la qual volen fer pregó.

Sembla curiós que el *Diccionari Català-Valencià-Balear*, en definir la paraula *Tro* (volum 10, pàgines 537 i 538) que assenyala que es tracta del «soroll que es produïx a l'atmosfera a conseqüència de l'expansió de l'aire causada per un llamp», no arreplegue dins les diferents accepcions la del «Tro d'Avís». Però els valencians tenim, també, el *Diccionari Normatiu Valencià* que sí que definix el Tro d'Avís i ho fa així: «Carcassa de tro que es llança minuts abans de començar un espectacle pirotècnic en senyal d'avís al públic».

La Malva, amb el seu *Tro d'Avís*, ens avança el que d'ací poc vindrà. I ens anuncia que ja aplega, que ja està ací la festa per excel·lència dels valencians.

A gaudir, a disfrutar de les Falles, amb la Malva i per molts anys!

Publicació feta per la Falla Plaça Malva del llibre Escola i municipi, *de Diego Gómez, Aureliano Lairón i Jesús Marrodan, any 1994.*

Portada del llibre de la Malva del any 1997, autor Ricard Huerta.

Els llibrets de la Falla Plaça Malva i el seu Tro d'Avís

ELISA TORREMOCHA

Directora de la casa de la Cultura d'Alzira

Els llibrets de falla han experimentat una important transformació al llarg del temps. Lluny queden, en molts casos, aquells llibrets de format menut on la pràctica totalitat de la publicació es dedicava a la presentació de la comissió, l'explicació dels monuments i els anuncis publicitaris i es prestava poca atenció a la qualitat de l'edició, tant dels continguts com dels aspectes formals referents a maquetació, tractament de les imatges, tipografia i altres possibles consideracions estètiques i/o plàstiques.

Serà a partir dels anys huitanta quan algunes falles comencen a preocupar-se per millorar i diversificar els continguts comptant amb la col·laboració de prestigiosos autors literaris i investigadors en diversos camps de la cultura i la història, per cuidar especialment l'ús de la nostra llengua i per dignificar la presència física i visual d'aquestes publicacions incorporant el nom d'importants artistes plàstics, fotògrafs i professionals del món del disseny gràfic.

L'aparició en els anys noranta dels Premis de la Generalitat Valenciana i, amb posterioritat els atorgats per la Federació Lletres Falleres així com

els convocats per revistes literàries com ara *Pensat i fet*, contribuïren activament a refermar aquest nou concepte de llibret que ha anat calant en moltes comissions falleres del cap i casal i de moltes ciutats valencianes on, actualment, estan publicant-se uns llibres de falla d'un considerable interés cultural i artístic.

A la nostra ciutat, el primer exemple d'aquesta tendència apareix innegablement de la mà de la Falla Plaça Malva i el seu Tro d'Avís, expressió que, des de l'any 2007 dóna títol al *llibret* d'aquesta falla, una magnífica publicació que fa del diminutiu un eufemisme tant pel seu volum i per la qualitat dels continguts com pel bon gust i el nivell del seu disseny.

Ja amb el primer llibret publicat en 1989 i essent president José Manuel Rubio Albentosa, la Malva guanya el tercer premi del concurs que convoca anualment la Junta Local Fallera i, a continuació, durant tres exercicis consecutius, aconsegueix el primer premi. Espentats per aquestos guardons i coincidint amb el dessé aniversari de la falla, els fallers de la Malva decideixen fer del llibret l'estendard més preat, la seua senya d'identitat i donen un pas qualitatiu important. El gran format s'imposa als llibrets menuts anteriors que, encara que cuidats en tots els aspectes, no podien gaudir de l'espai suficient per diversificar la temàtica i augmentar les col·laboracions ni de l'impacte visual d'un llibre amb més presència.

És doncs així en l'any 1993 quan comença el llibret de la Malva que coneguem hui amb un llibre dedicat a la figura de Jaume I en el qual les persones encarregades de la seua coordinació posen especial atenció a aspectes com la maquetació i el disseny de la portada, en aquest cas en forma de pergamí, que els va deparar el primer premi de la Junta Local Fallera i el sisé de la primera edició del concurs de la Generalitat Valenciana per a la promoció i ús del valencià.

La Falla Plaça Malva sempre s'ha distingit per rodejar-se dels millors col·laboradors per a la confecció dels seus continguts però també per a la realització del disseny de l'edició i de les portades. Així, en l'any 1995, el gran pintor i cartellista que fou Enric Solbes va ser l'encarregat d'assessorar l'equip dirigit per l'escriptor i filòleg alzireny Josep Ballester en les qüestions referides al disseny, al temps que col·laborà junt amb el dibuixant Miquel Matoses (autor del conte faller d'algunes edicions) en la realització de les il·lustracions d'un llibre que, com a novetat eixe any estava imprés en paper ecològic, presentava una original enquadernació amb cinta i va ser mereixedor d'un altre primer premi a Alzira i el segon a València.

En l'any 1996, Miguel Ángel Martínez Tortosa, agafa la presidència de la Falla. Eixe any, un col·laborador de luxe, Ricard Huerta seria l'autor d'una portada on el joc tipogràfic domina i es crema sobre un foc realitzat a pinzellades gruixudes. En l'interior un nou conte faller de Miquel Matoses, aquesta vegada en color, junt a la resta de continguts, tornen a donar a la Malva el primer premi d'Alzira.

Durant uns quants exercicis Raül Calabuig, faller de la Malva i gran fotògraf, va dissenyar les portades. Concretament en el llibret de l'any 2001, dedicat al nostre riu, apareix una magnífica fotografia de Raül amb tractament digital que mostra una bonica vista del

6. Lliurament del premi a València any 1998. En la foto apareixen Sergio Parada, Mari Carmen Casasús, Mari Carmen Torremocha, Pepe Parada i la Fallera Major de València, Susana Remohí. [foto pàg. anterior]

Portada del llibret de la Malva de l'any 1998, autor Raül Calabuig.

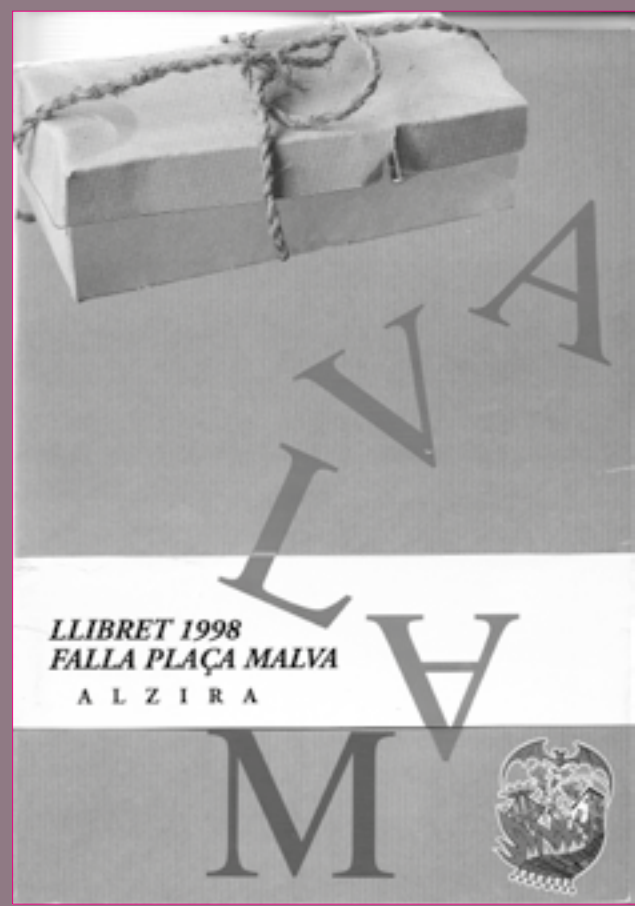

Foto de grup en la Conselleria d'Educació, la Generalitat convocava per primera vegada un premi de llibret i la Malva va estar present, any 1993.

pont de ferro i del Xúquer al seu pas per Alzira. En aqueix any el llibre experimenta un altre pas endavant pel que fa a la imatge de la publicació i a les col·laboracions artístiques. Una solapa arreplega i protegeix tot l'interior del llibre, l'ús de paper setinat i de verjurat separa la part dedicada a la comissió, els monuments i la publicitat de la part literària. D'altra banda, el pintor Enric Picot, gran amic i col·laborador de la Malva, confecciona unes subtils i poètiques aquarel·les que il·lustraren les portadelles introductòries a les diferents temàtiques abordades a aquesta publicació.

L'exercici 2003-2004 el llibre de la Malva experimenta un nou gir. Es concebix com dos llibrets on es maquetarien invertidament la part destinada als adults i la que anomenarien «llibre infantil». Aquesta nova versió del llibre s'estendria fins a l'any 2012. Este canvi suposà la introducció de dues portades augmentant així el protagonisme dels seus autors. Concretament en el 2004 la portada infantil compta amb un dibuixant de luxe, Josep Sanchis Grau, autor de Pumby. Aquell any, la Malva, va guanyar els dos primers premis del llibre, a Alzira i a València.

Aquest fet es tornaria a repetir en l'exercici 2006-2007 amb el primer Tro d'avís on, a més, la revista *Pensat i Fet* atorgà també a la Malva el premi *Bernat i Baldoví*. Cal destacar aquest any l'excel·lent maquetació de Santiago Sancho Gómez. La incorporació d'aquest gran professional a l'equip encarregat de produir anualment el Tro d'avís va significar una altra fita important en la història del *llibret* de la Malva que, en aquesta ocasió comptà amb les creacions de Juan Carlos Benedito que aconseguí traslladar visualment i a primer cop d'ull a les portades les temàtiques abordades: la festa i *el mal d'Almansa*.

En l'any 2008, coincidint amb una importantíssima efeméride per a la Malva, la celebració dels 25 anys de la seua història com a Falla, un altre magnífic Tro d'avís guanya el primer premi d'Alzira i segon de la Comunitat Valenciana. Un faller de la falla, Pep Rubio Ramírez, amb un plantejament artístic pròxim al pop-art dissenyà unes meravelloses portades on els colors i les formes ens transporten al nostre Mediterrani i les seues tradicions i rematà la feina elegantment amb la sobreimpressió en negre d'eixe 25 que no podia faltar en aquest llibre commemoratiu. Santiago Sancho es tornà a lluir en la maquetació amb la introducció de pàgines desplegables per separar les temàtiques i unes espectaculars portades interiors.

Amb els llibrets dels anys 2009, 2011, 2012, 2015 i 2016 el llibret de la Malva tornà a aconseguir el primer premi a València. Entre mig vull destacar el llibret del 2013 amb el qual la Malva celebrava 25 anys de llibre i que, encara que va quedar el segon a València, suposà una altre canvi substancial en la concepció del llibret. Amb 420 pàgines és el més gruixut de tots. Desapareix el doble llibret, però el que el fa realment especial

és la implantació d'un fil conductor, una història, un tema, un conte, una situació que des d'aleshores conduiria el lector per les diferents seccions del llibre. Aquest primer any, La història va ser protagonitzada per sis ninots que anaven buscant una falla. Una enginyosa estratagema obra de l'escriptor riberenc Enric Lluch i magníficament il·lustrada per les fotografies de Vicent M. Pastor. Destacable també en aquest llibret és l'apartat anomenat *el tebeo de la falla*, obra de Raül Calabuig i José Manuel Rubio on es desgrana en un sol apartat i en aquest format tota l'activitat anual de la Malva.

L'any següent, un Peter Pan molt faller seria el responsable de fer volar al lector per tot el llibre en una història escrita per un dels més antics col·laboradors, Josep Antoni Fluixà, sobre la idea original de Vicent Pastor, il·lustrada pels dibuixos de Manolo Rubio i les fotografies de Vicent Pastor i on els distints blocs temàtics vénen separats per la introducció de divertides auques creades per Raül Calabuig. Aquest any el llibret canvia de format passant dels 28 x 24 centímetres de gran part dels llibrets anteriors als 23 x 24'5 cosa que el fa més manejable i afig, a més, un detall de disseny a la coberta de Salva Gorba i Santiago Sancho on el pegat troquelat de l'ull d'un pirata pot obrir-se i descobreix a l'interior la mirada de Peter Pan.

En serio o en Roma dóna títol al Tro d'Avís de l'any 2015. Un altre doblet per a la Malva que obté el primer premi a València i a Alzira. José Manuel Rubio juntament amb Josep Antoni Fluixà i Miguel Ángel Martínez, amb el recolzament de Sebas Marín, dirigeixen l'edició del llibret que torna a comptar amb insignes col·laboradors com els dibuixants Ortifus i Bouet i l'escriptor Enrich Lluch així com l'excel·lent treball del faller Vicent Roca amb les caricatures de la portada. I el doblet es repeteix al 2016. El club de les 9 primaveres dóna títol a les històries que els autors literaris desgranen al llarg dels 9 capítols introduïts pels monòlegs de Josep Antoni Fluixà, les fotografies de Vicent M. Pastor i els personatges creats per Eugeni Alemany amb l'ajuda de l'equip de maquillatge i perruqueria d'Amparo Carrió. El llibre il·lustrat per Bouet, compta també amb els dibuixos de l'artista plàstica alzirenya Alba Fluixà que, des d'algun temps, forma part també de l'equip assessor dels continguts del llibre i amb l'excel·lent maquetació

Elisa Torremocha, directora de la Casa de la Cultura, en l'acte de presentació del Tro d'Avís, *any 2014.*

Portada del Tro d'Avís del 25 aniversari de la comissió, any 2008. Autor: Pep Rubio.

de Santiago Sancho, autor també de la portada on personatges de la política valenciana fugen del foc atiat per Eugeni.

Al *llibret* del 2017, Carlos Galiana i Ángeles Hernández es converteixen en els presentadors de la gala de *València Visió* fotografiada magníficament per Hayack i segueix el guió d'Enric Lluch. A través de 12 cançons emblemàtiques de la cançó valenciana ens condueixen per les diferents seccions d'un llibre que, una vegada més compta amb els artistes plàstics, en aquesta ocasió amb les il·lustracions de Teresa Giner i Laura Granell, la direcció artística del mestre *Ortifus* i amb el, cada vegada més acurat i espectacular, disseny gràfic de Santiago Sancho.

Com es pot deduir, parlar del llibre de la Malva va més enllà de la meditada selecció de la variada, interessant i amena temàtica, més enllà de l'elecció dels millors col·laboradors i de l'acurat ús de la nostra llengua sempre sota la supervisió i correcció durant molts anys, fins l'actualitat de Maria Calvo. El llibre de la Malva és també un exemple de bon fer pel que respecta a l'especial atenció que els mereix la forma en què tot eixe cúmul d'informació, imatges i literatura arriben a mans dels lectors. I, també en aquest àmbit han anat superant-se i han aconseguit les excel·lents edicions que, amb el pas dels anys, van començar a generar una digníssima col·lecció que molts voldrien tindre a les seues llibreries.

El disseny, la maquetació, la ideació de portades i guardes, el format i fins la pròpia elecció dels gramatges del paper no són, en absolut, aspectes banals, ben al contrari, són la carta de presentació que aporta la primera impressió del llibre, que defineix la temàtica, que el fan més o menys atractiu, que acompanya i dignifica convenientment els continguts, que desvetlla, en definitiva, la intenció dels editors d'agradar els lectors i respectar els autors. El llibre que teniu ara a les mans n'és un altre gran exemple dels tants que ens ha oferit la Malva i que tants merescuts reconeixements els han deparat.

CONSUELO BERENGUER

Exregidora de Cultura de l'Ajuntament d'Alzira

Un llibre (amb molt) d'estil

7

QUÈ ÉS UN LLIBRET FALLER?

Tradicionalment el llibret faller ha sigut i és un mena de calaix de sastre que les comissions falleres editen anualment per a explicar els seus monuments i en el qual arrepleguen les fotos de les falleres majors, el llistat dels fallers i les falleres de la comissió i altres informacions sobre l'exercici faller en curs, sense oblidar les pàgines de publicitat que ajuden a finançar l'edició.

Amb el pas del temps alguns *llibrets* començaren a incloure també articles històrics, d'investigació o d'opinió sobre la festa de les falles o sobre altres temes d'interés local.

Que hui continuem anomenant-los *llibret* és pur costum, tal vegada perquè així és com continuen definint-lo les pròpies comissions falleres. Però este diminutiu sembla que a hores d'ara és queda curt i no fa justícia a les publicacions que realitzen cada exercici moltes comissions, especialment si ens referim al *llibret* que publica la Falla de la Malva des de fa 30 anys.

Quan agafes el llibre de la Malva amb les mans, la pròpia excel·lència de l'objecte físic (i la seua mida XXL) ja et fa pensar que el terme *llibret* és inapropiat

7. Any 2007, per primera vegada el llibret de la Malva ix al carrer amb el nom de Tro d'Avís. Portades de Juan Carlos Benedito.

Foto del lliurament del segon premi de la Generalitat en l'any 2015.

Any 2013. Acte celebrat a l'arxiu Municipal, en la foto apareixen Consuelo Berenguer i Aureliano Lairón.

perquè quan l'obris i t'endinses en el seu contingut tens la certesa d'haver obert un LLIBRE (així, amb majúscules).

El Tro d'Avís és un llibre modern per la concepció, pel disseny, per la maquetació i per la renovació que cada any realitzen els seus autors; un nou format de *llibret* dividit en dos parts: l'apartat gran i l'apartat infantil. Cada un dels dos amb la seua coberta particular, il·lustrada d'acord amb el seu contingut, cada un amb el seu tema propi, els seus col·laboradors literaris i el seu apartat típicament faller; un repte extraordinari, no només per l'esforç econòmic que representa sinó pel gran treball que implica oferir un producte de qualitat que ha resistit el pas del temps i que ha canviat la imatge tradicional de les falles al combinar els aspectes més significatius de la festa fallera amb una vessant cultural rica i atractiva, redactat amb un acurat ús de la llengua sense renunciar a la tradició, a l'humor i als tipismes. Un model que ha servit de far i d'espenta perquè, sortosament, moltes altres comissions hagen decidit apostar per fer llibrets de major nivell.

El disseny, la maquetació, les portades, el format, fins i tot la pròpia elecció dels gramatges del paper del Tro d'Avís no són, en absolut, aspectes banals. Ben al contrari, són la carta de presentació d'una comissió fallera que durant trenta anys ha bastit una manera pròpia d'entendre *el llibret faller* tot convertint-lo en un llibre de qualitat, valuós i útil per a tots els qui estimen la festa fallera, un digne vehicle de la nostra història, la nostra cultura i les nostres tradicions, que reflecteix temes d'absoluta actualitat i sempre té ben present un dels seus objectius principals: reivindicar, redreçar i normalitzar la nostra llengua.

Sens dubte, tot un exemple a seguir i, qui puga, a tractar d'imitar.

8

VICENTE SOLVES

Faller fundador de la Falla Plaça Malva

Records plens d'enyor d'un faller fundador

Hui, 13 de març de 2017 contemple com una pluja intensa cau sobre Alzira i segons el part meteorològic és un temporal que durarà alguns dies. Recorde aquestes inclemències del temps en altres dates per haver-les viscut anys enrere quan formava part del cens de la Falla Plaça la Malva, a la qual vaig pertànyer molts anys.

Un dia, un xicotet grup de matrimonis de la barriada, em van convidar a participar en una reunió amb la finalitat de fer una nova falla. El fet, ho motivà una nit de Sant Josep veient una *cremà*, els va impactar tant aquella fantàstica visió d'aquell monument en flames que van decidir crear una nova comissió fallera. Es va gestionar i perseverar molt en persuadir a altres veïns, fins a aconseguir un número suficient per a fer realitat aquella il·lusió, plantar un monument. Recordar açò després de trenta-tres anys em fa sentir enyorança i emoció, pels sentiments d'amistat i grans records que mai oblidaré. Al final, el 14 de gener de 1984, es va aconseguir fer realitat, la comissió de la Falla Plaça Malva amb el seu estendard al capdavant eixia al carrer per a fer la presentació de les seues Falleres Majors en el Gran Teatre d'Alzira. Devien ha-

8. Vicente Solves actuant de presentador de la Malva.

Primera presentació de la Malva feta al Gran Teatre el 14 de gener de 1984.

ver sigut presentades l'any 1983, però la fatídica «Pantanada» de Tous de l'any 1982 va ser la causa del retard.

Fins a arribar a aquell moment culminant es van realitzar al llarg de molts mesos gestions i reunions per a completar una directiva, organitzar-la i adjudicar els diferents càrrecs corresponents a cada component. Sobre la meua persona va haver una assignació realitzada a dit pel senyor president, fer la presentació de la falla i les seues Falleres Majors. Vaig insinuar que mai havia sigut faller i per tant, no tenia ni idea de ser presentador, ni mantenidor, ell em va contestar que la decisió era irrevocable i que sempre hi ha una primera vegada.

Com el número de fallers era molt reduït i la il·lusió i desig de tots era la de col·laborar, vaig acceptar, confiant que aquella primera vegada, els espectadors assistents foren tolerants i comprensius, amb els resultats de tan important.

Va arribar el dia de la presentació i vaig tindre la satisfacció de presentar la nova Falla Plaça Malva i les seues Falleres Majors: xiqueta Sonia Piera Ferreres i la senyoreta Mercedes Valls Julio.

Tinguérem sort i no vam vore cap tomaca a l'escenari, però sí molts aplaudiments. Lògic, el públic assistent eren familiars de la comissió, amics i convidats.

Els següents anys 1985 i 1986, també vaig tindre el grat plaer de presentar aquestes presentacions, agraint la confiança rebuda de la comissió i president.

El segon any van ser Falleres Majors la xiqueta Ana Maria Torres Puig i la senyoreta Silvia Valls Julio. El tercer la xiqueta Noelia Fuster Albentosa i la seua germana senyoreta Eva Fuster Albentosa.

Els tres esdeveniments van marcar en mi un gran senyal de responsabilitat fallera, per la seua novetat i van fer que des d'aquell moment m'haja sentit orgullós de ser faller de la Malva.

Aquestes primeres etapes de la falla les recorde amb molt d'afecte pels alegres, divertits i grats moments viscuts, compartits amb persones del veïnat que amb el temps es van convertir en verdaders amics.

Veure com gradualment any rere any la Malva s'anava consolidant aconseguint una important notorietat en la festa d'Alzira, era una gran satisfacció per a tots, instava a tota la comissió, acumular coneixements i experiències, per a superar-se'n anys esdevenidors.

En tota aquesta tasca de creixement i cerca constant de noves metes hi ha dos persones que no volguera oblidar, són dos fallers que han destacat amb gran diferència en la comissió, per ser els artífexs d'una contínua superació i consecució d'èxits per a la Falla Plaça Malva, José Manuel Rubio Albentosa i Miguel Ángel Martínez Tortosa. Enhorabona pel que sou, heu fet i feu per la falla.

Foto del lliurament de premis del Concurs de la Generalitat de l'any 1997.

Tinc la gran sort de poder dir que en el primer llibret editat per la nostra comissió vaig publicar una breu ressenya animant a fallers i veïnat a participar de ple en la festa.

Trenta-quatre anys després, un escrit meu, torna al llibre de la Malva, en aquesta ocasió nomenat Tro d'Avís en el qual he volgut recordar algunes de les meues vivències en la comissió.

Per acabar no puc deixar de pensar amb totes aquelles persones que vaig conéixer amb el transcórrer de la meua permanència en la falla, sobretot per l'amistat i afecte rebut, i recorde a tots els que junts compartírem la il·lusió de plantar una nova per a la nostra Alzira. Finalment el meu record amb molt sentiment i dolor per a tots i cadascun dels fallers, amics que desafortunadament ja no estan amb nosaltres i que desitge que el Nostre Senyor els tinga en la glòria.

DAVID VID

Poeta i rapsode

Del balenciá al valenciá en les falles.

El cas del llibret de la Malva com a vehicle de normalització lingüística

9

Corfoll quina papeleta
els falleros me han disat.
Volen que de la falleta
fasa jo l'esplicat.
Demane a l'autoritat no conten el pecat
de posar a mes de u despilotat.

Un poeta de secà
Llibret de la falla de Carcaixent de 1931

Que les falles han estat i són vehicle d'emocions, alegries, reunió de gent i de festa és una obvietat que ningú pot discutir.

També, però, han estat transmissores de cultura popular (i/o elitista depenent de la perspectiva en què es mire la situació) i de tradicions. Moltes d'aquestes darreres han perllongat la seua vida gràcies al treball que han realitzat, durament, fallers i falleres encapotats en el fet arrelat a la terra. Parlem de balls populars, crítiques falleres, art, ninots, fogueres, teatre... fins i tot han perdurat les ganes de seguir amb la dèria d'escriure que tenen alguns i d'altres persones vinculades o no a la falla (quina mania, valga'm Déu, la d'escriure. De la vinculació o no a la fa-

9. El conseller Vicent Marzà i l'alcalde d'Alzira Diego Gómez, en companyia de José Manuel Rubio i Miguel Ángel Martínez en una foto feta en el casal de la Malva davant dels banderins dels premis de València.

Foto de grup del lliurament del premi de la Generalitat, any 1995.

Portada del llibret de la Malva que va guanyar per primera vegada el Concurs de la Generalitat l'any 1994, autor Luís Delgado.

lla en parlarem en altre moment). Una d'aquestes tradicions mantingudes al llarg dels temps és l'ús de la llengua.

En temps foscos en què la fera ferotge ens nugava de mans i peus, com sabem, el valencià va ser denigrat i reduït fins quasi a zero amb la intenció de fer-nos únicament coneixedors de la *verdadera lengua del imperio*. Així les coses, la nostra va ser una llengua que va quedar com una mena de banalitat que, solament, es podia mantenir en els pobles i de manera poc menys que clandestina. No estem descobrint el *Mare nostrum* amb aquesta afirmació. Però sí que és cert que es va guardar el seu ús en reductes folklòrics com les falles (entenien el folklore com a una cosa vistosa i *del pueblo*, que feia riure, com un sinònim de poca llum en les persones, poca esma i destrellatats).

Vet aquí que gràcies, precisament, a l'esma i gana dels fallers i falleres, dels poetes dels monuments i escriptors aficionats dels llibrets, la nostra llengua es va mantenir viva de forma escrita. El seu ús ha anat variant amb les adequacions lingüístiques incorporades al llarg dels anys.

Paga la pena assenyalar que hem passat d'una utilització particular a un ús estàndard. Del cadascú escriu com vol a una normalització filològica. De la redacció sense normes al fet d'escriure d'acord amb la normativa lingüística. Fins i tot, de l'omissió absoluta per part de les administracions públiques i privades (que, és clar, no veien amb bons ulls la

nostra llengua) a la promoció per part de les mateixes, creant premis, esforçant-se en la difusió, en la distribució, etc.

I tot això gràcies, en molts aspectes, a la falla, a les falles. Als nous i les noves veus poètiques, redactores, crítiques, teatrals...

I això, si parlem d'Alzira, és en molta gran part, gràcies a l'esperta i entrega constant de la falla Plaça La Malva al fet cultural, a la llengua, al llibret (bé, millor dit, al llibre en majúscules). Trenta anys en la lluita constant de normalitzar el valencià mitjançant llibres i actes culturals de tota mena (perquè no sols es tracta de llibrets fallers) fan a La Malva creditora de tots els agraïments per part d'una societat que llegint les seues obres ha conegut la seua història, personatges populars i lletrats, activitats i feines quasi perdudes en els temps, s'ha rigut, ha descobert emocions, músics, cantants, escriptores i escriptors, il·lustradores, mitjans de comunicació i un fum més.

Però, sobretot, han estat capaços de crear una consciència pròpia alzirenya. Han treballat i segueixen fent-ho des del seu barri pel i per al poble. I a sobre de tot, des de les seues pàgines ens han ajudat a saber escriure una mica millor i a ser coneixedors de la vàlua i precisió de la nostra llengua, havent aportat, amb tot, la seua feina perquè a Alzira, a la Ribera i a molts altres racons hàgem bescanviat el Balenciá pel Valencià, així en les falles com en la vida cultural i social del nostre País Valencià.

Foto de grup, davant de la façana de Sant Miquel dels Reis, del lliurament del premi de la Generalitat, any 2012.

30 anys de col·laboradors

Artur Martí, Carles Recio, Juanjo Dolz, Xavier Pérez, David Chordà, Museu d'Alzira, José Luís Nogués, Eduard Hervàs, Manolo Mas, Adrián Latorre, Guillermo Latorre, Enric Pérez, Redacció Ribera Televisió, Beatriz Tortosa, Javier Bérnia, Manuel García Vicente, José María González, Luís Méndez, Fernando Giner, Jaime Bohigues, Javier Valls, Melanie Torres, Antoni Lluís Martínez, Roser Sanchis, Ricard Peris, Josep Lluís Domènech, Maria Calvo, Verònica Cantó, Enric Lluch, Vicent Sanchis Martínez, Enric Xavier Ferrús, Miguel Carro, Najat Elmezrichi, Antonio Galdón, Francisco Blasco, Xavier Sierra, Richard Mortes, Guillem Iglesias, Paula Antelm, Angelita Ros, Grup de Danses d'Alzira, Juan Carlos Benedito, Rafael Blasco, Rafael Brines, Xavier Campillo, José Torán, Carolina Escudero, David Gilabert, Marisol Gonzàlez, Dolors Gimeno, Josep Millo, Vicent Abad, Museu de la Taronja (Borriana), Consuelo Berenguer, Eduard Domènech, Bernardo Ferrer, Pascual Fandos, Tomàs Peris, Emília Llavador, Enric Ramiro, José Lanzón, Manuel Just, J.A. Artze, Maximiliano Tous, Foto Estudi Jaume, Ferran Montenegro, Manuel Molins, José Sanchis, Serval, Alfredo Bernat Cano, Ángel Garay Moya, Borja Pau Mariner, Carles Solves Camarena, Santiago Sancho, Josep Lluis Marín, Vicent Borràs, Isidre Crespo, Josep Castelló, Marta Estrelles, Luis Sanches, José Alfredo Pellicer, Fernando Calatayud, Salvador Andrés Santonja, Bernardo Garrido, Emilia Llavador,

30 ANYS de llibret DE FALLA

Andreu Romera, Carmen María Sanchis, Carlos Solà, Andrea Bella, Carles Fuster, Salvador Piquer, María Amparo Almela, Àlex Calabüig, Carla Moll, Fundació Bromera, Joaquín Martí, Mercé Viana, Celia Sanjuan, Arnau Alberola, Joan Raya, Josep Enric Estrela, Ricardo Calvo, Julio Blasco, Joan Fermí, Salvador Llopis, Martí Domínguez, Constantí Llombart, Joana Raspall, Maria Dolores Pellicer, Mariano Escudero, Miguel Ángel Martínez Valls, Aina Romera, Assumpció Perepérez, Vicent Torrent, Vicent Sanchis, Robert Cortell, Ferran Clari, Pau Cano, Marcel Verdú, Josep Joan Coll, Albert Alcaraz, Josep Vicent Frechina, Sergi Gómez, Salvador Bolufer, Pepe Viel, Daniel Claver, José Vicente Rubio, Juan Antonio Llopis, Associació Gaspar Dies, Pep Rubio, Jesús I. Catalá, Rafael Solaz, Xavier Costa, Rafael Fita, Jordi Verdú, María Victória Liceras, Vicenta Miralles, Pascual Fandos, M. Nieves Gil, Consuelo Berenguer, José Grau, Josep Martínez Rondán, Jaime Bohigues Valls, Nuria Casasús, Fernando Llopis, Adrià Cerdà, Julio Cano, Salvador Osca, Silvia Cebrian, Jesús Cerdán, Santiago Revilla, Aitana Jara, Maria Torres, Marta Suñer, Iván Sanjuán, Irene Benedí, Ismael Carmona, Rocío Romero, Maria Palomares, Sara Marqués, Noelia España, Sebastián Santos, Inés Puchol, Aitor Mateu, Paula Ballesteros, Ascensió Figueres, José Carlos Giménez, Juane Cortell, Miquel Duran, Xavier Pérez, Gabriel Sansano, Carmel Navarro, Llorenç Giménez, Pau Rausell, Antonio Herrero, Rubén Tello, Carlos Correal, Carlos Giménez, Natàlia Verdú, Santiago Salazar, Teresa Broseta, David Chordá, Josep Lluís Bausset, Edu López, Guillem Soler, Bernat Sanjuán, Guillem Gregori, Elvira Garrigues, Museu d'Alzira, Museu de la Festa d'Algemesí, Arxiu Municipal d'Alzira, José Arocas, Francisco García, Josep Enric Gonga, Marisa Falcó, Reyes Martí, Fina Girbés, Mari Carmen Cano, José Carlos Soto, Rosana Mira, Manuel Sánchez, Associació Fonevol, José Antonio Cameo, María José Ahulló, Resurrección Caballero, Amparo Iñigo, José Perepérez, Engrata Teatre, Pere Fuster, María Milagrosa, Sandra García, Raquel José Cháfer, Jaume Bru, Miguel Ángel Torres, Paula González, Quique Fuster, Carles March, Alicia Vidal, Katia Canet, Andreu Sanchis, Rafel Gómez, Carla Cuenca, Andrea Ferriz, Sales Pina, Carla Sanchis, Armengol i Cimas, Juli Capilla, Toni Colomina, Fernando Morales, Joan Castelló, Tono Herrero, Miguel Arraiz, Germà Llorca, Xavier Serra, Lluís Rivera, Pedro García Pilán, Daniel Borrás, Ramón Alfil,

DEFINIR
L'ESTRATÈGIA CREATIVA
CONCRETAR AMB EL DEPARTAMENT DE MÀRQUETING
IMPREMTA:
PAPER ESTUCAT 150G.
2+0
TERMINIS?
Per què no l'he de parlar?
Si en ella
estime, pense,
ric i plore,
si així em parí ma mare,
amb dolor
i en valencià.
Pepe Mondria
Poeta
AMB LA LLENGUA FORA

#PRENLAPARAULA

Pau Alabajos
Cantautor
Segueix-me

Raona, somia, estima, imagina, ensenya, canta en la llengua que portes tatuada en el lloc més íntim dels teus gens: el teu ABC és el teu ADN.

Raquel Tamarit
Alcaldessa de Sueca
Segueix-me

Deia El Mestre "La llengua no ens la regalarà ningú. L'haurem de guanyar dia a dia". I jo afig: l'única manera de guanyar-la és usar-la i és el que algunes fem tots els dies.

Maite Vives
Tècnica del Centre d'Informació Juvenil de l'Ajuntament d'Alzira
Segueix-me

El valencià és la teua llengua. Utilitza-la.

Iban Leon Llop
Poeta
Segueix-me

Van obligar-te
a fugir del teu poble.
Tot, t'ho furtaren,
i conserves la llengua
per bastir soliloquis.

30 anys de cultura, de llibre, d'hores junts...

Història de dos amics

MIGUEL ÁNGEL MARTÍNEZ

Escriptor

Vull començar aquesta vista enrere als trenta anys de llibrets i d'activitats culturals que en el present exercici celebrem José Manuel i jo introduint la reflexió amb la lletra, un poc canviada, del tango *Volver*, de Carlos Gardel que, en una versió lliure feta per mi. Diu:

Tornem un any més, amb el front marceix,
les neus del temps han platejat els nostres pols,
sentim que és un bufit la vida
que trenta anys no és res
i que febril la mirada, errant en les ombres
ens cerca i ens nomena.

Aquestes paraules poden ser ben rebé el resum d'una bonica història d'amistat entre dos persones que no es coneixien de res i han acabat sent més que germans.

Tot començà allà pels finals dels anys 80, quan decidiren crear un canvi en el plantejament que duia la festa fallera fins aquells moments. El 3 d'abril de 1989 es va ser crear l'Associació Cultural i Festiva Falla Plaça Malva, primera en l'àmbit de les falles d'Alzira, i a partir d'aquest moment no hem deixat de tirar gasolina al foc de la cultura. No va ser gens fàcil, perquè aquells que lligen el present article podrien pensar que som uns il·luminats d'aquestes coses i res més lluny de la realitat. Fórem molt criticats, des de dins de la festa ens acusaven que allò, no era fer falla i, des del món de la cultura, ens miraven de reüll i repetien una vegada i un altra «Ah eixos de la cultureta».

Hem estat al llarg de tot aquest temps un exemple d'incansable activitat cultural i prova d'això han sigut les 26 edicions de Setmanes Culturals dutes a terme en les quals hem anat mostrant una gran quantitat d'exposicions temàtiques, conferències, taules redones ben diverses, sempre relacionades amb la llegua, cultura i tradicions del nostre poble. Per si açò fóra poc, hem sigut capaços d'enllestir un entramat en la programació cultural i educativa d'Alzira amb concursos de narrativa, poesia, poesia satírica, de corals infantils i altres, que amb el pas del temps s'han quedat enrere com el de les postals de Nadal o el de betlems. Hem fet cursos de valencià al casal, salons nacionals de fotografia, trobades de pintors, concerts de música, activitats teatrals i una de les més destacades, l'elaboració d'una guia didàctica per a treballar les falles des de l'escola que es reparteix a tots els escolars d'Alzira.

Punt i a part té el nostre orgull que ve imprés cada any baix el títol de Tro d'Avís. Hem sigut capaços de canviar des d'Alzira, el model de llibret de falla que es fa ara en tota la Comunitat Valenciana. Si Bernat i Baldoví va ser el primer en fer un llibret, nosaltres hem creat els artefactes culturals. Dins i fora de la nostra ciutat es reconeix eixa llavor del llibre, 22 primers premis a Alzira i 8 a València marquen uns números que cap altra comissió ha pogut igualar.

Però aquest escrit vull dedicar-lo de cor a dos persones tant o més importants com nosaltres, em referisc a Mari Lluch i Silvia, les nostres dones. Des d'ací vull dir-los que els nostres fills eren menuts o nasqueren al sí de la cultura de la Malva, perquè José Manuel i jo poguérem treballar, elles, amb la seua empenta els cuidaven, i cuidaven de les nostres cases i com no de nosaltres també. Mari Lluch i Silvia, el premi a l'esforç també és vostre, sentiu-vos importants, valoreu-vos, que tot allò aconseguit per nosaltres, és culpa vostra, perquè ho heu permés.

I si he començat amb un tango de Gardel, vull acabar la història de dos amics, amb part d'una lletra de Serrat que diu:

Dir amic
és dir lluny
i abans va ser dir adéu.
I ahir i sempre
el teu nostre
i el meu dels dos.

30 anys **en imatges**

1988-1989

Amb ell va començar tot. Primer llibret editat per la falla i tercer premi en el concurs de la Junta Local Fallera d'Alzira. S'encetava el verí llibreter de la Malva.

Salvador Andrés i Pascual, persona molt influent en els inicis del nostre llibre, la falla li va lliurar la insígnia d'argent, però el millor dels homenatges mutus va ser la seua amistat fins la seua mort.

1989-1990

La Malva Teatre comença un cicle molt il·lusionant que donà inici fent apropòsits en les presentacions i acabà guanyant premis al concurs de la JLF d'Alzira.

L'any anterior la Falla Plaça Malva s'incorporà a les falles que en els últims anys van editar publicacions que tenien com a referent la nostra ciutat. En aquest cas va ser la reproducció facsímil de les cinc edicions de la revista *Xucar*, que van veure la llum entre juliol de 1935 i 1936.

1990-1991

Imatge de la III edició d'un curs de valencià que la Malva impartia al seu casal, carrer Malva, 3, de manera gratuïta. En 1989, en la primera edició, va vindre a donar suport a aquesta iniciativa, Jesús Huguet, alesho-res director general de Política Lingüística.

Aquest llibre guarda per a la Malva molts bons records, ja que va ser la prime-ra vegada que guanyàrem el primer premi de llibret en el Concurs de la Junta Local Fallera.

1991-1992

La comissió havia començat una època daurada en la con-fecció de decorats per a les presentacions de les nostres Falleres Majors. En aquest, el decorat es va construir al Gran Teatre de la nostra ciutat i re-produïa de manera fidel el Saló Noble de l'Ajuntament d'Alzira.

En 1989 decidírem crear la figura de Faller d'Honor Especi-al que s'atorgava a una personalitat rellevant dins de qualsevol àmbit de la so-cietat. Gran orgull i molta satisfacció personal haver pogut retre-li homenatge al gran poeta i escriptor Eduard Soler i Estruch, un home que duia «Alzira al cor».

1992-1993

La Malva pega un pas endavant i confecciona per primera vegada un llibre en format gran. Aquest any, la Generali-tat crea un premi per a la promoció i ús del valen-cià en els llibrets de fa-lla. Ens vàrem presentar i obtinguérem un sisé premi. El llibre commemorava els 750 any de l'entrada del Rei Jaume a Alzira, i reproduïa la seua firma i anava lacrat.

Continuant amb les publicacions, aquell any encetàrem una trilogia, els llibres de la Junta Local des del seu inici, 1944, fins el 1969, és a dir, tots aquells que foren en blanc i negre.

1993-1994

Foto històrica per a la Malva, Joan Romero, aleshores conseller de Cultura entregant el primer premi de llibrets a València.

Havíem començat un camí que mai pensàvem que ens duria on hem arribat.

Presentació del llibre *Escola i municipi* editat per l'Associació Cultural Falla Plaça Malva. A la foto apareixen, d'esquerre a dreta, Diego Gómez, Jesús Marrodán i Aureliano Lairón, autors; Pedro Grande, alcalde d'Alzira; Jesús Huguet, director general de Política Lingüística i José Manuel Rubio, president de la falla.

1995-1996

Inauguració de la III Setmana Cultural per part de les Falleres Majors i Presidents de la falla.

Presentació del llibret de la falla. D'esquerre a dreta, Josep Ballester, poeta, escriptor i director de la publicació; Miguel Ángel Martínez, president de la Malva; Josep Lluís Andrés, regidor de Cultura; Toni Mestre, locutor del famós programa *De dalt a baix* i Ricard Huerta, pintor i il·lustrador, autor de la portada.

1994-1995

Casal de la falla Plaça Malva. En la foto apareixen els fallers lligant a mà cadascun dels llibrets que, amb anterioritat, hi havien col·leccionat full a full.

Continuàvem les activitats culturals en la falla. En la foto veiem Jesús Huguet, director general de Política Lingüística amb companyia del regidor de Cultura, Joan Sancho, l'ànima màter de la cultura en la falla, Josep Antoni Fluixà junt amb Adelina España i les falleres majors i presidents de la Malva en l'entrega de premis del Concurs de Narrativa.

1996-1997

Els salons de fotografia foren una constant en els primers inicis de les activitats culturals. En la foto apareix Pedro Grande, alcalde d'Alzira, junt amb Josep Lluís Andrés, regidor de Cultura, les Falleres Majors d'Alzira, Raquel Núñez i Rebeca Casterá, Juan Carlos Benedito, president de la Junta Local Fallera d'Alzira, Alejandro González, Mari Carmen Sanfrancisco, Fallera Major de la Malva i el vicepresident, José Manuel Rubio.

Continuàvem al llarg d'alguns anys amb la publicació de llibres, en aquest cas el *Llibre d'Alzira*, de Vicent Andrés Estellés.

1998-1999

1997-1998

Seguien passant els anys i les setmanes culturals anaven prenent vol. Foto de la inauguració de la V edició. En aquella edició les taules redones parlaren sobre «L'agricultura ecològica en el segle XXI» i «La problemàtica del residu domèstic. Alternatives de futur».

Aquell any el llibre que editàrem fou una biografia il·lustrada d'Ausiàs March en la qual se centrava en el poeta i el seu temps.

Aquesta imatge pertany al diumenge 29 de novembre de 1998, dins de la Setmana Cultural es va programar una vista guiada al Monestir de Simat de Valldigna que, aleshores, estava immers en el seu procés de restauració.

Aquell any va ser premonitori, l'edició del llibre de la falla va ser dos obres de dos poetes Alzirenys, Josep Ballester i Josep Antoni Fluixà. Ballester en el seu temps i Fluixà fins hui, han dut la direcció del nostre llibret, així com l'assessorament cultural.

1999-2000

Inauguració de la VII Setmana Cultural a càrrec de les Falleres Majors de la Malva, Mari Carmen Dalmau Ortiz i Noemi Alfonso Sanfrancisco.

El faller Carles Sanchis Doménech va comissariar l'exposició de la VII Setmana Cultural, *La Segona República. 1931-1939*. En la foto apareix junt amb la regidora de Cultura, Maria Lluïsa Llopis, Raül Calabuig, president de la falla i les Falleres Majors d'Alzira i de la Malva.

2000-2001

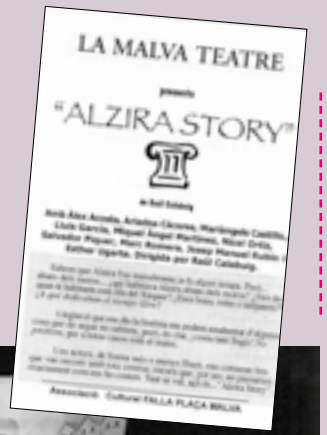
La Malva Teatre va tindre en aquells anys un gran pes específic en els quals vam guanyar diversos primers premis així com nominacions i premis a autors i actors.

Aquell any, dins de la Setmana Cultural, tinguérem la sort de comptar amb la Muixeranga d'Algemesí. Com a curiositat cal afegir que alçaren un castell humà entre els dos casalicis.

2001-2002

Cartell de l'obra interpretada per la Malva Teatre en aquella edició del concurs.

La comissió infantil va interpretar aquell any l'obra *La ciutat dels gratacels* de Josep Antoni Fluixà. En la foto apareixen tots els actors.

2002-2003

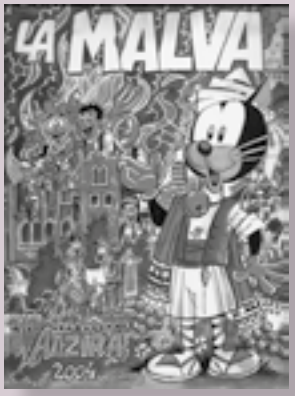
Foto del recital poètic *Música i poesia en el temps* en el qual es van recitar poemes del poeta alzireny Ibn Jafadja en àrab i en valencià a càrrec de Najat Elemezrichi Elhabib i Maria Ángeles Castillo Peris.

La Setmana Cultural d'aquell exercici va estar dedicada a la commemoració dels XX anys de la pantanada de Tous, així com als vint anys de falla i X de Setmana Cultural. Amb tal motiu, editàrem un Cd d'imatges de la pantanada.

2003-2004

Portada exclusiva per al llibre de la falla realitzada pel creador del Pumby, José Sanchis Grau.

La falla torna a guanyar el primer premi de la convocatòria de la Generalitat a l'ús del valencià en un llibret de falla. En la foto, apareixen Esteban González Pons, conseller de Cultura; les falleres majors de València i de la Malva, junt amb els presidents; Rafael Mompó, en aquell moment regidor de Festes i Félix Crespo, president de la Junta Central Fallera de València.

2004-2005

Imatge de la inauguració de la XII Setmana Cultural en la qual apareixen les Falleres Majors de la falla, Sandra Escudero Garrigues i Carmen María Sanchis Castillo i els presidents Miguel Ángel Martínez Tortosa i Andreu Romera Castillo.

La Setmana Cultural va estar dedicada a *Les nostres muntanyes* i amb tal motiu editàrem un Cd amb imatges.

2005-2006

Aquell any comptàrem amb una exposició del Museu de la Festa d'Algemesí que ens mostrava un fidel recorregut pels seus costums i tradicions al voltant de la seua festa gran.

Aquell any, comencen a publicar-se anualment en companyia de Josep Antoni Fluixà i la Fundació Bromera per al Foment de la Lectura, unes guies didàctiques adreçades a tots els escolars d'Alzira per a treballar el món de la festa des de l'escola. Cal destacar que aquest any deixa d'anomenar-se la figura de Faller d'Honor Especial i es convertix en Guardó d'Or.

2006-2007

Foto feta en l'Hotel Astoria a València en el lliurament del premi Bernat i Baldoví que la revista degana de la premsa fallera ens va atorgar aquell any. Cal dir que també vam rebre d'esta mateixa revista altres premis com el Ricard Sanmartín.

Un altre any la Malva es feia amb el primer premi del concurs de llibrets a València. En la foto apareixen, entre altres, Yaiza Cáceres i Aina Romera, Falleres Majors de la Malva; Mariano Escudero i Miguel Ángel Martínez, presidents; Consuelo Berenguer, regidora de Cultura de l'Ajuntament d'Alzira; José Manuel Rubio, coordinador del llibre i Marta Reglero, Fallera Major de València. Cal ressenyar que aquest any el llibre pren el nom de *Tro d'Avís*.

2007-2008

Dins de la XV Setmana Cultural, es va dedicar una exposició al 25 aniversari de la comissió. També el llibre tenia la seua part dedicada a l'efemèride.

Imatge d'una de les xocolates-tertúlies organitzades per la comissió amb el suport de Josep Antoni Fluixà. Els xiquets eren els protagonistes d'aquestos actes.

2008-2009

Fotografia d'Ascenció Figueres Górriz, presidenta de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua el dia que va arreplegar el Guardó d'Or, dins de la XVI Setmana Cultural.

Novament la Malva triomfa a València amb el primer premi del llibret. Les Falleres Majors María Amparo Parada i Natàlia Verdú, junt als presidents José Carlos i Carlos Giménez, José Manuel Rubio, coordinador, arrepleguen l'estendard que els entrega la Fallera Major de València, Marta Agustín.

2009-2010

Es crea la Plataforma Lletres Falleres. Acte de presentació dels premis en el Museu Faller de València. D'esquerra a dreta, Hugo Morte, del Mocador; José Manuel Rubio, de la Malva i Joan Castelló i Gil Manuel Hernàndez, de l'Associació d'Estudis Fallers.

La Malva continua el seu pas ferm en els concursos de llibrets tant a València com a Alzira.

2010-2011

La Malva, un any més, guanya el primer premi de concurs de llibret a València. En la foto arrepleguen el premi, les Falleres Majors, Carla i María Sanchis; els presidents Jose Carlos Giménez i Daniel Hernando; Laura Caballero i Carmen Monzonís, Falleres Majors de València junt amb el conseller d'Educació, Alejandro Font de Mora, José Manuel Rubio, coordinador del llibre i Carlos Correal, regidor de Cultura.

Foto feta el dia del lliurament del Guardó d'Or al periodista alzireny, Bernat Clari. En la foto també apareix Alfonso Rovira, Consuelo Berenguer, regidora de Cultura, Carla i María Sanchis, Falleres Majors de la Malva, José Carlos Giménez, President i José Manuel Rubio i Miguel Ángel Martínez, responsables de la Setmana Cultural.

2011-2012

Dins de la XIX Setmana Cultural tinguérem la gran sort de poder comptar amb l'exposició *Arrugas* del gran dibuixant, Paco Roca. En la foto apareix junt a Elisa Torremocha, directora de la Casa de la Cultura; Carlos Correal, regidor de Cultura; Antoni Busquets, comissari de l'exposició, i Miguel Ángel Martínez i José Manuel Rubio, responsables de la Setmana Cultural.

Fet històric en el concurs de llibrets de València. Per primera vegada, una comissió repetia dos anys consecutius el primer premi i com no, eixa falla era la Malva. En la foto arreplegant el premi estan les Falleres Majors, Mari Carmen Casasús i Sharon Caballero; els presidents José Miguel Carreres i Dani Giménez; Sandra Muñoz i Rocío Pascual, Falleres Majors de València, José Manuel Rubio, coordinador del llibret, Lola Johnson, consellera de Cultura i Anabel Juárez, regidora d'Educació.

2012-2013

Imatge d'una de les exposicions de la XXI Setmana Cultural tingueren lloc. En aquest cas és la de Vicent M. Pastor *Sis ninots en busca d'una falla*.

La gent de la Malva Teatre va estar molts anys implicada en participar en el concurs.

Pep Gimeno Botifarra va ser el Guardó d'Or de la Malva aquell any. Foto feta al casal de la comissió.

Aquell any, la guia didàctica va estar inspirada en l'exposició itinerant de la història dels llibrets de falla que eixa edició tinguérem dins de la Setmana Cultural.

2013-2014

2014-2015

Magnífic dibuix fet pel mestre Ortifus que aquell any va participar en el Tro d'Avís que duia per títol *En serio o en Roma*.

El *Tro d'Avís* va tornar a guanyar el primer premi de la Generalitat. En la foto, Carolina Soto i Aroa Rosell, Falleres Majors; Carlos González i Juan Fito, presidents; Rafael Fita, regidor de Festes; Estefanía López, Fallera Major de València i Sebas Marín, Miguel Ángel Martínez i José Manuel Rubio, responsables del llibre.

2015-2016

Foto feta el dia de la sessió fotogràfica amb el Guardó d'Or de la Malva, Eugeni Alemany.

I com no hi ha una sense dos, la Malva torna ha guanyar per segon any consecutiu el primer premi a València. El conseller Vicent Marzà i la Fallera Major de València, Alicia Moreno; Pere Fuset, president de la Junta Central Fallera de València; Diego Gómez, alcalde d'Alzira; Tamara Hernando i Nerea González, Falleres Majors de la Malva; Carlos González i Juan Fito, presidents; Sebas Marín, Ferran Martínez, José Manuel Rubio i Miguel Ángel Martínez, de l'equip de direcció del llibre.

2016-2017

Dia gran per a la Malva. En la celebració del XXV aniversari de la Setmana Cultural, el món de la cultura i la política van estar al costat de la nostra comissió. En la foto apareix Paco Muñoz, Guardó d'Or de la falla.

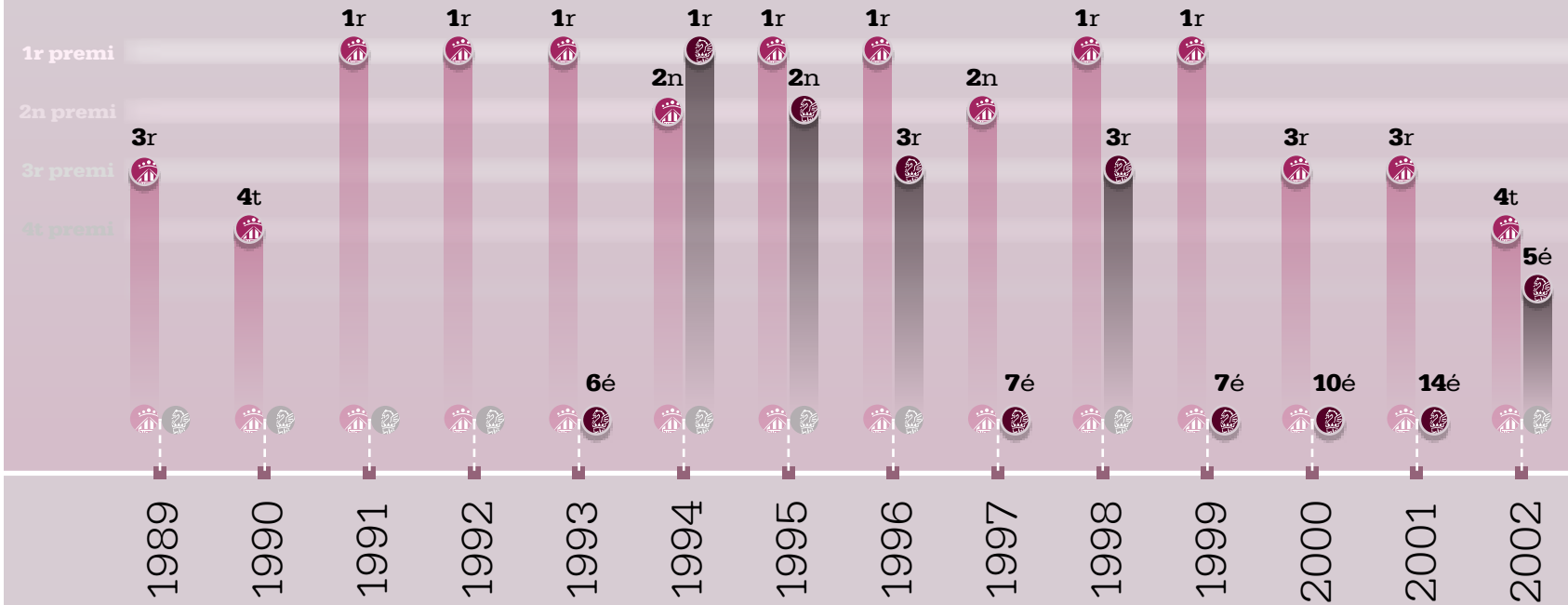
Amb aquesta foto tanquem el cicle d'èxits, ja que l'Ajuntament d'Alzira convocava per primera vegada un premi a l'ús del valencià en els monuments fallers i la Malva va guanyar.

CONVOCATÒRIA DELS PREMIS DE LA GENERALITAT VALENCIANA PER A LA PROMOCIÓ DE L'ÚS DEL VALENCIÀ

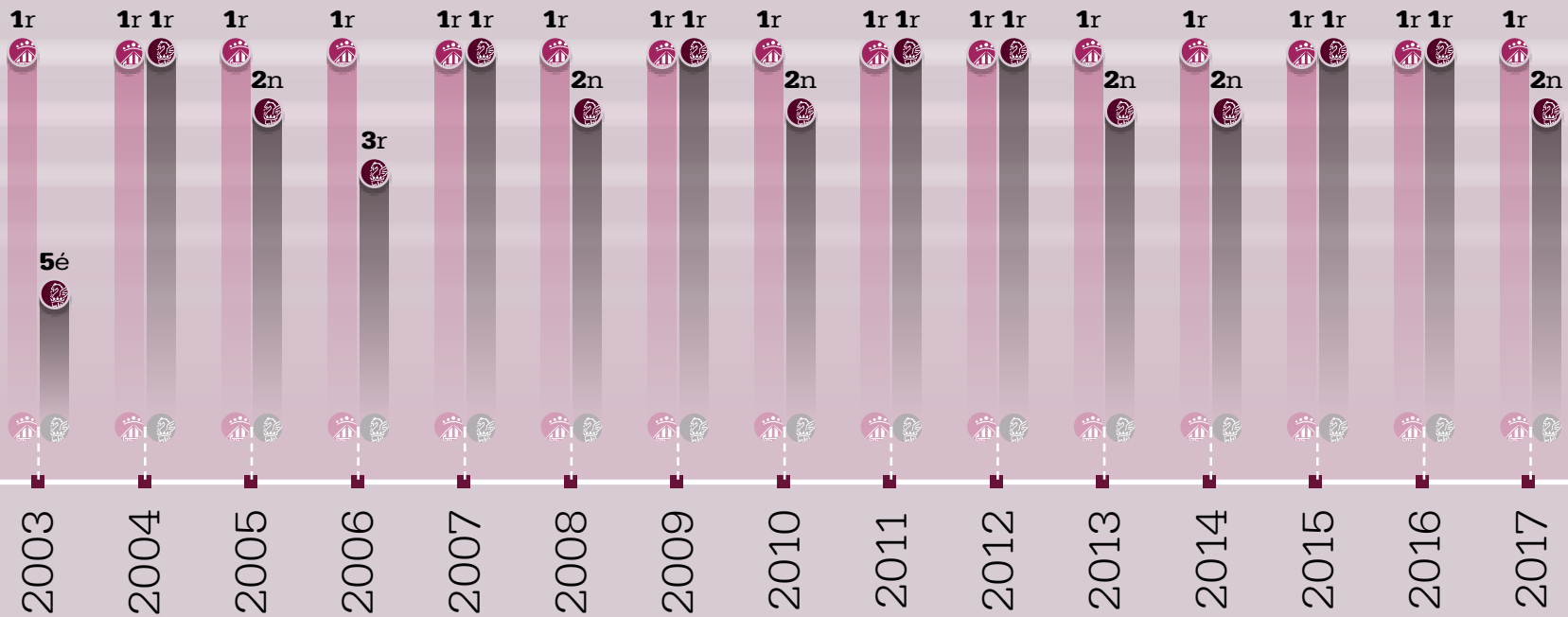
CONVOCATORIA DELS PREMIS DE LLIBRETS DE FALLA DE JUNTA LOCAL FALLERA D'ALZIRA

Premis al llibre.

1989-2017

ALTRES CONVOCATÒRIES ▶

València 1997
Premi Pensat i Fet
Premi Carles Salvador de llengua

Alzira 2017
Primer premi a l'ús del valencià en els monuments fallers

València 1998
Premi Pensat i Fet
Premi Ricard Sanmartín a la iniciativa Fallera

Sagunt 2016
Premi Santa Ana de Sagunt al contingut didàctic i cultural infantil

València 2006
Premi Pensat i Fet
Premi Estoreta Velleta de falles infantils*

Alzira 2007
Guardó Murta Associació Cultural Illa del Xúquer 2007

València 2007
Premi Pensat i Fet
Premi Bernat i Baldoví de Llibret

* Premi Estoreta Velleta de falles infantils, pel seu treball amb els fallers més menuts, plasmat en l'edició d'un quadern didàctic sobre el poema explicatiu de la falla infantil dedicat al foment de la lectura.

Carmelina Sànchez-Cutillas, Jesús Garcia Cànoves, Gaspar Jaen, Josep Millo, Josep M. Martínez, Violeta Pellicer, Daniel Hernando, Maria Sanchis, Germans Parra, Pedro García Bermejo, Iker Jara, Francesc Latorre, Ángela Moya, Lucía Botija, Emma Sanchis, Carlos Pellicer, Salva Osca, Ainhoa Sánchez, José Miguel Carreres

Mari Carmen Casasús, Venancio Cimas, Josep Lluís Fitó, Xavier Aliaga, Josep Lluís Sirera, Carles Gàmez, Francesc-Andreu Martínez, Xavier Mata, Rafael Brines, Àlvar Peris, Vicent Baydal, Garsilaso de la Ribera, Guillermo López, Manuel S. Jardí, Enric Salom, Rafel Roca, Antonio Busquets, Josep M. Martínez, Ferran Boscà, Rita Alafarga, Daniel Giménez, Sharon Caballero, Jordi Giménez, Salvador Vercher, Inmaculada Soler, Marta Cañes, María Hurtado, Vicent Argente, Carla Heraiz, Sara Gadea, Samuel Rodríguez, Dario Paredes, Fran García, Bernardo Santacatalina, F. Javier Lázaro, Tono Herreros, Iván Esbrí, José Martínez Tormo

30 anys de col·laboradors

Mo Caró, Joan Climent, Manolo Rubio, Mateu Impressors, S. L., Raquel Ricart, Immaculada Cerdà, Arturo Blasco, Lydia Medié, Maria José Lluch, Vicent M. Garés, Ricard Català, David Enguix, Zaida Soler, Andrea Hidalgo, Carla Martín, Àlvar, Vicente Martínez de la Concepción, Aaron Moya, Carlos España, Paula Fresquet, Ferran Carlos, Javier Bou *Bouet*, Pepa Gómez, Pau Sif, Carlos Galiana, Alejandro Lagarda, Sebas Marín, Jovi Lozano-Seser

Albert Reina, Rafa Tortosa, Fernando Morales, Leticia Piquer, Álvaro Pérez, Carla García, Carlos Correal, Joanma Prats, Paco Roca, David Castillo, Borja Boronat, Alicia Vidal, Juan Bautista Rubio, Irati Fernández, Encarnita Calvo, Anabel Gómez, Salva Magraner, Agustín Riera, Antonio Guiral, Carlos Ortega (KOP), Manuel Barrero, Miguel Ángel Plana, Viky Rodríguez, Jaume Vaquer, Jordi Ojeda, Ricardo Vigueras-Fernández

J. Lluís Andrés
Exregidor de Cultura de l'Ajuntament d'Alzira

Agrair a l'Associació Cultural de la Malva l'aposta pel valencià com a element substantiu de la personalitat del poble valencià. Solament des de posicions compromeses amb la nostra llengua i cultura, els valencians podrem continuar treballant per un futur amb prosperitat.
Enhorabona pels trenta anys fomentant la nostra llengua i situant-la al lloc que li correspon.

Recull de la 25 setmana Cultural

L'any passat, la Falla Plaça Malva va celebrar la seua 25 Setmana Cultural. Un aniversari redó, un quart de segle demostrant que hi ha una altra manera de fer festa, un quart de segle traient lluentor a la llengua, cultura i tradicions del nostre poble. Per a tal celebració, calia comptar amb invitats de relleu, que, a més a més de celebrar aquest fet, estigueren al costat d'eixes i avalaren la trajectòria d'eixes dos persones que al llarg de tot aquest temps s'han creat una entitat pròpia dins del món de la cultura.

La nit de la presentació del Tro d'Avís va ser el reflex fidel d'una gran celebració, ja que, entregar-li el Guardó d'Or a Paco Muñoz va ser una d'eixes coses que com a persona t'ompli. Després, potser que totes les estrelles es confabularen en tindre asseguts al pati de butaques en l'esmentat acte a Enric Morera, president de les Corts Valencianes, Vicent Marzà, conseller de Cultura, Educació i Esport, Joan Baldoví i Elena Bastidas, diputats nacionals en

les Corts; Pilar Moncho, diputada de Turisme de la Diputació de València; Immaculada Cerdà, membre de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua; Diego Gómez, alcalde d'Alzira, en companyia de molts membres de l'equip de govern i de la corporació municipal; Pilar Soriano, tinent alcalde de l'Ajuntament de València; Enric Lluch, membre del Consell Valencià de Cultura així com amics tan entranyables entre altres com Jesús Peris, Toni Ortifus, Vicente Lorenzo, Vicent Moreno, Maria Calvo, Josep Antoni i Alba Fluixà, Fina Girbés, Vicent Climent, Adelina España, Vicent Baldoví, Aureliano Lairón, Alfonso Rovira, Agustín Ferrer, Santiago Sancho, Teresa Giner, Consuelo Berenguer, Pura Santacreu... També comptàrem amb una gran nòmina dels estimables col·laboradors que havien participat en el nostre llibre, el Tro d'Avís. No puc oblidar l'excepcional presentació de l'acte duta a terme pels grans amics Carlos Galiana, regidor de Comerç de l'Ajuntament de València i la periodista Ángeles Hernández. Aquell fou un dia gran o millor dit un gran dia en el qual la Malva brindava de manera oficial per una trajectòria com resava el títol de la Setmana Cultura, «25 anys encabotats en la Cultura. En el sublim i en el quotidià».

Un seguit d'actes tingueren lloc del 19 de gener al 23 de febrer, tota una programació d'exposicions, concerts, teatre, recitals de poesia, cinema, lliurament de premis, presentació de la guia didàctica, etc.

Com a balanç he de dir que tant José Manuel com jo ens veiérem d'alguna manera recompensats, va ser una mena de palmadeta institucional i cultural que ens donaren en l'esquena, per tant, des d'ací el nostre agraïment a totes les persones que al llarg de tot aquest temps heu sabut valorar la nostra tasca.

MÚSICA

MÚSICA

llegir

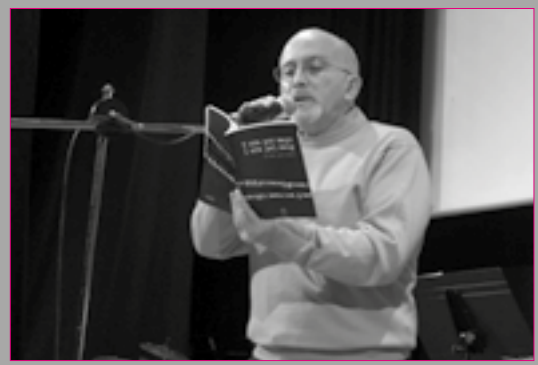

MÚSICA

BELA
LUGOSI
EL TERROR
NO ESTA EN EL CINE

CAPITAN TRUENO

AMB LA LLENGUA FORA
Una de les millors mostres d'amor
als nostres fills
és parlar-los en valencià.
Rosalia Felipe
Tècnica lingüística
de l'Ajuntament d'Alzira

#PRENLAPARAULA

Segueix-me

Asun Perepérez
Bibliotecària d'Alzira

A Alzira el valencià el portem al cor. Cor i cap units per la nostra llengua. Si la sents, parla-la.
Els llibres són un reflex de la vitalitat d'una llengua, la nostra porta segles donant bons llibres. L'actualitat bull de bons llibres i de bones editorials. Tot és possible si l'estimem, la parlem i la llegim.

Segueix-me

Sergio Piera
Tècnic Regidoria d'Educació

Una de les millors herències que podem deixar als nostres fills i a les nostres filles és el coneixement de la nostra llengua.

Segueix-me

Enric Casado
Mestre i músic

Pensem en valencià. Escriguem en valencià. Parlem i visquem en valencià. Ara per ara és molt més que sols pensar, escriure, parlar i viure.

Segueix-me

Emili Sanchis
Delegat de JLF d'Alzira

Jo que sóc castellanoparlant de naixement, i que no tinc la fortuna d'expressar-me en la mateixa facilitat i solvtura que els que són valencianoparlants, realitze tots els dies un exercici per comprendre com que sí qui ho és, no fa ús quotidià. De fet hi ha gent que renuncia o menysprea la seua llengua en benefici d'altres, altres que no han tingut un segle d'or com nosaltres. Jo em plante. Sempre en valencià!!

Duo l'Aixeta
Álex Ramírez i Toni Herreros,
Francesc Català, Tofolet, Manolo Mas,
Pep Romero, Carlos González, Juan Fito, Aroa
Rosell, Francisco Guerrero, Toni Montalvà, Lluch
Comins, Rubén Soto, Isabel Gadea del Cura, Quique
Colomina, Alba Corberá, Inés Ramírez, Jorge Casterá,
PAM, Sento Llobell, Socarrat Studio, Salva Puchades,
Busquets & Ventura, Paco Nájera, José Maria Va-
rona *Che*, Vicente Roca, Valcano, Blauverd Im-
presors, S.L., Eugeni Alemany, Equip Amparo
Carrió, Pèls i Més, Laura Granell, Gio, Anarel·la
Martínez, Sara H. Peñalver, Alba Casanova,
Marina Marín, Ferran Martínez, Diego Gómez,
Maria José Català, Manuel Andrés Zarapico, Vi-
oleta Tena, Enric Morera, Víctor Maceda, Emilio
Gascó, Manuel S. Jardí, Lucrecia de Borja, Isabel
García, Vicent Molins, Inmaculada Guerrero, Pau
Alabajos, Joan Amèric, Carles Sanz, David Alcocel

Andreu Escrivà, Pilar Soriano, Joan Faustí Blas-
co, Xavier Barber, Aida Ginestar, Juli Jordà, M.R.
Electrique, Tamara Hernando, Salvador Carreres,
Nerea González, Iván i Roberto Parra, Juan Tarra-
só, Carla Morell, Marta Davis, Carles Llopis, Blan-
ca Raya, Andreu Llopis, Sara Fontana, Andreu Ma-
siá, Rosa San Ramón, José Luis de la Vara, Antonia
Bohigues, Mari Ángeles Pla, Jerónimo Vélez, Vicente
Roses, José Luis Bono, Francisco Santamaría, Juan
Enrique Sifre, Teresa Giner *Artepipa*, Hayack, Arual
Estilistes, Editoral Reclam, Vicent J. Climent, Pi-
lar Moncho, Carles Cano, Juan Pablo Giner,
Joan Baldoví, Pere Fuset, Giuseppe
Grezzi, Juan Carlos Moragues, Vi-
cent Baldoví, Ana Cuesta

30 anys de col·laboradors

José Miguel Ortolá, Vicent Cucarella, Jaume Bronchud, Xavier Cantera, Francisco Fernández, José Ribera, Sixto Ferrero, Albert March, Edu Miquel, Mercedes Bohigues, Adrián Gandia, Martina Miquel, José Lafarga, Carlos Vayá, Ximo Martí, Héctor Arnau, Ana Argente, Ana Corberà, Daniel Vela, Miguel Cayo, Javier Peris, Elsa Rosell, Sofía Fontana, Aroa Marimón, Hugo López, Inés Brines, Antonio Pérez, Miguel Ángel Royo, José María Baixauli, Paper Plegat, S.L., Maria Jesús Bolta, Elena Bastidas

Mª Josep Amigó, Mar Piquer, Verònica Pérez, Pura Santacreu, Maria Viu, Paco Pellicer, Vicent Moreno, Laia Fontana, Antonio Ortiz *Ortifus*, Salvador Enguix, Sandra Martorell, Mari Carmen Saez, Vicenta Llorca, Oreto Trescolí, Teresa Broseta, Dariana Groza, Bàrbara Torres, Elena Casado, Anna Ballester, Isabel Canet, Paco Sanz, Isabel Aguilar, Manuel Muñoz, David Vid, José Grau, Empar Bria, Alfred Aranda, Rosa Mengual, Vicente Lorenzo, Manola Roig, Sara Silva, La Rulla, Mai Hidalgo, Lidia Boix, Xelo Camps, Ángela Mondéjar, Carme Miquel, Maria Isabel Guardiola, Mónica Reyes

Pilar Montalvá, Rosalía Felipe, Maite Vives, Teresa Benavent, Raquel Ricart, Pepa Guardiola, Adelina España, Elena Cívico, Anna Ballester, Montse Catalá, Susana Remohí, Estefania de Julio, Mar Gimeno, Luis Palomares, Aitana Hurtado, Berta Yi Gil, Hèctor Soto, Maria Giner, Alberto Alves, Marta Cuñat

tr30nta

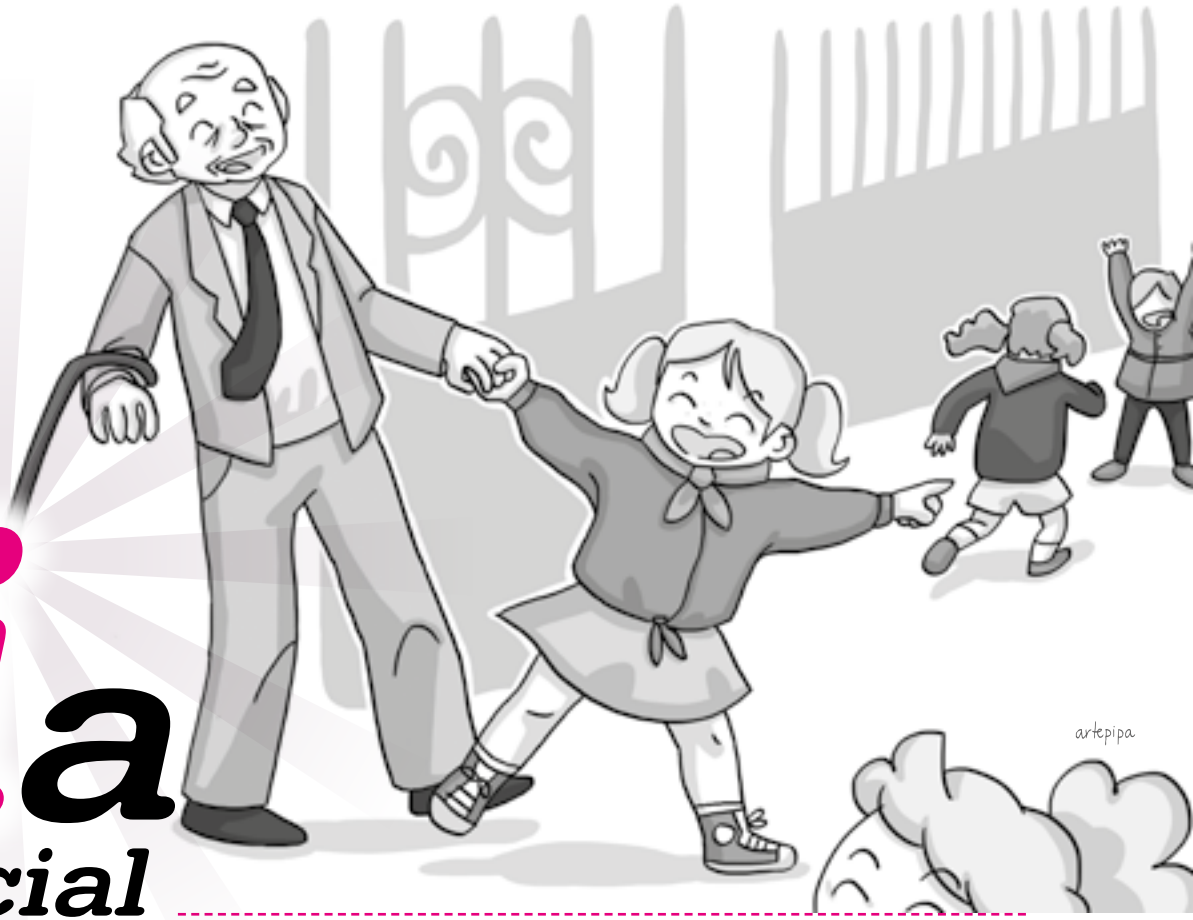
anys de cultura

PER A XIQUETS

Lorenzo

Una guia especial

ALBA FLUIXÀ PELUFO

Escriptora

El nerviosisme de la xiqueta de les cuetes augmenta amb cada nova passa i l'olor de pólvora i el tímid soroll dels primers coets no fan sinó incrementar la seua impaciència. De la seua mà, començant a perdre l'alé, va el seu iaio. Es dirigeixen a la festa fallera de l'escola de la néta. Només travessar la porta, incapaç de contindre's, la jove comença a parlar:

—Has de fixar-te bé per a veure el meu ninot! A la meua classe portem treballant en la falla des de gener i hem creat cadascú un animal. A veure si saps quin és el meu!

—Un gat?—pregunta somrient el vell de cabells llargs i blancs.

—Nooo!! És un animal moltíssim més original! Quan el veges segur que ho endevinaràs.

El pati està ple de pares i mares, de iaios i iaies, de veïns i de tot tipus de parents. Per això els costa un poc arribar a situar-se davant dels ninots de la classe de la xiqueta que es pentina sempre amb dos cuetes, però, quan ho aconsegueixen, el vell no té cap dubte.

—Has fet una oroneta!

—Clar! Després d'aquell conte tan bonic que em regalaren els Reis Mags, no podia triar-ne altre. Jo també vull ser valenta i viatjar pel món com l'oroneta del llibre. I digues, iaio, t'agrada la nostra falla?

—La veritat és que és molt bonica. Es nota que heu treballat molt. Encara que jo no sóc cap expert en art i en falles i només puc dir-te això.

La xiqueta de les cuetes tampoc és cap crítica experta, però creu que el iaio té raó. A més a més, tampoc poden continuar el debat perquè en aquell moment anuncien la *cremà* i s'escolta una gran traca. En pocs minuts les flames s'apoderen de la falleta entre les llàgrimes de nombrosos dels joveníssims artistes. El vell de cabells llargs i blancs, veient l'aigua als ulls de la néta, traça un pla per a consolar-la.

—Vinga, bonica, eixuga't eixes llàgrimes que les falles encara estan a penes començant. Ara mateix ens en anem tu i jo a berenar bunyols amb xocolate i a mirar com va la *plantà*.

La jove de les cuetes dibuixa a l'instant un immens somriure i es disposa a seguir el seu iaio pels carrers de la ciutat.

La proximitat de la gran festa ho ha trastocat tot: els autobusos, la il·luminació, el trànsit i, sobretot, l'aspecte dels carrers. Cada poques passes troben creuaments de carrers envaïts per voluminoses figures de les més variades formes i colors. Algunes, tapades encara amb plàstics, inciten especialment la curiositat de la xiqueta. Després d'admirar cinc o sis monuments en construcció, la portadora de les cuetes no pot resistir més la temptació i, com que no hi ha ningú a prop, destapa un poc el plàstic d'un dels ninots. En

fer-ho, nota que alguna cosa estranya succeeix. Juraria que el ninot li ha picat l'ullet!

—Això és impossible!—exclama l'home vell dels cabells llargs i blancs quan escolta les teories de la xiqueta.

—Ho he vist amb els meus propis ulls, iaio! —protesta ella, indignada per la poca confiança.

Aleshores, la discussió és interrompuda per una estranya veueta que diu:

—Ei! No em deixeu així! Acabeu el treball!

Tots dos, iaio i néta, miren a totes bandes però no aconsegueixen descobrir d'on ve. Desconcertats, tornen a observar el ninot mig destapat i observen al·lucinats com la seua boca es mou i d'ella ixen més paraules:

—Vinga, per favor! Que ací dins fa una calor de mil dimonis! No tingueu por que no vos faré res. Només sóc un ninot de falla!

Amb els ulls com a plats, però sense poder articular cap altre mot, el vell i la xiqueta acaben de llevar-li el plàstic al ninot, que resulta ser una bella xiqueta vestida de bruixa, amb els ulls violeta i els cabells d'un verd intens. En veure's alliberada, com que els seus dos interlocutors continuen paralitzats, exclama:

—Què? No sabíeu que alguns ninots cobrem vida la nit de la *plantà*? Com si no penseu que els artistes fallers són capaços d'acabar-ho tot a temps? Nosaltres els guiem i els ajudem. És un encanteri tan antic com la pròpia festa de les falles, el que passa és que, quan el treball està fet, obliden màgicament la nostra col·laboració. Millor així, la veritat, sinó tot es complicaria massa.

La xiqueta de les cuetes és la primera en recuperar la parla i, més encuriosida que atemorida, s'acosta a la bruixeta mentre pregunta:

—I per què parles amb nosaltres si no som artistes fallers?

—Perquè el meu artista va molt avançat i no ens necessita. I clar, per a una nit de màgia que tinc no vull desaprofitar-la dins d'un plàstic. De fet, vull fervos una proposta, voleu que vos faça de guia per les falles de la ciutat?

El vell i la xiqueta es miren i no els cal pensar més d'un segon per a respondre a l'uníson:

—Clar que sí!!!

A partir d'aquell moment acompanyen la bruixeta pels carrers de la ciutat observant les falles com mai abans ho havien pogut fer. Després de presentar-se com a Pruna, la bruixa de la Lluna, els explica tot un seguit de coses sobre l'art de les falles. Els parla de la importància de la bellesa estètica, que es pot valorar igual que es fa amb qualsevol escultura. Cal prestar atenció al modelat dels volums i també als colors, l'acabat i les textures. Però amb això no acaba tot, per molt bonics i ben fets que siguen els ninots per separat, és necessari que la composició general siga harmoniosa i coherent. És a dir, que tots els elements combinen de la mateixa manera que combinem la nostra roba quan ens vestim. A més a més, com que a tota professió artística no pot faltar l'emoció, és necessari fixar-se en el risc.

—Exacte! —crida l'home dels cabells llargs i blancs quan Pruna puja a una falla a mitjan mun-

tar per a fer una demostració pràctica d'un remat de falla amb risc.

—Eixa sensació de cosquerelles a la panxa quan veus un ninot que penses que podria caure és inigualable! —afegeix la xiqueta de les cuetes.

—Però no es penseu que fer falles consisteix només en fer ninots bonics, cada artista expressa la seua personalitat i el seu estil. Busquen sempre innovar i l'originalitat és una qualitat ben apreciada.

—Com els grans artistes que ens ha ensenyat la mestra a classe! —apunta la néta.

—Molt ben dit! —assenteix somrient la bruixeta dels cabells verds.

—Tot això dels valors artístics està molt bé però i la crítica? —diu el iaio.

—Excel·lent pregunta, senyor! Efectivament, la sàtira és molt important a les falles. De fet, per a mi i per a molts, és un element fonamental. Les falles critiquen de forma còmica la societat del moment, especialment mitjançant els versets. Cap visita a una falla estarà completa sense llegir-los —explica la bruixa dels ulls violeta.

—Per això es donen els premis d'Enginy i Gràcia, veritat? —pregunta l'home vell.

—Efectivament. Tot i que cal recordar que els premis no ho són tot. Al cap i a la fi, el jurat està format per persones amb els seus propis gustos i opinions. Les falles són un

art de carrer, obert a tot el món i això ja les fa especials i úniques. Encara que, si em donen el premi al Millor Ninot de Secció, no el rebutjaré! —exclama amb un somriure entremaliat mentre tots tres riuen de valent.

Amb el pas de les hores, el passeig els du de nou fins a la falla de Pruna que es posa seriosa de repent abans de sentenciar:

—Ací acaba la visita. Ho he passat molt bé amb vosaltres. Prometeu-me, per favor, que vindreu a veure la *cremà*.

La xiqueta de les cuetes quasi no pot contindre la llagrimeta que intenta fugir del seu ull esquerre mentre diu:

—Vindrem!

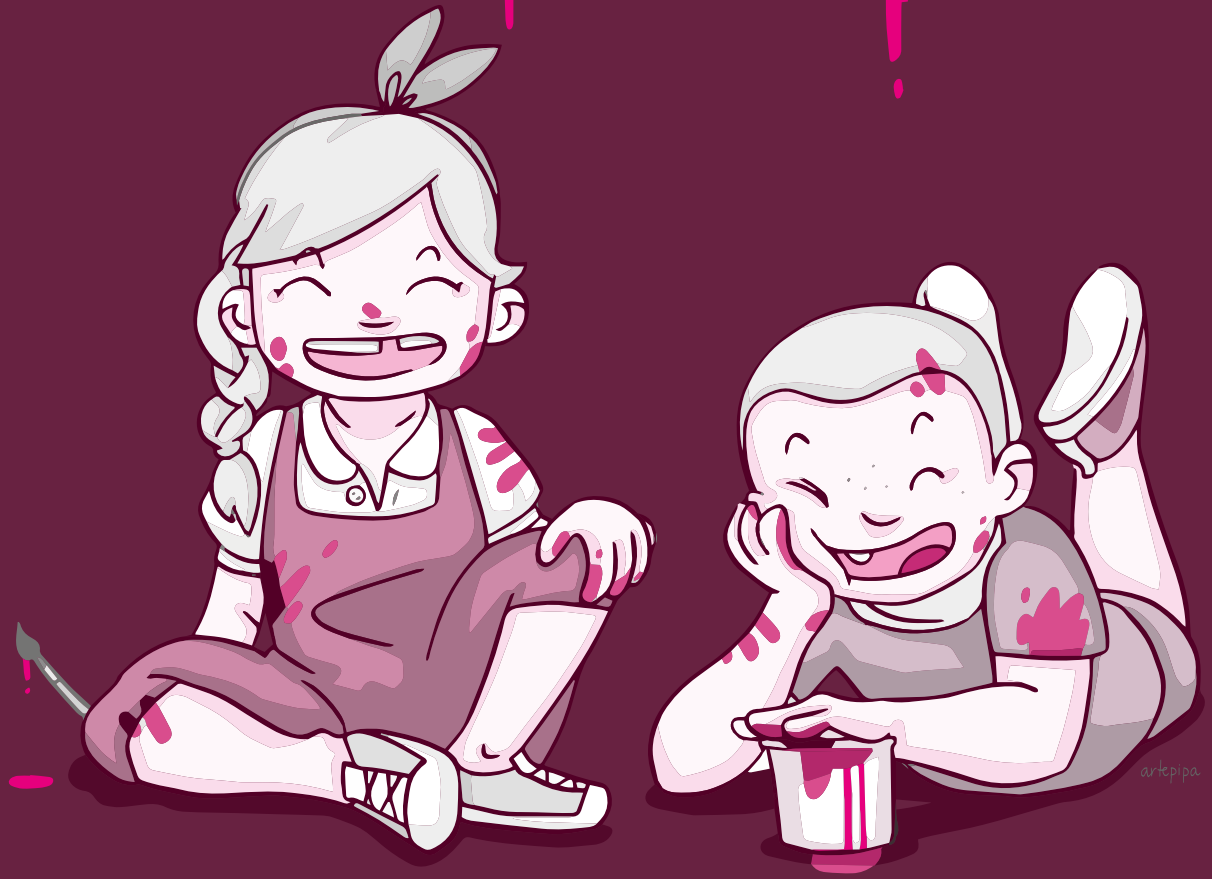
Acte seguit ajuden la bruixeta a cobrir-se de nou amb el plàstic, que continua enmig del carrer. Curiosament, en tota la ruta ningú ha notat la presència d'un ninot que parla i camina, pensen en silenci el iaio i la néta. Deu ser la màgia de la *plantà*.

Tres intensos dies després arriba la *cremà* i la xiqueta que es pentina sempre amb cuetes i l'home vell dels cabells blancs i llargs compleixen la seua promesa. Veuen com Pruna es manté al seu lloc, esvelta i acolorida, fins que les flames la consumeixen. Llavors s'alça un vent suau que du les seues cendres fins els rostres visiblement emocionats de l'ancià i la xiqueta. Abans de desaparéixer carrer avall, una veueta coneguda els acarona dient:

—No patiu. L'any que ve renaixeré.

30

JOSÉ GRAU. Regidor d'Educació i Infància

208 **La inestimable tasca de promocionar el valencià**

EMPAR BRIA. Professora de valencià

211 **Temps de creativitat i de diversió**

213 **XX Concurs de Narrativa Infantil i Juvenil**

ALFRED ARANDA. Professor i Assessor Editorial Bromera

218 **Concurs de Poesia Infantil Falla Plaça Malva. La poesia encén la metxa de la literatura**

220 **IX Premi Malva Alzira de Poesia Infantil**

228 **II Concurs de Corals Infantils Falla Malva-Ciutat d'Alzira**

ROSA MENGUAL. Coordinadora d'activitats. Fundació Bromera per al Foment de la Lectura

232 **Les falles i la lectura són cultura**

ANUNCI PREMSA

DONAR DIRECTRIUS

DISSENYADOR

FORMAT VERTICAL

REVISTES

MODA

AMB LA LLENGUA FORA

La llengua que
parle m'arrela i em
fa lliure, la llengua
que estime primera
i darrera, la llavor,
llavors, fruit que em
menge i el fruit que
et done, la meua
llengua.

Isabel Garcia Canet
poetessa

parla'm en valencià

Jo parle en valencià.
Per què no ajudar a
parlar-lo a altra gent?

Me gustaría
aprender a hablar
en valenciano

¿Quieres hablar en valenciano?
¿Voulez-vous parler le valencien?
Do you want to speak Valencian?
Vrei să înveți să vorbești valenciană?
هل تريد أن تتكلم بالبلنسية؟

voluntariat pel vale

96 340

#PRENLAPARAULA

Rafa Tortosa
Faller de la Falla Joan Ramon Jiménez de Xàtiva

Segueix-me

Atenció! En este casal faller seguim parlant valencià.
—Redéu quina falla més moderna!
I tingué el gran desig de penjar-lo en la seua falla.

Josep Manel Vidal
Escriptor

Segueix-me

Gaudir del poder de la paraula pronunciada. Fer-la beuratge per revifar l'ànima. Escoltar els afectes en una dringadissa de mots percudits entre llavis i llengua.

Begoña Chorques Fuster
Poetessa

Segueix-me

Els pronoms febles se li caragolaven a la imaginació. Així es va construir un arc amb la ela geminada que va esdevenir la seua fortalesa.

Llorenç Garcia
Escriptor

Segueix-me

M'embolicaren en una bandera de dos colors tot i que jo volia ser l'abanderada de tots els colors però no em deixaren.

La inestimable tasca de promocionar el valencià

JOSÉ GRAU

Regidor d'Educació i Infància

1

La regidoria d'Educació de l'Ajuntament d'Alzira sempre ha volgut col·laborar amb la Falla Plaça Malva en la inestimable tasca de promocionar el valencià. També ho fa cada any la Fundació Bromera. Tasca que es du a terme a través del Concurs de Narrativa Infantil i Juvenil, del Premi Malva de Poesia Infantil, del Concurs de Corals Infantils o la Guia Didàctica, dirigida a l'entreteniment i a la formació dels xiquets i de les xiquetes, on poden realitzar una sèrie d'activitats relacionades tant amb el contingut del llibre de la falla com dels monuments fallers. Amb esta Guia els estudiants se n'adonen per una banda, de la importància que té un llibre de falla, i per altra, de la gran aportació cultural que realitza esta comissió en la promoció i en l'ús del valencià.

Quan vaig tindre l'honor de rebre el Guardó d'Or de la Falla Plaça Malva, en 2008, i coincidint amb el 25é aniversari de l'Associació, la més antiga d'estes iniciatives, el Concurs de Narrativa Infantil i Juvenil, ja havia complit deu anys, i estava a punt de posar-se en marxa el Premi Malva de Poesia Infantil. L'últim concurs que ha organitzat la Falla Plaça Malva, sabedora

1. Any 2006, Pepe Grau va rebre el Guardó d'Or de la Malva. Cal ressenyar que a partir d'eixe any es va canviar la nomenclatura de Faller d'Honor Especial per la de Guardó d'Or.

Any 2012. Estrena de l'obra teatral d'Enric Lluch L'illa: la història mig en broma *dins de la XX Setmana Cultural.*

també de la importància que té la música en el folklore i en la vida social dels valencians i de les valencianes, ha sigut el Concurs de Corals Infantils. Enguany assistirem a la tercera edició i podrem gaudir d'un concert al Gran Teatre que té per objectiu fomentar la música vocal a les escoles i que també servix perquè els xiquets i les xiquetes s'ho passen bé cantant i aprenent. La cançó que l'organització del concurs selecciona com a peça obligada, s'interpreta *a capella* i en valencià.

En tots els concursos que, durant la seua llarga trajectòria d'activitats culturals, organitza la Falla Plaça Malva, ha volgut donar suport al treball exemplar del professorat en la tasca difícil de promoure la lectura i de millorar l'expressió escrita de l'alumnat. En els treballs que ha presentat enguany l'alumnat d'Alzira al XX Concurs de Narrativa Infantil i Juvenil, ha estat present el sentiment d'estima que cal demostrar cap a la llengua dels valencians i de les valencianes. Els poemes que redacten els xiquets i les xiquetes que es presenten al Premi Malva Alzira de Poesia Infantil, promouen sens dubte la riquesa i la creativitat del llenguatge. L'Associació pretén, i el professorat se suma a eixa pretensió, que els escolars de la nostra ciutat escriguen i lligen més, sobretot en la nostra llengua. Totes estes iniciatives posen de relleu el compromís que sempre ha tingut la Falla Plaça Malva amb la cultura i les tradicions del poble valencià: una cultura i unes tradicions que es consoliden i innoven des de l'educació.

EMPAR BRIA

Professora de valencià

Temps de creativitat i de diversió

Des de fa molts anys, ja ni els recorde perquè deuen ser prop de vint anys, que Antònia Castillo Peris em va proposar formar part del jurat del Concurs de Narrativa Infantil i Juvenil que organitza anualment l'Associació Cultural Falla Plaça la Malva. Amb algun xicotet canvi i amb alguna incorporació, som les mateixes persones procedents del món de l'ensenyament a qui se'ns proposà que entràrem en el que a hores d'ara sembla una família. I ho fem amb il·lusió perquè ens agrada com manifesta aquesta falla l'estima per la nostra llengua i com aposta per la gent jove.

Ja tenim interioritzat, no cal anotar-se res a l'agenda, que el mes de novembre és el moment de llegir històries per a la falla La Malva. Ara, ja se'ns avisa per WhatsApp quan tenen els contes preparats per a distribuir-nos-els. La Malva sempre proposa un tema, cada any diferent.

Comences. Et poses a llegir un relat i ja no pots parar: emociona veure unes lletres que, encara que estan en procés de creixement, contenen uns pensaments tan grans. Encara que sempre passa i encara que ja ho sabem, ens segueix sorprenent i ens segueix impactant la lectura d'uns treballs

Jurat del concurs de narrativa de la Malva present en més de 18 edicions.

tan originals. Ens endinsem en descripcions minucioses i en diàlegs de veus fresquíssimes, i en les idees, tota eixa creativitat que ens pot provocar diferents emocions des d'inquietud, curiositat, comboi...

Una vegada feta la tria personal, quedem una vesprada per a reunir-nos i decidir quins seran els treballs guanyadors. És també una festa perquè Carmen Peris Ferrús, una de les «bunyoleres oficials» de la falla la Malva i mare d'Antònia, ens prepara bunyols (a novembre!) o alguna de les seues coques exquisides. I no exagere: aquesta barreja gastronòmica i literària és esplèndida. Llegim amb veu alta els treballs que hem seleccionat, els fem viure i encara els trobem millors. És com una posada en escena. Creix la simpatia. Llancem comentaris: «I açò com ho poden escriure?». «Jo no ho faria millor!». «Quins cabets!». «Quanta creativitat!». «Quines reflexions!». «Unes maneres magnífiques de perpetuar les nostres arrels adaptades als nous temps!». I agraïm la dedicació dels companys i companyes de professió perquè és molt el treball invertit en estimular, orientar i ajudar en el procés creatiu. També pensem en les famílies que estan sempre al costat de les criatures, que les orienten, els donen idees i són també, de vegades, una font oral ja que sovint relaten algunes experiències dels seus iaios i iaies o bé trossos de vida de la seua època. Això és gratificant perquè significa que escolten i que valoren el que els han contat. Ara a prendre decisions, que moltes vegades no són gens fàcils ja que ens costa triar. Ens posem d'acord i escollim.

Al cap d'uns dies es fa públic el veredicte en la Casa de la Cultura i les caretes dels guanyadors i de les guanyadores s'omplin de satisfacció pel reconeixement al seu treball. Al mes de març ja podem veure eixes històries publicades en el llibret tan especial que edita la falla la Malva. Els relats infantils i juvenils no podrien tenir millor embolcall. Tota una mostra de sensibilitat, de saber fer, de seriositat i bon humor alhora, així com la molta dedicació d'un gran nombre de persones que van teixint cultura.

ASSOCIACIÓ CULTURAL
FALLA PLAÇA MALVA

30 ANYS de cultura pels a xiquets

Acta del lliurament dels premis

XX CONCURS DE NARRATIVA INFANTIL I JUVENIL

Reunit el jurat format per: Alfred Aranda Mata, Susana Boronat Martín, Empar Bria Pelufo, Yaiza Cáceres Castillo, Esther Català González i Carla Sanchis Castillo, el dia 2 de novembre 2017 a Alzira, decideix atorgar els premis següents per cadascuna de les categories:

TERCERA CATEGORIA
Finalistes: ***La lluita del poble.*** Mar Gimeno Blázquez (Col·legi la Purísima).
Segon premi: ***L'últim guerrer.*** Luis Palomares Sierra (Col·legi la Purísima).
Primer premi: ***La iaia.*** Aitana Hurtado Beneyto (Col·legi l'Alborxí).

SEGONA CATEGORIA
Segon premi: ***Sentir la llengua pròpia.*** Berta Yi Gil Ortiz (Col·legi l'Alborxí).
Primer premi: ***El gat Fèlix: un gat espavilat.*** Héctor Soto Mira (Col·legi l'Alborxí).

PRIMERA CATEGORIA
Segon premi: ***Seny i Abraç.*** María Giner Oliver (Col·legi la Purísima).
Primer premi: ***Carta a la meua estimada.*** Alberto Alves Penades (Col·legi la Purísima).
Premi especial: Col·legi l'Alborxí.

Secretari
Alfred Aranda Mata

CARTA A LA MEUA ESTIMADA

Alberto Alves Penadés
COL·LEGI LA PURÍSIMA

Àngela Mondéjar

Munich, 1 d'octubre del 2017

Estimada meua,

Acabe d'arribar i no pots imaginar tot el que et trobe a faltar. La meua amada, no pots imaginar com estic de perdut sense tu, sols puc sentir una angoixa que no em deixa respirar. Mai m'havia adonat de tot el que has fet per mi i de quant t'estimava fins ara que ja no estàs junt a mi. Sense tu estic perdut, no tinc paraules per a dir-te com et necessite en aquest país tan llunyà. Si estic ací, és perquè vaig pensar que jo marxaria per a poder trobar una millor vida que no era possible al nostre país.

Mai havia parlat de les meues emocions cara tu, he perdut molt de temps sense dir-te que et vull molt i com necessite en aquestos tristos moments poder escoltar-te, comprovar com el teu so ressona dins dels meus oïts com un esclafit d'alegria, vull sentir-te prop de mi, no vull oblidar-me ni de tu ni de cap dels teus sons.

Jo sóc pobre però tu en canvi estàs plena de vida, eres rica i molt variada, estàs plena d'esplendor i rejoveneixes conforme passa el temps malgrat el maltractament que reps últimament.

En canvi jo, estic en un país llunyà amb uns habitants que volen a una altra, a la que no entenc, d'un origen molt distint amb uns pares que no tenen res a veure amb els teus.

Estic segur que al final m'adaptaré i l'alemany serà la meua llengua adoptiva... però tu sempre seràs la meua mare, la meua llengua estimada.

EL GAT FÈLIX: UN GAT ESPAVILAT

Héctor Soto Mira
CEIP ALBORXÍ

Àngela Mondéjar

El meu nom és Fèlix, sóc un gat una mica peculiar... I direu, per què? Perquè sé parlar en valencià. Mon pare era de Riola i ma mare de Corbera, jo vaig nàixer a Alzira, ma mare es posà de part baix del pont del riu Xúquer... i ahí estava jo... un gat blanquet amb taques marrons i que abans d'obrir els ulls, vaig obrir la boca i vaig dir: Caram!! Què fred fa ací fora!!!

Ma mare em va abandonar perquè pensava que estava embruixat i ahí va començar la meua història de gat nòmada i valencià. Només obria la boca, tots es posaven al meu voltant i volien fer-se fotos amb mi, gravar-me vídeos i fer-se *selfies* per pujar-los al facebook. Fins que un dia vaig rebentar i vaig dir:

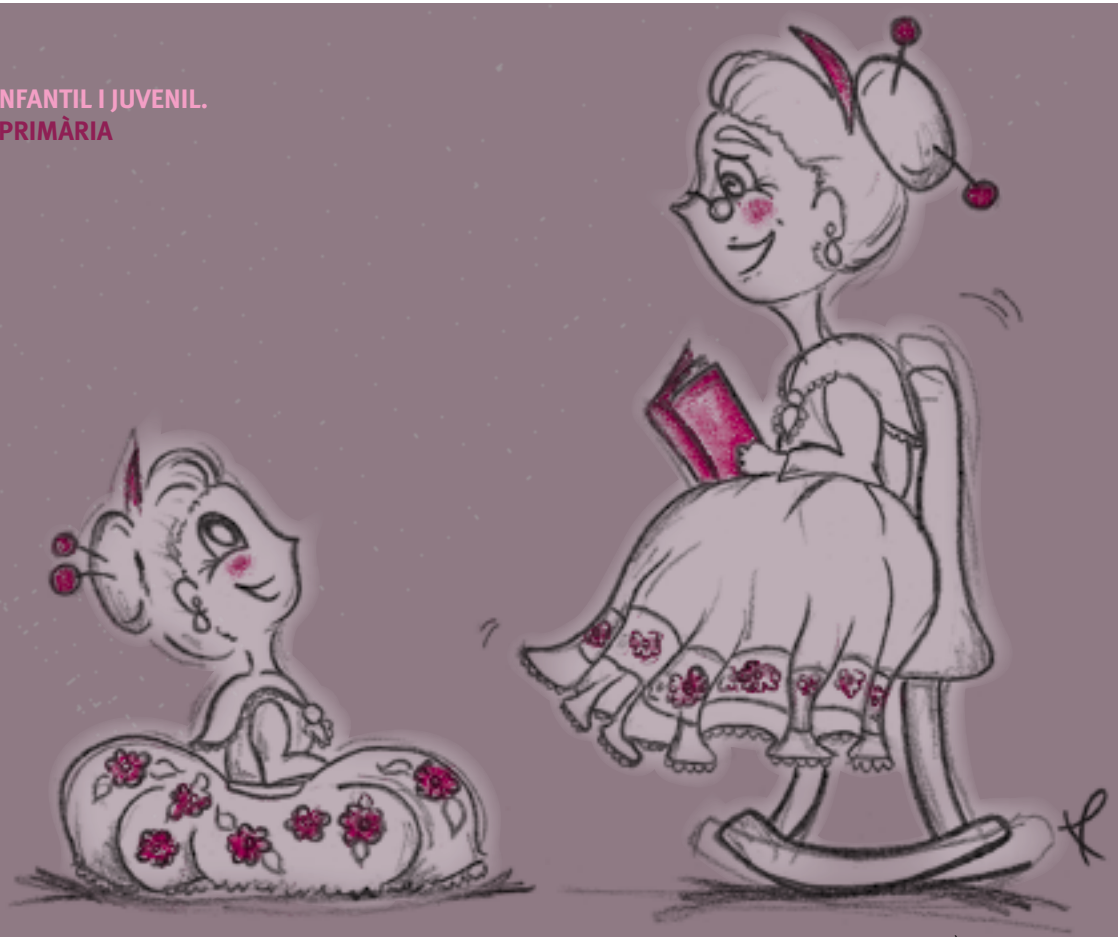
«Proooooouuuu!! Estic fins als nassos... No vull ser l'únic gat que parle valencià!! Reuniré tots els gats i totes les gates de la comarca, i els donaré classes de valencià encara que siga per un peix l'hora...»

I així va ser que tots els gats i totes les gates varen acceptar, però va haver un problema, es posaren en vaga perquè no volien pagar un peix, feren una manifestació per una educació i ensenyança del valencià gratuïta... Aleshores, jo, el gat Fèlix, vaig acceptar, perquè no volia estar a soles, ni ser espècimen rar... I ara, després de cinc anys tots els gats i les gates, alumnes meus em diuen En Fèlix, un gat feliç...

PRIMER PREMI XX CONCURS DE NARRATIVA INFANTIL I JUVENIL.
TERCERA CATEGORIA ALUMNES DE 3r I 4t DE PRIMÀRIA

LA IAIA CONTACONTES

Aitana Hurtado Beneyto
CEIP ALBORXÍ

Àngela Mondéjar

L'Anna és una xiqueta de nou anys a qui li encanten les rondalles. No li agraden els contes de princeses de llargs cabells que viuen en grans castells.

Ella prefereix l'Esclafamuntanyes i l'Arrancapins. Quins noms més curiosos. Quantes aventures de veritat!

I és que quan la seua iaia seu i diu: «Això diu que va se...», o bé «Fa moltíssims anys...», l'Anna ja sap que passarà la millor estoneta del dia. S'imagina que és al llavador de Penàguila amb Toneta, i també pensa que acompanya al mig pollastre de camí a la cort reial per a casar-se amb la filla del rei. L'Anna també vol salvar dracs, parlar amb donyets.

Li agrada la manera de parlar de la seua iaia, com mou els braços per a dir coses i com estima cada paraula que diu.

La iaia d'Anna sap moltes històries, de majors i de xiquets, coneix un fum de personatges que sempre els presenta a tots.

L'Anna ho té molt clar, de major serà contacontes per a construir un món ple de paraules.

XX
Concurs de narrativa infantil i juvenil
-AMB LA LLENGUA FORA-
UN MICRORELAT DE TEMA LLIURE, EN EL QUAL ES REFLECTEIXCA L'ESTIMA PER LA NOSTRA LLENGUA

AMB LA LLENGUA FORA

Malva

Concurs de Poesia Infantil Falla Plaça Malva

La poesia encén la metxa de la literatura

ALFRED ARANDA

Professor i Assessor Editorial Bromera

En un concurs de poesia infantil,
de versos, en trobareu, més de mil.

2

2. Acte del lliurament del Premi de Narrativa Falla Plaça Malva 2017.

L'Associació Cultural Falla Plaça la Malva d'Alzira convoca, cada any, diversos concursos entre els quals es troba el de poesia infantil.

Es tracta d'una proposta arriscada i encomiable ja que la poesia és un gènere literari poc conreat entre els xiquets i les xiquetes —però també entre joves i adults— i que cal promoure. Els objectius principals d'aquest concurs són:

En primer lloc, potenciar la poesia com un recurs per a expressar-se de manera original, bella i amb imaginació.

En segon lloc, animar els escolars a escriure poesies, però també a escoltar, llegir, recitar, il·lustrar i cantar poemes propis i d'altres autors en la nostra llengua.

En tercer lloc, fomentar i gaudir de la lectura de les obres que presenta cada centre educatiu i de les guanyadores que es publiquen en el llibre de la falla *Tro d'avís*.

I, per últim, promocionar la literatura i l'ús del valencià entre els més joves.

LA POESIA VIU AMB NOSALTRES

Aquest concurs intenta que, a les escoles i a les famílies, es generen actituds positives cap a la poesia. S'hi ha de crear una clima que facilite el treball creatiu, que potencie l'espontaneïtat, la llibertat d'expressió i el respecte.

L'audició de poemes i cançons i de les lectures (individuals i compartides) que faça l'infant, li poden servir de model per a crear els seus primers poemes.

Els xiquets i les xiquetes identifiquen la rima i el ritme en cançons (*Sol, solet/vine a veure'm,vine a veure'm/ sol, solet/ vine a veure'm/ que tinc fred)*, endevinalles (*Una caixeta blanca/ que s'obri i no es tanca),* jocs de paraula (*Una fulla d'enciam /oli,vinagre i sal*) i poemes (*Quan la lluna riu/ les estrelles ploren/i s'amaguen*).

Al llarg de l'escolarització coneixen alguns dels nostres poetes i també aprenen a analitzar els poemes: com són els versos, si tenen rima o no, si formen estrofes, si segueixen un ritme, si contenen alguna figura retòrica, si formen un cal·ligrama...

Comprovaran que als poemes predomina la descripció (de sentiments, de persones, de llocs...) però també pot haver-hi narració, diàleg i opinions. El lector ha de comprendre, sobretot, què vol dir el poema i ha de reflexionar sobre el que transmet.

Anna Ballester —especialista en literatura infantil i juvenil— anima a llegir i escriure poesies perquè ha constatat que «Els textos poètics ajuden a estimular la imaginació, facilitar l'expressió i desenvolupar la sensibilitat. La seua lectura enriqueix la capacitat individual de conéixer i comprendre's millor a un mateix, a les altres persones i al món.»[1]

LA POESIA ÉS UN ALTRE LLENGUATGE

Podem caminar sempre amb les mateixes sabates? La resposta és sí: amb unes sabates còmodes. Però, sabem que hi ha un tipus de calçat adequat a una activitat, per exemple: botes d'aigua per a creuar bassals, xancles de goma per a la platja, sandàlies per a l'estiu, sabatilles ergonòmiques per a practicar esports...

Una situació semblant ocorre en la comunicació. Podem parlar sempre en el mateix nivell de llengua? La resposta és sí: en el nivell estàndard, aquell aprenem a l'escola. El llenguatge quotidià ens serveix per a respondre a necessitats bàsiques de relació amb els altres, però resulta insuficient per a comunicar emocions o sentiments, i per a mirar el món d'una altra manera.

La poesia ens proporciona un llenguatge més acurat, amb un alt valor simbòlic i significatiu, que ens obri noves dimensions expressives per a ocasions especials. Per aquest motiu, les persones hem d'aprendre a escriure poesia —com tantes altres coses— pas a pas, des de menuts, jugant amb les paraules, amb constància, habilitat i imaginació.

La poesia és una espurna que encén la metxa de la literatura perquè ens permet endinsar-nos en un món on predomina la creativitat, la imaginació i la sensibilitat.

Amb aquest concurs promovem la cultura perquè és una eina bàsica per a educar ciutadans autònoms, amb criteri per a prendre decisions, amb avidesa per aprendre i amb comportaments socials solidaris. Si ho aconseguim ens podem donar per satisfets. El foc ja és encés.

---

[1] Ballester, Anna. *Poemania. Guia pràctica per a fer lectors i lectores de poesia.* Fundació Bromera per al foment de la lectura.

ASSOCIACIÓ CULTURAL
FALLA PLAÇA MALVA

Acta del lliurament

IX PREMI MALVA ALZIRA DE POESIA INFANTIL

Reunit a la ciutat d'Alzira, el jurat encarregat de seleccionar les obres guanyadores del IX Premi Malva Alzira de Poesia Infantil 2017, format per les següents persones:

- Srta. Alba Fluixà Pelufo, poeta.
- Sr. Vicent Climent Blasco, professor de valencià.
- Sra. Maria Teresa Vives Pascual, informadora juvenil de l'Ajuntament d'Alzira.

L'acte es va desenvolupar a les 19.30 del dia 7 de febrer, i va concloure amb el següent veredicte:

3a categoria. Per a l'alumnat de 3r i 4t de Primària:
Finalista, al poema ***Un ventall de notes,*** de Salvador San Antonio, del CEIP Gloria Fuertes.
Finalista, al poema ***El viatge de les notes,*** de Carme Palmar Oliver, del CEIP Alborxí.
2n premi, al poema ***Notes de colors,*** de Miquel Cayo Soler, del CEIP Alborxí.
1r premi, al poema ***Les lletres sonen amb música,*** de Javier Peris Chust, del CEIP Gloria Fuertes.

2a categoria. Per a l'alumnat de 5é i 6é de Primària:
Finalista, al poema ***Música es...,*** de Rafael Fayos Moreno, del CEIP Gloria Fuertes.
Finalista, al poema ***La màgia de la música,*** de Sara Fontana Mínguez, del CEIP Alborxí.
2n premi, al poema ***Quan la música sona!,*** de Carmen Martí Valhermoso, del CEIP Alborxí.
1r Premi, al poema ***La música raptada,*** de María Tovar Salvador, del CEIP Alborxí.

1a categoria. Per a l'alumnat de 1r, 2n, 3r i 4t d'ESO:
Finalista, al poema ***Moments amb música,*** de Dorian de la Merced Astruells, de Xúquer Centre Educatiu.
Finalista, al poema ***Marea al món,*** de Marta Albuixech Benetó, de Xúquer Centre Educatiu.
2n premi, al poema ***Quan naix una cançó,*** de Daniel Pinto Bravo, de Xúquer Centre Educatiu.
1r premi, al poema ***Sons de la meua terra,*** d'Ana Argente Laguía, de l'IES Número 4.

Premi especial a l'escola amb el nombre proporcional més elevat de treballs presentats al ***CEIP Alborxí,*** amb un 77'32%.

El jurat va destacar l'alt nivell i qualitat de les obres presentades, així com l'alta participació de l'alumnat de Primària, reconeixent, un any més, la implicació del professorat en este premi.
De la qual cosa emeten acta els sotasignats, a Alzira, 7 de febrer de 2017.

Alba Fluixà Pelufo *Vicent Climent Blasco* *Maria Teresa Vives Pascual*

SONS DE LA MEUA TERRA

Ana Argente Laguía
IES NÚMERO 4

La meva terra mai no sap quan
anar endarrere, tirar endavant,
plena de nafres, plena de sang,
plena de joia, plena de cant.

La meva terra, Lluís LLach

I
(MA MARE ÉS L'AMA DEL CORRAL I DEL CARRER)

Des de menuda la meua mare
canta cada matí mentre estén la roba
i jo òbric la finestra per sentir la seua veu
la meua xiqueta és l'ama del corral i del carrer
i així estén ella la roba, i així la sent jo des de la finestra
de la figuera, la parra i la flor del taronger
i així la sent jo des de la finestra, i així estén ella la roba
unides ambdues pel so de samarretes i pantalons mullats.

II
NADALA

Mare, ha arribat la fira i jo vull anar
—el iaio s'escalfa a la vora de la llar—
Mare, ha arribat la fira i jo vull anar
—les castanyes al foc, les gallines al corral—
Mare, ha arribat la fira i jo vull anar
—massapans i polvorons, la nit de Nadal—
Mare, ha arribat la fira i jo vull anar
—temps de nadales, temps d'estimar—
A la fira, filla meua, tu no hauries d'anar
—la mare que cuina un bescuit pel sopar—
Mare, ha arribat la fira i jo vull anar
—figues i panses i la llum hem d'apagar
run run
run run

III
(SONS DE LA MEUA TERRA)

Si vull parlar de música
parle dels sons que fa la meua terra
quan plora fang
quan riu entre vents del nord
i tarongers

IV
(LA MEUA TERRA CANTA)

La meua terra canta cançons de vida i aigua
ton pare no té nas, ton pare no té nas
i mai no roman callada ni tan sols quan la silencien
Bernat, Bernat, pega't al cap...
perquè la meua terra porta endins les lletres de tantes cançons
el tio Pep se'n va a Muro... tio Pep...
perquè la meua terra porta endins les històries de tants pobles
la lluna, la pruna, vestida de dol
perquè si ella no canta, ja cantaré jo

PREMI MALVA ALZIRA DE POESIA INFANTIL
PRIMERA CATEGORIA. ALUMNES DE 1r, 2n, 3r I 4t D'ESO. SEGON PREMI

QUAN NAIX UNA CANÇÓ

Daniel Pinto Bravo
XÚQUER CENTRE EDUCATIU

Quan naix una cançó
la primavera es torna més forta que la neu,
les flors més fortes que l'hivern,
els ocells més forts que els homes
i l'alegria més forta que el dolor.
I així, com el fum sempre gira cap amunt i se'n va al cel,
la música gira i vola i es posa en totes les parts
alegre, oblidadissa, desentesa, incerta.
Doncs, la música no s'assembla a mi?
No s'assembla a tu?.

PREMI MALVA ALZIRA DE POESIA INFANTIL,
SEGONA CATEGORIA. ALUMNES DE 5é I 6é DE PRIMÀRIA. PRIMER PREMI

LA MÚSICA RAPTADA

María Tovar Salvador
COL·LEGI CEIP ALBORXÍ

En un lloc molt llunyà
paradís de fantasia,
es trobava un regne
que música hi tenia.

El regne era preciós
i de flors no mancava.
Ni d'arbres ni de rius,
en eixe lloc res faltava.

Fins que un dia molt trist,
la música van llevar.
Pujant-la als més alts riscs
i amb dragons custodiar.

Era deure del més savi músic,
pujar a rescatar-la,
ja que era l'única esperança
que al regne li quedava.

Un dia el músic arribà,
al regne profanat
per eixos que volien fer mal
i així la ciutat apagar.

El músic que, preparat,
amb instruments musicals
al risc el tocà
i els dragons espantà.

La música rescatada
torna a ser tocada.
Pels carrers se sentia
durant tot el dia.

La gent il·lusionada
al músic van regalar
les claus de la ciutat
i els instruments reials.

I el músic tots els anys,
eixe mateix dia eixia a tocar.
Era la festa més gran
que hi havia hagut mai.

QUAN LA MÚSICA SONA!

Carmen Martí Valhermoso
COL·LEGI CEIP ALBORXÍ

Quan la música sona,
el cos es revela, la ment oblida
i el sentiment anhela.

Quan la música sona,
tothom s'enamora,
cançons que parlen
de coses que encanten
i sentiments que afloren
amb aquella bonica història.

Quan la música sona,
la tristesa s'afona,
l'humor reviu i tothom riu.

Amb les cançons,
els pensaments són com coloms,
volen en diferents direccions
sense cap destinació.

Quan la música sona,
la soledat queda en l'obscuritat,
reviu l'alegria i l'activitat.

Ai, música quanta falta fas!

PREMI MALVA ALZIRA DE POESIA INFANTIL,
TERCERA CATEGORIA. ALUMNES DE 3r I 4t DE PRIMÀRIA. PRIMER PREMI

LES LLETRES SONEN AMB MÚSICA

Javier Peris Chust
COL·LEGI CEIP GLORIA FUERTES

La música és
donar la nota afinada,
record d'infància i moments bons,
mirall de sentiments i emocions,
fanalet i llum del nostre cor,
sol de boniques melodies i versos,
lament d'històries d'amor,
símbol d'alegria, tristesa i passió.

La música és
donar felicitat al qui escolta,
símbol de falles, passacarrers i presentacions,
lament de tambors en les processons,
sol de somnis, xiquets i de majors,
fanalet i llum d'il·lusions,
mirall de cantats i autors,
record d'allò que mai s'oblida,
donar dolçor i color a la nostra vida.

PREMI MALVA ALZIRA DE POESIA INFANTIL,
TERCERA CATEGORIA. ALUMNES DE 3r I 4t DE PRIMÀRIA. SEGON PREMI

NOTES DE COLORS

Miquel Cayo Soler
COL·LEGI CEIP ALBORXÍ

Imagine algun xiquet
fent sonar el tabalet.
Em ve al cap una xiqueta
que toca bé la trompeta.

Quan sent sonar l'instrument
sempre em pose en moviment.
I quan estic al carrer
prompte balle amb gran plaer.

La música és l'harmonia
que em manté en sintonia.
Transmet grans emocions
amb les notes de colors.

Què seria d'aquest món
sense les nostres cançons?
Alcem tots les veus al vent
i fem que cante tota la gent!.

Premi
Malva
Alzira
de poesia
infantil
2017

despierta

ASSOCIACIÓ CULTURAL
FALLA PLAÇA MALVA

Acta del lliurament

II CONCURS DE CORALS INFANTILS FALLA MALVA-CIUTAT D'ALZIRA

Reunit el jurat format per: José Grau, Marta Nadal i Teresa Moya, el dia 23 de febrer de 2017 al Gran Teatre d'Alzira, decideixen atorgar els premis següents:

Finalista: CEIP Federico García Sanchis d'Alzira

Finalista: CEIP Gloria Fuertes d'Alzira

Tercer premi: CEIP l'Alborxí d'Alzira

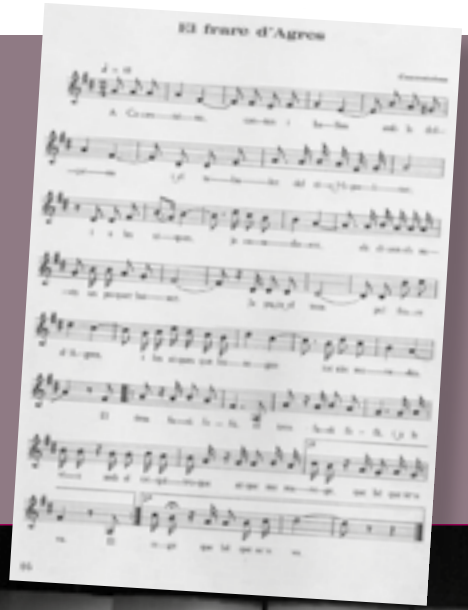
Segon premi: Col·legi La Puríssima d'Alzira

Primer premi: CEIP San Bernat de Carlet

De la qual cosa emeten acta els sotasignats, a Alzira, 23 de febrer de 2017

José Grau *Teresa Moya* *Marta Nadal*

El frare d'Agres

ÉS EL FIL
QUE ENS UNEIX.
És la meua. És la teua.
És la nostra.
Àfrica Ramírez Olmos
Editora

#PRENLAPARAULA

Hèctor Serra
Periodista i poeta
Segueix-me

Érem codi i som alfabet. Des del balbuceig, la llengua és l'acollidora esdevinença. És llum que muda, sempre, al punt on tot recomença.

Àngels Moreno Gutiérrez
Escriptora
Segueix-me

La llengua d'un poble no és negociable. És la nostra arrel i el nostre oxigen. Defensar la llengua és, també, estimar la nostra literatura.

Xelo Llopis
Poetessa
Segueix-me

Poca cosa seriosa sense la meua llengua, el valencià. A l'escola algun calbot vaig rebre per parlar-lo. Gràcies als meus pares que em van fer estimar la llengua i als meus fills que l'han mamat.

Maria José Parra
Filòloga i membre d'Alteris - Fòrum de debat i opinió
Segueix-me

La nostra llengua és poderosa i les traduccions, de vegades, l'empobreixen. En quina sinó, amb subtil ironia, et puc batejar de coent i enviar-te a escampar el poll?

ROSA MENGUAL

Coordinadora d'activitats
Fundació Bromera per al Foment
de la Lectura

Les falles i la lectura són cultura

Llegir, a més d'escriure, parlar i escoltar, és una de les quatre competències comunicatives que cal adquirir i perfeccionar durant totes les etapes educatives. La lectura és un dels pilars sobre els quals es recolzen tots els aprenentatges. Per això, els xiquets i les xiquetes han de conéixer els diferents tipus de textos i practicar-ne la lectura adient segons la tipologia textual. Com podem fomentar aquestes competències? Una bona ajuda són les guies didàctiques publicades per l'Associació Cultural Falla Plaça Malva d'Alzira amb la col·laboració de la Fundació Bromera per al Foment de la Lectura, ja que proposen un munt d'activitats per a aconseguir-ho.

Any 2005. Cacau Tertúlia celebrat a la Gallera dins de la Setmana Cultural

COMPAGINAR PLAER I APRENENTATGE

Les guies didàctiques, escrites per especialistes en literatura infantil i juvenil, membres de la comissió Falla Plaça Malva d'Alzira i persones que mostren sempre la seua predisposició a participar en les iniciatives de la falla, proporcionen recursos i estratègies per a unir la festa fallera amb la cultura. Van dirigides a xiquets i xiquetes, així com també a docents i mediadors culturals interessats a facilitar

als menuts claus màgiques que els ajuden a descobrir el plaer de llegir, escriure i dramatitzar textos.

LLEGIR, MEMORITZAR, ESCRIURE, DRAMATITZAR...

Des de fa dotze anys, al llibre *Tro d'avís* de l'Associació Cultural Falla Plaça Malva d'Alzira l'acompanya una guia didàctica. Un quadern que —de manera lúdica i entretinguda— pretén donar suport al treball que fan distintes persones i entitats a favor de la millora de la nostra societat, amb activitats que fomenten l'hàbit de la lectura, per exemple.

Des de l'any 2006, s'han editat dotze guies didàctiques que sempre han anat lligades a la temàtica anual del monument faller i del llibre, així com també a les diferents activitats culturals que celebra l'associació al llarg de l'any o a la temàtica dels concursos de narrativa o de poesia infantil que es convoquen des de l'associació. Aquestos concursos els organitza la falla amb el patrocini de la Regidoria d'Educació de l'Ajuntament d'Alzira i la col·laboració d'altres entitats.

Habitualment, les guies didàctiques estan formades per una lectura que va acompanyada d'un quadern didàctic adreçat especialment als xiquets i les xiquetes. Les activitats que s'hi plantegen ajuden els més menuts a comprendre el text que han llegit, a valorar-lo i a investigar sobre la temàtica tractada en la guia.

Any 2008. Cacau Tertúlia celebrat a la Gallera dins de la Setmana Cultural

GUIES DIDÀCTIQUES PER A CELEBRAR LES FALLES A L'ESCOLA

Cada vegada són més les comissions falleres que dissenyen monuments amb una temàtica de caràcter literari. En aquests casos, tant el lema de la falla com els seus ninots representen escenes i personatges de ficció relacionats amb els llibres i la lectura, com ara els contes populars o els clàssics. Per aquest motiu, les guies didàctiques que s'editen any rere any són un recurs *útil i* pedagògic excel·lent perquè ofereixen als docents activitats interessants en la tasca tan complexa i necessària com és el foment de la lectura entre l'alumnat.

Alguns dels principals objectius d'aquestes guies didàctiques són: donar a con*é*ixer textos literaris, com ara els poemes fallers que expliquen el tema dels monuments; suggerir idees, propostes i activitats per a extraure un rendiment educatiu de la celebració de la festa fallera a les escoles i aprofitar aquesta festivitat com a estímul i motivació en l'aprenentatge de l'alumnat; debatre la necessitat de la lectura i apropar alguns dels autors i autores de literatura infantil i juvenil perquè els xiquets i les xiquetes senten el desig de llegir les seues obres.

Aquestes guies són molt pràctiques i, en cas que decidiu treballar-les amb el vostre alumnat o a casa amb els vostres fills, podeu descarregar-les gratuïtament des de la pàgina web www.fundaciobromera.org.

par lem de fa lles ?

RICARDO CALVO

236 **Sí o què? Tenim fallera consort per a una bona estona!**
Conversacions d'un faller consort (any III)

244 **Premi Malva 2017 al Millor Poema Satíric d'un Llibre de Falla**

252 **Diccionari visual faller.**
12+1 paraules claus per entendre una festa

274 **Comissió 2018**

302 **Comissió infantil 2018**

318 **Monument 2018**

328 **Monument infantil 2018**

Sí o què? Tenim fallera consorte per a una bona estona![1]

Converssacions d'un faller consort (any III)

RICARDO CALVO

Què seria un monument faller sense ninots i sense crítica? Què seria una comissió fallera sense tots aquells fallers i falleres que li donen vida? En este text proposem un repàs d'aquells personatges fallers malvers que s'han trobat —per sort o per desgràcia— amb qui subscriu en la seua vivència fallera de l'últim any (i que com em va dir un benvolgut: «I això anant poc com vas, que si anares més...»).

Començarem este repàs dels personatges fallers amb el que este any dóna títol a l'article *Els consortes,* que si bé fins ara com a faller *consorte* sols estava jo, este any passat en va eixir una nova, la Bea... sí, sí la d'Ignacio (Ignasi que li diu u de La Barraca), que com ella es definia «Yo soy fallera consorte, pero mi marido es con suerte, con mucha suerte... ¡Ahí lo dejo!».

La fallera *consorte* ens ha sorprés molt este any, molt i molt positivament. Mira si ens ha sorprés que parlant de *consortes* un dia, ella ens va dir: «¿que no hay huevos, bueno, no hay ovarios? ¡Qué os apostáis a que me hago un forro polar que ponga fallera consorte!». I efectivament va aparéixer el dia de la calçotada amb el polar —l'oficial això sí— amb la inscripció a l'esquena de «Fallera *consorte*»... *con un par*... (d'ovaris, clar).

[1] Som conscients que el text no compleix amb requisits de normalització lingüística, donat que reprodueix gran quantitat d'expressions populars valencianes tal i com tingueren lloc.

No tenint prou amb ser fallera *consorte*, a més se va definir com a «cultureta *consorte*», sí o què? Vos ho conte amb una miqueta més de detall, que no té desperdici. Com que el dia de la presentació dels majors es va vestir de fallers i falleres del nostre grup molt poca gent (jo haguera dit que es va disfressar poca gent, però com a la meua dona no li agrada que ho diga, no ho dic) quedàrem al pàrquing de la cotonera un poquet abans del sopar, per anar entrenant el cos... i entre *xupito* i cerveseta, la fallera ja *consorte* va dir: «L'any que ve fem un article *nosotras*» (dirigint-se a Glòria, que ja ho havia proposat l'any anterior i no ho havia complit —poquet a poquet...).

M'havia eixit també competència en la elaboració d'articles per al llibret! (benvingut siga...).

Dit i fet... «Eixa frase està pillada i no l'anotes —em deien les noves articulistes— por tanto es nuestra y no la puedes utilizar». *Segur?* —pensava jo, com si la cultura tinguera amo!... I més encara en la falla de la cultura!

«No lo olvides, esto es la guerra del llibret» —va dir en un altre moment la fallera *consorte*. Com que no crec que finalment donen el pas i facen l'article —ojalà m'enganye!— els vaig oferir un tracte: «Vos propose posar la vostra reflexió com a una nota al peu del meu article»; i de seguida, com si els haguera dit filles de mala mare, el crit al cel!... «Però tu que et creus!... Nosotras!... Mai en la vida!»

A més dels *consorte*, altres personatges molt destacats al passat exercici faller, han sigut els FALLERS CULTURETES. Tant és així que l'home de la fallera *consorte* (el *consuerte*), buscant també el seu espai li deia a la meua dona (els dos fallers que tenen un *consorte* a casa): «Tú tienes un doctor y yo una enfermera...»

I aportacions especials les que han fet al llarg de l'any una parelleta de fallers, Pedro i Glòria —Pere el Cerimoniós que li diu ella—, que passarien segur per culturetes (d'aquells que també posarien les mans en forma de reflexió triangulada). Frases i reflexions que no poden passar inadvertides:

- El dia de la presentació, per saber si anava amb retard o no, algú preguntà: «Ja ha sonat l'himne?» Quan escoltà això la meua fallera Cristina digué tota convençuda en un *arrebato* de sentiment valencianista: «A mi m'agrada molt l'himne!» Pedro va afegir: «A mi m'agrada fins que diu per ofrenar noves Glòries...» Home clar!
- I el dia de la *calçotà*, algú li preguntà a Pedro, «La quota què inclou?» Ell respongué: «Després de molts anys de pensar-ho, crec que és gratis tot el que acaba en 'à': plantà, nomenà, cremà, despertà, ofrena (à), la paella (à), torrà de la plantà... i es paga el que acaba en 'o', presentació, domiciliació...» i algú li digué: «Per tant, calçotà hauria de ser gratis?»

El polar de la consorte.

El pes de la cultura.

Mans de cultureta.

- En un passacarrer entre Josep Pau i Dr. Ferran quan semblava que no portàvem xaranga perquè ningú la sentia —la veritat és que bufar, bufaven poc—, Pedro comentà: «Esta charanga ha firmado el convenio de Kyoto de cuidado sonoro del medio ambiente (contaminación acústica cero) por eso no tocan, es un charanga muy respetuosa con el medioambiente». Al que Glòria li va dir: «Ya pareces el Punset de la Malva (el síndrome del cultureta se extiende)».
- I no podem oblidar-nos del que va viure esta parelleta el dia de la cavalcada multicolor. Tot començà al casal amb un... *xu-pi-to !, xu-pi-to*! (qui diu un, diu cinc) i continuà amb una barreja de beguda, una cerveseta, un cubata... i que acabà a sa casa amb unes tisores de cuina retallant peixos d'una disfressa que no paraven de moure's; i la vertadera llàstima és que tantes coses que es graven al mòbil, i això que seria digne de vore, no es va gravar. El que haguérem donat per haver vist eixe vídeo!

Peixets i xu-pi-tos...

Mireu si som una falla de culturetes, que les dones de La Malva no critiquen, tant sols comenten... per tant no fan crítiques sinó comentaris (fallers clar).

També hem de fer referència com no podria ser d'una altra manera, als PERSONATGES FIXES A L'ARTICLE, és a dir, els que han aparegut fins ara en tots els anteriors i que al pas que van apareixeran quasi segur a tots els propers: Chamare, Chompare, i el fill de Chamare i Chompare, *Chomfill* —com ell mateix es va batejar i és que la casta fallera es porta a la sang, sense dubte. Sou història viva de la Malva! I allí estic jo per a donar fe!

A la presentació dels xiquets i xiquetes l'exnúmero 1 entre ball i ball d'una discomòbil que si bé era per a xiquets, acabà sent per als pares i mares dels xiquets, feia apunts de política fallera (comentaris fallers de política que no de política fallera de la roïna...), concretament em va dir: «*Quan arribe a casa vaig a buscar la foto que tinc amb Milagrosa Martínez* –l'expresidenta de les Corts Valencianes, exconsellera de Turisme i ara imputada i condemnada pel cas Fitur– *de quan com a President que era visitàrem les Corts Valencianes i la faré desaparéixer, que no saps mai en mans de qui pot acabar*... Tot perquè divendres anterior havia eixit la sentència que condemnava la Milagrosa —la Perla, com li diuen els seus companys del PP— pel cas Fitur i el Gürtel, encara que després «milagrosament» es va salvar d'anar a la presó.

Més tard, amb dos cubates ja al cos i en el paper de Marc Anthony —segons ell mateix deia que se li pareixia—, li va demanar un dueto a Alejandro Sanz (el nostre Jeremías 1,1 de l'article de l'any passat).

Al dinar del primer dia de falles, José Carlos no es va canviar la roba perquè deia que el dinar era de gala, ja que dinàrem amb plat i dos copes (gran i xicoteta), cosa mai vista a la nostra falla fins a eixe moment i que ens va sorprendre a tots i agradar a molts. I en eixe mateix dinar, no sé si va ser més espontani que José Carlos I de La Malva s'alçara en peu per a proposar un brindis o que mig casal començara a cridar i victorejar-lo, si ho haguera preparat no li haguera eixit millor.

Com que l'afició per acariciar el cabet de José Antonio va en augment, encara que com ell va apuntar un dia, no totes les mans fan el mateix efecte, veritat és, hi ha mans i mans que pareixen... ell mateix va proposar fer una aplicació per al mòbil anomenada

JoseAn Toc-cap, i com va dir ell: «Para tocarme la cabeza tendréis que haberla descargado antes».

En un altre moment, Fran (Fran-rinetes) li va dir: «Dos cosas que José Antonio dice que no saben donde están: la cápsula del tiempo, y su p... pajarito». Ho deixarem així que pot haver roba estesa i a més, quan es llija, potser que siga horari infantil.

Els PERSONATGES DE TEMPORADA, que passaven per allí prop del qui escriu i que han tingut moltes i molt bones aportacions.

Tornant al dinar de la presentació infantil, que com veieu donà per a molt, després d'haver demanat vi blanc i el cambrer haver-me dit que no, quan la majoria de la resta de taules sí en tenia (de fet jo ja ho havia donat per perdut, millor així vaig pensar, una excusa per no beure alcohol que després cal conduir i és diumenge i demà treballem), però el meu cunyat Justo li'n tornà a demanar al cambrer que li tornà a dir que no, i el meu cunyat —que és molt tranquil fins que veu una injustícia— li va dir: «Je, tio, ens has dit no, no i no a tot» (cal dir que abans ja ens havia dit que no a portar-nos unes cerveses només arribar a la taula) i li va afegir: «A mi me la pela el teu no!» La reacció del cambrer va ser d'enfadar-se (es veu que no li agradà que el meu cunyat li la pelara). A la fi ens portà la botella de vi, i feren les paus (com diu al conte, *fueron felices y comieron perdices*). I el meu cunyat digué una frase amb la qual desgraciadament té molta raó: «Moltes vegades o alces la veu, t'enfades i eres una miqueta maleducat, o no te fan cas...». Llàstima que la nostra societat funcione amb estes normes i costums. I clar, després d'este incident, a la taula tot passava perquè li la pelara el meu cunyat. A vore qui li deia que no li la pelara, i si algú volia alguna coseta: «Justo pela-te-la i demana-ho!».

Ja a l'esmorzar del dia de la *plantà* —que, per cert, no va haver i l'haguérem d'improvisar al cuatrovientos—, Chatia, la tia de Chamare, em va dir: «Tu que ho apuntes tot, que quede constància que al año dos mil diesisiete de la falla La Malva de Alsira, se deside no haser buñuelos» (ho va dir en castellà perquè ho entenguérem tots, creències que costaran molt de canviar o inclús que al pas que anem no canviaran mai...). I va afegir: «Entonces per a què me fiquen de bunyolera al llibret, si no faran bunyols?» I el tocaio (sense ser cassaler este any) que es veu que tenia un grapat de carabasses i no sabia què fer amb elles, li les va oferir tres o quatre vegades. Al que Toniquín li va respondre: «Però que no t'ha dit que no es faran bunyols a la falla hui!»

«Dos és plural, parlant de mamelles!» —venia dient Marta, la dona de David, el monitor de Ricard del tenis; com per a discutir-li-ho! No seré jo! (I com que em va donar el vist-i-plau, anotat i al llibre).

Com que la gent m'informava de coses que passaven, perquè les apuntara, algú em va recomanar: «El tema se t'escapa de les mans, hauràs de fer corresponsalies»; i així apareix este grup de PERSONATGES CORRESPONSALS FALLERS, que venien a contar-me el que havien dit altres...

Un d'ells és el corresponsal d'Anna —un dels fixes ja a este article— que un dia em diu: «Allà un li ha dit a un altre: 'Tú lo que tienes es elefantismo'», sense jo dir-li res, ni saber de què ni de què no; però ell es reia ben a gust, ell sabrà perquè, si vol contar-ho que faça un article, no?

El corresponsal exnúmero 1, el dia de la *cremà*, s'arrima on estava jo, amb cara d'informar-me d'alguna cosa i li pregunte: «Alguna frase?... frase?...» «Hi ha més frases que bocadillos... jo, mira, un bocata per a tres».

El corresponsal Tocaio, en la *despertà* del dia de Sant Josep, s'arrima i em diu que Alberto Furtapruneres estava dient: «Fills de putes, si esteu tirant coets per a fer ruido no es fiqueu tapons a les orelles, no?»

I en un altre moment, Pilar em va contar que el primer dia de passacarrers, en anar a vore els xiquets davant, es va trobar amb Salva, l'altre Salva i Ricardo (el seu) que estaven dirigint els infantils, i els va dir: «Com haveu baixat!... de President i Vicepresidents que volíeu ser l'any passat, ara a delegats d'infantils... i sense decidir ni per on anem...».

Un altre grup són els PERSONATGES QUE PARLEN SOBRE TEMES CLÀSSICS, com ara sobre qui serà president l'any vinent, el temps que farà a falles, si es paguen o no les consumicions, sobre el llibret, etc.

SOBRE QUI SERÀ PRESIDENT DE L'ANY QUE VE

L'exnúmero 1 li deia a Fran (Fran-rinetes): «Tu no pots ser president de la malva i saps per què?, perquè no vius al carrer O'Donell i adjacents,...que és cuna de molt bons presidents». Al que Fran li responia: «Què vols dir: que per a ser president he de llogar un pis al carrer O'Donell?» No sé en què quedà la cosa, però l'altre dia em va paréixer vore a Fran en la immobiliària!

Coronada ja la nova Fallera Major, discurs llegit, pleitesies fetes i himne cantat, i dins de la sala ja, em cridaren des d'una tauleta redoneta, on estaven dos expresidents i un que tots els anys diu que es presentarà, i em van preguntar: «Tu eres el 'porrero'?», cosa que em va sorprendre en primer terme per les moltes accepcions que pot tindre (des de la més facileta referint-se al que fuma porros, passant per altres més complexes com la de manporrero). Afortunadament, ells es referien al que feia porres —apostes— a la falla, menys mal! Quin *susto*! Apostem que el president de l'any que ve està ací ara?, la casa d'apostes —jo el porrero— acceptà com no l'aposta, però finalment ningú la va formalitzar.

I al mateix lloc, d'exnúmero 1 a futurible número 1: «Vols un consell?» «Digues... ara no és el moment! (de moment)».

SOBRE EL TEMPS QUE FARÀ A FALLES

El divendres de la *calçotà* (per cert, 2n divendres de quaresma), els comentaris de la cerveseta de l'entrada al casal es monopolitzaren al voltant d'un: «Algú havia llegit que marcava aigua per a falles», frase socorreguda que genera d'immediat un debat al seu voltant. Uns que si no seria per a tant i altres que si seria més que una gota freda; al que el meu benvolgut tocaio, en la seua línia, va afegir: «El tema que si ve aigua... pues la deixarem caure... veges què tenim que fer!» El debat, el de sempre: si plou és un desastre perquè deslluix la festa —cosa ben certa—, és que no pots fer res, què fas? et quedes al casal? Això pot ser un desequilibri econòmic per al casal!... i què fem?

Sobre si es pagarien o no les consumicions, si portaríem polsera, si...

Com que a La Malva estem tan mal acostumats i en esta falla ens queixem de tot, el primer diumenge de paelles a la falla, es va obrir el debat de si la beguda s'anava a pagar o no; i clar, donà per a molt.

Amb el *jaleo* de l'autobús transfòbic i el debat obert sobre la importància de recaptar 0,50 cèntims per cervesa, algú proposà posar en marxa un autobús Malva on la cervesa fora a 0,50 cèntims i els *xupitos* a 1 euro... amb el lema... que no t'enganyen!

Per la seua banda, José Cameo va proposar una màquina expenedora de cerveses i cassalles, que per cert portava eixa boina revolucionària i la insígnia de la Malva a mode d'estrel·la roja, pareixia el Xe Guevara de la Malva, com algú va dir... el Xé que Malva!

Javi el forner demanà la clau del wàter per 0,50 cèntims de dipòsit.

I a algú que sap molt de falles, li preguntaren: «Açò es paga hui?» I va respondre: «La setmana fallera, doble gratis, ahí no se paga res. La meua dona ha pagat la quota, per tant puc beure, el dubte seria fins a on arriba la quota? Com puja el nivell de les reflexions falleres en esta falla! És algo que per moments ens costa de controlar».

Amb este remor que es va muntar a la barra i el pagar o no pagar les consumicions, uns deien que sí s'havia pagat ja en exercicis anteriors, altres que mai, van sorgir tota classe de *xascarrillos* —alguns molt graciosos i altres amb molt poca gràcia— sobre el que a partir d'ara es pagaria o no a la falla, sent la frase més repetida. Xé, no doneu idees, que després voràs!

El dubte raonable de quan es pagà o no a anys anteriors va presidir tot el dinar, com no podia ser d'una altra manera...

REACCIONS AL LLIBRET

Al sopar de Malva-2 del febrer, amb el llibret acabadet de repartir eixe mateix dia al casal, alguns estàvem parlant de l'article, de les fotos i dels continguts, i Gabi, ocurrent com sempre, va dir: «Jo m'esperaré a vore la pel·lícula».«Això ho has llegit al llibret?» Al que el meu benvolgut Fernando Cortabarra va dir: «Això ho diu al llibret?» Amb cara de sorpresa i risa li contestà algú «què poc lliges el llibret!» I Gabi sempre atent i disposat a col·laborar amb la sàtira fallera afegia: «Jo m'espere a la pel·lícula», però este s'espera als capítols de la sèrie quan la passen *en la tele!*

Per cert, un encert d'este any les fotos del grup al meu article, la gent es veia allí i li agradava molt, però que molt, fins al punt que tots pensaven que les havia decidit jo: «Hi ha molta gent que ara te s'arrimarà perquè vol eixir al llibret», em van dir vàries vegades. Encara que prendre nota no sempre és fàcil, mireu si no un diumenge de paelles el que em va passar. Com que em vaig deixar boli i paper a casa, la segona part s'arregla fàcilment amb paper de mantell, però el tema del boli o la llapissera per a apuntar tot el que passava semblava que era ben complicat, en una falla amb tanta cultura, i no hi havia un boli per cap lloc. Finalment n'aparegué un, la xica de la barra em va dir que li'l tornara després que no en tenia un altre, al que u va dir: «Poseu-li un cordell com el que hi ha als bancs».

Kit faller de la plantà.

Tots a una veu.

El llibret necessita incorporar un repertori gràfic a conjunt amb el text, per a ser un *llibraco* 2.0 (Fran-rinetes).

I una benvolguda cultureta, a més de felicitar-me, em va dir que el meu article era una miqueta masclista, perquè sols eixien comentaris de coses que els havien passat als homes. «Dona, clar!!! Si són les meues vivències a la falla! Amb qui estic jo de normal? Vols eixir? Arrima't a mi!» (i efectivament este any no crec que m'ho diga, de fet ix fins i tot en les fotos).

I este any cal fer una apartat especial per als PERSONATGES NOVES PROMESES, que irrompen amb potència i amenacen amb quedar-se segur a properes edicions. Un grupet de joves que diuen que sempre estan a la barra perquè el seu lema és *El beber me llama*. Seran mamons! A vore si quan Adrià siga Guàrdia Civil —ai Senyor quin cas! amb tot el meu respecte al «cuerpo, al rey, al orden y a la ley»— i traga el seu tricornio, açò canvia.

De moment, el *futuro agente de la benemérita* li digué un dia a Glòria: «Eres la flor del magraner!». Un matí, a un passacarrers, quan aparegué amb el monyo arreplegat i un ramellet de flors al cap. Quedant-se més ample que llarg.

I esperant que fóra l'hora d'anar a canviar-nos per a l'ofrena —que com que eixim prou tard— la tertúlia fallera de la vesprada va donar molt de sí, conversa, copeta, altra conversa i altra copeta, i entre copeta i conversa Jaume es va adormir parlant i clar, la cerveseta que tenia a les mans a terra va anar. Tot una risa i els joves que estaven allí, que no són molt borts, no se'n passaren després molt amb ell! Que jo sàpiga perquè estava davant, els va enviar més de sis vegades a fer la mà! I efectivament li feren la mà! I ben feta que li la feren.

Després, ja a l'ofrena, a algú se li ocorregué ficar-se un *gorro* de «jinete español», els joves que ho veren no es rigueren molt! Adrià, que si el *jinete* devia tindre el certificat B2 de doma espanyola i ho demostrava fent exhibicions menejant la cameta, genoll amunt i peu enrere arrastrant-lo. Ángel, que ell més que de doma, és de Sodoma i Gomorra; i com que no són molt cabronets, li demanaren a la xaranga una dedicatòria... que no podia ser una altra que *El caballo camina* palante, *el caballo camina* patrás.

Desperdici tampoc té l'Andreu i la seua teoria, que a la falla hi ha dos doctors *calvo*: son tio que és doctor (en medicina) i calvo (de pèl) i jo que sóc doctor (en sociologia) i

Calvo (de cognom). I el dubte va sorgir per saber qui va ser abans doctor Calvo. I com no podia ser d'una altra manera, se n'anà a preguntar-li-ho.

I per a tancar, este any no hi ha moraleja, però sí dos tocs de romanticisme faller (i és que sempre hi ha per a un moment romàntic, encara que estiguem en falles). D'una banda el que poguérem llegir a una paret de Caputxins a una de les visites: «Lo que me queda por vivir, lo quiero vivir a tu lado». I d'altra, com que Leire, la filla de Noelia i Salva, es va passar totes les falles preguntant-me on estava Ricard, el meu fill, el primer amor juvenil té estes coses, pensàrem en formalitzar la relació organitzant un dinar, com bons valencians una paella, és clar. I pensàrem en com a la peli, que Noe i Salva serien los *padres de ella*, Cris i Jo los *padres de* él, Bea la fallera *consorte*, Glòria la de la Pamela i Ignacio, el retor (va proposar la seua dona).

ASSOCIACIÓ CULTURAL
FALLA PLAÇA MALVA

Acta del lliurament

PREMI MALVA 2017 AL MILLOR POEMA SATÍRIC D'UN LLIBRE DE FALLA

Reunit el jurat format per: Josep Antoni Fluixà, director de la Fundació Bromera i escriptor, Enric Lluch, escriptor, Jesús Peris Llorca, doctor en Filologia Hispànica, professor de la Universitat de València i President de l'ADEF i Verònica Pérez Lloret, filòloga, actua com a secretari sense vot, José Manuel Rubio Albentosa, coordinador cultural de l'Associació Cultural Falla Plaça de la Malva, el dia 16 de febrer de 2017, a les vint-i-una hores, decideixen atorgar els premis següents:

Finalistes:
Poema titulat: ***Cadàver pacificat***
Autor: Héctor Arnau
Comissió: Falles Populars i Combatives de València

Poema titulat: ***Qui paga, mana?***
Autor: Jesús Ignasi Moragues
Comissió: Falla Vilanova de Gandia

Poema titulat: ***Que arriba la UNESCO***
Autor: José Antonio Martínez Giner
Comissió: Falla Cambró de Tavernes de la Valldigna

Millor poema satíric d'un llibre de falla:
Poema titulat: ***El figura***
Autor: Francisco Fernàndez Ruiz
Comissió Fallera: Falla Verge de Sales de Sueca

El jurat vol destacar l'alta qualitat dels treballs presentats.
Així mateix, agrair a les nombroses falles que han participat dels diferents pobles com: Sagunt, València, Gandia, Cullera, Port de Sagunt, Silla, Torrent, Oliva, Tavernes de la Valldigna, Sueca, Xàtiva i Alzira.
Han participat 60 poemes.
I perquè així conste i als efectes oportuns, signe este certificat.

El secretari
José Manuel Rubio Albentosa

EL FIGURA

Francisco Fernàndez Ruiz
FALLA VERGE DE SALES DE SUECA

Anar de paella a l'hort,
al xalet, o a la caseta,
sempre és comboi i alegria,
encara que estem fent dieta.

El perill de la paella
no és ni l'oli ni la sal,
sol ser algun comensal
que es pensa que és tan perfecte
que a tot buscarà un defecte...
fins i tot al davantal.

Eixe personatge plom,
inútil i caradura,
jo el batejaré amb un nom
i eixe nom és: *El figura*.

El figura no fa un brot
i tampoc no sap cuinar,
ell no es lleva ni el seu got,
només fa que criticar.

Que si el *caldero* està tort...,
que si no està anivellat...,
que si l´oli és massa fort
o se´n va cap a un costat...

Fent-se el sabut, ell dirà:
Ix més bona amb 'costelleta'
o amb 'pato' de la 'tirà'...
i l'amo de la caseta
de manera molt discreta
l'enviarà a fer la mà.

Ell no es dóna per entés,
critica sense mesura:
que si el fetge està de més...,
que si hi ha poca verdura...
que si no fa gust de res
o que la carn està dura.

Recollons quina tortura!

Quan el caldo ja fa gust
amb l'arròs de la terreta,
El figura, com sabem,
seguirà fent la punyeta:
No li fiques 'avecrem'?
Xe fica una pastilleta...!

El cuiner, que està fart d'ell,
no tarda ni dos segons
en dir-li que el seu consell
se'l passarà pels..., Déu sap per on.

No li feu cas al *Figura*
perquè com és un cretí
si la paella ha eixit bona
dirà des de la poltrona:
Ha sigut gràcies a mi.

FINALISTA PREMI MALVA 2017 AL MILLOR POEMA SATÍRIC D'UN LLIBRE DE FALLA

QUE ARRIBA LA UNESCO

José Antonio Martínez Giner
FALLA CAMBRÓ DE TAVERNES DE LA VALLDIGNA

Ha arribat als meus oïts
que amb total seguretat
la UNESCO ens ha dit que sí,
i les Falles ha adoptat.

Ostres tu, quina notícia,
és com el retorn d'OT,
no hi ha forma més propícia
d'exportar *el caloret*.

Puig i Oltra la rebran
amb una enorme pancarta
com a aquells americans
de *Bienvenido Mister Marshall*.

Amb les Falleres Majors
tapadetes i arreglades
amb vestits fins als genolls,
més curt és de descarades.

"Cavallers, ja estem salvats,
quina emoció emocionada!"
Un president ha exclamat
amb la butxaca parada.

Vénen anys de benaurança
per als artistes fallers
que amb pressupostos a ultrança
faran mítics monuments.

Enguany el fum de la *cremà*
serà tan clar i ecològic,
que Greenpeace el declararà
apte per al consum propi.

Farem una *mascletà*
emesa per Canal Nou
que la UNESCO reobrirà
encara que ens coste un ou.

Ja no hi ha cap detractor
que puga odiar la nostra festa;
ni els coets, ni el soroll,
ni el tall de carrers molesta.

La ciutat immaculada,
i si un gos caga al carrer
la merda estarà perfumada
com la flor del taronger.

La UNESCO dóna tant la talla,
que l'església conscientment
ha dit que ara la cassalla
serà l'onzé manament.

I els polítics valencians,
per sant UNESCO beneït,
els diners ens tornaran:
són corruptes penedits.

FINALISTA PREMI MALVA 2017 AL MILLOR POEMA SATÍRIC D'UN LLIBRE DE FALLA

QUI PAGA, MANA?

Jesús Ignasi Moragues
FALLA VILANOVA DE GANDIA

Caminava pel jardí
del seu palau senyorial,
el gran Califa Imperial,
un bon dia pel matí.

Tenia el semblant seriós
doncs, de la zona de Llevant,
venien noves preocupants
i el problema era gros.

Aquell regne costaner,
abans fidel aliat,
se li havia rebel·lat
i havia perdut el poder.

Ximo, *El Peluquetes*,
conquerí la Generalitat,
arrabassant-los el setial
als seus amics de dretes.

En un acte satànic
i atemptant contra la fe,
signaren l'acord a tres
en el pacte del Botànic.

Tants anys de bonança,
en un tres i no-res,
ho deixà en un no-res
aquella estranya aliança.

Però el que més li fotia
i el corroïa per dins,
fou haver de cedir
la plaça de Gandia.

A ell! El Califa Major!
El gran Al-Rajoy el-Kabut
havia estat vençut
per un partit perdedor!

Maleïdes males persones!
I per acabar-ho d'arrodonir,
en lloc de Torró, el Visir,
manaven dues dones!

Ara que eren famosos
per tot el seu califat,
pel viure desenfrenat
i els projectes fastuosos!

On aniria a estiuar?
Ja no podria fer-ho!
I aquell famós cost zero,
qui l'hauria de pagar?

Ho pagarien ben car,
ja ho crec que sí.
Anava a fer-los patir
per tanta deslleialtat.

FINALISTA PREMI MALVA 2017 AL MILLOR POEMA SATÍRIC D'UN LLIBRE DE FALLA

CADÀVER PACIFICAT

Héctor Arnau
FALLES POPULARS I COMBATIVES DE VALÈNCIA

Trinquet dels Cavallers quatre McDonald's
la Nau Bailén Comèdies un funeral
Barques Trànsits en Llop una cassalla
dotze holandeses badallen en el Mercat

Sant Vicent Quart de fora una punteta
arruixes i t'ho torques en Serrans
Lope de Vega Hernán Cortés formatge feta
en Avellanes te les feies de mig pam

Juristes Samaniego llengua fangosa
Bonaire Rellotge Vell iogur gelat
Correus aigua de València ara gasosa
i la càmera del carrer la Llibertat

ja no passa ningú a la plaça del Carme?
una comissaria formidable al carrer de Dalt
quatre *uelos* japonesos miren un cable
el Blai Blanquita i els punkis del portal

Roters i Blanqueries la Llanterna
la Selva la Manola i tu pixant
fins al cep i sempre dins de la caverna
ja no queden ni moros ni estudiants

salsa BBQ dotze tipus de gintònic
fum de porro i dos negres alemanys
de tant de ball t'estàs quedant afònic
al carrer dels Drets ho fèiem al quart de bany

Soguers Navellos Temple i el de l'oli
les prostitutes del torn de l'Hospital
els catalanistes denuncien un espoli
l'arquitecte del terme gentrificat

Premi
Alzira
2017
al millor poema satíric
d'un llibre de falla

LLETRES
FALLERES

TRES
LERES

LLETRES
FALLERES

LLETRES

AMB LA LLENGUA FORA
Els dies de
plantà
sempre acabe
#amblallenguafora
de tant d'anar
amunt i avall
corrent de
plaça en plaça
@FallaLaMalva
Xavier Serra.
Malalt de Falles
ENS CONCEDEIXEN
SUPORTS AJUNTAMENT
UBICACIÓ: VOLTANTS
AUDITORI
LLUMINÓS A DOS CARES

#PRENLAPARAULA

Manolo Gil
Periodista

Segueix-me

La Quarantamaula festeja amb Freddy Krueger. Li diu t'estime i no *I love you*. El nostre imaginari és molt seu. Qüestió de caràcter.

Jose Rubio
Exregidor de Cultura de l'Ajuntament d'Alzira

Segueix-me

Una companya d'estudis em recorda que es compleixen quaranta anys des que finalitzàrem magisteri i recorde un dia, a l'estació cap a València, com una mare corregia a la seua filla: "mare me cae la sabata", i la mare li respon: "no nena se diu el zapato"... 40 anys després hem superat eixa etapa gràcies a l´ensenyament i normalització del valencià.

Andreu Valor
Cantautor

Segueix-me

Per viure. Simplement. Hi ha qui no entén que donar sentit als sentiments amb la paraula és el màxim al que pot aspirar una llengua. Respecta'm. Estima'm.

Ina Martí
Cantant

Segueix-me

Estime aquesta llengua i encara estic aprenent-la! I em sent orgullosa de contribuir amb la meua música a la seua difusió i conservació.

diccionari visual faller

12+1 paraules claus

per entendre una festa

Alfons Navarret
Poeta

Arribar a nàixer. Vet aquí el mot. La llibertat d'existir ens la dóna cada ombra fixada al full del diccionari vivent que hem arribat a ser.

P

Plantà

Acte de plantar les falles de Sant Josep.

A aquest acte també se'l coneix per 'Caos circulatori' o 'comença l'espectacle'.

Modelat

Resultat de modelar.

És allò que passa quan es du a terme el nomenament, ja que es modela un nou exercici.

C

Composició

Art de disposar les figures, els colors o altres elements d'una obra d'art a fi d'aconseguir el millor efecte... Nosaltres l'efecte l'aconseguim amb les Setmanes Culturals i el Tro d'Avís.

E

Enginy

Inventiva, habilitat per a salvar dificultats, per a resoldre problemes, per a aconseguir o fer alguna cosa…

No hi ha major enginy que fer el llibre de la Malva cada any.

PREMI
2n

PREMIS

PREMI
2n

PREMI
2n

PREMIS

PREMI
2n

G

Gràcia

Allò que, en algú o alguna cosa, satisfà estèticament per la naturalitat, la facilitat o la fluïdesa, no per la força, la potència o la sublimitat. És una definició bona per als més menuts.

Originalitat

Que no se sembla als altres, que té alguna característica poc freqüent...

Els jóvens, quan la descobrisquen, seran els amos.

S

Sàtira

Composició en vers o en prosa en la qual se censura una conducta o es posa en ridícul una persona o una cosa. De vegades o quasi sempre, el ridícul el fem amb les disfresses... *Mae meua.*

Creativitat

Capacitat de crear és sempre no fer el mateix; és a dir, una cercavila amb banda de música i llançament de coets que recorre els carrers a primera hora del matí els dies de festa…

Quin malbaratament, ja que cadascú es posa l'alarma del mòbil.

Crítica

Acció o efecte de criticar.

Per a tal menester, es reuneix la gent amb finalitats culturals, religioses, recreatives o polítiques…; sí, senyor, tot menys fer faena.

P

Pintura

Descripció d'una persona o cosa per mitjà de les paraules;

per tant, és difícil de descriure un passacarrer, s'ha de sentir.

R

Risc

Perill més o menys probable al qual està exposat algú o alguna cosa i si no que li ho diguen als cuiners de la falla.

Acabat

Complet, perfecte, que té tot el que cal.
Una obra acabada, és a dir, allò que fa el faller
quan arriba al casal i el menjar està ja a punt.

C

Cremà

Acte festiu de cremar la falla la nit de Sant Josep que fa que entre l'aigua dels bombers i les llàgrimes de les falleres, els carrers es posen perduts.

PUNTS DE LECTURA:
DEMANAR 10.000 UNITATS
Natura Colomer. Professora
A les #Falles2018 difon el nostre #València explicant
a les amigues i família els versos del monument amb
paraules semblants!! #ReptaLlengua

#PRENLAPARAULA

Antonio Martínez i Ferrer
Poeta

moments
omplir d'oceans
les mans de platja
que m'obris
omplir-me
d'arribades
al teu costat
segur que no m'esperes?
i jo amb fatiguetes per arribar!!

Manel Arcos
Editor d'Edicions del Sud

Segueix-me

Des del Sud de la veritat invicta, fem camí pam a pam, lletra a lletra, incombustiblement, sense parar de donar vida i de posar en moviment.

Mónica Ibáñez
Tècnica del MUMA

Segueix-me

El meu sentiment com a valenciana queda perfectament expressat en les paraules del meu amic Agustí Zacarés: "Llengua valenciana, llengua dels valencians, llengua d'erudits i poetes, de la literatura més gran, però també de diversió i de burla, d'humor i clam.
Llengua valenciana, llengua dels valencians, mamada en el bressol que cal amor conreat, llengua dels nostres pares i dels futurs valencians".

Edu Miquel Girbés

De bell nou amics els fulls de Tro d'Avís em permeten adreçar-me a tots vosaltres en aquesta salutació, la qual cosa faig de bon gust. Des de l'experiència que em dóna aquest segon any al davant de la falla, vos dic que, hem passat ja els mesos de rutina tradicional, aquells on l'activitat fallera no és tan intensa, però en pocs dies el casal i els nostres carrers entraran en plena ebullició, la tasca ja està feta i un any més la falla Plaça Malva trau al carrer la seua trentena edició del llibret de falla, en el qual com de costum tenim dipositades totes les esperances.

Al llarg d'aquestos últims mesos un seguit d'activitats culturals i festives, han anat dissenyant el calidoscopi de la Malva; setmana cultural, concursos, festes al casal... on es manté sobretot eixe clima perfecte de convivència i harmonia que s'estén en els nostres esperits, fins i tot a allò que passarà dins de la setmana fallera.

Vos dic que em sent molt orgullós de ser el primer responsable d'aquesta comissió que, amb el pas del temps s'ha guanyat un respecte i consideració dins del món faller de tota la comunitat. Això no és fruit de la casualitat, sinó del treball dels qui formeu la nostra família fallera, penseu que cadascú aporta en la seua mida la cota de participació dins del col·lectiu.

Des d'ací vull desitjar molta sort a Ariadna, la meua fallera major, persona molt arrelada familiarment a la Malva i que sé que viu amb molta intensitat cada moment de la festa, i estic convençut que de ben segur m'aportarà l'experiència necessària i junt a ella espere passar un any ple d'èxits.

L'altre record meu en esta salutació és per a Inés, eixa menuda però grandíssima Fallera que al costat d'Hugo estan vivint un any ple de màgia, fantasia i il·lusió. Espere que aquest any el guardeu en els vostres cors junt amb les vostres famílies i que allò que ens queda per passar ho graveu en la memòria per sempre.

A tota la gent de la Malva vull des d'ací fer-li una crida perquè gaudiu d'uns dies amb la intensitat que vos mereixeu. La Malva som tots i el treball de tot un any l'hem de fer nostre en la mesura que ens corresponga. Vos demane col·laboració i amb ganes, esforç i perseverança ho hem d'aconseguir, i per a això necessite la complicitat de cadascun de vosaltres.

Per tant, fallers, quan fullegeu aquest llibre estarem a dies, tal vegada a hores de les falles i el meu desig és que gaudiu de cada instant al carrer, al casal, ja que ara toquen moments de diversió, alegria, goig i molta festa.

En nom meu i en el de la meua directiva tinc el gust de convidar-vos a tots a què passeu a visitar els nostres monuments, si així ho feu podreu comprovar un any més, com per a la Malva, la falla, la sàtira i la crítica són les bases principals sobre les quals s'ha de sostenir esta festa.

Amics, salut i bones falles a tots.

president

Ariadna Cáceres Castillo

fallera major

Fallera de socarrel, com és palés:
clar i ras, la Festa és ella.
Naix el matí i ja ha promés
ser present fins la revetlla.

Son somriure en llum esclata,
els núvols fugen, avergonyits;
caliu que calfa i desbarata
la fredor dels dies arropits.

Anunciats en tots els escrits,
batec i sentiment fallers
que no poden cremar cap flama,
vencen i soterren els neguits.

I són veu que alt i clar proclama
ser hereus d'estirp de festers;
de dones de la més alta talla
que han regnat, i regnen, en la Falla.

Ariadna; de cap a peus emblema
d'este casal que hui engalana
ton cor que, Malva extrema,
batega en llengua valenciana.

De brutal bellesa i simpatia,
que t'atrapa i et deixa tremolant;
captiu d'eixos ulls teus d'alegria
el món t'admira al vore't desfilant.

Fallera Major, de la Malva senyera,
destí anhelant i desitjós
d'omplir-se d'esta manera
del teu cervell i del teu cos.

Com una onada de mar blava,
omplis de llum els dies i els anys.
Ja, sense saber-ho, Estellés et lloava:
«Seràs la clau que obre tots els panys».

Genaro Bixquert

2018

Ariadna

Ningú no pot dir, que jo sàpiga, que això del *karma* siga cert o una ximple grolleria sense trellat. Tampoc no es té constància que els astres facen i desfacen, segons quins capricis inabastables, de manera que tinguen un considerable pes específic a l'hora de conformar el destí de les persones. El cas és que esta criatura que enguany regna tot just al centre del territori malver, sembla vindre precedida d'una mena de conjura astral; com si totes les forces estel·lars hagueren fet una «quedada» per tal d'esbrinar el futur faller de la xiqueta.

Li ve de lluny; de fet es té constància gràfica que quan les falles eren en blanc i negre la família Castillo-Peris (evidentment, els elements dels Castillo i dels Peris fundadors de la saga encara no s'havien ajuntat per a perpetrar este despropòsit fester) ja feia tota classe de malifetes entre música i petards. Cal dir, per això, que els astres ho tenien fàcil a l'hora de decidir el futur social de la nouvinguda Ari: seria fallera, sí o sí.

…quan les falles eren en blanc i negre la seua família ja feia tota classe de malifetes entre música i petards

Es podria deixar un lloquet per al dubte; per si de cas les circumstàncies imprevisibles variaven els designis celestials; ja se sap: *la fuerza del destino,* haaaa, haaaa (nyas, ja m'ha eixit Mecano, sense voler) però… no. Esta xica no s'escapa, ni volent; que no és el cas. Entres en sa casa i ràpidament veus de què va el tema: marcs i quadrets per parets i mobles et recorden que el *fallerium tremens* regna en la llar; fallera per ací, fallera per allà, i qui no fallerege que se'n vaja a xxx xx xx. Mare, germana, cosines… totes amb les gales falleres presideixen les estances des de les seues imatges emmarcades i no et lleven l'ull de damunt. Ja de menuda, la hui protagonista, va assaborir això de ser fallera major, infantil en aquell cas, clar, no fóra cas que no li prenguera gustet a l'assumpte i li passara el «fallerío» de gairó. Però, mira, xica: li va agradar! Ui, no em digues; quina sorpresa!

I el que havia d'arribar ja ha arribat. La casa pates per amunt preparant l'esdeveniment; la màquina de cosir presidint el menjador, sempre a punt per acabar els vestits, complements i teles. Caixes de pintes, agulles de monyos i monyos amunt i avall, algun paperet-projecte de discurs que vol amagar-se i no deixa que el troben; el presentador del telediari que ha eixit vestit de saragüell, hui no, ha sigut una errada d'apreciació. És igual, tant se val: tot ben senzill i ben alegre, com cantava l'Ovidi. Ari, ja estàs embalada, res no et para: viu la Festa i que la Festa et visca a tu. Eres una fallera quatre per quatre; escampa eixa alegria de la qual estàs farcida i ho gaudirem tots.

Bona Falla i bon any! Que sigues feliç i que ho siguem tots amb tu; i que així siga, pels segles dels segles (ja m'ha eixit la vena de rector).

Poema a la Cort d'Honor

Brunes, rosses i castanyes,
blanques, pigoses i pèl-roges,
pells suaus, subtils i flonges,
sou de la Malva, sou falleres.

En els vostres cors pasdobles,
cançons, melodies i músiques,
coets, masclets, trons i carcasses,
i sempre al migdia, mascletades.

Falleres, sou falleres,
malveres, sou malveres.

I al compàs de la xaranga,
fent soroll armant mandanga,
la festa omplint-la de bullanga.
i sempre algú que s'arromanga.

Placeta la Malva,
casal en O'Donell,
festa a mansalva
i passió a flor de pell.

Per grans que siguen les falles,
mai deixaré de contemplar-vos,
sempre mirant les vostres rialles,
sempre amb un caminar airós.

Falleres, sou falleres,
malveres, sou malveres.

Miguel Ángel Martínez Tortosa

ANDREA
Albalat Lledó

SARA
Alemany Botella

LAIA
Araitoarro Pérez

ALBA
Arroyo Merinero

CARLA
Bernabeu Moll

NURIA
Blay Sayol

MARÍA JOSÉ
Bohigues Agustí

ARANTXA
Bohigues Parra

MERCEDES
Bohigues Valls

ANDREA
Boix Juan

ALICIA
Bou Pascual

MARÍA AMPARO
Buendía Pau

SUSI
Caballero Pellicer

YAIZA
Cáceres Castillo

RUTH
Camarena Peris

MARI ÁNGELES
Castillo Peris

CARMEN
Castillo Peris

MARÍA
Clari Marzal

COMENÇA EN VALENCIÀ.
És més fàcil canviar de parella que de llengua.
Lluís Roda
Poeta
EDICIÓ LIMITADA
BOSSES PELL

#PRENLAPARAULA

Yeray Calvo
Músic

Segueix-me

La llengua amb la qual es van anar coneixent mentre completaven amb parts de si mateixos els trossos per descobrir de l'altre.

Pilar Montalvà
Tècnica Regidoria d'Educació i Infància

Segueix-me

Com deia Joan Fuster: "Sóc tant si vull com si no vull, que sí que vull, valencià." Sentim, vivim, parlem.

Maria Calvo
Professora i escriptora

Segueix-me

Uses la teua llengua sense voluntat d'ofendre, qui no ho entenga és qui té el problema.

Vicent Climent
Professor de valencià

Segueix-me

Flama encesa, senyera que voleia, amatent sageta, herència compromesa, fita etèria, riquesa immensa la nostra llengua.

Salvador Bolufer
Poeta

Segueix-me

Que bonic sona el sonar, quan ressona amb veu fraterna la nostra llengua materna. I que estrany gruny el parlar d'aquell que la desgoverna.

CAROLINA
Escudero Garrigues

CHELO
Expósito Rodríguez

ISABEL
Gadea del Cura

SARA
Gadea del Cura

BEGOÑA
García Albelda

SANDRA
García Albelda

cort d'honor 2018

CARLA
García García

ELISABET
García García

LORENA
Giménez Serrano

GRACIA
Gimeno Almiñana

LORENA
Gimeno Almiñana

VIRGINIA
Giner Esteve

PAULA
González Caballero

SOFÍA
González Sangil

ALBA
Guillem Martí

BLANCA
Gurrea Arocas

PAULA
Hernández Castillo

TAMARA
Hernando Montalvá

MARTA
Herráiz Giménez

LOLES
Iborra Ballester

PILAR
Juan Zurano

BÁRBARA
Llopis Mazo

GEMMA
Llopis Tello

CLAUDIA
Llorca Rodríguez

CRISTINA
Llorens Furió

MARÍA JOSÉ
Llorens Furió

SHEILA
Madrid Expósito

MARI ÁNGELES
Martín Ugarte

SOFÍA
Martínez Miralles

SILVIA
Martínez Valls

MARTA
Mena Gallach

MARÍA
Mesto Lirio

PILAR
Mesto Lirio

PATRICIA
Mira Blanquer

ÁNGELA
Mondéjar Pérez

ANA
Montalvá Monsalve

MARÍA
Ortiz Sánchez

ISABEL
Palop Martí

MARÍA AMPARO
Parada Buendía

AINA
Parada Martorell

RUTH
Pellicer González

cort d'honor 2018

ISABEL
Pellicer Rubio

LAURA
Pérez Artés

MARI CARMEN
Pérez Gadea

ROSA MARÍA
Peris Part

MARI LLUCH
Ramírez Puerto

PILAR
Ramos García

LAURA
Roca Ibáñez

AINA
Romera Castillo

IRENE
Roses Escandell

CARLA
Roses Serra

MARTA
Roses Serra

MARINA
Sampedro Spitz

CARLA
Sanchis Castillo

CARMEN MARÍA
Sanchis Castillo

MARTA
Sanchis Castillo

MARÍA
Sanchis Fuster

MARI CARMEN
Sanfrancisco Vila

INMA
Soler Iborra

MAR
Soler Iborra

CAROLINA
Sotos Quirce

AINOA
Rovira Martínez

PATRICIA
Tarancón Albalat

cort d'honor 2018

MERCEDES
Valls Julio

SILVIA
Valls Julio

NOELIA
Varela Ferrer

NATALIA
Verdú Garés

ELENA
Vicioso Sangil

MARTA
Villalba Marco

Fotografies falleres:

Comissió

President
Eduardo Miquel Girbés

Fallera Major
Ariadna Cáceres Castillo

Vicepresidenta de Cultura
María Isabel Pellicer Rubio

Vicepresident de Festejos
Jaime Javier Bohigues Valls

Vicepresidenta Econòmica
Rosa María Peris Part

Vicepresident d'Activitats Diverses
Enrique Furió Orba

Vicepresident de Casal
Pedro Javier López Llopis

Secretària
Tamara Hernando Montalvà

Delegada de Secretaria
Marta Mena Gallach

Tresorera
Yaiza Cáceres Castillo

Comptadora
Eva Fuster Albentosa

Delegada de Loteries
Estefanía Benedito Giménez

Delegats de Cultura i Llibret
José Manuel Rubio Albentosa
Miguel Ángel Martínez Tortosa

Delegades de Festejos
Ruth Pellicer González
Roxana Oliver Hernández

Delegades d'Infantils
Marta Blasco Espí
Rosa Mª Martín Campanero

Delegada de Recompenses
Ana María Montalvà Monsalve

Delegat d'Esports
Daniel Hernando Montalvà

Delegades de Cadets
Silvia Martínez Valls
María Sanchis Fuster

Directiu JLF
Jaume Bohigues Agustí

Delegats JLF
David Llorca Ríos
José Parada Martínez
Carlos González Martínez

Delegats Relacions Públiques i Premsa
Enrique Furió Orba
Miguel Ángel Martínez Tortosa

Delegats de Xaranga
Miguel Ángel Martínez Valls
Aina Romera Castillo

Delegats de Pirotècnia i Cremà
Francisco Javier Sanchis Doménech
José Antonio Cameo Garrigues
José Pastor Martínez

Delegades de Falleres
María Amparo Parada Buendía
María Amparo Buendía Pau

Delegades de Protocol
Mercedes Valls Julio
Mercedes Bohigues Valls

Delegades de Replega
María José Bohigues Agustí
María Asunción Caballero Pellicer

Delegats de Casal
Alberto López LLopis
Carla Sanchis Castillo
Marta Sanchis Castillo
Carlos Berenguer Doblas
David Fisac Monje
Antonio Ripoll Asensio
Antonio Huertas Soler
Víctor García Muñoz
Iván Hernández Sala

Bunyoleres
Antonia Bohigues Peris
María Ángeles Pla García

Delegats de Pasdobles
Gemma LLopis Tello
Ángel Tello Casterá

Delegats d'Activitats Diverses
Jerónimo Vélez Algaba
José Luis Bono Blay
Vicente Roses Fayos
Francisco Javier Lázaro Ortiz
Francisco Santamaría Lorja

Delegats del Monument
Carlos González Martínez
José Carlos Giménez Gromaz

Delegada d'Activitats Infantils
Begoña García Albelda

Jurats de Monuments
José Manuel Rubio Albentosa
David Llorca Ríos
Marta Blasco Espí

Vocals

Andrea Albalat Lledó
Alicia Albelda Pérez
Mercedes Albelda Talens
Rosa Alemany Botella
Sara Alemany Botella
Noemí Alfonso Sanfrancisco
Francisco Alfonso Vivas
Lorena Andrés Serrano
Aitor Antón Fernández de Gorostiza
Laia Araitoarro Pérez
Alba Arroyo Merinero
Darío Asensio Vegas
Susana Ávila Martín
Ana Ballester Martínez
Belén Ballester Martínez
Carla Bernabeu Moll
Genaro Bixquert Santos
Nuria Blay Sayol
Arantxa Bohigues Parra
Alejandro Boix Juan
Andrea Boix Juan
Ricardo Boluda Sarrión
Encarna Bono Martínez
Manuela Borrull Castro
Ricardo Borrull Castro
Adrián Boscà Montesinos
Alicia Bou Pascual
Jesús Brines Escandell
Salvador Caballero Pellicer
Raül Calabuig Suñer
Fernando Calderón Cerdeño
Ricardo Calvo Palomares
Ruth Camarena Peris
Xavi Cantera Cucarella
José Manuel Cardona Aviñó
José Miguel Carreres Mesto
Justo Carrió Badenes
Nuria Casasús Torremocha
Arnau Castillo González
Antonia Castillo Peris
Carmen Castillo Peris
María Ángeles Castillo Peris
Raúl Castillo Peris
Miguel Clari March
María Clari Marzal
Bernat Colomer Ausina
Borja Cortabarra Dalmau
Fernando Cortabarra Fernández
Marián Cortabarra Fernández
Yasmina Crespo Pastor
Francisco Cuenca Ponts
Marta Cuñat Roldán
Gema Dalmau Pérez
Silvia Dalmau Pérez
Marc De Gracia Vercher
Noelia De la Concepción Bodí
Francisco Domínguez Utrero
Vicente Escolá Santamaria
Mariano Escudero Candel
Carolina Escudero Garrigues
Arnau España Cuenca
Chelo Expósito Rodríguez
Cèsar Fàbregues Roses
Ivonne Ferrandis Oliver
Ariana Fiarni Requena
José Manuel Folgado Dinaro
María José Fontana Vila
Isabel Gadea Del Cura
Sara Gadea Del Cura
Ana María Gandía Domínguez
Daniel Gandía Vila
Sandra García Albelda
Leticia García Calafat
Jorge García Calatayud
Carla García García
Elisabeth García García
Luis García Mollar
María Ángeles García Pérez
José Vicente García Sanchis
Alberto García Sifre
María García Sfre
Pablo Garrigues López
Ana Garrigues Marín
Pilar Garrigues Pamplona
Alexandra Gil Casterá
Carlos Giménez Bohigues
Daniel Giménez Bohigues
Lorena Giménez Serrano
Gracia Gimeno Almiñana
Lorena Gimeno Almiñana
Virginia Giner Esteve
María Victoria Gomis Blasco
Paula González Caballero
Ángel González Jiménez
Sofía González Sangil
María Gregori Ortega
Alba Guillem Martín
Pedro Guillem Piera
Blanca Gurrea Arocas
Paula Hernández Castillo
Luis Manuel Hernando Carrasco
Marta Herráiz Giménez
Pedro Huerta Martínez
Loles Iborra Ballester
Alejandro Iñigo Vila
Salvador Juan Mira
Pilar Juan Zurano
Mercedes Julio Boquera
Ana Justo Molina
Ladislao Lancero Soler
Mari Lluch Laudes Alfonso
Daniel Lencina Calatayud
Bárbara Llopis Mazo
Isaac López Granero
José Antonio López Valverde
Adrià Lorenzo Rosell
Ramón Llopis Ferrer
Claudia Llorca Rodríguez
Cristina Llorens Furió
María José Llorens Furió
José Enrique Lluch Lluch
Guillem Machirant Bataller
Sheila Madrid Expósito
Marta Mansanet Fuertes
Ignacio Marchesi Alcober
Susana March Santamaría
María Teresa Mariner Vidal
Javi Martí Gómez
María Ángeles Martín Ugarte
Susana Martín Ugarte
Gloria Martínez Llombart
Arturo Martínez Marzo
Sofía Martínez Miralles
Salvador Martínez Palomino
Encarna Martínez Peris
Rafa Matoses Solaz
Manolo Martínez Soler

María Mesto Lirio
Pilar Mesto Lirio
Rosana Micó Llàcer
Patricia Mira Blanquer
Adrián Miralles Alonso
Pilar Molina Pérez
Ángela Mondéjar Pérez
Cintya Montalvà Arribas
Adrián Montalvá Costera
Gabriel Olmedo Hernández
Jesús Oró Antich
Víctor Ortega Sanjuan
María Ortiz Sánchez
Bernardo Palacios Quesada
María Palomares Català
Isabel Palop Martí
Sergio Parada Buendía
Aina Parada Martorell
Virginia Pardo Ortega
Isabel Pascual Pastor
Raquel Pastor Masià
Laura Pérez Artés
María Carmen Pérez Gadea
Carmen Peris Ferrús
Ausiàs Piera Boronat
Leticia Piquer Ortiz
Laura Piqueras López
Soraya Pous Albelda
María Lluch Ramírez Puerto

Sofía Ramón Alcolea
Pilar Ramos García
Alba Resa Añó
María Resa Añó
Laura Roca Ibáñez
Alba Román Ventura
Andreu Romera Castillo
Sergio Romero Giménez
Núria Rosell Montagud
Francisco Rosell Sanchis
Irene Roses Escandell
Adrià Roses Roig
Marta Roses Serra
Carla Roses Serra
Ainoa Rovira Martínez
María Isabel Rubio Albentosa
José Enrique Ruiz Valenciano
Marc Sáez Cortell
Empar Sáez González
Marina Sampedro Spitz
María del Mar Sánchez Alcaraz
Manuel Sánchez-Pastor Arroyo
Jeremías Sánchez Pérez
Beatriz Sanchis Aguilar
Carmen Sanchis Castillo
Carlos Sanchis Doménech
María Carmen Sanfrancisco Vila
María Teresa Santamaría Gregori
Enrique Santapau Bretó

Celeste Sarió Boluda
Noelia Sayol Sánchez
Andrea Sifres Arribas
Elisa Simó Carrasco
Inma Soler Iborra
Mar Soler Iborra
Pablo Soler Iborra
Bernardo Soler Monerri
José Manuel Soler Torró
Carolina Sotos Quirce
Nuria Sospedra Santamaría
Patricia Tarancón Albalat
María Torres Prades
Clara Tortosa Martínez
Adrián Ull Oriente
Jorge Valverde Albelda
Julián Valverde Rodríguez
Jorge Valverde Soler
Julio Vallá Villanueva
Pilar Vallés Chornet
Silvia Valls Julio
Javier Valls Julio
Noelia Varela Ferrer
Natalia Verdú Garés
Elena Vicioso Sangil
Héctor Vila Dolz
Marta Villalba Marco
Isabel Zanón Hernández
Patricia Zanón Hernández

Guardonats

FLAMA D'OR COL·LECTIVA

FLAMA D'OR I MURTA
María Isabel Pellicer Rubio
Francisco Alfonso Vivas
Salvador Caballero Pellicer

FLAMA D'OR
Alberto López Llopis
Francisco Javier Lázaro Ortiz
Rosa María Peris Part
Jesús Brines Escandell
Laura Pérez Artés
Elisabeth García García
Irene Roses Escandell

FLAMA D'ARGENT I MURTA
Ariadna Cáceres Castillo
Mercedes Bohigues Valls
Pilar Juan Zurano
Soraya Pous Albelda

FLAMA D'ARGENT
Salvador Martínez Palomina
Alba Samper Ballester
Alberto García Sifre
Vicente Escolá Santamaría
Chelo Expósito Rodríquez
Daniel Gandía Vila
Daniel Hernando Montalvá
Darío Asensio Vegas
Ladislao Lancero Soler
Sheila Madrid Expósito
Noelia De La Concepción Bodí
Gema Llopis Tello
Rosa María Martín Campanero
Rosa Alemany Botella
Aina Romera Castillo
Pilar Vallés Chornet
Virginia Pardo Ortega
Miguel Ángel Martínez Valls
Alfredo Giménez Soriano
Marta Herráiz Giménez
Encarna Bono Martínez

FLAMA DE COURE
Daniel Giménez Bohigues
Alba Arroyo Merinero
Noelia Sayol Sánchez
Víctor Javier García Muñoz
Alicia Bou Pascual
Carla García García
María Palomares Catalá
Gracia Gimeno Almiñana
Nuria Sospedra Santamaría
Lucía Botija López-Pintor
Elisa Simó Carrasco
Rosanna Micó Llácer
Marta Fuertes Mansanet

Premis

I Gala de la Cultura Fallera d'Alzira

La Junta Local Fallera d'Alzira ha creat enguany la I Gala de la Cultura Fallera. L'acte es va dur a terme el passat dissabte 16 de desembre, en el Gran Teatre. La Falla Plaça Malva va recollir reconeixements i premis, tant a títol col·lectiu com individual.

Els premis que s'han creat duen el nom de 'Pont de Ferro' i volen destacar i reconéixer l'activitat cultural del món de la nostra festa, tant en l'àmbit personal com col·lectiu.

Les Falleres Majors, presidents i delegats de Cultura de la falla van rebre el Pont de Ferro Col·lectiu 2017 a l'activitat cultural.

Per una altra part, Jose Manuel Rubio Albentosa i Miguel Ángel Martínez Tortosa, van ser distingits amb el Pont de Ferro individual a l'activitat fallera.

Però les bones notícies continuaven, ja que el gran amic Josep Antoni Fluixà va ser guardonat amb el Pont de Ferro individual a l'activitat cultural d'Alzira. També el nostre amic i col·laborador Aureliano Lairón, va rebre l'honorífic a la trajectòria cultural en les falles.

Així mateix, el faller de la comissió Enrique Furió Orba va ser el guanyador del Pont de Ferro a la millor obra literària de 2017.

Cal destacar també que la nostra Fallera Major Infantil, Inés Brines i Pellicer va ser la guanyadora del segon premi en el concurs de targetes nadalenques en la seua categoria, i el seu germà Jesús Brines i Pellicer, el tercer premi en el concurs de targetes nadalenques en la categoria dels més menuts.

Hem de felicitar-nos perquè la constància, dedicació i el bon quefer de les coses en els temes culturals ens deixen aquestes alegries.

Gràcies a Fina, pel seu treball fotogràfic en la gala.

Fotos Valcano-Tot Alzira Actualitat, Diari Digital
http://www.totalzira.com

MIGUEL ÁNGEL MARTÍNEZ TORTOSA

A un bon amic, a un excel·lent faller, a un gran mestre... Salvador Andrés i Pascual

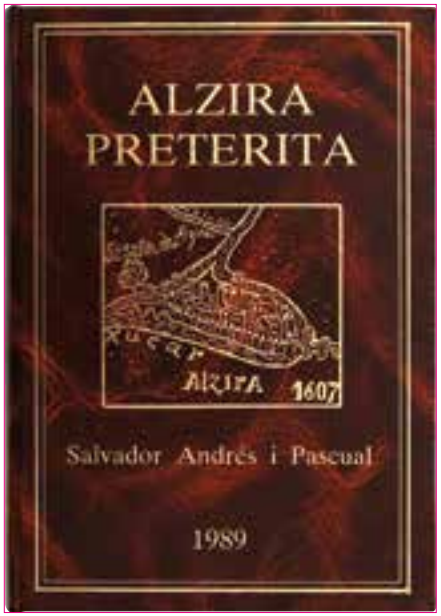
De ben nascut és ser agraït, esta frase feta pren la màxima expressió al parlar en aquest cas de Salvador Andrés i Pascual, persona vinculada a la Malva i concretament a José Manuel i a mi.

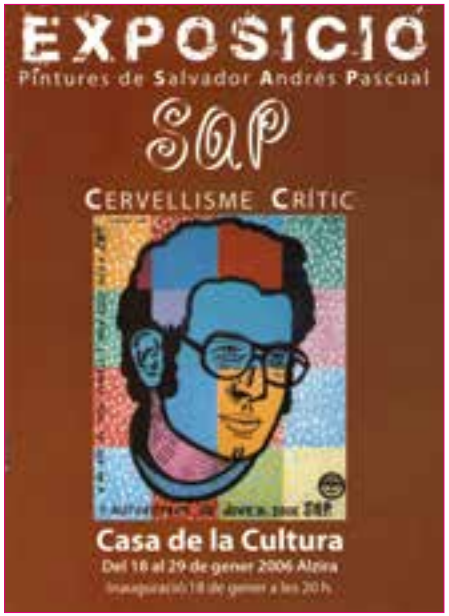
Salvador va ser un poeta i historiador alzireny que comptà amb un una prolífica obra, una persona amb una molt marcada vida cultural dins de la nostra ciutat. La seua major passió intel·lectual era la poesia, encara que va treballar altres terrenys artístics com la pintura, el dibuix, la prosa o la seua tasca com a historiador local. Per això ens ha deixat una extensa obra editada en exclusiva per les comissions falleres o les confraries.

Gràcies a este singular personatge alzireny coneixem millor el nostre passat, ja va ser capaç de traure a la llum treballs com, *Història de l'Arxiconfraria de Jesús Nazareno*, *Història de la Gallera* o recopilacions tan importants com *Poesia i poetes d'Alzira*, els quatre volums de *Alzirenys il·lustres*, o *Alzira pretèrita* entre altres.

Es va sentir sempre atret per les falles amb una vinculació molt forta cap a elles i va participar activament en la festa fallera: emissions falleres radiofòniques, col·laboracions literàries en pràcticament totes les comissions d'Alzira i algunes de València, l'edició de llibres com la *Història del la falla Camí Nou* o la seua obra més extensa en este sentit *100 anys de falles*, treball que va recopilar el centenari de les falles en la nostra ciutat.

Parlar de Salvador Andrés és parlar de saviesa en valencià, d'assossec en el llenguatge, d'un constant record en la seua memòria, de la comprovació real de qui fa més aquell qui vol que qui pot. Ell era una mena de llibre obert sense fulls, ordenat on els hi hagueren, les

Maria José Parra Segueix-r

Sentir-se valencià no és una qüestió de sang o d'herència genètica, sinó d'amor i afecció a parlar, escriure i llegir en valencià tothora.

seues prestatgeries mimaven el temps en carpetes. Res no hi havia com veure els seus manuscrits o aquell fulls escrits en la hispano olivetti amb un paper de calc per a guardar còpia. Conservava sigil·losament llibrets antics de falla, programes de mà i tot allò que simbolitzara el pas del temps. Segons ens ha contat la família, ell, es vanagloriava que dos xicots s'interessaren de manera tan ferma pels llibrets, la falla, la llengua i les tradicions.

Sense cap dubte Salvador va ser la font on anàrem a beure aquells dos joves que a finals dels anys 90 volíem fer per primera vegada un llibret, va ser com eixe mestre que ens donà les primeres classes magistrals. Sa casa estava sempre oberta per a nosaltres. Recorde perfectament l'aroma a llaurador que feia en obrir la porta de la seua vivenda. Sempre em preguntava com un home del camp podia fer poesia, ser escriptor, i saber tant del seu poble. Ens quedàvem bocabadats escoltant les seues històries.

Era com eixa formigueta que anava guardant anècdotes, paraules, lletres i fins i tot temps, perquè ell tenia també el temps guardat perfectament en el seu cap. Un bon dia li arribà el seu gran premi com va ser recopilar i elaborar el llibre del centenari de les falles d'Alzira, llibre de capçalera i consulta per a tots els qui ens tenim a bé considerar-nos bons fallers. Guardaré sempre en el meu cap la teua imatge dins de la caixa on fem l'últim viatge, amb el seu llibre esmentat damunt les mans. Salvador, era ben just que feres el camí amb ell. De veritat et dic allà on estigues, gràcies mestre, gràcies faller i gràcies amic per tot allò que ens ensenyares i donares a canvi de res. Un gran alzireny se n'ha anat, un gran faller ens ha deixat orfes de saviesa festera, el seu cap ha deixat de guardar temps, però la seua obra quedarà per sempre. Salvador Andrés i Pascual, va per tu.

MIGUEL ÁNGEL MARTÍNEZ TORTOSA

Jaume Bohigues Agustí, nou president de Junta Local Fallera

Enguany hi ha un fet molt significatiu dins de la nostra comissió fallera, la Falla Plaça Malva, després de 34 anys d'existència té l'honor per primera vegada en poder dir que un faller seu és el president de la Junta Local Fallera.

En nom de tota la comissió volem donar-li la més sincera enhorabona a Jaume Bohigues Agustí i com no desitjar-li que els èxits al capdavant de tan complicada institució l'acompanyen.

Jaume començà com a faller en la comissió de Colmenar, Reis Catòlics i Murta per a passar anys més tard a la Malva. En la nostra comissió sempre ha ostentat càrrecs de molta responsabilitat, fins i tot ser president en els anys 2003 i 2004.

És un treballador incansable, capaç de tirar-se al llom les tasques més dures que té una falla com són el casal i els festejos i ell ho ha fet i moltes vegades. La seua trajectòria en la Junta Local Fallera també ha estat sempre plena de càrrecs de molta responsabilitat.

Enguany li ha arribat el moment, després d'unes eleccions va resultar elegit per majoria, la qual cosa indica la gran confiança que han dipositat les falles d'Alzira en ell.

Jaume, en la Malva ens sentim orgullosos que ocupes aquest càrrec i com bé saps estem a la teua disposició.

#PRENLAPARAULA

Segueix-me

Elena Cívico
Periodista

T'estime #envalencià perquè el cos m'ho demana. Per vet-lar-te en la llarga nit del teu poble, pel tèrbol atzur de ser tres voltes rebel.

Segueix-me

Isidre Crespo
Professor i escriptor

La llengua silenciada, una violència vital.

Segueix-me

Pura Peris
Poetessa

Fes realitat els drets lingüístics, parla en la nostra llengua en qualsevol àmbit o circumstància, el valencià és vida, visquem en valencià!

Segueix-me

Manel Joan i Arinyó
Escriptor

Si us plau: el que la llengua ha unit que no ho separe l'home!

205 106 951 38

BÀNERS DE BASE TRIANGULAR
1 X 4 METRES
AMB LA LLENGUA FORA
Estima-la,
apassiona-t'hi,
domina-la,
fes-la teua,
escolta-la,
comunica-t'hi,
repassa-la,
difon-la,
fes-la sentir.
La nostra llengua!
Vicent Penya
Escriptor
LA FOTOGRAFIA RETALLADA EN LA PART INFERIOR FUNCIONA MOLT BÉ.
EL RESPONSABLE DEL DEPARTAMENT DE MITJANS ES POSA EN CONTACTE AMB L'AGENT DELS BÀNERS.

#PRENLAPARAULA

Maria Josep Escrivà
Poetessa
Segueix-me

La meua llengua va decidir un dia no donar més explicacions d'allò que fa: parlar. Des d'aleshores és una llengua més lliure i més contenta.

Pau Àlvarez
Il·lustrador i dissenyador gràfic
Segueix-me

#valencià, dels meus pares als meus fills.

Esther Villanueva
Actriu de doblatge
Segueix-me

Fugien de la guerra, de la fam, de la misèria. De terra castellana a l'Horta valenciana arribaren. Hi va créixer i enamorar-se. Va morir parlant valencià.

Josep Pérez
Ona Nua. Músic
Segueix-me

Tu i jo ens besem. Emprem la llengua. Tu i jo morirem. La llengua viurà per sempre. La llavor, en trobar terra, farà ombra; farà vida.

Hugo López Pérez

president infantil

El fet de poder dirigir-me en la salutació del llibre de la Malva és un fet que mai havia passat pel meu cap. Des de ben menut he gaudit la falla amb la intensitat i el regust que ho fem els menuts, ja se sap... jugar al casal, tirar coets, vestir-se amb la brusa i desfilar davant de la xaranga, però, mai m'havia parat a pensar en la responsabilitat que suposa ser el president de la comissió infantil.

Aquest fet és gràcies com no als meus pares, que han volgut que el seu fill tinguera un regal que durarà de moment un any i després quedarà per sempre en el record.

Estic vivint amb molta intensitat i de manera diferent aquest exercici faller, i ara, em toca el millor, la gran traca final de la festa.

Eixa alegria i il·lusió estic compartint-la amb la meua amiga Inés, la Fallera Major amb la qui he tingut la sort de coincidir aquest any. Des d'ací vull dir-li que espere estar a la mida d'un bon faller per a així representar a la Malva amb la dignitat que ella es mereix.

Vull animar a tots els membres de la comissió infantil a què es preparen bé per a la festa, vénen dies que en el calendari estan senyalats de color Malva i per tant hem de fer el possible perquè no s'escape el temps.

D'ací a no res tindrem els monuments al carrer, música, banderes, llums, soroll, casal i un any més, la nostra benvolguda placeta, s'omplirà de colors i de perfums. Vingueu, vingueu tots, feu d'ella vostra casa i no us penedireu.

Bones festes a tots.

Inés Brines Alicer

fallera major infantil

Em detinc en la tendra figura,
contemple extasiat i sense por
la teua dolçor de mel i pell bruna,
em rendisc a eixe dibuixat somriure.

Caic captiu amb la teua mirada,
veig en tu la suavitat del cotó-en-pèl,
aposte al tot o res per eixa fallera
sabent de segur que guanyaré.

Sóc conscient que la teua infantesa
germinarà en fruit un endemà ben prop,
perquè passen i passen els dies,
i cada vegada més fallera i més festera.

A poc a poc vas creixent,
com l'estel que ràpid se'n fuig,
a poc a poc vas brillant,
com la lluna que encén la nit.

Has començat a saber volar,
no et tanques mai dins la gàbia,
deixa que somnis i il·lusions
estenguen amples les seues ales.

I ara deixa'm dolça i sublim nineta
que mostre la meua admiració
a la fallera major de tota la xicalla,
a eixa xiqueta que pegarà foc a la falla
destinada a soltar una llagrimeta,
i que farà del seu regnat pura passió.

Miguel Ángel Martínez Tortosa

2018

Inés

Potser el títol més preuat que tinc és ser de la Malva. Vinc d'estirp fallera, vaig nàixer en el si d'una família festera i encara que és un tòpic, sóc fallera de naixement.

La placeta de la Malva per a mi és el centre neuràlgic de la meua infantesa. Són moltes les hores viscudes amb amics i amigues i clar, en arribar març, la meua placeta és vist de festa gran, penja bombetes i banderes per rebre la falla, el rebombori és fa present en cada minut. Quan els ninots comencen a envair la plaça, jo tremole d'il·lusió, el mecanisme es posa en marxa i ja no res em pot parar.

Aquest efecte, transmés per mare, ja que ella en 1994 va ser Fallera Major d'aquesta falla, el gaudisc des del primer dia que vaig tindre ús de raó. La Malva per a mi és el tot, el seu casal és el parc temàtic de la festa, jugar, menjar, beure, divertir-se i compartir amistat fan d'ell un lloc amb un encanteri molt especial.

La perruqueria de ma iaia és la caserna d'intendència de la falla i el meu germà Jesús i els meus cosins li donem el toc d'alegria a la casa.

Encara que sóc menuda, recorde perfectament com vivia mon iaio la festa.

M'enorgullisc al veure allò que fa mon tio José Manuel i la resta de components en el llibre i l'apartat cultural.

Com bé he dit, ma mare també sent el ferro i participa molt activament de la festa. Altre cantar és mon pare, ell faller sí, i prou, vostés ja m'entenen.

Espere ja amb ansietat veure imprés aquest llibre de falla, fullejar-lo i gaudir de tot allò que han preparat per a enguany. També anhele ja eixa setmana fallera, eixe viure a peu de casal, compartir amb la meua família aquest gran goig i il·lusió que tinc en aquest moment. Vull ja que comencen les falles, que el meu monument es plante al carrer, que la meua placeta trenque en alegria, que tots sentim el trontoll de les falles, i fins i tot, com ja ho sé, vull sentir eixes llàgrimes, un poc salades, esvarar-se per les meues galtes flonges i suaus en veure com, després que haja encés la traca, la carrera del foc inicie el seu camí trepidant i les flames acaronen cadascun dels raconets i ninots de la meua falla. La cendra serà el senyal que em dirà que hauré sigut feliç i que l'exercici faller estarà cisellat dins del meu cor per sempre.

Vull ja que comencen les falles,... que la meua placeta trenque en alegria

Poema per als xiquets i xiquetes de la falla

infantil

Somnie que sóc un mag
amb una vareta a la mà
i faig màgia *potàgia*,
de dins de la *txistera*
trac visions estranyes,
cançons em vénen al cap,
recordant com la infantesa
té sempre una banda sonora,
mire i mire i al mirar-vos veig:
la lluna, la pruna vestida de dol,
com no el Miquelet de la Seu,
i al Joan petit ballant amb el dit,
a Cento venint de ca la nóvia
a Amparito la filla del mestre,
als cent soldats de Napoleó,
a la perdiueta que pica i vola,
el capellà que ja no canta,
a Pepito plorant per la milotxa,
a Micalet Garcia xic treballador,
la xica del cantonet festejant,
el xic plorant per la seua trompa,
a Vicentet amb les figues i albercocs.
Però sobretot, en mirar-vos veig
allò que diu la cançó del meu mestre:
els vostres ulls de sucre,
manetes de quart de pam
baixant del castell de jocs i joguets
al nostre món ple de manies i de gent gran,
per tant, un desig, conjugueu innocència i festa
gaudiu d'un temps de goig i riure
viviu de la falla el millor que té, l'amistat.

Miguel Ángel Martínez Tortosa

FRANCISCO
Andújar Vélez

MARC
Andújar Vélez

JESÚS
Brines Pellicer

BLANCA
Caballero Ortiz

CLARA
Caballero Ortiz

CRISTINA
Calvo Llorens

RICARD
Calvo Llorens

ANDREA
Carrió Llorens

NURIA
Carrió Llorens

PAU
Castillo González

ÁLVARO
Domínguez Pous

PAULA
Domínguez Pous

IKER
Escolá Herraiz

"Noono xiquet... l'ha xafat un carret... i ara està coixet!"
El meu record de paraules més antic. Les cantava ma mare i les cantaré als néts.

Carles Vendrell Carbó
Psicòleg

SANDRA
Fábregues Roses

DAIRA
Fisac Cáceres

ANA
Garrigues Marín

NEREA
González Caballero

PAU
Huerta Martínez

FRANCISCO JAVIER
Lázaro Parada

SERGIO
Lázaro Parada

MARÍA JOSÉ
Lluch Bono

HUGO
López Mira

VALERIA
López Mira

HUGO
López Pérez

MARÍA
López Pérez

MIREIA
March Aguilar

ANDRÉS
Marchesi Sanchis

BELÉN
Marchesi Sanchis

MARCOS
Marchesi Sanchis

SARA
Marchesi Sanchis

MARC
Martínez Escudero

MARTINA
Miquel Llopis

TRIANA
Miquel Llopis

LAURA
Palau Vélez

CLAUDIA
Pastor Vélez

IAGO
Pastor Vélez

AROA
Rosell García

FRANCISCO JOSÉ
Rosell García

PABLO
Ruiz Gandía

DIEGO
Ruiz Gandía

BLANCA
Sánchez Giner

IRENE
Sánchez Giner

ALEJANDRA
Sanchis Fuster

ANA
Sancho Vallés

MARTA
Selfa Benedito

MARÍA
Selfa Benedito

MARINA
Soler Pérez

PAU
Tello Mena

JOAN
Valls Roses

NEUS
Valls Roses

CARMEN
Valverde Albelda

ADRIÁN
Valverde Pascual

JULIÁN
Valverde Pascual

ÁNGELA
Ull García

Fotografies xiquets i xiquetes:

Comissió infantil

President
Hugo López Pérez

Fallera Major
Inés Brines Pellicer

Delegats JLF
Adrián Gandía March
Francisco Javier Lázaro Parada

Vocals
Miquel Albelda Zanón
Martina Albelda Zanón
Andreu Albert Cortabarra
Marc Andújar Vélez
Francisco Andújar Vélez
Jesús Brines Pellicer
Blanca Caballero Ortiz
Clara Caballero Ortiz
Cristina Calvo Llorens
Ricard Calvo Llorens
Andrea Carrió Llorens
Núria Carrió Llorens
Pau Castillo González
Miquel Cayo Hervás
Aitana Cortabarra Dalmau
Álvaro Domínguez Pous
Paula Domínguez Pous
Álex Escolá Herraiz
Iker Escolá Herraiz
Sandra Fábregues Roses
Pau Santamaría Jorques
Daira Fisac Cáceres
Juan Fito Santamaría
Sara Fontana Mínguez
Sofía Fontana Mínguez
Anna Garrigues Marín
Nerea González Caballero
Pau Huerta Martínez
Adrián Juan Molina
Sergio Lázaro Parada
Hugo López Mira
Valeria López Mira
María López Pérez
María José LLuch Bono
Mireia March Aguilar
Andrés Marchesi Sanchis
Belén Marchesi Sanchis
Marcos Marchesi Sanchis
Sara Marchesi Sanchis
Leire Martínez de la Concepción
Héctor Martínez de la Concepción
Marc Martínez Escudero
Martina Miquel LLopis
Triana Miquel LLopis
Ángela Morcillo Domínguez
Martí Oriente Pellicer
Laura Palau Vélez
Claudia Pastor Vélez
Iago Pastor Vélez
Mireia Perelló Estrelles
Francisco José Rosell García
Aroa Rosell García
Pablo Ruiz Gandía
Diego Ruiz Gandía
Alejandra Sánchez Dalmau
Irene Sánchez Giner
Blanca Sánchez Giner
Víctor Sánchez-Pastor Jerez
Alejandra Sanchis Fuster
Ana Sancho Vallés
María Selfa Benedito
Marta Selfa Benedito
Marina Soler Pérez
Pau Tello Mena
Ángela Ull García
Carmen Valverde Albelda
Adrián Valverde Pascual
Julián Valverde Pascual
Joan Valls Roses
Neus Valls Roses

Guardonats infantils

IL·LUSTRACIÓ: **MARTA CUÑAT**

COET D'OR COL·LECTIU

COET D'OR
Triana Miquel Llopis
Nuria Carrió Llorens
María Selfa Benedito
Isabel Gadea Del Cura
Hugo López Pérez
Cristina Calvo Llorens
Belén Marchesi Sanchis
Alejandra Sanchis Fuster
Adrián Juan Molina

COET D'ARGENT
Sandra Fábregues Roses
Pau Castillo González
Marcos Marchesi Sanchis
Andrés Marchesi Sanchis
Diego Ruiz Gandía

Auto

Nomenament

SENSIBILITZACIÓ VIA CORREU ELECTRÒNIC
PREPARAR PNG PER A ENVIAR A TOTS AQUELLS AMICS DE LA FALLA A QUI ENS ADRECEM
AMB LA LLENGUA FORA
Sense una televisió, À punt, íntegrament en valencià, la nostra llengua està condemnada a la desaparició.
Xavi Pérez Juanes. Diari La Veu

#PRENLAPARAULA

Equip d'Alzira Ràdio Segueix-me

A Alzira Ràdio treballem amb la nostra llengua cada dia, la cuidem i t'ensenyem a estimar-la.
La nostra llengua està ben viva. Es parla a l'escola i també a l'oficina. Se sent al mercat, a la plaça i a la Casa de la Vila.

Julio Ramón Blasco Segueix-me
Director del Museu Valencià de la Festa

Amb l'extinció dels idiomes minva el ric ordit de la diversitat cultural, les tradicions i els records modalitats úniques de pensament i expressió. #Unesco

Pep Ferrer
Músic
Segueix-me

Sempre hi ha a qui li molesta que li mostres la llengua, encara que siga parlant.

Remei Pau Segueix-me
Presidenta del Grup de debat per la Igualtat d'Alzira

"Tens un parlar valencià molt bonic". Li van dir a Etna quan contava un cas de masclisme a l'aula. Quin goig sentir que l'estimen.

Amb la llengua fora

Falla Plaça Malva **Categoria Segona**
Artista **Toni Pérez Mena**
Poeta i explicació de la falla **Miguel Ángel Martínez Tortosa**
Correctora de textos **Maria Calvo Palomares**

«Amb la llengua fora»,
serà la nostra metàfora,
amb ella donarem tralla
en aquest lema de falla.

És enguany el tema escollit
i en la Malva, amb trellat,
intentarem traure el pit
en tot tipus d'activitat.

Aquest amb «la llengua fora»
volem que siga reivindicació
del parlar que, fóra com fóra,
pateix més d'una agressió.

Diuen que parlar castellà
és *«más fino y elegante»*,
açò afirma *«el papá, la mamá»*,
i molts que donen el *«cante»*.

Que si plurilingüisme,
que si més hores en anglés,
cal protegir del barbarisme
al valencià, i res més!

Lletres que parlen valencià

Set són les vocals
del nostre vocabulari,
eixe que usem a diari
i que tirarem a poals.

Per tant en aquest monument
eixiran una pluja de vocals
i vull que tinguen tots present
que algú se les passarà pels engonals.

Així que no serà, ni és casual,
que per culpa d'alguna vocal,
més d'un polític d'entitat
puga eixir un poc esguitat.

A, È, É, I, Ò,Ó i U,
set hi ha en el vocabulari,
i com no ho discutix ningú
nosaltres les gastem a diari.

El remat central de la falla
i si la memòria no em falla
du la lletra A, d'Ajuntament,
i l'O d'oposició, naturalment.

Dos muses rematant amb gràcia
representen govern i oposició,
i a pesar de la seua contumàcia,
al criticar-los sempre tenim raó.

Una vicealcaldessa exuberant
amb la seua banda coronada,
ella mateixa se l'ha ficada
i als fallers està cabdellant.

Regidora suprema del comerç
tot el seu temps està esmerç
en tindre cura del patrimoni
i fer un pacte amb el dimoni.

També és qui mana en falles
en tot tipus de festes i saraus
està immersa en mil baralles
amb els de taronja i els blaus.

L'altra musa és l'oposició,
dama vinguda a menys,
que lluita ara en els Plens,
per tornar a ser el bastió.

Els Populars i Ciudatans,
hauran de fer-se manyans
i obrir la ciutat amb «La Clau»
i no seguir fent el babau.

Ara al tren volen pujar
nou partits per a jugar
entre altres, «Som Valencians»,
i «Demòcrates Valencians».

El cavall també està present,
amb la seua A d'Ajuntament,
una peça sempre fonamental
en tot l'entramat municipal.

El cavall mana de la partida,
en aquest joc apassionant,
hi ha regidor amb veu cantant
i altres que canten d'oïda.

Aquest cavall botarà el tauler
entrant en una dura batalla
per evitar ser ninot de palla
i tindre sempre un bon paper.

Hi ha cavalls que boten
per autèntic Compromís,
altres juguen a ser cap de llista
i voten al partit socialista.

Cavalls esperant l'ocasió,
serens sense fer estampida,
entrant tranquils en acció,
són els d'Esquerra Unida.

Hi ha cavalls populars
per a passejar en calessa,
que han passat per fangars,
i ara volen córrer de pressa.

Cara avall de les eleccions
s'han ficat a jugar a escacs
per poder omplir els sacs
en una partida sense raons.

Les fitxes, torres, cavalls i alfils
barallant-se per les posicions
i reis, reines passant els fils
per apegar-se en els *cartelons*.

Ja els queda menys temps,
amb la llengua fora i amb confusió,
com en un entravessat passatemps,
juguen a trobar la millor solució.

El valencià mentrestant
és el gran menyspreat,
uns i altres sempre asclant
i mostrant el seu apostolat.

En aquesta partida d'escacs,
hi ha qui juga amb doble intenció,
u es deixa matar més d'un peó
i diu que els seus són uns cracs.

Comença la partida amb alguna parida

Torre

La torre és el bastió aparent,
que els polítics volen utilitzar,
per poder la partida guanyar,
i així continuar en el seient.

Esperem que esta torre
no siga la de la Murta,
que gran perill corre
i que la reparació siga curta.

És també la Torre de Babel,
cadascú dient el que vol
cadascú llançant el seu bel
i amagant-se com un caragol.

Peó

El peó l'ha aprofitat el regidor,
per a gastar un culet de pintura,
demane que estigueu a l'altura
de la crítica que faig del color.

Hi ha un home molt gran i actiu,
tant pel tamany com pels fets,
que va comprar alguns poalets
de color roig intens i corporatiu.

Primer començà amb les baranes,
després les boles de les places,
i ara el Pont de Ferro ha pintat,
perquè puga passar a la posteritat.

En un tres i no res voreu pintat
a les Germanetes i a Sant Bernat
el Monasteri de la Murta, la *Menina*
i fins la façana de Santa Caterina.

No sols pinta de roig,
ell gasta tota la paleta,
és per a tornar-se boig
quan veus la desfeta.

Maseters de tots els colors,
omplin Alzira molt subtil,
amb amor pinten els pintors,
i ell és fa fotos amb el mòbil.

Banc pintat en vers i prosa
amb l'Arc de Sant Martí,
altres pintats de color rosa,
pareix l'avinguda del colorí.

Ara també u de color roig,
declara el regidor amb goig,
i un altre de color morat
que els pintors han pintat.

Cada banquet té el seu dia,
cada dia té el seu banquet,
i en aquest cas molt concret
cada banc té una fotografia.

Una fotografia feta puntual
i en la qual apareix el regidor,
el banc? Quasi dóna igual,
el que importa és el benefactor.

Diu que ho demanen els veïns,
no acabarà amb els colors,
i així en veu de clamors,
farà una Alzira de colorins.

Inventant coses es queda a soles,
ara protectors per a les faroles,
perquè els gossos no pixen
i així els veïns no es queixen.

Passat i present d'un aniversari

Iaio i néta són conductors,
de la trama del monument,
i intentaran tindre els seus favors,
per això ficaran llenya de valent.

La néta diu, com es pot aconseguir
fer trenta anys consecutius de llibret?
i el iaio contesta, això és fàcil de dir
quan el treball es fa a gust i ben fet.

En la Malva, de manera triomfal,
hem convertit un Tro d'Avís,
en un digne artefacte cultural
que cada any fica mel en el llavis.

En aquest verset faig un incís;
és un orgull fet amb estima,
que cada any ens mou i anima,
i és sense soroll el Tro d'Avís.

Trenta anys calfant-se el cap
trenta anys de fer llibret de falla
i com allò que no es diu no se sap
dic que: hem dignificat la borumballa.

L'educació present en l'explicació

La xiqueta diu amb estupor
en hivern fa molta gelor
en l'estiu massa calor,
en escola, ni estufa ni ventilador.

Són temps difícils en l'educació,
col·legis públics o concertats,
on encara queda algun barracó
per culpa de projectes inacabats.

Altres problemes han sorgit,
bullying, assetjament en Internet,
i tant la xiqueta com el xiquet,
cauen en les garres d'algun malparit.

Els senyals en valencià... algú caurà

La policia està fins els engonals
ja que ha d'explicar contínuament,
quin és el bon procediment
per fer entendre els senyals.

Afirmen que en valencià no s'entenen,
i dic jo, de ben lluny o de ben prop,
un, cediu el pas o un STOP, és un stop,
tant per als qui passen o els qui frenen.

Els senyals no saben d'idiomes
passar, frenar, advertir, informar
prohibir, previndre o alertar,
i si te les botes no van en bromes.

Millorem l'ortografia fent cal·ligrafia

En els últims anys l'ortografia
no ha destacat en la nostra ciutat
per això cal ficar un poc de trellat,
per tal d'evitar cagades i tanta pífia.

Cal no fiar-se de correctors de broma
i tirar mà del bons professionals,
lingüistes que dominen les vocals,
consonants, en definitiva, tot l'idioma.

Ara en els diaris d'Internet,
hi ha un cas que es du premi,
el Levante, referent del gremi,
fa cagades per a llevar-se el barret.

Tot canvia, res canvia, mira el tren i la via

No canvia res, la Junta Local Fallera,
continua sent per definició viatgera,
per a lluir egos, vanitats i espolins,
i els qui critiquem sempre som roïns.

Despeses en viatges pel territori
es gasten en un tema obligatori,
després no hi ha mai bitllets
per a teatre, portades o llibrets.

Sogorb, Sagunt, Castelló, Borriana
Elx, Múrcia, Alacant o València,
en fi, fan allò que els ve en gana
i els fallers a tindre paciència.

El poder no és manar, és comunicar

Digitals, paper, ràdio i televisió,
el periodisme està molt present,
i cada dia vigila a l'Ajuntament
per fer d'altaveu de la comunicació.

L'oposició no comprén la situació,
perquè es paguen diners a mitjans
que no són d'ací, sinó catalans
i als que diuen tenen molta admiració.

La massa social dispara en trabuc,
per tal motiu el nostre Ajuntament
intenta calmar eixe gran atreviment
ficant les notícies al seu Facebook.

És un home gran o un gran home?

En l'era de la comunicació
Fernando Pascual destaca
perquè cada dia ataca
dient que ha fet en el guió.

Polític com ell no hi ha cap
fent ús del seu WhatsApp,
traient de la regidoria el fruit
per a vanaglòria del seu partit.

Fa pública cada dia l'agenda
que mou de manera inquieta
de matí, a les obres traient renda
i de vesprada, visita a l'Alquerieta.

Jugant jugant, a més d'u fotran

Un Tripartit fort o feble?

Hi ha un rei amo de la partida,
un rei que regna al seu paradís,
un rei que si molt és descuida
perdrà del poble el 'Compromís'.

Diego Gómez, ha pegat el crit,
perquè ha començat precampanya,
encara que allí cada u s' apanya,
volent tots manar en el Tripartit.

Té un compromís ferm amb el ciudatà,
guanyar la clau amb un gest simbòlic
encara que s'ha vist en algun embolic
de banderes, himne i alguna *espantà*.

Isabel regna en l'ínsula 'Barataria'
encara que a ella bé li agradaria
llevar allò de vice de la seua targeta
per a més d'u tapar-li la boqueta.

L'acusen de deixar de costat
el comerç en la nostra ciutat,
dient que a ella de veritat
li interessen Festes i s'ha acabat.

Albert Furió, amo de la pasta,
maneja el pressupost municipal,
encara que males passades li gasta,
la inexperiència i ser diana principal.

Diu que baixa els impostos,
l'oposició critica que ho fa *mal*,
ell, sense alçar la veu, ni fer tos,
al final, ens dóna a tots el regal.

Fernando, rei de la fotografia,
dient sempre on ha estat cada dia,
home cabal que parla i no calla,
i hui està en l'explicació de la falla.

Capaç d'entrar en multitud,
dur la Verge en la processó,
coneix bé l'administració,
fent del treball gran aptitud.

Sara, és com l'ama de casa,
escut principal de l'alcaldia,
i que els problemes transvasa
a la seua ben estimada policia.

Treballa com la qui més,
no li fa *ascos* a res de res,
posant tot el seu empeny,
i sempre amb molt de seny.

Ivan Martínez, peça clau
que fa governar al Tripartit,
famós per muntar algun cacau
encara que tots l'han beneït.

Du una regidoria molt potent,
la de la Promoció Econòmica,
i amb IDEA bé que escenifica,
el seu sou en l'Ajuntament.

Aida és qui més apareix
regidora amb ressorts
la qui ben tot el peix
en Cultura i Esports.

És molt enèrgica i visceral
amolla i diu allò que pensa
per davant sempre la creença
i a qui no li agrade, al bancal.

Pepe Grau, rei de la clau de sol,
sempre amb el somriure hieràtic,
et diu bon dia molt diplomàtic,
amb ell, no saps mai si plou o fa sol.

Ell mana de l'Educació,
la seua llavor passarà,
per ser la millor expressió
d'una dolçor que avorrirà.

Carreres és amb drets,
el senyor dels arbrets,
capaç de plantar airós,
naps en Pérez Galdós.

L'anell verd és la quimera,
vol ombra i alguna llimera,
al final i com no dissimula,
passarem l'asfalt de mula.

Marina Mir no sabem si està,
potser que encara no ha vingut,
no sé si pel despatx s'acosta,
o tal vegada hi haja desaparegut.

El Serveis Socials van a soles,
hi ha ficat el pilot automàtic,
els funcionaris fan cabrioles
i tant sols han d'apretar un clic.

Onrubia participa d'aquest guió,
amb Modernització, Participació,
Règim Interior i Transparència,
massa faena per a poca presència.

Diu aquella dita popular
que, anar a missa i repicar,
és cosa renyida fa temps,
per això juga al passatemps.

Els guerrers ardents que no són de Moixent

Bastidas, està sempre massa absent
José Andrés, igual s'alça que està caient
Palacios, puja a l'Ouet constantment,
Lahuerta, critica el gasto de l'Ajuntament,
Montalvá, canya a la canya amb sentiment,
Chelo, li diuen que calle per ser massa ardent,
Rios, no sé mai si està enfadat o està content
De la Cámara, sense sotana, casa ritualment.

Els ciutadans amb partit

María José Llopis regna
i el seu caràcter impregna
en un partit que fa oposició,
anant cada dia de processó.

José Luis Ruiz té cirialot
per a anar a les processons,
darrere de Mª. José i al trot
ompli la bossa de garrofons.

Despedida

El final és l'acomiadament,
i em pose molt content,
perquè s'acaba l'atreviment,
d'escriure en vers, airosament.
És l'autèntic i únic moment,
de dir de cor i amb sentiment,
que, si els polítics de l'Ajuntament
s'han enfadat casualment,
que de veritat jo ho sent,
però els va en el sou l'ajusticiament
de la crítica fallera del monument.
No és per anar a contracorrent,
però ací, brossa que va creixent,
es talla a mida, adequadament,
i així expressar en present,
de vegades seriosament o còmicament,
que governar s'ha de fer cautelosament
i sempre amb molt de coneixement,
siguen d'Algemesí, Alzira o Carcaixent.
I ara sí des d'ací salude a tota la gent,
esperant que els agrade convenientment,
tant als de casa perquè són precisament,
els qui m'animen a fer l'embarbussament,
i als de fora esperant anar-los atraient,
a aquesta mena de show del contribuent,
per cert, sense cap tipus de pagament.
Espere que el jurat siga prou complaent,
en llegir aquesta explicació del monument.

Les festes parlen en valencià

Falla Infantil Plaça Malva **Categoria Segona**
Artistes **Miguel Ángel Royo i José María Baixauli**
Poeta i explicació de la falla **Miguel Ángel Martínez Tortosa**
Correctora textos **Maria Calvo Palomares**

Les festes omplin cada cantó
d'alegria festívola de la gent,
i ens fan reviure el sentiment
de poble, llengua i tradició.

Lúdiques, festives o paganes,
sempre tenim esperit i ganes
de gaudir molt joiosament,
dies de màgia en l'ambient.

Moros, cristians, patronals,
falles, del foc i les veïnals,
totes tenen la part més noble
totes tenen el parlar del poble.

Els valencians som divertits,
bromes i tòpics a banda,
quan hi ha comboi i amb crits
al carrer traiem la banda.

Sona la dolçaina i el tabal,
la celebració dóna igual,
el que cal sempre és celebrar,
i la música present per animar.

La cassalla s'ha apoderat
i fa perdre a molts el trellat,
en compte de fer-se els herois,
gaudiu de ple dels combois.

El timbal marca triomfal
la gran marxa de la ciutat,
i és quan sentim de veritat,
el crit de la festa principal.

València té un símbol preuat
és la volguda rata penada,
que a la gent tant agrada
per a orgull de tota la ciutat.

Aquest moro representa
una festa molt singular
amb música espectacular
i una molt rica vestimenta.

Molts pobles amb 'Entrades',
són batalles que no fan mal,
amb una lluita particular,
amb espases, i trabucades.

Les filades van desfilant,
l'esquadra l'obri el caporal
i cadascú es va agafant
per dur el ritme com cal.

Les capes son part de vestit
escuts, trabucs i espases,
tot per ficar bé les bases
d'una festa plena de colorit.

Fem una reflexió oberta,
un pensament en veu alta,
en qualsevol tipus de festa,
l'alcohol marca la ingesta.

El correfoc és una manifestació
de cultura popular valenciana,
on el foc pren part i amb raó
del sentir que el poble demana.

Les persones disfressades,
quasi sempre de dimoni,
celebren així ben abillades
que són Falles o Sant Antoni...

Desfilen pel poble corrent,
ballant i saltant fent fumerals
entre grans focs artificials,
esperant no hi haja cap accident.

Les Fogueres d'Alacant
també tenen el foc present
on la gent gaudix desfilant
i plantant el seu monument.

La Bellea somriu joiosa,
el foguerer sent l'orgull,
d'una festa molt jubilosa,
que a tot el món acull.

Festa celebrada en l'estiu,
cosina germana de les falles,
on la gent il·lusionada conviu
amb molt bon humor i rialles.

Aquesta part del monument,
l'hem adaptada amb sentiment,
a un indret que el cor ens furta,
és clar, el Monestir de la Murta.

La bonica torre dels Coloms,
destaca altiva entre l'arbratge
i haurem de fer-nos els ploms,
per mantenir-la en el paratge.

Abans es deia vall de 'Miracles',
crec que miracle serà si no cau,
per la deixadesa d'uns i altres,
per estar fent tant el babau.

La vestimenta valenciana
està plena de tradicions,
per això, el cos em demana
fer aquestes consideracions.

Agulleta i fil amb destresa,
fet amb estima i delicadesa,
unes mans que treballen
i unes sedes que emmirallen.

La subtilitat està molt present,
tan sols amb estima es pot fer,
i la feina de la indumentarista,
és la que a la fi queda a la vista.

Per a obtenir un bon resultat,
s'ha de tindre molt mal de cap,
passar moltes agulles de cap,
i al final vore treball acabat.

El Xúquer volen navegar
aquests dos enamorats,
tindran molt que cuidar
no encallar-se en arbrats.

Al fons veuen el pont roig,
es pensen que és un erro,
sempre han vist amb goig,
el gris del pont de ferro.

Les canoes en el riu estaven
en una caseta al seu costat,
però algun destrellatat
li pegà foc, el molestaven?

Fa temps que els xiquets
en el mateix riu nadaven
i a jocs d'aigua jugaven,
sense gastar-se quinzets.

Hui sembla que no sabem
per on para el nostre riu
i que ben bé seria un actiu
si de bell nou el retrobem.

Despedida

L'explicació s'ha acabat,
el tema d'enguany abordat,
ha quedat crec que explicat,
altra cosa serà que de bon grat
hàgem triat un tema encertat
o que a vostés els haja agradat.

Les nostres festes hem triat,
per a un monument encertat,
fet per dos artistes de trellat,
i on hem ensenyat i criticat,
les coses bones hem mostrat,
i les roïnes que han passat.

La falla, enguany m'ha agradat,
didàctica i crítica hem conjugat,
i els menuts tenen la possibilitat,
d'entendre el tema abordat,
en els cartells que hem posat
i que a la fi són la pura realitat.

Volem dir al poble i al veïnat,
que el nostre treball és aplicat,
insistent, actiu i molt perseverat,
no tenim damunt nostre cap deïtat,
sols la consciència d'haver treballat,
i que amb orgull ens han recompensat.

Espere veure'ls en la setmana fallera
visitant la nostra benvolguda placeta
i així comprovaran d'aquesta manera
allò que els he contat de la falleta.

Sí al valencià

Amb la llengua, desllenguats
ací en tenim a grapats.

Els hi ha qui l'entenen i no la parlen,
igual com fa el gos de la veïna.

Els hi ha qui la parlen, cosa fina
quan és la llengua viperina,
els que atempten de paraula o escriptura,
o els que amb tota la barra i cara dura
sobre l'abast d'una llengua que ells mai parlen,
emprant gran violència i colps de puny,
el nou d'octubre colpejaren
als vinguts de prop, com als de lluny.

La llengua és de qui la parla,
llengua del carrer, dansa que es balla
en cada mot de qui demana,
en cadascú que diu bon dia,
en qui festeja, en qui treballa
fent-la sempre seua, clara i viva.

Intercalem-li al dolor la "ç" trencada
i en lloc de dolor hi haurà dolçor,
que ens convé a muntó i no és cap favada
amb tantes banderetes als balcons.

Ahir, ara, per sempre, hui i demà
lluitem pel nostre dret a ésser i estar.
I sempre en positiu, amb dignitat
diguem des d'ací SÍ AL VALENCIÀ.

TONI LLUÍS & ENRIC XAVIER

SÍAL VALENCIÀ
Lorenzo

Aquest vent no té pèls a la llengua.
Quan udola fa ta casa seua.
En malparlen portes i persianes.
Pel cel, mitjons, calçotets i calces!

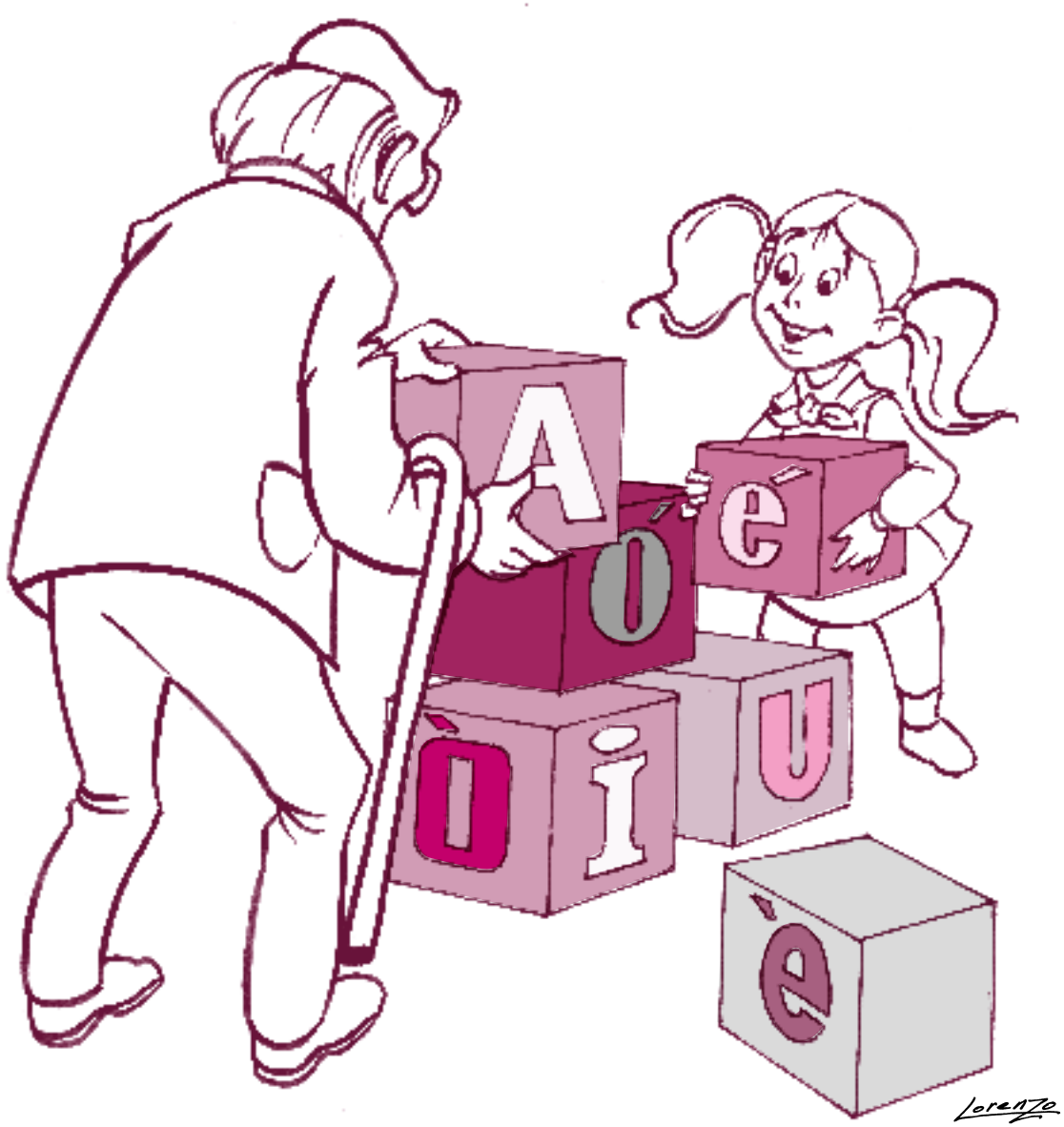
Josep Porcar
Poeta

"LA MEUA RIQUESA SÓN ELS MEUS AMICS"

William Shakespeare

La riquesa d'una falla són els seus amics,
patrocinadors, col·laboradors, empresaris,
fallers d'honor, veïnat, fallers i falleres...

Guia comercial

Volem agrair l'estimada col·laboració de totes les empreses que formen esta guia comercial i a tots els que han fet possible l'edició d'aquest llibre de falles.

parla'm en valencià

Jo parle en valencià.
Per què no ajudar a
parlar-lo a altra gent?

Me gustaría
aprender a hablar
en valenciano

¿Quieres hablar en valenciano?
¿Voulez-vous parler le valencien?
Do you want to speak Valencian?
Vrei să înveți să vorbești valenciană?
هل تريد أن تتكلم بالبلنسية؟

Coordina: escola valenciana FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS PER LA LLENGUA

Col·laboren: bancaixa · Obra Social

voluntariat pel valencià

96 340 70 60
www.voluntariatpelvalencia.org
info@voluntariatpelvalencia.org

llegir en valencià...
quin plaer!
15 anys
bromera
materials
bromera poesia
TEATRE
MONOGRAFIES
Bromera.txt
MATERIALS EDUCATIUS PER A L'ESCOLA VALENCIANA
TEXTURES
a la lluna de València
L'ECLÈCTICA
sense fronteres
ESPURNA
ESGUARD
EL MICALET GALAC
MICALET T
ELS NO
Bibl:
ORAELLA

Adeslas
SegurCaixa

ADESALZI
Avda. Hispanidad 3, bajo
46600 ALZIRA Valencia
Tel. 96 241 64 11
M. 678 619 589 (Silvia)
M. 678 619 590 (Delia)

TIENDA ESPECIALIZADA EN HÍPICA

TOT PER AL CAVALL

ANTONIO MICÓ GARCÍA

VENTA DE MATERIAL DE EQUITACIÓN EN GENERAL
Tel. 608 76 15 75

ENRIQUESALOM
FOTOGRAFIA I VIDEO

www.enriquesalom.com
Email: esalom64@gmail.com

661557434 - Dr. Vicente Segura, 28 - Alzira

CENTRE D'ESTUDIS
MASTER

SUSANA MARCH
AMPARO CASTILLO

DOCTOR VICENTE SEGURA, 24
ALZIRA
TEL: 96 240 40 14

ammar
VETERINARIA

Tlf. **96 201 68 36** - Urgencia. **627 393 415**
veterinaria.ammar@gmail.com
C/ Pere Esplugues 27, Alzira

Horario: L-V (10:00h - 13:30h;
17:00h - 20:30h)
S (10:00h - 13:30h)

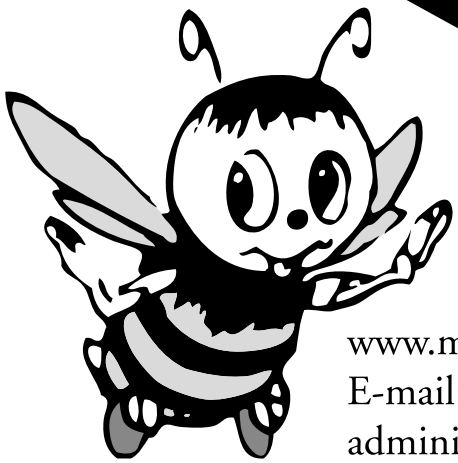
CEP S.L. Construccions Eliseo Pla

construcció
promoció
inmobiliaria
manteniment integral

cep@cepsl.com
Tel. 96 245 04 71-96 245 26 22
Avda. de l´estació nº 4
46270 - Vva de Castellón

Mariano Escudero, s.l.

FABRICANTE DE MATERIAL APÍCOLA

Tels. (+34) 96 243 17 67 Fax (+34) 96 243 18 35
C/. Santa Bárbara 108/110
46740 Carcaixent (Valencia-España)

www.marianoescudero.com
E-mail: comercial@marianoescudero.com
administracion@marianoescudero.com

JOSÉCAMEO
FOTÓGRAFO INDUSTRIAL & PUBLICITARIO

LYCSOLUCIONESDIGITALES

Pol. Industrial del Real · C/ Maestro Gea,11
46727 Real de Gandia · Valencia
Tel. 96 287 09 78
Móvil 607 641 429
fotolyc@fotolyc.com www.fotolyc.com

SAN GRAFICAS BERNARDO, S.L.

IMPRENTA - PAPELERÍA
LIBRERÍA - FOTOCOPIAS
SELLOS DE CAUCHO
FAX PÚBLICO

IMPRESIÓN DIGITAL - OFFSET - TIPOGRAFÍA

Vajillas y Cubierto de Plástico, Monouso, Papeles Higiénicos, Servilletas
y derivados para Hostelería y Doméstico y Sellos de Caucho

Mayor San Agustín, 46
Tel. y Fax 96 240 12 08 – ALZIRA

Figueras, 30
Tel. y Fax 96 241 03 36 – ALZIRA

MOBLES ALFONSO S.L.

DECORACIÓ - INTERIORISME

Faustino Blasco, 13 - Tel. y Fax: 96 241 02 94
46600 ALZIRA (València)

OFITEC

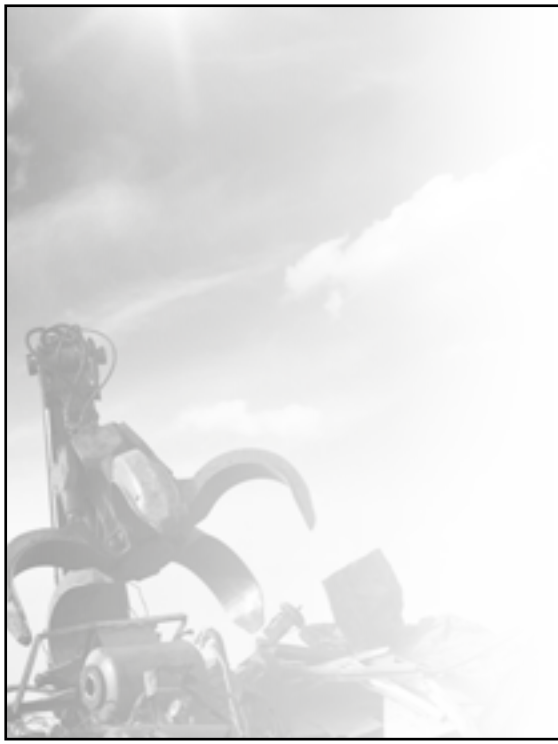
ORGANIZACIÓN FINANCIERA Y TÉCNICA DE EMPRESAS, S.A.
CONSULTORÍA TRIBUTARIA, ECONÓMICA Y LABORAL

Avda. Luis Suñer, 15 entresuelo · 46600 ALZIRA
Tel. 96 245 50 84 Fax 96 240 21 34 e-mail: ofitec@grupofitec.com

hupaMader

PUERTAS DE ENTRADA · PUERTAS INTERIORES · HERRAJES
COCINAS Y ACCESORIOS · ARMARIOS EMPOTRADOS
VESTIDORES · PARQUET · MUEBLES DE BAÑO A MEDIDA

647 94 77 06 - 651 16 27 18 C/Tetuán 66, derecha · ALZIRA

RECICLAJES Y
TRANSFORMACIONES

Gestores autorizados por la Conselleria de Medio Ambiente para residuos tóxicos y no tóxicos.

Planta de tratamiento y reciclado de todo tipo de cables eléctricos, de cobre o aluminio.

Recuperación y reciclaje de metales y chatarrra.

Servicio de cubetas y contenedores gratuitos.

Prensas móviles.

Tratamiento de cables	Central y oficinas
Polígono El Plà 46250 Montortal - Guadassuar (Valencia) Telf. 96 244 07 81	Av. Libertad de Enseñanza, 23 Aptdo. nº 28 · 46600 · Alzira (Valencia) Telf. 96 245 52 94 · Fax. 96 240 43 59

www.reciclajesytransformaciones.com

Farinetes®

ROSQUILLETAS

HECHAS A MANO

PIPAS, CACAHUETE, CEREALES, INTEGRALES Y QUESO

NUEVAS INSTALACIONES:

Avda. del Dret d'Associació, 37

Tfno. 96 321 19 93 - Fax 901 70 74 11

farinetes@farinetes.es

46600 ALZIRA (VALENCIA)

OBRIM
tots els matins
i totes
les vesprades.

caixa popular

C/ Gandia, 23 Tel. 96 245 58 77 ALZIRA

CENTRONET
TINTORERIA ECOLOGICA

ESPECIALISTES EN LA NETEJA DE PECES DE ROBA I TEXTILS DE LA LLAR

NETEJEM EL TEU VESTIT DE FALLERA

Plaça de la Societat Musical, 5 – ALZIRA – Tel. 962.415.943

PIROTECNIA VALENCIANA

PIROTECNIA VALENCIANA

J.M. Crespo Vidal

DESPACHO
Mare de Déu dels Desamparats,1 • LLANERA DE RANES
Tel. 96 225 46 29

FÁBRICA
Partida de la Mina • LLANERA DE RANES
Tel. 96 213 21 06 • Móvil. 607 31 05 87

Boret

C/ Prior Morera, 10
Móv.: 663 59 60 38
Móv.: 652 88 22 04

MICELA
HigieneTécnica

Polígono Industrial "EL RACÓ"
C/DE LLEVANT 4 - NAVES A-B
46612 CORBERA (VLC)

TODO MOVIL

tdm

EXPOSICIÓN Y VENTA - REPARACIÓN Y SERVICIO

SUZUKI MITSUBISHI

MULTIMARCAS Y VEHÍCULOS DE OCASIÓN

servicio técnico oficial
RECAMBIOS ORIGINALES
KIA MOTORS

C/ Gandía, 20
Ventas: 96 241 10 76
Recambios: 96 241 45 70
Taller: 96 241 45 92
46600 ALZIRA (Valencia)

Visítanos en: **www.todomovilalzira.es**
Síguenos en: facebook

Academia Atenea

c/ Major Santa Caterina,11
46600 Alzira
96 240 50 50
www.academia-atenea.net

S E I N A

servicis i instal·lacions

+34 607 196 030
+34 962 415 830
antonio@seina.es

C/ Benito Pérez Galdós, 27
46600 ALZIRA Valencia

BAR RESTAURANTE
SIGLO XXI

C/ Doctor Ferrán 110
Alzira CP 46600 (Valencia)

Móvil. 690 27 44 44

Laia Joies

VENDA I REPARACIÓ

Tetuán, 58 - Tel. 96 241 94 52 - Alzira

MAGISTRAL
Informátic@

Informática Integral
para Empresas y Particulares

www.magistralsl.com

C/. Joanot Martorell, 1 bajo - 45260 L'Alcùdia
96 299 73 52 - magistral@magistralsl.com

Alzicasa
AGENCIA INMOBILIARIA

Avda. Hispanidad, 8 bajo · 46600 ALZIRA (Valencia)
T 96 241 90 64 · F 96 241 75 75
alzicasa@alzicasa.com www.alzicasa.com

ADMON. 2 LOTERIAS

SU ADMINISTRACIÓN
ALZIRA

C/ Benito Pérez Galdós, 26
Tel. 96 241 22 33
46600 ALZIRA (Valencia)
962412233@telefonica.net

No pase de largo...

Agulleta i fil

TENDA ESPECIALITZADA
EN ARREGLOS DE COSTURA
I COMPLEMENTS

C/ Gabriela Mistral nº 8
46800 ALZIRA
96 240 06 16
Agulleta & Fil

CLINICA DENTAL
VALLS

Dr. Alejandro Valls Benavent

96 240 20 15

Pedro Esplugues, 6 - bajo 46600 ALZIRA

Robert Joyero

Taller y reparación en el mismo establecimiento

C/ B. Pérez Galdós, 17
Tel. 96 241 26 75
46600 ALZIRA (Valencia)

asesores
alzilex
fiscal laboral y contable

C/ Mayor San Agustín, nº 33
46600 ALZIRA - VALENCIA
Tel.: 96 240 10 72
Fax: 96 240 05 73
info@alzilex.com

ricardo auto-escuela
Te ofrecemos cursos C.A.P.
CON NOSOTROS TODOS LOS PERMISOS

Benito Pérez Galdós, 54
46600 ALZIRA
Tfno. 962.412.434

Jaime de Olid, 20
46600 ALZIRA
Tfno. 962.403.906

ALZIRA - CARCAIXENT
www.aericardo.com
www.facebook.com/autoescuelaricardo.xativaalzira

Massimo di Bari
MASSIMO DI BARI ITALIAN DESING MASSIMO DI BARI CALZATURE ITALIANE
Calzado de diseño directamente de Italia
C/ F. Blasco nº 4 - ALZIRA...
Tel.: 96 240 16 03
C/ B. Estación nº 1 - XATIVA...
Tel.: 96 228 37 31

higiene
LA RIBERA
LÍNEA ECOLÓGICA
PRODUCTOS DE HIGIENE
Distribuidor de MICELA
46600 ALZIRA (Valencia) • Móvil: 636 177 354 - 665 015 421
info@higienelaribera com • www higienelaribera com
• EMPRESAS ALIMENTACIÓN
• LAVANDERÍAS
• HOTELES Y RESTAURACIÓN
• GERIÁTRICOS Y CENTROS DE SALUD
• AUTOMOCIÓN
• COLEGIOS Y GUARDERÍAS

La Cambra
Ropa interior - hogar - uniformes escolares
Colón Nº 32
Alzira
Valencia

Blasmetal Aluminis, s.l.

Av. Carcaixent, 51 • Ctra. Vilella, 10
Tel.: 96 240 22 41 • Fax: 241 60 50
46600 Alzira (València)
blasmetalsl@movistar.es

LA LLOTJA peixateria

PEIX FRESC
DIRECTE DE LLOTJA
A BON PREU

Major Sant Agustí, 11 - Tel. 96 201 21 99
46600 ALZIRA (Valencia)

CAFETERÍA FORTES

DESAYUNOS
CUMPLEAÑOS

VIERNES POR LA TARDE
DEGUSTA NUESTRAS TAPAS

Plaza Dolz - 46600 ALZIRA Valencia - RESERVAS 654 47 82 55

Mucho más que matemáticas y lectura

Más de 11.000.000 de alumnos en todo el mundo ya lo han probado.

Autonomía en el aprendizaje
Hábito de estudio
Concentración
Confianza en uno mismo
Motivación para aprender

Centro Kumon Alzira
C/ Mayor San Agustín, 27, bajo
46600 Alzira
Carmina Gil
962 401 566 / 627 595 442

Con nuestro sistema de aprendizaje totalmente personalizado, es posible comenzar a partir de los 2 años de edad.

Infórmate de nuestras promociones

902 190 275
www.kumon.es

KUMON

RECAMBIOS
CYM
Verge de la Murta 8 · ALZIRA · 96 241 35 13 · cym@cymauto.com

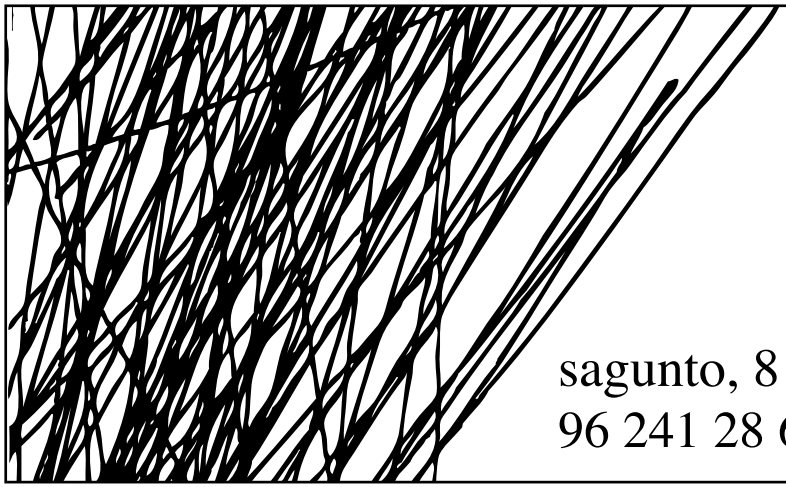
MIGUEL
electrodomésticos
Tel. 962 415 679
miguel.electrodomesticos@gmail.com
MIGUelectrodomésticos#

ROSELL
ELEVADORES

ASCENSORES
SILLAS SALVA-ESCALERAS
ASCENSOR VELOCIDAD REDUCIDA
SALVAESCALERAS
ELEVADORES INDUSTRIALES

C/ Salvador Santamaría, 31 - 46600 ALZIRA
elevacionesrosell@gmail.com
Telf. 698 279 678

peluquería/
maria teresa olmos

sagunto, 8 alzira
96 241 28 62

Pedro Esplugues, 98 • Tel. 96 240 49 30 • 46600 ALZIRA
Plaza Societat Musical, 9 • Tel. 96 240 34 24 • 46600 ALZIRA

Albado
pastisseria
1905

clAri

encuadernaciones y reprografía

clAri, c.b.

c/peris, 12 46600 alzira (valencia) 96 240 25 79 enc.clari@hotmail.es

RECAMBIOS AUTOMÓVILES
LUBRICANTES - RODAMIENTOS

Cecauto

Recambios Salvador Gómez S.L.

C.I.F.: B--46472213

46600 ALZIRA
Sagunto, 68
Tel. 96 241 08 62 - Fax 96 241 87 62

E-mail: rcsgomez@cecauto.com

46680 ALGEMESÍ
Dels Arbres, 70
Tel. 96 242 15 56

Euler
Centre d'Estudis

Benito Pérez Galdós, 41
Tel./fax 96 241 42 15
46600 ALZIRA (Valencia)
correo-e: ceeuler@eresmas.com

CURSOS DEL SERVEF DE FORMACIÓ OCUPACIONAL I CONTÍNUA
CURSOS PER A EMPRESES BONIFICATS - FUNDACIÓ TRIPARTITA
(Opció de cursos a mida)

FORMACIÓ PRIVADA:
Recuperació d'assignatures pendents.
Primària – E.S.O - Batxiller - Mòduls Mitjà I Superior – Facultats.
Opció de Classes particulars.

CURSOS PRIVATS:
Mecanografia - Informàtica - Autocad - Photoshop
Comptabilitat - Fiscalitat Pyme - Recursos Humans
Nòmines i Seguretat Socials -Gestió De Qualitat - Prevenció
De Riscos Laborals (Per a l'obtenció de la TPC).

SUPER JUGUETE

Carrer Bandera Valenciana, s/n,
46600 ALZIRA València
Telèfon: 96 201 36 73

LA BOTIGA DEL RANDERO
FERNÀNDEZ & MARTÍ

Merceria - Especialitats en "randes" d'alta qualitat

c/ Hort dels Frares, 29 - Tel. 96 240 07 45 - 46600 ALZIRA (València)

Centro Podológico
SANTOS PATRONOS

Alejandro Tarazón Muñoz
PODÓLOGO

Avda. Santos Patronos, 8 (entlo.), 3ª
46600 ALZIRA (Valencia) - Tel. 96 240 17 25

AFECCIONES DE LOS PIES:
- Plantitis ortopédicas
- Ortopodolgía infantil
- Uñas incarnadas
- Prótesis de silicona
- Micosis ungueales (hongos)
- Callosidades
- Etc.

El dinaret
menjar per emportar

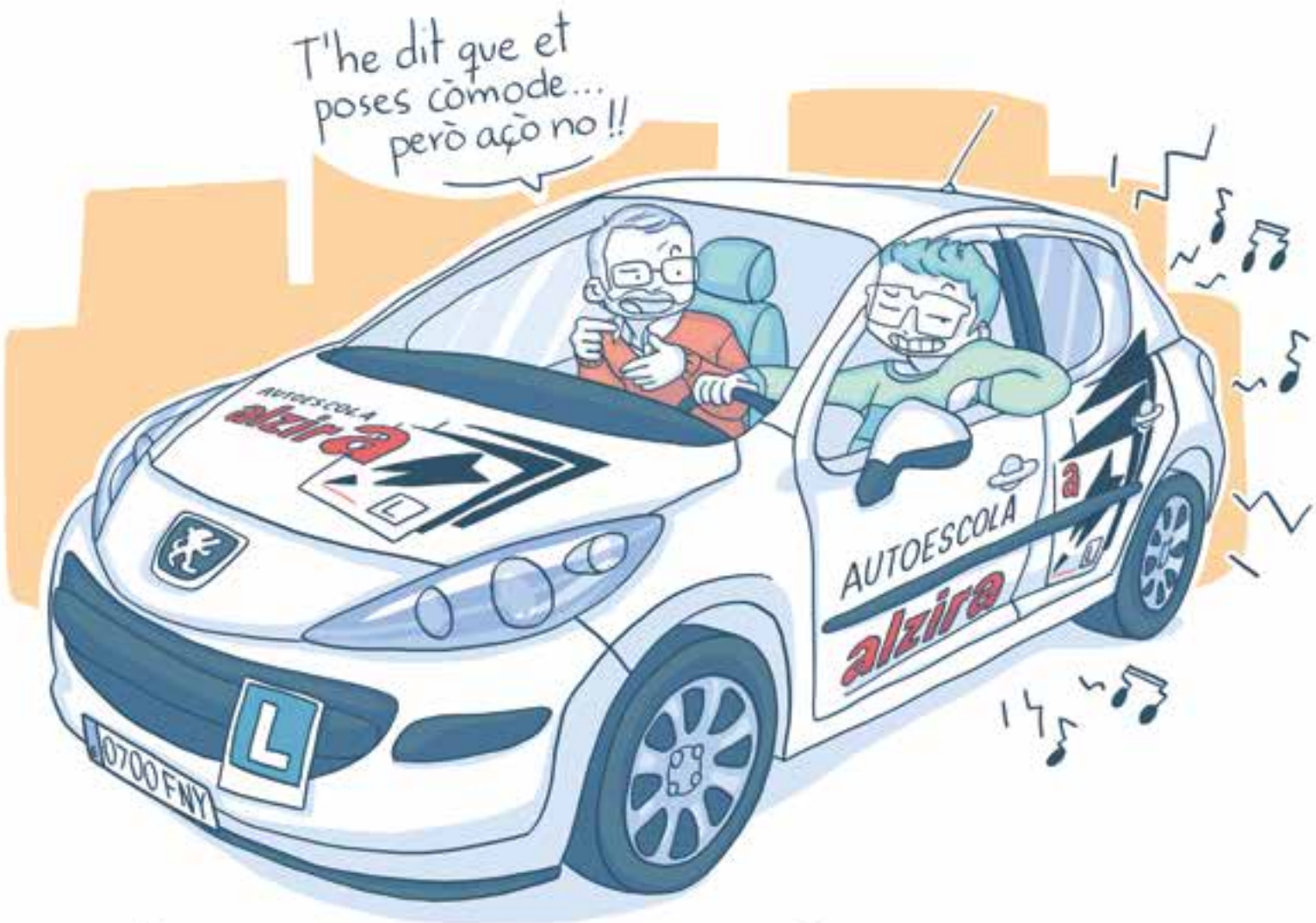
eldinaret@gmail.com
Hort dels Frares nº 39, Alzira

963 124 131
600 968 686

JUAN MIGUEL RESA

e-mail: juanmiguelresa@gmail.com
616 657 872
Alzira (Valencia)

RESA
multiservicios y reformas

Més de 55 anys formant conductors! (quan es deixen...)

Autoescola Alzira

C/ Bernardo Montalvá, 4 - bajo
46600 Alzira Tel - 96 241 01 83

Padel indoor Alzira

6 pistas cubiertas · Clases particulares
Configuración partidas vía web y Whatsapp · Iluminación LED
Equipos de competición masculinos y femeninos

Avda. Libertad de Enseñanza, 10. Pol. Ind. Tisneres (frente TOYOTA)
www.padelindooralzira.com
680 737 845 - 661 677 611

CESPED ARTIFICIAL DE LEVANTE

■ CESPED ARTIFICIAL DECORATIVO Y DEPORTIVO ■ VENTA A PARTICULARES Y PROFESIONALES
■ ORGANIZACIÓN DE EVENTOS DEPORTIVOS ■ INSTALACIONES DEPORTIVAS

661 677 611 · 677 303 295
Email: cespedartificial.levante@gmail.com

Exposición y venta:
Avda. de la Hispanidad. 1. Pol. Ind. Tisneres 46600 Alzira. Valencia.

plantxa, pintura, mecànica i electricitat

Pol. ind. Tisneres
Camí de Benicull, s/n
46600 ALZIRA (Valencia)

puntauto@hotmail.com
Sergio 627 427 669
Josep 686 420 386
Jose 606 597 077

REVERT
JOYERAS
Desde 1946
Mayor Santa Catalina, 5 ALZIRA 96 241 11 65

FOTORAÜLCALABUIG
C/ Gandia, 11
Alzira
raulcalabuig@gmail.com
607952994

Quality Cars

Pol. Ind. Ctra. Albalat, 1-3 - 46600 ALZIRA (Valencia)
Tel. 96 241 88 65 - Fax 96 241 88 65
http://www.qualitycars.es - E-mail: ventas@qualitycars.es

Quality Cars

Gedesco
TODO UN MUNDO DE SERVICIOS FINANCIEROS
Te acercamos las mejores soluciones de los mercados internacionales
Anticipo de facturas
Descuento de pagarés
Factoring
Confirming
Préstamos
Créditos
Leasing
Renting
Bienvenidos a un mundo sin peros
900 900 550
www.gedesco.es

Academia Atenea

sense matrícula

7 € / hora

material inclòs

90% d´aprovats!

grups reduïts

professors natius

c/ Major Santa Caterina,11
46600 Alzira

96 240 50 50
www.academia-atenea.net

¡Conócenos!
ESE BESO
LO CAMBIÓ
TODO
GRUPOREX
NATURALMENTE
VIVE CON NOSOTROS OTRO MÁGICO MOMENTO
UNA REXPERIENCIA QUE NUNCA OLVIDARÁS!
ELIGE LAS AUTÉNTICAS REXPERIENCIAS
Celebra tus eventos con Grupo Rex y consigue un ÉXITO ROTUNDO.
Por tradición, vanguardia, servicio y relación calidad-precio,
elige a los auténticos expertos en eventos. Porque hay cosas que son de incalculable valor
como tu sonrisa y satisfacción.
Nuestra pérgola del Sí quiero!
Nueva decoración para los que no quieren irse...
Sorpréndenos y llévanos donde desees
Cásate entre naranjos
REXnatura | SIGLOveintiuno | REXcatering | VILLA MILAGRO
Calidad 100% REX
DESDE 1984
MOMENTOS FELICES
902 15 15 52 / 96 254 09 43
www.gruporex.com

GRUPO GFS SEGURIDAD

963 · 963 · 445

WWW.GRUPOGFS.ES

ACADEMIA GFS FORMACIÓN

OPOSICIONES

SEGURIDAD PRIVADA

CENTRO DE ENTRENAMIENTO

Avenida de la Sobirania Nacional nº8 - Nave H - Alzira 46600 - Valencia

suministros hosteleros | sanz

Ernesto Sanz Ponsa
627 91 46 74
shostelerossanz@hotmail.es

Alzira (Valencia)

Alalba

BOUTIQUE

Moda d'esdeveniments i diària
Assessorament d' imatge
Confecció a mesura
Personalització de complements, tocats i pameles

C/ Curtidors, 5
Alzira
671 786 410

CUBE

interiorismo

www.cubeinteriorismo.com

Avda. Generalitat, 52
46680 Algemesí
cubeinteriorismo@gmail.com
Tel. 681 181 595

Bar cafeteria
Danpa

¡Novetat!

A PARTIR D' ARA
MILLOREM
EL SERVICI
OFERINT

MENÚS
DIARIS

A TRIAR
ENTRE:
MENÚS
DE TAPES i
MENÚS
D'ARROSSOS

C/ Lepanto, 55 · ALZIRA · 651 901 617 · 615 207 805

danpabarcafeteria@gmail.com

CRISTOBAL

AUTOESCOLA

CENTRE FORMACIÓ

SEGURIDAD INDUSTRIAL

TRANSPORTE Y LOGISTICA

CURSOS MAQUINARIA

TPC PROFESIONAL DEL CONSTRUCTOR

TRANSPORTE MERCANCIAS PELIGROSAS

SEGURIDAD VIAL

CERTIFICADO APTITUD PROFESIONAL (MERCANCIAS Y VIAJEROS)

Nos satisface comunicar, que inauguramos las nuevas instalaciones de la Clínica Natura Veterinaris en **C/ Colón nº 22 de Alzira**. Ampliamos horarios, introducimos especialidades, servicio de peluquería y visitas a domicilio y a chalets, una nueva consulta exclusiva para gatos, la posibilidad de elección de veterinario y hora de visita, campañas preventivas todo el año para que aprovechéis sus descuentos, facilidades de pago, radiología digital ....y un largo etcétera que os invitamos a conocer.

CAMPAÑAS ANUALES CON DESCUENTO EN/FEB/MARZO: LIMPIEZA BUCAL - ABR/MAYO/JUN: ANALÍTICA ENFERMEDADES INFECCIOSAS
JUL/AG/SEPT: GERIÁTRICOS OCT/NOV/DIC: CASTRACIÓN/ESTERILIZACIÓN. - DESCUENTO PARA FAMILIA NUMEROSA , CRIADORES Y PROTECTORAS

NATURA VETERINARIS Tel. 96 241 83 52 - URGENCIAS: 661 832 348 HORARIO: 9:00-21:00 h - SÁBADO: 9:30-14:00 h

QUE COMENCE LA FESTA!
que bo ser
diferent!
Tindre-ho tot llest perquè triomfe la nostra paella, que ens duguen els xurros i el xocolate per a berenar un dia i un altre, i per descomptat, que no falten la música, els balls i les rialles per a viure la festa al màxim. Tu encarrega't de passar-ho bé, que nosaltres ens encarreguem de tota la resta.
La teua tenda Consum
Plaça Primer de Maig, 3
Tel. 962 417 564
www.consum.es
consum
que bo ser
diferent!

congelados
pascual
la calidad nos hace diferentes
CADENA
HIPER CONGEL

Hermanos Martí Dasí, S.L.

SERVICIS FUNERARIS

Nou Tanatori Ciutat d'Alzira

Av. Drets Humans, 7

SERVICIOS PERSONALIZADOS SEGÚN SUS NECESIDADES

Atención 24h 96 249 21 66

CONSULTAR PRECIOS

tanatorifontdemussa@hotmail.com

Huellas.
ROTULACION
CREAMOS! FABRICAMOS! APLICAMOS!
Sigue nuestro icono en:
HR

Gb Fito Agricola

Productos fitosanitarios · Abonos · Riego localizado

Pol. Ind. Tisneres · Av. Democracia, 16 · Alzira · Tel. 672 116 103 / 647 681 416

CENTRO OPTOMÉTRICO NEURO-COGNITIVO MONTRULL

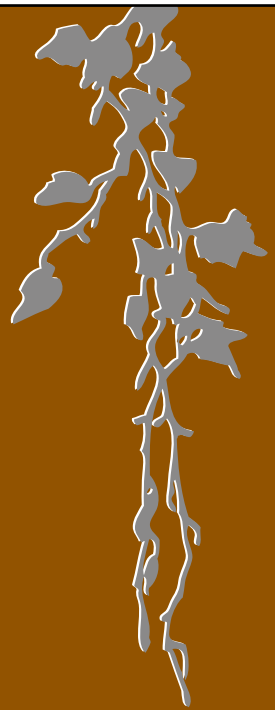
terapia visual

integración neurofisiológica

reeducación auditiva

C/ Els Serrans, 17 · 46680 ALGEMESÍ · Tel. 96 072 83 77

www.centromontrull.es

FLORISTERIA

CAROL

nos trasladamos enfrente

Pere Esplugues, 147 · ALZIRA

96 240 44 05

floristeriacarolalzira@gmail.com

HIJAS DE CARMEN ESTEVE
96 242 12 05
www.carmenesteve.es

CuPe
made by hand
Atelier de bolsos de piel artesanales
Ronda del calvari, 71 · Algemesi · Tel. 610 251 007
www.cupedesign.com

SENTIR
Estudi Suzuki

Educació Musical i Instrumental
amb el **Mètode Suzuki** des dels 3 anys d'edat.
Aprén **violí i llenguatge musical**
amb els mètodes naturals de la llengua materna.
Amb més de 10 anys d'experiència, **SENTIR Estudi Suzuki** és l'escola Suzuki pionera a la nostra comarca.

"Tots els xiquets tenen talent, tan sols els tenim que ajudar per a que eixe talent es desenvolupe"
S. Suzuki

SENTIR Estudi Suzuki
C/ Hort, 10 - Guadassuar - 46610
Tlf.: 665 723 539
info@sentirestudisuzuki.com
www.sentirestudisuzuki.com

Llopis
Damos vida a tu sueño, tu proyecto

RENOVACIÓN MANTENIMIENTO HABILITACIÓN

En **Grupo Llopis** renovamos, mantenemos y habilitamos cualquier espacio dando vida a tu sueño para convertirlo en un proyecto hecho realidad. Rapidez, eficacia y economía nuestro estilo de trabajo. Somos una red de profesionales donde encontrarás un proyecto completo para tu negocio, desde la apertura, la inauguración a todos los detalles que necesitas para un buen comienzo. Nuestro valor: la fiabilidad y la confianza de un trabajo bien hecho, somos profesionales.

Te lo ponemos muy fácil

C/ Jucar, 54. Entlo. Dcha. - 46600 Alzira - Valencia - T 96 241 03 87 - www.grupollopis.com

Modesto Ballester, S.L.

DAF

Modesto Ballester, S.L.

Ctra. CV-50, km. 20

Apartado Correos, 74

46600 ALZIRA (Valencia)

Tel.: 96 241 05 32

Fax: 96 241 92 52

modesto@mballester.e.telefonica.net

www.modestoballestersl.es

LB LA BÈSTIA ESPECTACLES

ESPECTACLES

Orquestra La Bèstia
Orquestres
Duets, trios, quartets
Discomòbils i macros
Humoristes, mentalistes, mags i altres artistes
Tributs i grups en valencià
Equips de so
Batucades i xarangues
Gegants, cabuts i colles
Correfocs
I molt més...

INFANTIL

Inflables aquàtics i normals
Simuladors de Fórmula 1
Espectacles d'infantil
Concerts d'infantil
Contacontes
Màgia infantil
Tallers i animació
Cinema d'estiu
Atraccions mecàniques
Nanodiscos
Jocs gegants

SERVEIS

Pantalles led
Taules i cadires
Escenaris
Generadors elèctrics
WC Portàtils
Carpes i haimes
Barres
Tanques
Vestidors
Càtering
Serveis de premsa

Víctor Tomàs 600 71 66 83 labestiaespectacles@gmail.com

Xavier Serra
Malalt de Falles

Mai entendré les #Falles
sense el valencià.
La festa va nàixer
#AmbLaLlenguaFora
i mai l'hauria d'amagar.

AMB LA LLENGUA FORA

TRO D'AVÍS 2018

a la seua disposició en

www.fallamalva.com

https://www.youtube.com/channel/UCEj_dtlg_OfsdNwkSQ4WJ9g

ASSOCIACIÓ CULTURAL
FALLA PLAÇA MALVA

Vicent Camps
Rapsode

Follia de llum
feta
llengua i falla
tronc,
fulla i branca
flor morada de malva
#NoMeFallesFalla